

Rådmannens forslag
Årsbudsjett 2018
Økonomiplan 2018-2021

Innhold

Innhold	1
1. Rådmannens betraktning av økonomiplan 2018-2021	3
2. Sammendrag og hovedtrekk	6
2.1 Generelt	6
2.2 Forslag til saldering	6
3. Forutsetninger og beregninger	10
3.1 Befolkningsendringer	10
3.2 Prisforutsetninger	10
3.3 Handlingsregler	13
3.3.1 Resultatgrad	13
3.3.2 Gjeldsgrad	13
3.3.3 Fondsgrad	14
3.3.4 Finansieringsgrad	14
3.4 Statsbudsjett 2017	15
4. Handlingsplan	17
4.1 Avdelingenes oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel	18
4.1.1 Nærings- og utvikling	18
4.1.2 Økonomi- og finans	19
4.1.3 Oppvekst og kultur	19
4.1.4 Helse og omsorg	20
4.1.5 Utbygging og eiendom	20
4.1.6 Teknisk avdeling	21
5. Tjenesteområder drift	22
5.1 Administrasjonsavdelingen	22
5.1.1 Fokusområder	23
5.1.2 Tiltak	24
5.2 Økonomi- og finansavdelingen, politikk og rådmannen	26
5.2.1 Økonomikontoret	27
5.2.2 Regnskap	27
5.2.3 Kemner	27
5.2.4 Analyse	28
5.2.5 Innkjøp	28
5.2.6 Politikk	28
5.2.7 Rådmann	29
5.2.8 Tiltak	29

5.3 Nærings- og utviklingsavdelingen.....	30
5.3.1 Plan og samfunnsseksjonen.....	31
5.3.2 Næring og etablering.....	32
5.3.3 Utviklingsseksjonen, prosjekter.....	32
5.3.4 Tiltak.....	35
5.4 Oppvekst- og kulturavdelingen	36
5.4.1 Grunnskole.....	36
5.4.2 Barnehage.....	42
5.4.3 OK øvrig.....	46
5.5 Helse- og omsorgsavdelingen.....	55
5.5.1 HO-øvrig.....	58
5.5.2 Pleie og omsorg.....	63
5.6 Utbyggings og Eiendomsavdelingen.....	70
5.6.1 Renhold	71
5.6.2 FDVU.....	71
5.6.3 Utbyggingskontoret.....	73
5.6.4 Grunn og utviklingskontoret	73
5.6.5 Tiltak.....	73
5.7 Teknisk avdeling.....	74
5.7.1 Byplan	76
5.7.2 Byggesak	77
5.7.3 Geodata.....	77
5.7.4 Forvaltning og miljø	78
5.7.5 Plan, utbygging og forvaltning.....	78
5.7.6 Drift og produksjon	80
5.7.7 Vann, avløp og renovasjon.....	81
5.7.8 Tiltak.....	82
5.8 Kommunens fellesområde.....	83
5.8.1 Kommunens felles bruttoinntekter	83
5.8.2 Kommunens felles bruttoutgifter	87
5.8.3 Kommunens fellesområde.....	89
6. Investeringsplan 2018 - 2021	91
6.1 Hovedtall investeringer	91
Vedlegg 1 – Uprioriterte investeringer og drift.....	114
Vedlegg 2 – Avtaler/tilskudd 2018	117
Vedlegg 3 – Prislister	120
Vedlegg 4 – Overføringer til ikke-kommunale barnehager	131
Vedlegg 5 – Økonomiske oversikter.....	132

1. Rådmannens betraktning av økonomiplan 2018-2021

Rådmannen legger med dette fram budsjett og økonomiplan for 2018-2021. Driftsbudsjettet for 2018 er på ca 4,4 mrd kr, og investeringsplanen for 2018 er på ca 1,1 mrd kr; inkl. startlån, lån til vann og avløp og godkjente låneopptak for de kommunale foretakene. For økonomiplanperioden er brutto investeringsplan samlet på hele 3,65 mrd kr, og av dette utgjør låneopptak i 2018 710 mill kr (82%).

Kommunene har ansvar for å sikre et godt velferdstilbud. Barnehager, skole, primærhelsetjenester, pleie- og omsorgstjenester og barnevern er viktige velferdstjenester kommunene har ansvar for. I tillegg dekker kommunesektoren vesentlige tilbud og tjenester for kommunene innen teknisk sektor, eiendomsforvaltning, kultur/ idrett, næring, planlegging/ samfunnsutvikling og en rekke forvaltningsområder. Dette skal utføres av en effektiv administrasjon med fokus på personalforvaltning og god økonomistyring.

Den økonomiske virksomheten i kommunesektoren styres i første rekke ved de inntektsrammene som Stortinget fastsetter. Kommunen har selv ansvar for å tilpasse sin ressursbruk og tjenesteproduksjon til de fastsatte inntektsrammene, gitt gjeldende lover og regelverk. I statsbudsjettet presiseres det at dette innebærer at kommunen må foreta nødvendige prioriteringer mellom ulike oppgaver og utnytte ressursene effektivt. Samtidig har staten et overordnet ansvar for at det er samsvar mellom de oppgaver som kommunesektoren pålegges og de ressurser som gjøres tilgjengelige.

Kommuner og fylkeskommuner finansieres i hovedsak av skatteinntekter, bevilgninger over statsbudsjettet og gebyrer (brukerbetaling). Bevilgningene over statsbudsjettet gis dels som rammetilskudd, dels som øremerkede tilskudd. Skatteinntektene og rammetilskuddet fra staten omtales som frie midler, ettersom kommunene og fylkeskommunene fritt kan disponere over dem så lenge lovpålagte oppgaver blir gjennomført på en forsvarlig måte. Øremerkede tilskudd er bundet til særskilte formål. Gebyrene er innbyggernes egenbetaling for spesifikke tjenester. De frie inntektene anslås å utgjøre vel 70 prosent av kommunesektorens samlede inntekter i 2018.

Regjeringens forslag til kommuneopplegg for 2018 har intensjoner om at kommunesektoren kan tilby flere og bedre tjenester. Regjeringens budsjettforslag for 2018 innebærer en vekst i kommunesektorens frie inntekter på om lag 3,8 mrd kr. For Bodø kommune utgjør denne veksten 37,6 millioner kr.

Økonomiplanarbeidet ble også i år formelt startet innad i rådmannens administrasjon i mai.

Rammene for sektorene ble vedtatt av bystyret i juni; gjennom vedtak i sak PS 17/ 71

Perspektivmelding 2018-2027. Rammene er justert i ettertid basert på vedtak i behandlingen av tertialrapport «, samt statsbudsjettet 2018. Med bakgrunn av foreliggende dokumentasjon; bla gjennom revidert nasjonalbudsjett og vedtaket i Perspektivmeldingen sendte rådmannen ut sitt økonomirundskriv, der det ble bedt om fortsatt fokus på:

- Eierskap til budsjett og økonomiplan av alle ansatte og avdelinger
- Harmonisering av prosess og sluttprodukt internt i kommunen
- Fokus på mål og resultater; dvs hva vi ønsker å oppå gjennom et driftsbudsjett på ca 4,4 mrd kr
- Handlingsreglene; vedtatt av bystyret i juni 2017; disse er retningsgivende, og skal oppnås «på sikt».

Som årsmeldinger og regnskapsresultater har vist leverer Bodø kommune meget gode tjenester på de aller fleste områder; samtidig som økonomien er tilfredsstillende og under god kontroll.

Kommunen ble i 2016 kåret som «Norges mest attraktive by», og har fulgt opp med å bli kåret som «Årets kulturkommune» i 2017. Vi har i tillegg vært og er i finalen i flere nasjonale kåringer. Samtidig er det fortsatt arbeid å gjøre for å øke kvaliteten på arbeidet; bla synliggjort gjennom kommunebarometeret. Dette arbeidet har fokus kontinuerlig i administrasjonens utøvelse av arbeidet.

Undersøkelse, utført av Agenda; viser for øvrig at Bodø kommune ikke bruker mere på administrasjon enn sammenlignbare kommuner. Vi jobber likevel kontinuerlig med å implementere nye arbeidsverktøy og arbeidsformer, som skal gjøre drifta enklere og mere kostnadseffektiv. Her nevnes for eksempel at innflytting i nytt rådhus skal føre til ytterligere samordning og effektivisering av drifta, med allerede vedtatt innsparingskrav på 17 mill kr (tilsvarende 27 stillinger).

Utarbeiding og saldering av budsjett har vært svært krevende i år. De økonomiske utfordringene er betydelige for 2018 og årene framover. Vi har utfordringer i å tilpasse utgifter i forhold til inntektene, og rådmannen vil derfor i 2018 initiere en prosess for økonomitilpasning i hele organisasjonen med mål å omfordele inntekter og redusere utgifter. En slik prosess vil selvsagt bli forankret grundig i hele organisasjonen; dvs i ledelse, blant ansatte, hos tillitsvalgte; og selvsagt vil politikerne bli orientert og invitert til politisk debatt og til å fatte nødvendige vedtak. Rådmannen varsler allerede nå mulighetene for å disponere deler av varslet mindreforbruk i 2017 til å gjennomføre en god prosess i 2018.

Utfordringene på inntektssiden er primært at statsbudsjettet ikke gir den nødvendig vekst i de frie inntekter. Når Bodø kommune får en vekst på 37,6 mill kr, mens lønn og prisveksten og pensjon alene utgjør ca 71 mill kr, sier det seg selv at vi må «finne» ca 33,4 mill kr for å bare å kunne videreføre dagens drift. Så kommer nye behov som er kommet siste år, politiske ønsker og prioriteringer, avdelingenes ønsker om å levere nye tjenester mv. Summen av disse innmeldte ønsker/ behov utgjør mange par-tre hundre mill kr. Disse midlene finnes ikke; og de 117 mill som prioriteres må derfor finansieres blant annet gjennom effektivisering, tilpasninger av eksisterende tilbud og/ eller reduksjon/ forskyvning i vedtatte satsinger.

De øvrige mulighetene for inntektsvekst er begrensede. Potensialet i eiendomsskatten er ikke utnyttet. Bodø kommune har eiendomsskatt på 4,9 promille, hvilket betyr at en kan fortsatt øke med 2,1 promille (max 7 promille); og dette ville utgjøre ca 105 mill kr. Men rådmannens oppfatning er at dette ikke er aktuell politikk for Bodø kommune. Ei heller en vesentlig økning av gebyrene synes aktuelt nå.

Utgiftsøkningen er preget av høy aktivitet og ønsket om fortsatt utvikling av kommunen. Her nevnes interne satsinger på heltidskultur, lærlinger, satsinger innen helse og pleie/ omsorg, kultur og økt bemanning i skoler og barnehager. Her satses det både på kvalitet; samt at kommunen gjennom stor satsing på smarte løsninger og digitalisering både vil gjøre tjenestene bedre for innbyggerne/ brukerne; samtidig som kommunen fremstår som en effektiv organisasjon med gode, fremtidsrettede arbeidsplasser for ansatt. I tillegg satser Bodø kommune betydelige ressurser og bygger seg opp rundt de store utviklingsprosjektene som skal forme kommunen og regionen framover. Satsingen rundt ny flyplass er betydelig; herunder tilgang til de store utviklingsarealene, transport-/ samferdselsløsninger oa. Men også utvikling av den nye bydelen, samt satsingen på smart og grønn Bodø; både ny bydel og eksisterende by. Her nevnes også satsingen framover på Bodø som «Europeisk kulturhovedstad 2014» er et viktig samfunnsutviklingsprosjekt kommende år. For rådmannen har det vært viktig å prioritere alle disse satsingene; samtidig som vi klarer å tilpasse organisasjon og drift på et akseptabelt og godt nivå.

Rådmannen understreker at budsjettet er meget stramt, der rådmannen har utnyttet alle de mulighetene for å få tilgjengelige midler uten kutt i tjenestetilbudet. Dvs. økt skatt og rammetilskudd utover statsbudsjettets anbefalinger, ikke lagt inn prisjusteringer, økt renteinntekter, bruk av avdragsutsettelse; premiefond samt har lagt inn en effektiviseringsgevinst i 2018 som arbeid med økonomitilpasningen skal medføre. Dette er gjort for dette budsjettet, men kan ikke fortsette for kommende budsjett.

Dette innebærer at hovedtrekkene for budsjett og økonomiplan er:

- Det er fortsatt vekst i driftsbudsjettet; til ca 4.4 mrd kr i 2018
- Det er fortsatt et meget høyst investeringsbudsjett; 1,1 mrd kr i 2018

- Det startes et arbeid i 2018 der målet er å få bedre samsvar mellom utgifter og inntekter; slik at en også raskest mulig kan få en økonomi i tråd med de vedtatte økonomiske handlingsreglene.
- Handlingsrommet er begrenset, og at nye tiltak som ønskes inn i 2018 må finansieres ved at eksisterende tiltak/ tjenester reduseres.

2. Sammendrag og hovedtrekk

2.1 Generelt

Kommunen fikk i forslaget til statsbudsjett til sammen 2,7 mrd i skatt- og rammetilskudd hvorav frie inntekter utgjør 37,6 mill kr. Frie inntekter skal dekke pris- og lønnsvekst samt nye tiltak vedtatt i løpet av året, og nye behov som har oppstått i drift. Størrelse på frie inntekter gir ingen rom til nye tiltak. Pris- og lønnsvekst er beregnet til 71 mill kr og kan kun delvis dekkes med frie inntekter.

Kommunens egne inntekter blir lavere; aksjeutbytte 10 mill kr og eiendomsskattinntekter 14 mill kr. Rådmannen har pålagt sin organisasjon om å tilpasse drift med samme beløp.

Rådmannen har gjennom dette budsjettokumentet prøvd å balansere behov for og ønske om vekst med de harde fakta om at kommunens handlingsrom ikke er tilstrekkelig til å følge opp utviklingen i samme takt. På grunn av lite tilførsel av frie inntekter fra staten er det ikke mulig å finansiere nye behov som har oppstått i løpet av 2017 med frie midler. Rådmannen ønsker derfor en grundig gjennomgang av kommunens drift for å frigjøre midler som kan finansiere nye tiltak i 2018. Foreløpig er dette behovet beregnet til 37 mill kr, men rådmannen vil øke beløpet i lys av vedtak om heltidskultur i Bodø kommune og generell behov for friske midler.

Tilskuddet til Jektefartmuseum er i dette dokumentet finansiert i sin helhet. Kommunens forpliktelse på 30 mill kr er finansiert med utsettelse av avdrag på grunn av manglende ledige driftsmidler eller fond til slike formål.

Prosjekt Ny by - ny flyplass er kommunens største satsing noensinne. Prosjektet er nå kommet i ny fase og krever økte bevilgninger fra kommunen. Kommunens driftsbudsjett er ikke dimensjonert til å ta inn driftskonsekvenser av prosjektet. Rådmannen erkjenner at dette er kommunens viktigste investering noensinne. Avkastningen fra dette prosjektet vil i fremtiden generere nye midler for fremtidig tjenesteproduksjon. Prosjektet er derfor prioritert i økonomiplanen. Det forventes at kommunens bevilgning matcher eksterne midler. I driftsbudsjettet er det lagt inn følgende til prosjektet: 2018-1 mill kr; 2019-7,3 mill kr; 2020-8,2 mill kr og 2021-8,2 mill kr. Dette utgjør til sammen 25 mill kr. Dette er krevende for kommunens økonomi, men samtidig svært viktig.

Det er fortsatt stort vedlikeholdsetterslep på kommunale bygg og veier. I dette dokumentet videreføres fjorårets satsinger på vedlikehold, blant annet gjennom bygging og rehabilitering av skoler. Det er også lagt inn driftskonsekvenser FDVU for alle nye prosjekter.

Rådmannen har i tråd med politiske prioriteringer og vedtak lagt inn i økonomiplanforslaget til sammen 837 mill kr til skolebygg. Her inngår bygging av nye skoler samt rehabilitering av gamle. Videre foreslås det investert 123 mill kr i prosjekter for barn og unge, og 400 mill kr i prosjekter relatert til helse og omsorg. I dette inngår bygging av nytt helse- og omsorgsbygg. I vei- og byutvikling, inkludert nytt parkeringshus, er det foreslått finansiert 347 mill kr, mens kultur og idrett er tilgodesett med 212 mill kr. Det er også foreslått bevilgning til kirke på 19 mill kr i perioden.

Foreslått investeringsbudsjett og ramme for kommende økonomiplanperiode er på hele 3,6 mrd kr. Dette er den største investeringsplan noensinne, hvorav ikke selvfinansiert del utgjør 2,6 mrd kr. De fleste kommunale prosjekter finansieres med låneopptak, i rådmannens investeringsforslag beregnet til 2,7 mrd kr for alle investeringer. Av dette er 1,9 mrd kr lån som betjenes av frie inntekter. Når hele låneopptaket er tatt opp vil rente og avdrag øke med hele 154 mill kr i 2021. Saldering av årets økonomiplan viser at dette ikke er bærekraftig og kommunen ikke har råd til å gjennomføre alle foreslåtte planer. Rådmannen understreker derfor at kommunen må tilpasse vekst til det handlingsrommet kommunen har.

2.2 Forslag til saldering

I tabellen under er det satt opp en oversikt over budsjettutfordringer som er løst i rådmannens budsjettforslag 2018.

Budsjettutfordringer 2018	Mill kr
Pris - og lønnsvekst, pensjon	71,0
Vedtak fattet i løpet av 2017	6,0
Nye behov Administrasjonsavdeling	0,0
Nye behov Politikk/rådmann	0,0
Nye behov Næring - og utviklingsavdeling	1,0
Nye behov Oppvekst- og kultur	9,0
Nye behov Helse- og omsorg	26,0
Nye behov Eiendom	1,0
Nye behov Teknisk avdeling	1,0
Kommunens fellesområde (R8)	2,0
Samlet behov	117,0

Tabell 1. Budsjettutfordringer. Tall i mill kr.

Rådmannen har prioritert 117 mill kr av alle innmeldte behov. For behov som er vurdert, men ikke funnet finansiering vises det til trykt vedlegg 1.

Tilgang til midler er følgende:

Tilgjengelige midler 2018	Mill kr
Statsbudsjett	37,6
Reduserte pensjonskostnader	3,9
Driftsreduksjon	6,0
Økt skatt- og rammetilskudd utover statsbudsjett	11,0
Ikke prisjustering	11,2
Økte renteinntekter	2,5
Redusert investeringsplan	0,2
Avdragsutsettelse	7,6
Skaffe handlefrihet	37,0
Samlet tilgang til nye midler	117,0

Tabell 2. Tilgjengelige midler 2018. Tall i mill kr.

Statsbudsjettet ga 37,6 mill kr i nye inntekter. Dette er differanse mellom bevilgning i forslaget til Statsbudsjett (Grønt hefte) og kommunens budsjetterte skatt- og rammetilskuddsinntekter fra gjeldene økonomiplan 2017-2020.

Pensjonssatser for Bodø kommunale pensjonskasse (BKP) og Kommunal Landspensjonskasse (KLP) er redusert i 2018, mens Statens pensjonskasse (SPK) øker satsene. Endringene gir en besparelse på kommunens totale pensjonskostnader på 3,9 mill kr.

Reduksjon av eiendomsskatteinntekter, som følge av økning i bunnfradraget og endring av skattesoner, var i juni anslått til 20 mill kr. Rådmannen har i budsjettbrev 2018, juni 2017, gitt ordre til sin organisasjon om å redusere drift med tilsvarende beløp for å få budsjettet i balanse. Ny beregning av eiendomsskatteinntekter viser at inntektene blir 14 mill kr lavere. Det betyr at resterende sparte midler kan brukes i saldering av øvrige budsjettutfordringer.

Rådmannen har foretatt ny vurdering av kommunens egne skatteinntekter og funnet rom til å øke skatteinntekter i forhold til statsbudsjettet. Det nye skatteanslaget i kombinasjon med rammetilskudd gir en merinntekt på 11 mill kr for 2018. Rådmannen understreker at skatteanslaget nå er satt til det høyeste nivået som kan forsvares og advarer om ytterligere økning.

Frie inntekter fra statsbudsjettet skal blant annet brukes til å dekke pris- og lønnsvekst. Rådmannen har valgt å holde tilbake deler av priskompensasjon for å redusere salderingsutfordringer. Lønn, samt

store avtaler og husleiekostnader er prisjustert på vanlig måte. Regnskapsart som ikke er prisjustert er omtalt i kapittel 3.2 Prisforutsetninger.

Rådmannen vil i løpet av 2018 plassere kommunens ledige likviditet i pengemarkedsfond i henhold til kommunens finansreglement og har et mål å oppnå merinntekt for kommunen.

Kommunens driftsbudsjett er ikke dimensjonert til å ta inn driftskonsekvenser av investeringsprosjekter. Spesielt var dette krevende for 2021 som er nytt år i rullering av økonomiplanen og hvor driftskonsekvenser slår inn i sin helhet. Rådmannen har derfor foretatt ny prioritering.

Budsjett 2018 var ikke mulig å saldere uten utsettelse av avdrag. Avdragsutsettelse brukes kun til finansiering av tidsbegrensede tiltak. I år er disse tiltakene tilskudd til Jektefartmuseet og midler til pågående arbeid med prosjektet Ny by – ny flyplass.

Ingen av innmeldte behov i økonomiplanen er mulig å finansiere med frie midler. Rådmannen erkjenner at en del behov er viktig å prioritere og foreslår en stor gjennomgang av kommunens drift for å frigjøre driftsmidler. Dette må også ses i lys av vedtatt heltidskultur i Bodø kommune og manglende finansiering.

Det er også ubalanse mellom inntekter og utgifter i resten av økonomiplanperioden. I 2019 mangler kommunen 6,5 mill kr, i 2020 mangler det 35,5 mill kr og i 2021 mangler det 10,8 mill kr. Deler av ubalanse skyldes bevilgninger i forbindelse med realisering av prosjektet Ny by- ny flyplass (jfr kapittel 2.1) og kan finansieres med bruk av fond da dette er tidsbegrenset tiltak. Resterende ubalanse skyldes økte rente- og avdrag som følge av ambisiøs investeringsplan samt høyt driftsnivå. Dette er finansiert med avdragsutsettelse (6,5 mill kr i 2019 og 8,8 mill kr i 2020) og premiefond (ligger hos BKP) 25,2 mill kr i 2020 og 9 mill kr i 2021.

Etter forslaget til saldering av økonomiplanen ser handlingsregler slikt ut:

Handlingsregel	Vedtatt nivå	2018	2019	2020	2021
Resultatgrad	1,75 %	-0,2 %	-0,3 %	-0,2 %	-0,2 %
Gjeldsgrad	50 %	78,0 %	88,2 %	93,1 %	92,2 %
Fondsgrad	3 %	2,0 %	1,9 %	1,8 %	1,7 %
Finansieringsgrad	2,5-5%	7,5 %	8,4 %	9,7 %	10,4 %

Tabell 3. Kommunens handlingsregler.

Kommunen har saldert økonomiplan med avdragsutsettelse og bruk av premiefond, og dette vises på beregnet resultatgrad. Resultatgrad må være positiv for å ha mulighet til å bygge reserve for uforutsette forhold. Bodø kommune bruker alle sine ledige midler til å finansiere ny drift.

Kommunens ambisiøse investeringsplan gjenspeiler seg i gjeldsgraden. Gjeldsgraden øker og viser at de fleste kommunale prosjekter finansieres med lånemidler og at større og større grad av frie inntekter må brukes til å betjene rente og avdrag. Det er en forbedring på slutten av perioden, fordi dette er nytt år i økonomiplanen.

Nivået til fondsgrad forverrer seg i 2018 og blir uendret i resten av perioden fordi bruttoinntekter vokser i 2018, mens nivået på fondsmidler er uendret. Dette gir lavere prosent i perioden.

Finansieringsgraden øker i perioden fordi større og større andel av frie inntekter bindes i rente og avdrag og reduserer handlingsrommet til direkte tjenesteyting.

Ovennevnte tabell bærer sterkt preg av utfordringer rådmannen ser for kommunens økonomi i kommende planperiode. Utgiftsnivået er for høyt i forhold til inntektsbasen og i kombinasjon med reduserte statlige overføringer. Rådmannen erkjenner at det vil ta tid å få kommunens økonomi på nivå som er definert gjennom reglene. Det foreslås derfor at et mål i de årlige rulleringer i økonomiplanen bør være at handlingsregler ikke forverres i perioden, men bedres gradvis. Rådmannen understreker derfor at det er veldig viktig at eventuelle nytilføringer av midler i

kommende økonomiplan brukes til å stabilisere drift til gjeldende ramme og ikke på nye satsingsområder.

Det er ikke mulig samtidig å gjennomføre et stort løft for vedlikeholdsetterslep og imøtekomme ønske om vekst i tjenestetilbud og bedre kvalitet. Rådmannen ønsker derfor å invitere til en prosess med de folkevalgte for å se på kommunens driftsnivå og investeringsplan med det mål å få en mer moderne kommune som leverer like gode tjenester til alle sine innbyggere. Dette vil sikre Bodø kommune fortsatt selvråderett over egne investeringsbeslutninger.

3. Forutsetninger og beregninger

3.1 Befolkningsendringer

Den 1. januar 2017 bodde det 51022 innbyggere i Bodø kommune. Dette er en vekst på 534 innbyggere fra året før. Kvartalstallene fra Statistisk sentralbyrå viser at folketallet i Bodø har økt til 51110 per 1. juli 2017, en økning på 88 innbyggere første halvår. Av dette er fødselsoverskuddet på 58 personer og nettoflyttingen utenlands er på 155 personer, men nettoflyttingen innenlands er på minus 125 personer.

Årene 2018-2021 er prognosetall utarbeidet av SSB juni 2016, nærmere bestemt MMMM prognosen til SSB.

Befolkningsutvikling	F 2017	P 2018	P 2019	P 2020	P 2021	Vekst 2017-2021
0-5 år	3 578	3 578	3 606	3 673	3 730	152
6-15 år	6 159	6 182	6 201	6 201	6 233	74
16-66 år	34 606	34 879	35 140	35 353	35 466	860
67-79 år	4 887	5 059	5 223	5 385	5 600	713
80 år +	1 792	1 840	1 898	1 959	2 017	225
Sum	51 022	51 538	52 068	52 571	53 046	2 024

Tabell 4. F 2017 er faktiske tall per 1.1.2017. P2018-2021 er hentet fra SSB sin MMMM prognose utarbeidet juni 2016. Kilde: SSB.

Det ligger inne en forventning om en samlet vekst på 2 024 personer fra 2017 til 2021, gjennomsnittlig 404 personer per år i kommende økonomiplanperiode.

Befolkningsendring	Antall			Prosentvis endring		
	2017-2021	2017-2030	2017-2040	2017-2021	2017-2030	2017-2040
0-5 år	152	375	292	4,2 %	10,5 %	8,2 %
6-15 år	74	309	628	1,2 %	5,0 %	10,2 %
16-66 år	860	2 404	3 452	2,5 %	6,9 %	10,0 %
67-79 år	713	1 814	3 070	14,6 %	37,1 %	62,8 %
80 år +	225	1 298	2 607	12,6 %	72,4 %	145,5 %
Sum	2 024	6 200	10 049	4,0 %	12,2 %	19,7 %

Tabell 5. Befolknings sammensetning fra 2017 til 2021.

I tabellen over framkommer det at aldersgruppen 67-79 år og 80 år+ forventes å øke mest av alle befolkningsgrupper i økonomiplanperioden frem til 2021. Forventet økning fram til 2040 for disse aldersgruppene er enorm og vil stille store krav til tilpasninger av tjenestetilbudet. Når det gjelder aldersgruppen 0-5 er det forventet en moderat økning fram til 2021, mens forventet økning for aldersgruppen 6-15 år er svært liten.

3.2 Prisforutsetninger

I presentasjonen av kommuneopplegget i kommuneproposisjonen/Statsbudsjettet fokuseres det på reelle endringer i kommunesektorens inntekter. Dette innebærer at man i Statsbudsjettet prisjusterer kommunesektorens inntekter for anslått lønnsvekst og anslått prisvekst på varer og tjenester før man legger til realveksten.

Deflatoren for kommunesektoren utarbeides i Finansdepartementet (FIN) i forbindelse med Statsbudsjettet og består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester. Lønnsvekst teller knapt 2/3 av deflatoren. Andelen har vært stabil over tid.

	2017	2018
Lønn	2,7 %*	3,0 %
Varer	2,2 %	1,6 %
Deflator	2,5 %	2,6 %

Tabell 6. Prisstigning og deflator 2017 og 2018. *Endret i revidert statsbudsjett fra 2,7 % til 2,4 %.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

- Rentekostnader.
- Pensjonskostnader er dekket i deflatoren i den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av deflatoren. Dette har vært tilfelle de senere år.
- Demografikostnader.

Alle disse kostnadselementene må dekkes innenfor allerede disponible rammer, eventuelt finansieres av vekst i frie inntekter.

Rådmannen har lagt inn følgende prisjustering:

Arten kveld-/natt-/helgetillegg 10150	3,0 %
Arter varer og tjenester 11160,11900-11904,12600	1,6 %
Artene Tilskudd og overføringer 13000:14799	2,6 %
Artene Salgsinntekter, brukerbetalinger, tilskudd 16000:17899	2,6 %
Artene Overføringer 18000:18999	2,6 %

Følgende unntak er gjort, ikke prisjustert:

Generelt

Artene kveld/natt/helg 10151-10153, vikarer 10201-10580
Artene Varer og tjenester 11000:12799

Økonomi- og finansavdelingen

Ansvar 1291 SAMORDNET INNKJØPSSAMARBEID I SALTEN

Helse- og omsorgsavdelingen

Art 16020 PASIENTBETALING
Art 16030 BETALING DAGPlass
Art 16040 BET. FOR HJEMMETJENESTER
Art 16050 BET. FOR VAKSINASJONER
Art 17000 REFUSJONER FRA STATEN
Art 17020 STATSTILSKUDD
Art 17300 REFUSJONER FRA FYLKESKOMMUNEN
Art 17500 REFUSJONER FRA ANDRE KOMMUNER
Art 17700 REFUSJONER FRA ANDRE
Art 18300 OVERF. FRA FYLKESKOMMUNEN
Ansvar 3050:3051 BOLIGKONTORET

Næring- og utviklingsavdeling

Ansvar 1220 UTVIKLINGSPROSJEKT FOR NY BRUK AV FLYPLASSOMRÅDET
Ansvar 1501 BODØ I VINDEN
Ansvar 1550 SIKKERHET OG BEREDSKAP
Ansvar 1551 SMART BODØ
Ansvar 1552 SENTRUMSUTVIKLING

Teknisk avdeling

Ansvar 6560 STAB BYING.

Ansvar 6570 FORVALTNING

Ansvar 6630 IDRETT

Ansvar 6801 GATELYS

Ansvar 6840 ANLEGG

Ansvar 6850 SERVICE

Ansvar 6860 BIL/MASKIN

Ansvar 6880 VERKSTED

Ansvar 6900:6920 VANN OG AVLØP

Kommunens fellesområde (rammeområde 8)

Ansvar 8900 FINANSFORVALTNING

Ansvar 8901 SKATT/RAMMETILSKUDD

Ansvar 8906 AVTALER

Ansvar 8907 AVSKRIVINGER/KAPITALINNTEKTER

Ansvar 8950 FELLESKOSTNADER

Pensjonssatser benyttet:

Pensjonssatser	2017	2018
KLP	20,71 %	20,62 %
STP	10,25 %	10,53 %
BKP	16,77 %	16,30 %

Tabell 7. Pensjonssatser 2017 og 2018.

Norges Banks rentebane per oktober 2017 legges til grunn for beregning av renter i økonomiplanen. Rentesats består av tre hovedelementer: styringsrente Norges Bank, kredittpåslag og NIBOR-påslag. Styringsrenten er renten banken får på sin brukskonto i Norges Bank. Kredittpåslag er pris banken må betale for å få låne penger ute på markedet. NIBOR sier noe om markedets forventning om hva styringsrenten vil være i gjennomsnitt de neste tre måneder pluss pengemarkedspåslag. Tabellen under viser hvordan rentesatser for den kommende økonomiplanperioden er satt opp. Satsene brukes blant annet i beregningen av renteutgifter i investeringsplanen for 2018-2021. Det må presiseres at rentebanen er beheftet med usikkerhet og endringer kan medføre avvik for de reelle renteutgiftene.

Rentesats	2018	2019	2020	2021
Styringsrente	0,50 %	0,70 %	1,20 %	1,68 %
Kredittpåslag	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %
NIBOR-påslag	0,35 %	0,35 %	0,35 %	0,00 %
Norges Bank	1,45 %	1,65 %	2,15 %	2,28 %

Tabell 8. Rentebane økonomiplan 2017-20.

Rentesatser som er lagt inn vurderes av rådmannen som svært lav. Rådmannen har vurdert, men ikke funnet rom til å øke rentenivået utover det som foreslås av Norges Bank. Dette gjør kommunen sårbar og med en betydelig større nedside enn en oppside. 40 % av kommunens totale gjeldsportefølje er knyttet til fastrentevilkår. Dette reduserer fleksibilitet i forhold til avdragsbetaling, men gir en mye større forutsigbarhet for kommunen med hensyn på rentesvingninger. En endring i styringsrenten på 0,25 % fra Norges Bank vil gi cirka 6 mill kr mer i renteutgifter i forhold til dagens nivå.

3.3 Handlingsregler

I Perspektivmeldingen 2017-2026 ble det vedtatt nivået til de fire handlingsreglene for kommunen som er vedtatt i Perspektivanalyse 2016-2025.

Innføring av økonomiske handlingsregler vil være en enkel metodikk for å sikre informasjon om kommunen har et tilstrekkelig økonomisk handlingsrom. Handlingsreglene er enkle å forstå og gir fokus på kjernen i kommunens økonomi. Handlingsregler måles i forhold til brutto driftsinntekter da kommunens drift må være tilpasset til de inntektene kommunen har tilgang til.

De fire handlingsreglene omfatter:

- Resultatgrad
- Gjeldsgrad
- Fondsgrad
- Finansieringsgrad

Bruken av handlingsregler skal medvirke til at rammebetingelsene i budsjettprosessen er tydelig definert og enkelt å forstå. Dette gjelder både politiske og administrative beslutningstagere.

3.3.1 Resultatgrad

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter. Statens anbefaling på 1,75 % er vedtatt av Bodø bystyre.

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Brutto driftsinntekter	-3 933 181	-3 862 007	-3 983 102	-4 030 025	-4 065 785	-4 100 171
Netto driftsresultat	-88 664	-10 392	6 398	11 822	7 480	7 480
Resultatgrad	2,3 %	0,3 %	-0,2 %	-0,3 %	-0,2 %	-0,2 %

Tabell 9. Netto driftsresultat. Tall i 1000 kr.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekt er en av de viktigste indikatorer på kommunens økonomiske sunnhet og bæreevne. Den viser hvor mye kommunen har til disposisjon for eksempel til fondsavsetning (sparing) samt egenbidrag til finansiering av investeringer med mere.

Oversikten viser at Bodø kommune ikke vil bedre nivået på denne indikatoren i kommende økonomiplanperiode. Beregnet nettodriftsresultat forventes å være negativ i hele økonomiplanperioden. En strammere investeringsplan ville derimot bedre resultatene.

3.3.2 Gjeldsgrad

Gjeldsgrad viser lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter. Statens anbefaling er 50 % for hele låneporteføljen. Bodø bystyre vedtok 50 % for ikke-selvfinansierte investeringer.

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Langsiktig gjeld	4 164 535	4 698 771	5 265 433	5 848 206	6 212 505	6 222 997
Gjeldsgrad	105,9 %	121,7 %	132,2 %	145,1 %	152,8 %	151,8 %

Tabell 10. Langsiktig gjeld og gjeldsgrad. Tall i 1000 kr.

Hvis det ikke skjer endringer i investeringsnivået for den kommende økonomiplanen vil gjeldsporteføljen øke og vil utgjøre 151,8 % av brutto driftsinntekter i 2021. Det er en økning i forhold til 2017 på 30,1 %. Bodø kommune går i motsatt retning av anbefalinger fra staten.

Framstillingen nedenfor viser utviklingen i kommunens gjeld, men delt opp i hva som er relatert til vann og avløp, startlån og ikke selvfinansierte lån.

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Startlån	524 083	593 814	654 931	714 605	769 279	818 953
VA-lån	1 144 522	1 232 025	1 254 563	1 333 637	1 418 834	1 437 244
Øvrige lån	2 499 138	2 622 114	3 106 564	3 555 589	3 785 018	3 779 601
Gjeldsgrad	63,5 %	67,9 %	78,0 %	88,2 %	93,1 %	92,2 %

Tabell 11. Gjeldsgrad øvrige lån. Tall i 1000 kr.

Som tabellen over viser vil heller ikke kommunens gjeldsgrad for ikke-selvfinsierende lån være på bystyrets anbefaling som er 50 %. Det høye investeringsnivået bidrar til at avviket øker fra 67,9 % i 2017 til 92,2 % i 2021.

3.3.3 Fondsgrad

Fondsgrad viser andel av ubundne driftsfond i forhold til brutto driftsinntekter. Bodø bystyret vedtok dette forhold å være på 3 %.

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Dispfond	70 427	82 074	81 097	74 697	72 639	70 580
Fondsgrad	1,8 %	2,1 %	2,0 %	1,9 %	1,8 %	1,7 %

Tabell 12. Fondsgrad. Tall i 1000 kr.

Nivået på disposisjonsfond avhenger av om kommunen klarer å oppnå en tilstrekkelig positiv resultatgrad. Fondsgrad er et mål på nivået på disposisjonsfondet over tid slik at Bodø kommune kan:

- Ha en buffer mot uforutsette hendelser.
- Sikkerhet mot plutselige renteøkninger.
- Handlefrihet til å gripe de muligheter som byr seg.
- Egenkapital i fremtidige investeringer

Slik det framkommer av denne økonomiplanen greier ikke kommunen å få satt av nok midler til disposisjonsfond, slik at kommunen får økt sin buffer mot uforutsette hendelser.

3.3.4 Finansieringsgrad

Finansieringsgrad er renter og avdrag i forhold til brutto driftsinntekter. Vedtatt mål for Bodø kommune er 2,5-5 %.

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Renter og avdrag	316 548	307 673	298 868	339 032	395 175	427 629
Finansieringsgrad	8,0 %	8,0 %	7,5 %	8,4 %	9,7 %	10,4 %

Tabell 13. Finansieringsgrad alle lån. Tall i 1000 kr.

Dersom kommunen har et godt inntektsgrunnlag vil finansieringsgraden kunne være høyere enn i kommuner med et begrenset inntektsgrunnlag. Det vil også være et spørsmål om prioritering av ressurser til ordinær drift og til kapitalutgifter. Det er grunn til å tro at en bærekraftig finansieringsgrad for Bodø kommune over tid vil være på 5 %.

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Startlån	8 977	9 552	9 542	9 045	14 204	13 412
VA-lån	69 824	67 867	65 924	74 784	87 168	94 326
Øvrige lån	237 746	230 255	223 402	255 203	293 803	319 891
Finansieringsgrad	6,0 %	6,0 %	5,6 %	6,3 %	7,2 %	7,8 %

Tabell 14. Finansieringsgrad øvrige lån. Tall i 1000 kr.

Rådmannen har splittet opp utgiftene som føres i drift på de ulike formålene. Modellen bygger på en forenkling av låneporteføljen til kommunen. Det vil i løpet av 2018 bli utarbeidet en mer detaljert fordeling av gjeldsporteføljen som gir mer nøyaktig prosentandel på de forskjellige deler av låneporteføljen. Som det framkommer i tabellen over vil finansieringsgraden for øvrige lån ligge på rundt 6-8 % i økonomiplanperioden, noe som er over handlingsregelen.

3.4 Statsbudsjett 2017

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 øker kommunesektorens frie inntekter med 3,8 mrd kr som er en realvekst på én prosent. Veksten i frie inntekter er fordelt med 3,6 mrd kr til kommunene og 0,2 mrd kr til fylkeskommunene. Dette er helt nederst i det intervallet regjeringen varslet i Kommuneproposisjonen i vår, der de la opp til en vekst i frie inntekter på mellom 3,8 og 4,3 mrd kr.

Den største endringen i statsbudsjettet sammenliknet med det økonomiske opplegget i kommuneproposisjonen er knyttet til skatteinntektene for 2017. Det er nå anslått en merskattevekst i 2017 på om lag 4 mrd kr. Denne merskatteveksten ble gjort kjent allerede i august i år. Merskatteveksten gir økt økonomisk handlingsrom i 2017, men påvirker ikke handlingsrommet i 2018. Merskatteveksten i 2017 var en engangsinntekt som ikke vil kunne finansiere varige økninger i driftsutgiftene.

Veksten i frie inntekter i 2018, med utgangspunkt i hva inntektsnivået ville vært i 2017 dersom det ikke hadde kommet merskattevekst, anslås til 1,0 pst. Den faktiske realveksten i frie inntekter fra 2017 til 2018 er anslått til -0,1 prosent.

Inntektssystemet

For kommunene kan det være grunn til å merke seg at de regionalpolitiske elementene i inntektssystemet ikke er justert for lønns- og prisvekst. Med andre ord reduseres den realøkonomiske betydningen av disse. Metoden for beregning av dødelighetskriteriet i kostnadsnøkkelen for kommunene er oppdatert, og aldersstrukturen som nå legges til grunn i den enkelte kommune tilsvarer aldersstrukturen i Norge på landsbasis per 1.1.2016.

Klimasats

Midlene til Klimasats (ordningen for tilskudd til kommunale klimatiltak) kuttet med 50 mill kr til 102,5 mill kr i forslaget til statsbudsjett. Dette begrunnes med at det skal gi plass til andre prioriteringer i Statsbudsjettet.

Folkehelsearbeid

Programmet for folkehelsearbeid videreføres og tilskuddsrammen foreslås økt med vel 25 mill kr til 71,3 mill kr i 2018. Folkehelseprogrammet er en tiårig satsing fra 2017 til 2027 som skal bidra til å styrke kommunenes arbeid med å fremme innbyggernes helse og trivsel i lokalsamfunnet. Barn og unge er en prioritert målgruppe.

Ressurskrevende tjenester

Regjeringens beregning av økt handlingsrom tar ikke hensyn til økningen av innslagspunktet i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester med 50 000 kroner utover lønnsveksten. KS har anslått at dette vil gi økte kostnader for kommunene med 0,3 mrd kr. Ordningen gjelder fortsatt kun for tjenestemottakere til og med det året de fyller 67 år.

Barnevern

Det satses på å øke kompetansen i det kommunale barnevernet. Det settes av 80 mill kr til en strategi for å styrke kompetansen i barnevernet. Strategien gjelder for perioden 2018-2024, og skal forberede kommunene på et større kommunalt ansvar for barnevernet (barnevernsreformen) fra 2020.

Opptrappingsplanen for rusfeltet

300 mill kr av veksten i frie inntekter er begrunnet med en økt satsing på rusfeltet.

Opptrappingsplanen har en bred tilnærming, med tidlig innsats og god samordnet oppfølging som et

sentralt grunnlag. Samtidig er utfordringen i kommunesektoren å skaffe tilstrekkelige og gode tilbud på boligområdet. Der er det fortsatt behov for økt kapasitet.

Bolig og hjelpemiddelområdet

Kommunenes ansvar lovfestes som en del av bostøtteleven. Det gir ikke en ny individuell rettighet, men gir kommunene en plikt til å vurdere søknader om finansiering og tilpasning. Bostøtten vil fortsatt være det viktigste boligsosiale virkemiddelet.

Barnehage

Nye bemannings- og pedagognormer skal etter planen gjelde fra 1. august 2018. I statsbudsjettet for 2018 er det bevilget 424 mill kr til ordningen. Halvparten av pengene går direkte til private barnehager gjennom særskilt tilskudd. Dette videreføres fram til 2020. Deretter finansieres private barnehager med utgangspunkt i kostnadene til kommunale barnehager i to år gamle regnskap.

Tilskuddene til private barnehager vil øke betydelig fra 2021. Bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm i barnehagene er underfinansiert. Gjøres det ikke endringer i finansieringsopplegget, vil differansen mellom bevilgningene til kommunene og de faktiske kostnadene øke fram mot 2021 og underdekningen vil være omtrent på 1 mrd kr.

Maksimal foreldrebetaling i barnehagene økes med 110 kroner per måned utover lønns- og prisvekst (realvekst). Maksimal foreldrebetaling blir 2 910 kroner per måned. Siden realveksten reduserer behovet for kommunal finansiering gjennom frie inntekter, reduseres rammetilskuddet til kommunene med 0,3 mrd kr. Hvordan dette vil slå ut for enkeltkommuner vil variere.

Tidlig innsats i skole og barnehage

I statsbudsjettet legges det til grunn at kommunene vil benytte 200 mill kr av realveksten i de frie midlene til tidlig innsats i barnehage og skole. Opplegget gir kommunene rom for å utvikle tiltak tilpasset egne lokale prioriteringer og den enkelte elevs behov.

Minoritetsspråklige barn i barnehagene

I 2018 foreslås det bevilget 20 mill kr, som kommunene kan søke på, til rekruttering av flere minoritetsspråklige barn til barnehagene.

Digitalisering

I statsbudsjettet signaliseres det at digitalisering er et satsningsområde innenfor alle sektorer i staten. Det må derfor forventes at det vil komme mange store strukturelle omlegginger initiert fra staten, der digitalisering vil være en sentral del av omleggingen. Mange prosjekter antas å kunne få betydelige økonomiske og administrative konsekvenser for kommunal sektor. Så langt har det bare vært staten som har fått midler over statsbudsjettet til gjennomføringen. Kommunal sektor forventes å dekke dette over egne budsjetter.

Eiendomsskatt

Regjeringen foreslår å fjerne adgangen til å skrive ut eiendomsskatt på produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner, med unntak for vannkraftanlegg, vindkraftverk og de delene av petroleumsanlegg for olje og gass som omfattes av petroleumsskatteloven. Dette er betydelige innstramminger i regelverket. Forslaget innebærer at alle infrastrukturanlegg (kraftnett, telenett, bredbåndsnett, fjernvarmenett og så videre) i all hovedsak fritas for eiendomsskatt, og at størsteparten av skattegrunnlaget i industrielle anlegg vil bli borte. Endringene i eiendomsskatteloven foreslås trådt i kraft fra og med eiendomsskatteåret 2019.

Mindre handlingsrom til økning i eiendomskattesatsene

Regjeringen foreslår at skattesatsen som hovedregel bare kan økes med en promille fra år til år (mot to i dag). Forslaget innebærer dermed en innsnevring av kommunenes handlingsrom.

4. Handlingsplan

Kommuneplanens samfunnsdel 2014 – 2026 ble vedtatt i februar 2014. Samfunnsplanen er det overordnede strategidokument for Bodø-samfunnet, og skal være førende for vår felles innsats mot fremtidens Bodø. Planen har hatt et klart samfunnsfokus og intensjonen har vært at den skulle ha en samlende funksjon for alle i kommunen. En evaluering har resultert i at dette fokuset er opplevd som hensiktsmessig og at det skal videreføres i ny plan. Arbeidet med ny plan er godt i gang, og den nye samfunnsplanen vil foreligge våren 2018.

Bodøs visjon er «attraktiv hovedstad i Nord». De fastsatte hovedmålene for kommunen frem mot 2030 er:

- Antall innbyggere 70 000 i 2030
- Byen det er godt å bo i – mangfold, levekår og livskvalitet
- Bodø – Norges sikkerhets- og beredskapshovedstad

Videre er det definert 6 satsningsområder

- Sysselsetting og etablering
- Sikkerhet og beredskap
- Kulturbyen midt i naturen
- Utvikling av Nord Universitet
- Frisk befolkning – lenge i jobb
- Bærekraftig byutvikling

For hvert satsningsområde er det definert flere mål (slik vil vi ha det) og strategier (dette vil vi gjøre).

Kommuneplanens samfunnsdel skal legge føringer for all planlegging og for virksomhetenes arbeid. Plan- og bygningsloven angir at kommunen skal følge opp samfunnsdelen med en handlingsdel. Handlingsdelen for Bodø kommune vil være en integrert del av økonomiplanen.

Bodø har vokst sterkt i flere år, og utviklingen har gitt mange synlige utslag. Bodø sentrum har hatt en enorm utvikling med mange nye boligprosjekter, nye hoteller, nytt sykehus og tilrettelegging av utearealer mm. Ikke minst har det store samferdselsprosjektet satt sitt preg på byen.

Det har vært en betydelig innsats i forhold til de fastsatte innsatsområdene på mange hold. Avdelingene i Bodø kommune har alle vært involvert i samarbeid med eksterne aktører med ulike prosjekter i samfunnsutviklingen. Og det er store prosjekter og ambisjoner for det som skal skje videre.

Arbeidet med Ny by – ny flyplass-prosjektet er nå over i en reell planleggings- og iverksettelsesfase og er noe som er i ferd med å skje. En sentral del av dette, og noe som vil sette sitt preg på alt som skjer i Bodø fremover, er Smart Bodø-tenkningen. Denne vil bli forankret i en ny samfunnsdel.

Satsingen på Bodø som kulturby har gitt viktige resultater. Bodø ble høsten 2017 kåret til Norges kulturkommune 2017. En del av juryens begrunnelse var at Bodø «gjennom sin satsing på kulturlivet har konsolidert seg som et ledende bysamfunn i sin landsdel, og som en viktig motvekt til den generelle tendensen til fraflytting og folketallsnedgang i landsdelen».

Arbeidet med søknaden om å bli Europeisk kulturhovedstad er noe som vil sette Bodø og Nordland på kartet fremover, og er en viktig del av vår strategiske satsing fremover.

Satsingen innen sikkerhet og beredskap bidrar til å befeste Bodø sin rolle på dette fagområdet. Flere konferanser er gjennomført og aktørene er nært knyttet sammen i beredskapsnettverket.

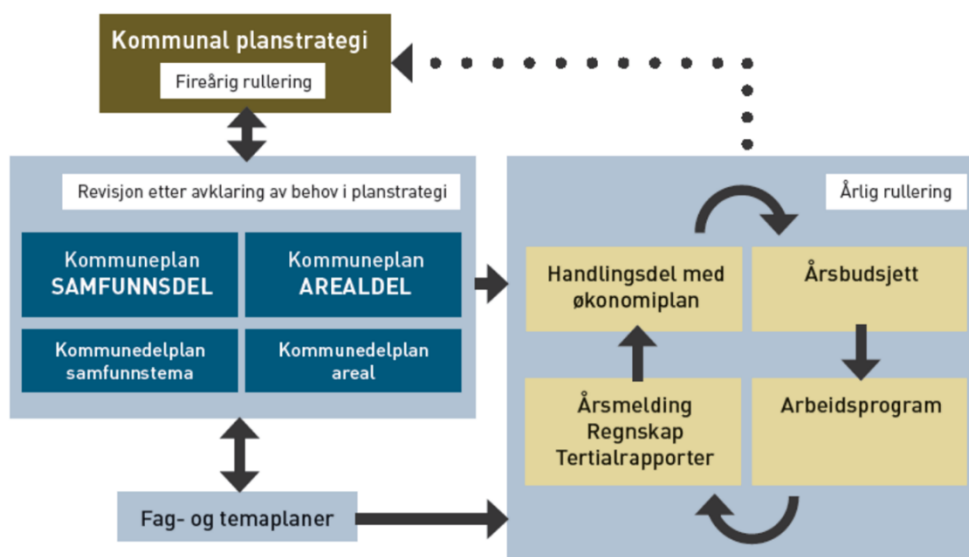
Kommunal planlegging

Gjennomføringen av kommunal planlegging følger valgperioden for bystyret. Høsten 2016 utarbeidet

Bodø kommune ny planstrategi, og denne er bystyrets oppdrag til administrasjonen for hvilke planer kommunen skal utarbeide de neste fire år. I planstrategien ble det tatt stilling til at kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skulle revideres.

Handlingsdelen med økonomiplan er en del av den årlige oppfølging og realisering av hva vi har planlagt. Handlingsdelen skal derfor utarbeides årlig. Handlingsdelen skal gi føringer på hvilke økonomiske prioriteringer kommunen skal gjøre kommende år og fireårsperiode.

Vi har derfor et fireårig planhjul for kommunens overordnede planlegging og et ettårshjul for handlingsdel og økonomiplanlegging. Dette er illustrert i figuren under.

Figur 1: Oversikt over fireårig og ettårig plansyklus

4.1 Avdelingenes oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel

4.1.1 Nærings- og utvikling

I 2017 er Nærings- og utviklingsavdelingen (NU) styrket med nye medarbeidere på flere fagområder. Dette vil gi avdelingen enda bedre forutsetninger til å løse eksisterende og nye oppgaver. NU består av tre seksjoner: utviklingsseksjonen, seksjon for plan og samfunn og seksjon for næring og etablering.

I utviklingsseksjonen ligger de store næringsutviklingsprosjektene til Bodø kommune. Prosjekter som er opprettet for å nå de målsetninger som er satt i kommuneplanens samfunnsdel er:

Bodø – Norges sikkerhets og beredskapshovedstad

Bodø kommune fortsetter arbeidet med å videreutvikle Bodø som Norges sikkerhets- og beredskapshovedstad. Luftfartsrelaterte aktiviteter og delprosjekter har tatt en større andel av ressursene i 2017, og forberedes ytterligere forsterket med ett årsverk i 2018-2020. I 2017 har administrasjonen initiert et nytt samarbeid med nødetatene og Sivilforsvaret om en mulig utvidelse og andre byggetrinn på Albertmyra, kalt Albertmyra II. Dette prosjektet har fått høy prioritet og forventes å berøre flere av rådmannens avdelinger i planperioden.

Prosjektleder fortsetter å følge opp tidligere saker, herunder Forsvarets omstilling, politireformen og Sivilforsvarets omstilling, etter behov.

Ny by – Ny flyplass

Prosjektet ble vedtatt med statlig delfinansiering juni 2017 i Nasjonalt transportplan (NTP) 2018 – 2029 og går nå over i en ny fase med et betydelig økt ressursbehov. Kommunen har bevilget 6-8 mill kr årlig for fase to som strekker seg til ut 2020. Målsettingene med prosjektet er følgende:

- Endelig beslutningsgrunnlag om bygging av ny flyplass og frigjøring av arealer til ny bydel
 - Økonomisk gjennomføringsmodell ny flyplass og ny bydel (Statlig eierstrategi fase 2)
 - Plan og prosjektgrunnlag ny flyplass (områdeplan, forprosjekt, KS2)
 - Plangrunnlag ny bydel (KDP ny bydel strekker seg ut over prosjektperioden)
 - Fastsetting av juridiske og økonomiske rammebetingelser for miljøoppyrddingen
- Grunnlag for etablering av næringsprogram for arbeidsplasser og verdiskapning

Prosjektet følger opp mål og strategier under områdene «Sysselsetting og etablering» og «Bærekraftig byutvikling» i gjeldende samfunnsplan, men vil skrives inn mye tydeligere i revidert plan for 2018 – 2030.

Smart Bodø

Delvis i forkant av og delvis parallelt med arbeidet med utarbeidelsen av ny samfunnsplan, har det blitt utarbeidet et grunnlag for å spille inn smart by konseptet til å bli en del av ny samfunnsplan. Kjernen i smart er å forbedre livskvaliteten til innbyggerne ved å bruke teknologi for å effektivisere tjenester og møte komplekse og sammensatte behov.

Idéen er at man må tenke nytt, og i Bodø er det fastsatt tre satsingsområder/kriterier for dette: *Medvirkning* – å skape gode arenaer for medvirkning er et grunnleggende premis for et velfungerende demokrati, *Fremtid i fokus* – for at fremtidens generasjoner skal få tilgang til ressurser som dagens generasjoner, må ressursutnyttelsen være bærekraftig, *Innbyggerne først* – ved å sette innbyggernes behov først vil Bodø bli et bedre sted å leve, bo og arbeide i.

4.1.2 Økonomi- og finans

Avdelingenes direkte bidrag til samfunnsplanens hovedmål er å sikre økonomisk grunnlag for innfrielse av planens hovedmål. Dette oppnås gjennom utarbeidelse av gode beslutningsgrunnlag til administrativ og politisk ledelse og gjennom tilrettelegging for god økonomistyring av hele Bodø kommune. I det ligger å utrede og legge fram alternativer for mulige økonomiske løsninger som vil gi økt handlefrihet. Videre skal byens næringsdrivende ha like konkurransevilkår. Dette gjøres blant annet ved hyppig bruk av konkursinstituttet, useriøse aktører lukes ut, noe som også bidrar til økning av nyetableringer av bærekraftige bedrifter i Bodø.

4.1.3 Oppvekst og kultur

Bodø kommune har begynt prosessen med å forberede søknad om å bli Europeisk kulturhovedstad i 2024 med søknadslevering ultimo 2018. Beslutningen er politisk forankret i enstemmig vedtak i bystyret og i fylkestinget i Nordland fylkeskommune. Motivasjonen for en søknad om å bli Europeisk kulturhovedstad ligger både forankret i det rent kulturelle, så vel som av hensynet til den videre samfunnsutviklingen. Erfaring viser at det å bli valgt som Europeisk kulturhovedstad har bidratt til svært verdifulle løft for de byene som har hatt denne posisjonen. Kulturens voksende rolle i det moderne samfunn og dens betydning for menneskelig identitet og livskvalitet utgjør viktige faktorer for å sikre fremtidig vekst.

Gjennom å ha gode grunnskoler og skolefritidsordninger, og med tilstrekkelig kapasitet på rett sted i forhold til familieetablering, bidrar skolen til å gjøre Bodø kommune til en attraktiv by for sysselsetting og etablering. I tillegg har kommunen kulturskole, naturskole og voksenopplæring som bidrar til å styrke det samlede tilbudet. Skolen samarbeider godt med Nord universitet om grunnskolelærerutdanningen. Grunnskolen og videregående opplæring har også et formelt samarbeid som skal sikre god kvalitet og sammenheng i hele grunnopplæringen generelt og overgangen fra grunnskole til videregående opplæring for elevene spesielt.

Bodø skal dessuten være en by det er godt å bo i, og bosettingsarbeid skal også støtte opp om satsningsområdet «frisk befolkning – lenge i jobb». Bodø blir i økende grad et flerkulturelt og mangfoldig samfunn. Økt oppmerksomhet på kulturelt mangfold vil være sentralt. Årlig bosetter kommunen flyktninger som deltar i kommunens introduksjonsprogram eller begynner i skole og

barnehage. Bredden i kommunens arbeid med bosetting av flyktninger støtter opp om dette hovedmålet.

Skole og barnehage er også spesielt nevnt innenfor satsingsområdet. Som en del av dette satsningsområdet er det et mål at Bodø har en skole for framtida. Det vises gjennom økt satsing på videreutdanning av lærere og skolebasert kompetanseutvikling, bevilgninger til kjøp av digitale verktøy, programvare og læringsarenaer som den kulturelle skolesekken, Newton-rommene og realfagssatsningen. Det er også viktig at Bodø kommune opprettholder og har som mål å ha et godt barnehage tilbud i hver sone og fortsatt full barnehagedekning. I en etableringsfase er barnefamilier svært opptatt av barnehage tilbudet i området de velger å bo i med fokus på geografisk nærhet og kvalitet i tilbudet. Ved etablering av boligområder, studentboliger og i etablering av nye arbeidsplasser vil også behovet for barnehageplasser være økende. Tilbudet om barnehageplasser må økes i takt med utbyggingen.

Tidlig samordnet innsats og forebyggende arbeid er sentrale strategier for gode oppvekstvilkår for barn og unge. Herunder er det et mål å sikre kvalitetsmessige spesialpedagogiske støttetjenester og helsetjenester til barn og unge, samt et barnevern som drifter innenfor lovkravet.

Et annet satsningsområde er sysselsetting og etablering. Bodø kommune er en realfagskommune. Fra januar 2016 samarbeider barnehage og skole i realfagsprosjektet med spesielt fokus på nettverk mellom barnehagelærere og grunnskolelærere. Arbeidet skal styrke barnas/elevenes interesse og kompetanse i realfag. Det er også etablert nettverk mellom ungdomsskolelærere og lærere i videregående skole som underviser i matematikk. Samarbeidet om realfag skal også gi positive effekter i forhold til overgangen barnehage-barneskole og ungdomsskole-videregående skole. Denne kompetansehevingen er en del av å styrke arbeidskraften for fremtidens Bodø.

4.1.4 Helse og omsorg

Bodø kommune skal sørge for at befolkningen som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige helse og omsorgstjenester. Dette spenner vidt og omfatter å forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne. Kommunen skal fremme sosial trygghet og bedre levevilkårene for vanskeligstilte. Den enkelte skal sikres mulighet til å leve og bo selvstendig, og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre. Tjenestetilbudet skal være av god kvalitet tilpasset den enkeltes behov, og må utvikles i takt med at behovene endrer seg. Trenden er at behandlingstilbud i spesialisthelsetjenesten reduseres og overføres til kommunen. Kommunen tillegges mer ansvar og må tilpasse sine tjenester til dette faktum med de økonomiske konsekvenser dette medfører. Samarbeidet innad i kommunen, og mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten må videreutvikles.

Av utfordringer på avdelingsnivå fremheves spesielt rekrutteringsutfordringene knyttet til sykepleiere, og mer generelt behov for personell med mer og delvis annen kompetanse. Avdelingen arbeider tett opp mot HR kontoret for å møte utfordringene. Av satsingsområder trekkes avdelingens målrettede arbeid innenfor velferdsteknologi særskilt frem. Helse- og omsorgsavdelingens målsettinger og strategier vil bli gjennomgått og få en helhetlig fremstilling i den nye kommunedelplanen for helse, omsorg og sosial som skal fremlegges til politisk behandling i 2018.

4.1.5 Utbygging og eiendom

Avdelingen ivaretar kommunens byggherrefunksjon, vedlikehold, drift, grunn og eiendomsutvikling. I dette inkluderes vaktmestertjenester og renhold, salg av kommunal eiendom, kjøp av eiendom, innleie og utleie av bygg, utleie og bortfeste av grunn, samt ivaretagelse av grunneierfunksjonen. Avdelingen har som ambisjon å ytterligere profesjonalisere seg som eier, eiendomsforvalter og byggherre. I den forbindelse er det viktig at avdelingen yter den service som interne og eksterne kunder forventer. Det er også viktig å jobbe kontinuerlig med forbedring av rutiner, prosesser og teknologiske løsninger.

Avdelingen forvalter en bygningsmasse på omtrent 235 000 m² når boliger ikke er hensyntatt. Kommunens bygningsmasse – skolebygg, barnehager, sykehjem, med mer, er viktige innsatsfaktorer

for kommunens tjenesteproduksjon. Det er av den grunn viktig at bygningsmassen vedlikeholdes, driftes og rengjøres på en god og effektiv måte. Det jobbes med å videreutvikle det kommunale drifts- og vedlikeholdsarbeidet. For å lykkes med dette må avdelingen ha fokus på å opprettholde og utvikle en profesjonell organisasjon, som besitter tilstrekkelig kompetanse innenfor eiendomsfaget.

Det er betydelig aktivitet knyttet til kommunale byggeprosjekter, her kan nevnes bygging av nytt rådhus og ny skole på Tverlandet som store pågående prosjekter. Når det gjelder byggeprosjekter har avdelingen ansvaret for at disse gjennomføres på en god måte, slik at kommunen får gode bygninger til avtalt tidspunkt og pris. I de kommunale byggeprosjekter er det viktig å ivareta miljøhensyn, krav til universellutforming, ENØK-/SMART-tiltak, mv.

For å nå kommunens målsetninger innen vekst og utvikling, må avdelingen i kraft av kommunens grunneierfunksjon bidra til å framskaffe tilstrekkelig tomtearealer til bolig og næringsformål. Dette må gjøres i samhandling med blant annet teknisk-, næring/utvikling- og økonomi- og finansavdelingen.

En betydelig del av avdelingens virksomhet går ut på å legge til rette for at de tjenesteproduserende avdelingene får gode fasiliteter, slik at de kan løse sitt samfunnsoppdrag på en god og effektiv måte.

4.1.6 Teknisk avdeling

Det er særlig innenfor satsingsområdet bærekraftig byutvikling avdelingen bidrar til å oppfylle mål og strategier til kommuneplanens samfunnsdel.

Byplan har ansvaret for utarbeiding av kommuneplanens arealdel som bidrar til gjennomføring av plangrunnlaget for hele satsingsområdet bærekraftig byutvikling. Gjennom planarbeidet tilrettelegges det blant annet for økt behov for bolig- og næringsområder i tråd med Strategisk samfunnsdel. Teknisk avdeling bidrar blant annet i utviklingsprosjektet Ny by - Ny flyplass. Byplan har utarbeidet grunnlaget for framtidens byutviklingsscenarier for flyplassprosjektet og deltar aktivt med flere stillinger.

Geodata har ansvaret for kommunens digitale kartsystem som sikrer styring og oversikt over eiendommer og arealbruk. Geodata har blant annet ansvaret for oppmåling og taksering av eiendommer.

Byggesak behandler alle byggesøknader i kommunen og gir veiledning og service til de profesjonelle utbyggerne og til enkeltpersoners byggeprosjekter. Det skal også føres tilsyn i forbindelse med byggesaker.

Byteknikk har ansvaret for kommunens vann- og avløpssystemer, bygging og vedlikehold av teknisk infrastruktur, vedlikehold av kommunens lekeplasser og bidrar til gjennomføringen av store arrangementer i byen. Byteknikk har prosjektledelsen for gjennomføringen av den kommunale delen av Bypakke Bodø som er tidenes satsing på gang- og sykkelveier, trafiksikkerhets- og miljøtiltak med en ramme på vel 500 mill kr. Prosjektet startet for fullt i 2015 og vil ha en utbyggingsperiode på 10 år.

Teknisk avdeling utarbeider og inngår utbyggingsavtaler på bakgrunn av vedtatte reguleringsplaner som gir grunnlag for utbygging av teknisk infrastruktur til nye boligområder og næringsområder. Dette instituttet er under utvikling og anses som særlig viktig for å kunne gi boligområdene gode kvaliteter og byen en god infrastruktur gjennom bygging av fortauer, lekeplasser og nye kommunale veier.

De fleste mål og satsningsområder i strategisk samfunnsdel vil involvere teknisk avdeling. Bodø kommune er i vekst og målene er ambisiøse. Dette medfører en stor arbeidsmengde for alle områdene innenfor avdelingen.

5. Tjenesteområder drift

Overordnet resultatmål for driften av Bodø kommune

- Rammene for drifts- og investeringsbudsjett skal overholdes.
- Sykefraværet skal være lavere enn 6,9 %.
- Bodø kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver og jobbe for heltidskultur i hele organisasjonen.
- Kommunen skal bedre det økonomiske handlingsrommet i perioden

Driftsbudsjett	Årsverk	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021					
		R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Administrasjon	73	103 221	109 437	109 477	106 202	101 732	102 777
Økonomi og finansavdelingen	53	46 360	48 512	47 150	46 697	44 986	44 986
Næring og utviklingsavdelingen	27	25 227	25 162	24 522	28 162	27 300	27 299
Grunnskole	955	535 262	552 204	572 352	576 552	579 388	578 388
Barnehage	281	363 796	375 803	386 864	389 864	389 114	388 364
OK øvrig	263	201 487	218 664	236 699	240 498	223 939	222 089
Pleie og omsorg	1 126	754 681	830 810	876 779	882 167	895 364	895 439
HO øvrig	157	185 253	173 304	178 062	180 821	183 624	174 458
Eiendommer	141	-	118 965	119 117	118 541	134 091	137 915
Teknisk Avdeling	213	72 116	77 780	70 104	76 493	76 231	76 231
Kommunens fellesområde	0	-2 291 485	-2 524 685	-2 621 125	-2 645 997	-2 655 768	-2 647 945
Sum	3 287	-4 082	0	0	0	0	0

Tabell 15. Økonomiplanforslag 2018-2021. Netto driftsrammer. Tall i 1000 kr. *) *inkludert politisk sekretariat og rådmann*

Tabellen viser avdelingenes nettorammer for kommende økonomiplanperiode. Videre detaljer er beskrevet i de kommende delkapitlene. I rådmannens grunnlag ligger det nå 3 287 årsverk til grunn. Samlet bruttobudsjett utgiftsside for 2018 utgjør 4,37 mrd kr, noe som er en økning med nesten 0,15 mrd kr fra 2017.

5.1 Administrasjonsavdelingen

Administrasjonsavdelingen har som klar målsetting å være kommunens rådgiver innenfor områdene HR, Digitalisering og IKT, kommunikasjon, service, saksbehandling og arkivering, advokattjenester samt samfunnssikkerhet og beredskap.

Avdelingens hovedfokus er å legge til rette for at de øvrige avdelingene skal oppleve en lik og objektiv arbeidsgiverpolitikk og koordinering av fellestjenester som avdelingen har ansvar for. Dette fordrer at administrasjonen i tillegg til å gi rådgivning/støtte i det daglige operative arbeidet også fokuserer på strategiarbeid innenfor nevnte områder slik at Bodø kommune blir en attraktiv og framtidsrettet arbeidsgiver med «rett medarbeider på rett plass». Avdelingen har også ansvaret for gjennomføring av organisasjonsutviklingsløpet i Rådhusprosjektet – et løp med hovedfokus å bedre samhandlingen på tvers av de ulike avdelingene i kommunen.

Resultatmål – Administrasjonsavdeling

- Sykefraværet skal være lavere enn 4,5%.
- HR-strategien skal være kjent i hele organisasjonen.
- Videre oppbygning av antallet lærlinger til 100 stk.
- Ny personvernlov er kjent og integrert i Bodø kommune
- Gjennom medvirkning lage en optimal, moderne og responsiv nettportal for innbyggerne i Bodø
- Automatisere sentrale arbeidsprosesser og implementere selvbetjeningsløsninger
- Profesjonelle og kunnskapsrike medarbeidere utvikles ved god samhandling med reiselivsnæringen og destinasjonsselskap

Budsjettet har i planperioden en profil som gjenspeiler en ekstra satsing innenfor digitalisering og lærlinger. Disse satsingene og øvrige fokusområder er beskrevet nærmere i avsnittet «fokusområder».

Avdelingen har 67,5 årsverk og et budsjett på 105,4 mill kr. Tabellen under viser rådmannens forslag til økonomiplanramme 2017-2020:

Administrasjonsavdelingen	Årsverk	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021					
		R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Advokat	2	1 719	1 832	1 825	1 825	1 825	1 825
Digitalisering og IKT	13	40 709	39 717	39 462	39 487	39 737	39 962
HR	30	35 771	43 913	44 004	45 704	46 304	46 304
Kommunikasjon	24	22 493	21 819	21 998	21 998	21 678	21 678
Ass rådmann	3	2 529	2 155	2 189	2 189	2 189	3 009
Rådhusprosjektet					-5 000	-10 000	-10 000
Sum netto rammer	72,6	103 221	109 437	109 477	106 202	101 732	102 777

Tabell 16. Økonomiplanforslag 2018-2021. Netto driftsrammer. Tall i 1000 kr.

5.1.1 Fokusområder

Avdelingen vil i planperioden ha spesiell fokus innenfor områdene:

- **Lærlinger:** Bystyret har besluttet at kommunen som den største arbeidsgiver i regionen tar ansvar for og utvikler lærlingeordningen internt. Administrasjonen vil påse at vedtatt økning i antall lærlinger effektueres.

I løpet av de neste 10 årene vil behovet for fagarbeidere øke stort, særlig innen helse- og omsorgssektoren. For Bodø kommune er det derfor svært viktig at vi klarer å utvikle kompetente ansatte gjennom egne rekker for å dekke egne fremtidige behov. Det vil i løpet av 1. kvartal 2018 fremmes en sak om dette i organisasjonsutvalget.

- **Digitalisering:** Stortingsmelding 47 «Digital agenda for Norge – IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet» samt «Digitaliseringsstrategi for kommuner og fylkeskommuner 2017 – 2020» gir klare føringer i forhold til hva som forventes av digitalisering i kommunal sektor. Der hvor det er mulig skal digitale løsninger være et foretrukket førstevalg. Bodø kommune ligger langt framme i digitaliseringsarbeidet innenfor områder som; velferdsteknologi, Smart Bodø, by-planlegging, byggesak, saksbehandling/arkiv, grunnskole og

bruk av elektroniske skjema. Administrasjonen vil ha både et koordinerende ansvar for kommunens arbeid med digitalisering og ansvaret for å påse at det til enhver tid er en egnet plattform å drive digitalisering på.

- **Rådhusprosjektet-OU:** Grunntanken bak OU-løpet i rådhusprosjektet er at kommune-Norge står overfor stadig mer komplekse utfordringer som kun lar seg løse gjennom teamarbeid på tvers av tradisjonelle skillelinjer mellom ulike avdelinger. Det etableres derfor en *smartere arbeidsform* gjennom et hensiktsmessig nytt bygg, moderne digitale løsninger og en god samarbeidskultur på tvers i organisasjonen. Dette OU-løpet knyttes tett opp mot øvrige aktiviteter som hører innunder Smart Bodø satsingen og vil effektivt støtte opp om utfordringene i Smart Bodø.
- **Kommunal saksbehandling - profesjonalisering:** Alle kommunale virksomheter må kjenne til lovreglene på sitt saksområde. For å ytterligere profesjonalisere kommunens saksbehandling tilbys det nyutviklede kurs i forvaltningsloven og offentlighetsloven. Kommuneadvokaten bistår med undervisning, samt generell veiledning i juridiske spørsmål. Virksomheter som har behov for advokatbistand, har rett og plikt til å benytte kommuneadvokaten. Bystyret har vedtatt en rettsinstruks som revideres ved behov.
- **Attraktiv arbeidsgiver:** Kommunens HR-visjon er å være en attraktiv arbeidsgiver i nord. For å nå visjonen må kommunen klare å tiltrekke seg og beholde kompetente arbeidstakere i tiden fremover. Kommunen må posisjonere seg slik at vi både er og oppfattes som en attraktiv arbeidsplass. Dette arbeidet må baseres på de verdier og samfunnsoppgaver som kommunen har. I tillegg til nevnte lærlingesatsing vil tilbud som karriereplaner, kompetanse- og utviklingsplaner, lederutvikling og smarte arbeidsformer (ref. rådhusprosjektet) bidra til at kommunen framstår som attraktiv.
- **Sikkerhet og beredskap:** For å støtte opp om ett av hovedmålene i kommuneplanen – strategisk samfunnsdel: «Bodø – Norges sikkerhets- og beredskapshovedstad» vil det i planperioden være ekstra fokus på å profesjonalisere sikkerhets- og beredskaps-organisasjonen internt i kommunen. Det kommer ny personvernlov som inntreffer 2018 og det settes i gang arbeids som skal sikre at dette kommer på plass. Alle avdelinger og systemansvarlige skal involveres i prosessen.

5.1.2 Tiltak

For å innfri budsjetttrammene til administrasjonen er det foreslått noen tiltak i budsjettperioden.

Disse er beskrevet i tabellen nedenfor med supplerende kommentarer under tabellen:

Nr	Tiltak	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Administrasjonen				
1	Innsparing administrative ressurser	-800	-800	-800	-800
2	Lærlingeløftet	1 400	3 100	3 700	3 700
3	Rådhuskvartalet	-	-5 000	-10 000	-10 000
4	Midlertidig arkiv	-	-	-320	-320
5	Engangsmidler avtale IKT	-2 600	-2 600	-2 600	-2 600
A	Økonomiplan 2017-2020	-2 000	-5 300	-10 020	-10 020
B	Sum vedtak i løpet av 2017	0	0	0	0
C	Sum endring egenbetalinger	0	0	0	0
6	Investeringer: Lisenser digitalisering	-	25	50	50
7	Investeringer: Smart Bodø plattform	-	-	225	450
8	Perspektivmelding 2018-2027	-	-	-	820
D	Sum nye driftstiltak	0	25	275	1 320

9	Perspektiv: Redusert 2 lærlinger	-400	-400	-400	-400
10	Perspektiv: Effektivisering DIG IKT	-200	-200	-200	-200
11	Perspektiv: Effektivisering Kommunikasjon	-100	-100	-100	-100
E	Sum innsparinger/effektiviseringer	-700	-700	-700	-700
	Sum	-2 700	-5 975	-10 445	-9 400

Tabell 17. Tiltak Administrasjon i perioden. Tall i 1000 kr.

- 1. Innsparing administrative ressurser.** Gjennom bedre samhandling internt i administrasjonen vil det være mulig å hente ut sparte lønnsmidler i størrelsesorden 0,8 mill kr pr. år.
- 2. Lærlingeløftet.** For å innfri Bystyrets vedtak iht. lærlingeløftet er det nødvendig med en budsjettøkning i økonomiplanperioden.
- 3. Rådhuskvartalet.** Gitt at nytt rådhus ferdigstilles tidlig i 2019 så vil effektiviseringsgevinstene som beskrevet i sak PS 141/2015 få effekt mot slutten av planperioden. Det presiseres at gevinsten skal hentes ut fra flere avdelinger, men ansvaret for å kjøre prosess er plassert hos administrasjonsavdelingen.
- 4. Midlertidig arkiv.** Under utbygging av nytt rådhus må deler av arkivet finne midlertidige lokaler. Dette innebærer en husleie på 0,32 mill kr.
- 5. Engangsmidler avtale IKT.** Det ble bevilget engangsmidler for budsjettåret 2017 knyttet til ny IKT avtale. Disse midlene er nå trukket ut av budsjettet til Digitalisering og IKT.
- 6. Investeringer: Lisens digitalisering.** Nye investeringer på IKT fører til økte lisenskostnader på driftsbudsjettet.
- 7. Investeringer: Smart Bodø-plattform.** Det vil påløpe økte forvaltnings/lisens kostnader knyttet til driften av Smart Bodø-plattformen.
- 8. Perspektivmelding 2018-2027.** Mot slutten av planperioden antas demografiutviklingen å gi kommunen økte inntekter.
- 9. Perspektiv: Redusert 2 lærlinger.** En reduksjon på 2 lærlingeplasser vil kunne gi reduserte kostnader på 0,4 mill kr årlig.
- 10. Perspektiv: Effektivisering DIG IKT.** Bedre samhandling på tvers av enhetene i administrasjonen vil kunne gi effektiviseringsgevinster hos Digitalisering og IKT samt Kommunikasjon.
- 11. Perspektiv: Effektivisering Kommunikasjon.** Se punktet ovenfor.

Med utgangspunkt i nevnte tiltak blir avdelingens driftsrammer i perioden:

	Administrasjonsavdelingen	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
		B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Opprinnelig vedtatt ØP 2017-2020	110 782	110 782	110 782	110 782
A	Endringer i ØP 2017-2020	-2 000	-5 300	-10 020	-10 020
	Lønns- og pensjonsendring 2017	390	390	390	390
B	Vedtak i løpet av 2017	-	-	-	-
	Øvrige endringer	612	612	612	612
	Basisbudsjett 2018	109 784	106 484	101 764	101 764
C	Endring i egenbetalinger	-	-	-	-
D	Nye driftstiltak 2018-2021	-	25	275	1 320
E	Innsparing/effektivisering	-700	-700	-700	-700
	Prisstigning	393	393	393	393
	Driftsrammer 2018-2021	109 477	106 202	101 732	102 777

Tabell 18. Avdelingens driftsrammer 2018-2021. Tall i 1000 kr.

Øvrige endringer gjelder overføring av 1 årsverk fra Helse og omsorg tilknyttet IKT og digitalisering innenfor satsing på velferdsteknologi.

5.2 Økonomi- og finansavdelingen, politikk og rådmannen

Økonomi- og finansavdelingen består av 45 årsverk med et årsbudsjett på 27,8 mill kr. Avdelingen leverer stab- og støttefunksjoner innenfor økonomi, regnskap, analyse, innkjøp, innfordring av skatter og avgifter for staten og kommunale krav for kommunen, gjennomføring av arbeidsgiverkontroll og føring av skatteregnskap. Økonomi- og finansavdelingen består av økonomi, analyse, regnskap, innkjøp og kemner.

Politisk sekretariat består av 6,5 årsverk med et budsjett på 19,3 mill kr. 4 årsverk er direkte knyttet til sekretariatsfunksjonen for bystyret, formannskap og bystyrets komiteer, råd og utvalg. I tillegg håndterer kontoret oppgaver knyttet til gjennomføring av valg, informasjonsvirksomhet og generell tilrettelegging for gode arbeidsprosesser og –verktøy for de folkevalgte. 2 årsverk er representert ved nærmiljølederne, som har sin virksomhet tilknyttet kommunedelsutvalgene. Nærmiljølederne har sekretariatsfunksjon for kommunedelsutvalgene, i tillegg til å ha en viktig rolle som tilretteleggere for lokale initiativ og stedsutvikling i lokalmiljøet.

Tabellen under viser rådmannens forslag til budsjetttrammene 2017-2020 for avdelingen.

Økonomi og finansavdelingen	Årsverk	R 2016	B 2017	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
				B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Økonomikontoret	6	5 140	5 369	5 785	5 785	5 785	5 785
Analysekontoret	1	1 798	1 464	1 501	991	991	991
Regnskapsenheten	17	9 895	10 194	10 350	10 350	10 350	10 350
Innkjøpskontoret	5	2 563	1 980	1 939	1 939	1 939	1 939
Kemner	16	8 486	8 839	8 216	8 216	8 216	8 216
Sum netto rammer	45	27 882	27 845	27 790	27 280	27 280	27 280

Rådmann og politikk	Årsverk	R 2016	B 2017	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
				B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Rådmannen	1,0	2 138	1 055	1 031	1 031	1 031	1 031
Politisk kontor (f100)	1,0	11 760	14 530	12 906	14 346	12 906	12 906
Politisk kontor (rest)	5,5	4 580	5 081	5 422	4 039	3 768	3 768
Sum netto rammer	7,5	18 478	20 667	19 360	19 417	17 706	17 706

Tabell 19. Økonomiplanforslag 2018-2021. Netto driftsrammer. Tall i 1000 kr. Årsverk er eksklusive ordfører og varaordførere.

Økonomi- og finansavdelingen vil støtte opp under implementeringen og oppfølgingen av økonomiplan for 2018 – 2021. Avdelingen vil videre i samarbeid med andre avdelinger delta i arbeidet tilknyttet prosjektet Ny by - ny flyplass. Det legges også opp til større deltakelse i kommunens øvrige prosjekter for å sette større fokus på økonomistyring og unngå overskridelser på prosjektene. Fokuset blir rettet til realisering og innhenting av økonomiske gevinster fra prosjekter der hvor det er mulig. Et klart mål for avdelingen er å kunne legge fram et dokument for politisk behandling tilknyttet økonomistyring - og regnskapsrutiner - økonomireglement for Bodø kommune i løpet av 2018.

Arbeidet med etablering av et helhetlig styringssystem gjennom Styrhuset fortsetter også i 2018. Systemet skal bidra til bedre styring av Bodø kommune på en slik måte at administrativ og politisk ledelse får informasjon som gir forståelse og oversikt over kommunens driftssituasjon. Et dynamisk styringsverktøy skal gi alle ledere i Bodø kommune nødvendig styringsinformasjon for å oppnå virksomhetens målsettinger, samt inneholde trender/prognoser. Videre legges det vekt på at Styrhuset også skal inneholde merverdielementer som bidrar til en økt bruksverdi.

Det er planlagt implementering av aktivitetsbasert finansiering (ABF) i deler av Institusjon og Miljøtjeneste. Avdelingens fokus blir også på automatisering og digitalisering av arbeidsprosesser der det er mulig.

5.2.1 Økonomikontoret

Resultatmål – Økonomikontoret

- Sykefravær under 3 %.
- Digitalisere opplæring – innføre e-læring
- Utarbeide økonomireglement for Bodø kommune.
- Støtte opp under prosess om økt handlingsrom for Bodø kommune

Økonomikontoret leverer tjenester innenfor økonomisk planlegging og styring, finans, rådgiving og veiledning, finansiering, prosjektdeltakelser og utredninger. Kontorets hovedoppgave er å gi politikere korrekt og godt beslutningsgrunnlag i spørsmål som angår økonomi, finans og finansiering. Økonomikontoret består av til sammen 6 årsverk med et totalt budsjett på 5,8 mill kr.

5.2.2 Regnskap

Resultatmål – Regnskap

- Sykefraværet under 6,9 %.
- Innføre introduksjonskurs for alle nye Vismabrukere (økonomi/fakturering) i 2018
- Digitalisere og/eller automatisere og forenkle to interne arbeidsprosesser i 2018
- Over 80 % av mottatte faktura skal være elektroniske (EHF) og mer enn 40% av fakturaene skal gå direkte til mottaker

Regnskapsenheten leverer regnskapstjenester til Bodø kommune, kommunale foretak og øvrige nærstående selskap. Regnskapsenheten har 17 stillinger fordelt på to seksjoner, fakturerings- og regnskapsseksjonen og har et budsjett på 10,4 mill kr.

5.2.3 Kemner

Resultatmål – Kemner

- Sykefravær under 6,9 %.
- Direktoratets målkrav til arbeidsgiverkontroll skal oppfylles
- Skattedirektoratets resultatkrav på innfordring skal oppfylles
- Inntektene økes gjennom overtagelse av skatteoppkreverttjenesten for flere kommuner

Kemneren innfordrer skatter og avgifter for staten, samt gjennomfører arbeidsgiverkontroll og føring av skatteregnskap. Egen inkassoseksjon driver innfordring av kommunale krav. Kontoret leverer også tjenester til andre kommuner som Røst, Bø, Beiarn, Gildeskål. Kemneren har 16 årsverk, ned 1 fra 2017, og et budsjett på 8,2 mill kr.

5.2.4 Analyse

Resultatmål – Analyse

- Sykefravær under 1 %.
- Videreutvikle helhetlig styringssystem med fokus på tjenestedata innen barnehage og grunnskole, samt tilrettelegge for måloppfølging og rapportering.
- Samordne analyseressurser i Bodø kommune og tilrettelegge for standard basis statistikk som kan benyttes til alle typer utredninger/planer

Analysekontoret har som formål å gjennomføre analyser innenfor alle driftsområder og bidra til modernisering og samhandling i Bodø kommune. Det innebærer å tilrettelegge og utvikle et helhetlig styringssystem for Bodø kommune og samordne analyseressurser på tvers av avdelinger. Modernisering og samhandling sees i sammenheng på den digitale transformasjonen som vil påvirke arbeidslivet i tiden fremover. Kontoret tilbyr også prosjektledelse. Analysekontoret består av 1 årsverk.

5.2.5 Innkjøp

Resultatmål – Innkjøp

- Sykefravær under 3 %.
- Strukturere og dokumentere økonomisk resultat på 10 % av gjennomførte anbud i forhold til tidligere avtaleperiode.
- Minst 35 % av varekjøp skal generes gjennom bruk av EFH standardisert varekatalog.
- Salg av tjeneste på 0,25 mill kr til øvrige kommuner i SIIS (utover medlemsavgift)

Innkjøpskontorets oppgave er rådgiving og gjennomføring av anbudsprosesser og etablering av rammeavtaler inklusiv samarbeidskommunene. Kontoret arbeider med mål om at alle avdelinger, kommunale foretak og enheter i kommunen gjennomfører anskaffelser etter gjeldene regler og lover for offentlige anskaffelser (LOA). Herunder bystyrevedtak mot sosial dumping og svart arbeid. Kontoret følger opp gjeldende rutiner for å sikre lojalitet rundt gjeldende avtaler og gjennom dette sikre god kontraktforvaltning og forsvarlig og effektiv bruk av kommunens økonomiske ressurser. Videre jobber kontoret med å informere og lære opp kommunens anbudspersonell og innkjøpere, effektivisere anbudsprosesser, og gjennom dette sikre godt omdømme for Bodø kommune og samarbeidende kommuner. Kontoret har 5 årsverk.

5.2.6 Politikk

Resultatmål – Politikk

- Sykefravær under 3 %
- Etablere ny innsynsløsning for politiske møter
- Kvalitetssikre saksfremlegg til politisk behandling
- Videreutvikle rutiner for vedtaksoppfølging og- rapportering

Politisk sekretariat består av 6 årsverk. 4 årsverk er direkte knyttet til sekretariatsfunksjonen for bystyret, formannskap og bystyrets komiteer, råd og utvalg. I tillegg håndterer kontoret oppgaver knyttet til gjennomføring av valg, informasjonsvirksomhet og generell tilrettelegging for gode arbeidsprosesser og arbeidsverktøy for de folkevalgte. Politisk sekretariat er styrket med 1 årsverk i

2017 med det formål i ivareta arrangementer, representasjon og internasjonalt samarbeid. 2 årsverk er representert ved nærmiljølederne, som har sin virksomhet tilknyttet kommunedelsutvalgene. Nærmiljølederne har sekretariatsfunksjon for kommunedelsutvalgene, i tillegg til å ha en viktig rolle som tilretteleggere for lokale initiativ og stedsutvikling i lokalmiljøet.

Budsjettet for området *politikk* videreføres etter samme prinsipp som tidligere.

5.2.7 Rådmann

Rådmannen er øverste administrasjonsleder og er bindeledd mellom administrasjonen og politikk. Kontoret består av 1 ansatt og har et budsjett på 1 mill kr, tallet inkluderer rest av effektiviseringskrav for tidligere sentraladministrasjon som er planlagt innfridd i løpet 2018.

5.2.8 Tiltak

Følgende endringer/tiltak foreslås i avdelingens budsjett for neste 4 år:

Nr	Tiltak	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Økonomi- og finansavdelingen				
1	Overtakelse skatteoppkrever ny kommuner	-30	-30	-30	-30
2	Avslutning prosjekt heltidskultur	0	-510	-510	-510
A	Sum økonomiplan 2017-2020	-30	-540	-540	-540
B	Sum vedtak i løpet av 2017	0	0	0	0
C	Sum endring egenbetalinger	0	0	0	0
D	Sum nye driftstiltak	0	0	0	0
3	Perspektiv: Reduksjon lønnsbudsjett Kemner	-242	-242	-242	-242
E	Sum innsparinger/effektiviseringer	-242	-242	-242	-242
	Sum rammeendringer	-272	-782	-782	-782

Tabell 20. Tiltak Økonomi- og finans i perioden. Tall i 1000 kr.

- 1. Overtakelse skatteoppkrever ny kommuner.** Korrigering i forhold til tidligere inntekstberegning.
- 2. Heltidskulturprosjekt.** Prosjektet avsluttes i 2019.
- 3. Kemner.** Stillingsreduksjon 35% årsverk for å imøtekomme effektiviseringskrav.

Nr	Tiltak	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Rådmann og politikk				
1	Valgår (f100)	-1 200	240	-1 200	-1 200
2	Lokaler Moloveien 16		-1 318	-1 654	-1 654
3	Lokalleie bystyremøter (f100)		-65	0	0
A	Sum økonomiplan 2017-2020	-1 200	-1 143	-2 854	-2 854
B	Sum vedtak i løpet av 2017	0	0	0	0
C	Sum endring egenbetalinger	0	0	0	0
D	Sum nye driftstiltak	0	0	0	0
4	Perspektiv: Reduksjon driftsbudsjett politikk	-171	-171	-171	-171
5	Perspektiv: Reduksjon driftsbudsjett rådmann	-18	-18	-18	-18
E	Sum innsparinger/effektiviseringer	-188	-188	-188	-188
	Sum rammeendringer	-1 388	-1 331	-3 042	-3 042

Tabell 21. Tiltak Rådmann og politikk i perioden. Tall i 1000 kr.

- 1. Valgår.** Valg avholdes annethvert år.
- 2-3. Lokaler Moloveien 16/lokalleie bystyremøter.** Avtaleforhold avsluttes i 2019 som følge av innflytting i det nye rådhuset.
- 4-5. Perspektiv:** Reduksjon av driftsbudsjett for å imøtekomme effektiviseringskrav.

Økonomi og finansavdelingen	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Opprinnelig vedtatt ØP 2017-2020	27 845	27 845	27 845	27 845
A Endringer i ØP 2017-2020	-30	-540	-540	-540
Lønns- og pensjonsendring 2017	301	301	301	301
B Vedtak i løpet av 2017	-	-	-	-
Øvrige endringer	73	73	73	73
Basisbudsjett 2018	28 190	27 680	27 680	27 680
C Endring i egenbetalinger	-	-	-	-
D Nye driftstiltak 2017-2020	-	-	-	-
E Innsparing/effektivisering	-242	-242	-242	-242
Prisstigning	-158	-158	-158	-158
Driftsrammer 2018-2021	27 790	27 280	27 280	27 280

Tabell 22. Avdelingens driftsrammer 2017-2020. Tall i 1000 kr.

Rådmann og politikk	Rådmannens forslag til økonomiplan 2017-2020			
	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Opprinnelig vedtatt ØP 2017-2020	20 667	20 667	20 667	20 667
A Endringer i ØP 2017-2020	-1 200	-1 143	-2 854	-2 854
Lønns- og pensjonsendring 2017	23	23	23	23
B Vedtak i løpet av 2017	-	-	-	-
Øvrige endringer	-	-	-	-
Basisbudsjett 2018	19 489	19 546	17 835	17 835
C Endring i egenbetalinger	-	-	-	-
D Nye driftstiltak 2018-2021	-	-	-	-
E Innsparing/effektivisering	-188	-188	-188	-188
Prisstigning	59	59	59	59
Driftsrammer 2018-2021	19 360	19 417	17 706	17 706

Tabell 23. Avdelingens driftsrammer 2018-2021. Tall i 1000 kr.

5.3 Nærings- og utviklingsavdelingen

Resultatmål – Nærings- og utviklingsavdelingen

- Avdelingen tilstreber et sykefravær lavere enn 4 % og tilrettelegger for fortsatt godt arbeidsmiljø.

Nærings- og utviklingsavdelingen (NU) har stor bredde i funksjoner, arbeidsoppgaver og kompetanse. Avdelingen er på flere områder Bodø kommunes strategiske fagmiljø og legger mye innsats i god koordinering, involvering og samhandling med kommunens tjenesteområder og fagmiljøer.

NU er delt i tre seksjoner og har totalt 27,3 årsverk, inkludert engasjementer tilknyttet større utviklingsprosjekter som gjennomføres på vegne av Bodø kommune og Bodø-samfunnet. Samtlige seksjoner har grenseflate mot, og samhandler med eksterne aktører som næringslivet, kunnskapsmiljøene, regionale og nasjonale aktører, nabokommuner og Nordland fylkeskommune.

NU ivaretar Bodø kommunes interesser gjennom høringsinnspill og påvirkningsarbeid i nasjonale reform- og strukturprosesser. Dette setter store krav til kompetanse og kapasitet når det gjelder strategisk planlegging, prosjektledelse, kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt.

NU sine rammer for kommende økonomiplan framkommer i tabell under.

Nærings- og utviklingsavdelingen	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021						
	Årsverk	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Stab felles	2,0	4 185	4 369	4 552	4 790	5 694	5 694
Plan og samfunn	10,3	4 173	8 356	8 930	7 420	7 420	7 420
Næring og etablering	9,0	7 329	7 455	7 568	7 605	7 627	7 627
Utvikling og prosjekter	6,0	9 540	4 982	3 473	8 347	6 559	6 558
Sum netto rammer	27,3	25 227	25 162	24 522	28 162	27 300	27 299

Tabell 24. Økonomiplanforslag 2018-2021. Netto driftsrammer. Tall i 1000 kr.

5.3.1 Plan og samfunnsseksjonen

Resultatmål – Plan- og samfunnsseksjonen

- Rullere klima- og energiplan, trafikksikkerhetsplan og handlingsplan for folkehelse.
- Utarbeide miljøregnskap.
- Styrke arbeidet med mangfold og integrering til arbeidslivet.
- Etablere kommunikasjonsstrategi for medvirkning.

Innenfor plan- og samfunnsseksjonen er det samlet flere sektorovergrepene funksjoner. De mest arbeidskrevende planarbeid for 2018 er rulling av klima- og miljøplan, trafikksikkerhetsplan, bylogistikkplan, utarbeidelse av miljøregnskap samt slutføring av forvaltningsplan for Saltstraumen marine verneområde og handlingsplan for folkehelse.

I 2018 blir den nye samfunnsdelen av kommuneplanen vedtatt. Samfunnsplanen er Bodø kommunes nye overordnede styringsdokument som skal gi retning for andre planer og all aktivitet. Dette gjør at arbeidet med implementering av planen må starte opp. Under utarbeidelsen av den har seksjonen gjennomført prosesser med involvering av ulike aktører. Disse må nå involveres på nytt med å se på hvordan samarbeidet konkret skal være videre. Det er nå jobben starter.

Kommunens klima- og miljøarbeid er blitt styrket med én stilling. Arbeidsfeltet har stor spennvidde og omhandler strategisk planarbeid, miljøregnskap, forvaltningsplaner for verneområder, prosjekter samt bidrag inn i andres planer, prosjekter og i miljøteamet. Ny by – ny flyplass har et omfattende miljøfokus. Håndtering av forurensede masser blir et arbeidskrevende arbeidsfelt som krever kompetanse, og bør være kommunalt styrt. Implementering av handlingsplan for vannrammedirektivet er iverksatt gjennom opprettelse av prosjektstilling. Hoveddelen av arbeidet vil foregå i 2018 og omfatter alle Salten-kommunene.

Folkehelsearbeidet krever tett samarbeid med offentlige etater og frivillige. Bodø laget i 2016 en oversikt over helsetilstanden. Arbeidet fremover rettes mot tiltak som bidrar til å viske ut sosial ulikhet i helse. En handlingsplan som skal ligge til grunn for dette arbeidet er under utarbeidelse. Folkehelseuka er gjennomført i 2017 og ønskes videreutviklet til 2018. Utarbeidelse av kommunikasjonsstrategi for medvirkning og sak om sosial ulikheter i helse 2018 vil være viktige innsatsområder.

Mangfoldsarbeidet vil rette seg mot inkluderings- og integreringstiltak som sikrer deltakelse for alle innbyggerne i arbeids- og samfunnslivet. Et godt inkluderingsarbeid vil kreve tett samarbeid med offentlige etater, frivillige og flerkulturelle organisasjoner, private aktører m.m. Gjennom pilotkommunesatsingen i samarbeid med NFK, skal det jobbes med rekruttering av arbeidskraft gjennom arbeidsinnvandring, og økt kvalifisering av innvandrere som allerede er bosatt i kommunen. Det er ønskelig å bidra til at internasjonal uke skal videreutvikles, og det planlegges å arrangere en frivillighetsdag i samarbeid med frivillighetssentralen og andre aktuelle aktører. Arbeid for mennesker som bryter med normer for kjønn og seksualitet inngår i mangfoldsarbeidet.

Innenfor samferdsel gjennomføres det flere utviklingsprosjekter som NORSULP, drivers m.fl. En egen bylogistikkplan og prosjektet «sentrumsterminal» basert på DA-pilaren «Byen og havna» vil utarbeides. Deltakelse i Bypakke Bodø og andre transportrelaterte prosjekter samt arbeidet med å ivareta Bodø kommune sine strategiske interesser i regionale og nasjonale høringssaker er viktig.

Boligpolitisk handlingsplan 2014-2017 er nå rullert og vil bli videreført som boligplan 2018-2021. Å ha en langsiktig, overordnet strategiplan har medvirket til effektivitet og et mer helhetlig perspektiv i boligarbeidet i kommunen. En helhetlig tilnærming til boligpolitikken, på tvers av ulike fagfelt er blitt en metode som har gitt resultater for kommunen. I 2018 vil Bodø kommune starte arbeidet med å gjennomføre de ulike tiltakene i planen.

5.3.2 Næring og etablering

Resultatmål – Nærings- og etableringsseksjonen

- Tilrettelegge for flere etableringer av offentlige og private arbeidsplasser
- Tilrettelegge for en sterkere gründersatsing i Bodø
- Bidra og tilrettelegge for økt innovasjonskraft i Bodø
- Bidra til økt aktivitet knyttet til marin sektor, herunder opp i verdikjeden og nye næringsområder
- Tilrettelegge for ringvirkningseffekter i landbruket

Strategisk næringsplan 2017-2021 er planområdet innenfor næringsarbeidet og handlingsplanen rulleres årlig. I tillegg har bystyret i 2017 vedtatt Havbruksstrategi for Salten. Med dette strategigrunnlaget vil 2018 fortsatt ha fokus på tiltakene for næringsutvikling. Ved inngangen til 2018 arbeides det med etablering av et kommunalt næringsfond som skal gi ytterligere økonomisk kraft knyttet til tiltakene i næringsplanen. Rådmannen foreslår en særlig fortsatt satsing innenfor: Marine områder, reiseliv, kunnskapsarbeidsplasser, landbruk og gründeraktiviteter. Innen reiseliv, opplevelser og konferanseområdet vil vi se vekst av tilreisende gjennom satsinger i Bodø og Salten. Avdelingen ser at samskaping sammen med næringsliv og Nord universitet gir konkrete tiltak og aktiviteter som støtter opp under næringsplanen og vi fortsetter slike samskappingsprosjekter. Eksempler på dette er at NU i 2018 vil fortsette med Innsikt Frokostmøter, Gnist gründeruke og samarbeid mellom gründerhjelperne i Bodø, tiltak knyttet til utfall fra Innovasjonsutvalget i 2017, samarbeid om felles destinasjonsselskap i Salten, ringvirkningsmuligheter for landbruket samt arbeid med akkvisisjon.

Bodø har en del nyetableringer, men det planlegges å jobbe enda mer målrettet for å øke antall nyetableringer og å tilrettelegge for at oppstartsbedrifter vokser og skaper ytterligere trygge og solide arbeidsplasser. Dette er ressurskrevende og Bodø kommune skal ha en hovedposisjon for denne utviklingen.

I tillegg skal kontoret arbeide enda mer målrettet med akkvisisjon, det vil si å tiltrekke oss private og offentlige aktører, nasjonale og internasjonale til å etablere seg i Bodø. Dette arbeidet gjør vi i sterkt samarbeid med næringslivsorganisasjonene og Nord universitet. Gjennom å synliggjøre muligheter og verdier for hvorfor organisasjoner skal etablere seg i Bodø, skal vi fremstå som et attraktivt sted for nye etableringer. Videre vil tiltak igangsettes knyttet til å stimulere til økt innovasjonskraft i eksisterende bedrifter. Gjennom dette arbeidet vil vi stimulere til vekst, tilflytting og flere arbeidsplasser.

5.3.3 Utviklingsseksjonen, prosjekter

NU ved Utvikling og Innovasjonsseksjonen har ansvaret for prosjektene Ny By - Ny Flyplass, Smart Bodø, Sikkerhets & Beredskapshovedstaden, Bodø i Vinden, Sentrumsutviklingsprosjektet og DA pilaren Motor i Nord

Resultatmål – Utviklings- og prosjektseksjonen

- Ny by - ny Flyplass: Framskaffe endelig beslutningsgrunnlag for Stortinget om bygging av ny flyplass og frigjøring av arealer til ny bydel innen høsten 2019 (2020). Få på plass grunnlag for etablering av næringsutviklingsprogram for arbeidsplasser og verdiskaping.
- Smart Bodø: Etablere en «Bylab» i Stormen bibliotek som arena for innbygger involvering og samskaping
- Sikkerhets og Beredskapshovedstaden
- Bodø i Vinden: Gjennomføre 3. runde med #smartpånett og lansere konseptene #smartrekruttering og #smartledelse.
- Sentrumsutviklingsprosjektet: Avklare Bodø kommunes langsiktige bidrag ovenfor Bodø sentrum
- Motor i Nord: Gjennomføre ISOCARP 2018 world congress samt føre fram minimum 3 prosjektsøknader som godkjennes og tildeles separate midler.

Prosjekt «Ny by - ny flyplass» går nå inn i fase 2 etter godkjenning av prosjektet juni 2017 med finansiering tidlig i Nasjonal transportplan (NTP) 2018-2029. Fase 2 er definert å omfatte aktiviteter knyttet til å frembringe informasjon – og faktagrunnlag for endelig stortingsbeslutning om bygging av ny lufthavn høsten 2019. Bodø kommune vil fortsette å jobbe tett sammen med de to øvrige aktørene Avinor og Forsvarsbygg knyttet til følgende hovedoppgaver:

- Utrede økonomisk gjennomføringsmodell ny flyplass ny bydel (Statlig eiendomsstrategi fase II).
- Utarbeide plan – og prosjektgrunnlag ny flyplass (områdeplan inkludert ev. midlertidig ankomst)
- Få på plass plangrunnlag ny bydel (starte arbeidet med utarbeidelsen av en ny kommunedelplan, KDP)
- Fastsette juridiske og økonomiske rammebetingelser for miljøoppyrddingen
- Supplere kommunens nåværende strategiske næringsplan med en forsknings-, utviklings- og innovasjonsstrategi knyttet til bydelområdet, og eventuelt en egen næringsstrategi.

I løpet av perioden må også en rekke viktige premisser for prosjektet avklares. Forsvarets operative behov og tilstedeværelse etter 2022 er fortsatt uavklart. Avinors fremtidsbehov samt levetid gjeldene rullebane vil måtte revideres. Muligheter knyttet til statlig eiendomsstrategi fase 1 samt øvrige myndigheters involvering og opptreden i planprosesser må klargjøres.

Smart Bodø er en overbygning av kommunens forsknings-, utviklings- og innovasjonsprosjekter koblet til utviklingen av dagens by. Smart Bodø skal videre utnytte mulighetsrommet dels skapt av prosjektet «Ny by - ny flyplass». Smarte, grønne Bodø bygger på tre hovedsatsingsområder: *Mennesket i fokus, Det grønne skiftet og Medvirkning.*

Bylab Bodø planlegges lansert 2018. Formålet er å sikre tilstrekkelig grad av innbyggerinvolvering og engasjement rundt utviklingen av en smart by i dag og i fremtidig ny bydel. Her vil vi få testet samskaping og medvirkning i et reelt miljø. Dette er også tenkt å være både en fysisk lab og møteplass. Bylaben vil bestå av et kontorfellesskap av de ulike avdelinger innad i Bodø kommune, studenter og forskere samt næringslivet i regionen. Bylaben vil også være en teknologisk plattform. Gjennom plattformen får vi synliggjort og videreutviklet de prosjektene og satsingsområdene vi allerede er i gang med i Smart Bodø. Eksempler på dette er arbeidet til ForUT-teamet innen

velferdsteknologi, E-lighthouse (EU-program med tema energieffektivisering) og Drivers (EU H2020 prosjekt med tema autonome kjøretøy og smart mobilitet i sentrum) Resultatene fra Bylab Bodø skal resultere i en smart by-strategi for Bodø kommune, samt danne grunnlaget for opprettelsen av en permanent lab i nytt rådhus i 2019.

Bodø – Norges sikkerhets og beredskapshovedstad går inn sitt femte år som utviklingsprosjekt. Flere store reformer innen sikkerhet og beredskap i offentlig sektor vil fortsatt kreve noe av prosjektet, men med mindre ressursbruk enn i perioden 2015-2017.

Fra 2018 vil luftfartsoppdragene gradvis bli overført til en ny prosjektleder. Resultatmål for 2018 er at den nasjonale konferansen Droner i Norge videreføres, at Bodø lufthavn får økt sin kapasitet til å håndtere store fly, samt etablering av et større nettverk som innleder samarbeid om den strategiske satsingen innen luftfart.

Et helt nytt utviklingsprosjekt, Albertmyra II, vil bli en av hovedprioritetene i hele 2018. Målsettingen i 2018 er å legge et grunnlag for å etablere et større senter for regional sikkerhet og beredskap i nært samarbeid med flere beredskapsetater.

Sikkerhet- og beredskapsprosjektet vil videre følge opp samvirkekompetansegruppens anbefalinger om nye oppdrag og økt bemanning ved Hovedredningssentralen. Prosjektet forventer også å levere i forbindelse med ulike initiativ vedrørende Forsvarets utvikling, fortsatt delaktighet i High North Dialogue samt petroleumssatsingen i regionen.

Bodø i Vinden skal i 2018 fortsette å fortelle de gode historiene om det å bo, leve og jobbe i byen og regionen. Dette vil vi gjøre gjennom kommunikasjon og markedsføring i egne kanaler, men også gjennom opplæringstiltak for organisasjoner og næringsliv. Gjennom #smartpånnett skal vi hjelpe Bodøs næringsliv å bli gode på markedsføring i digitale kanaler. #Smartrekruttering skal hjelpe bedrifter å bli enda bedre på å skaffe riktig kompetanse. Prosjektet jobber også med NNL på et konsept rundt #Smartledelse som skal være med på å øke lederkompetansen og sørge for at Bodøs bedrifter blir attraktive arbeidsplasser.

Sentrumsutviklingsprosjektet vil avsluttes på sensommeren 2018. Den nye organisasjonen Bodø Sentrumsforum AS er vel etablert og bygger nå opp sin virksomhet basert på medlemskap fra foretak innen varehandel, næringseiendom, tjenesteyting, servering og kultur. Målet til selskapet, hvor Bodø kommune eier 50 %, er å bevare, styrke og utvikle Bodø sentrum. I 2018 vil prosjektet jobbe videre med å få etablert et større fotavtrykk etter studentene i Bodø i sentrum, se på fornying av torget/paviljongområdet samt bidra til økt vedvarende kulturell og kommersiell aktivitet.

Motor i Nord er en av tre pilarer i fylkeskommunens nye DA-program 2018-2020 rettet mot å øke sysselsettingen i regionen. Pilaren «Motor i Nord» skal skape arbeidsplasser og aktivitet både lokalt og regionalt, samt verdier nasjonalt og globalt. Virksomheter skal etablere seg i Bodø og regionen og det skal skapes arbeidsplasser innenfor leverandørindustrien og kunnskapsintensiv forretningsmessig tjenesteyting. Målsettingen er at satsinger innen pilaren skal bidra til befolkningsvekst for regionen og et løft for hele næringslivet i byen, regionen og for fylket.

Satsingsområder i NU som vektlegges i 2018:

Plan og næringsoppgaver	Prosjekter - utvikling
Rullere av samfunnsplan, klima- og energiplan inkl. miljøregnskap.	Ny by - ny flyplass.
Trafikksikkerhetsplan, Bylogistikkplan	Sikkerhets- og beredskapsbyen Bodø.
Handlingsplan for folkehelse.	Smart Bodø.
Utarbeide vernebestemmelser for marin verneplan i Saltstraumen.	Bodø i vinden.

Delta i pilot Tilflyttingsprosjektet" med Nordland fylke og sju kommuner.	Sentrumsprosjektet.
Oppfølging av boligplan, særlig fokus på boligsosiale	Byregionprosjektet (havbruk 2016, reiseliv og mineral 2017).
Utarbeide verktøy for medvirkning	DA-pilaren "Motor i Nord".
Tilrettelegge for økt gründervirksomhet og etableringstakt i Bodø og Salten.	
Bidra til økt aktivitet og sysselsetting innen marin sektor.	
Utforme beitebruksplan og ringvirkningsprogram knyttet til landbruk.	
Iverksette tiltak i handlingsplanen for strategisk næringsplan.	

Tabell 25. Satsingsområder NU i 2018.

5.3.4 Tiltak

Tabellen under viser tiltakene som er innarbeidet i avdelingens budsjett.

Nr	Tiltak	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Næring og utviklingsavdelingen				
1	Endringer i prosjekter	233	-2 527	-4 240	-4 240
A	Sum Økonomiplan 2017-2020	233	-2 527	-4 240	-4 240
B	Sum vedtak i løpet av 2017	0	0	0	0
C	Sum endring egenbetalinger	0	0	0	0
2	Prosjekt "Ny by ny flyplass"	950	7 350	8 200	8 200
D	Sum nye driftstiltak	950	7 350	8 200	8 200
3	Perspektiv - Reduserte driftskostnader	-179	-179	-179	-179
E	Sum innsparinger/effektiviseringer	-179	-179	-179	-179
	Sum	1 004	4 644	3 781	3 781

Tabell 26. Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

- 1. Endringer i prosjekter.** Nettoendringer i økonomiplan 2017-2020.
- 2. Prosjekt "Ny by - ny flyplass".** Prosjekt «Ny by - ny flyplass» går nå inn i fase 2 og vil øke aktivitetsnivået i denne økonomiplanperioden.
- 3. Perspektiv - Reduserte driftskostnader.** Perspektivmelding 2018-2027: NU sin andel i reduksjon av driftskostnader.

	Næring og utviklingsavdelingen	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
		B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Opprinnelig vedtatt budsjett 2017	25 162	25 162	25 162	25 162
A	Endringer i ØP 2017-2020	233	-2 527	-4 240	-4 240
	Lønns- og pensjonsendring 2017	67	67	67	67
B	Vedtak i løpet av 2017	-	-	-	-
	Øvrige endringer	-1 708	-1 708	-1 708	-1 708
	Basisbudsjett 2018	23 754	20 994	19 281	19 281
C	Endring i egenbetalinger	-	-	-	-
D	Nye driftstiltak 2018-2021	950	7 350	8 200	8 200
E	Innsparing/effektivisering	-179	-179	-179	-179
	Prisstigning	-3	-3	-3	-3
	Driftsrammer 2018-2021	24 522	28 162	27 299	27 299

Tabell 27. Avdelingens driftsrammer 2018-2021. Tall i 1000 kr.

Øvrige endringer er knyttet til overføring av midler til Byplan i forbindelse med prosjekt «Ny by - ny flyplass» og innlemming av boligsosialt tilskudd i rammetilskuddet.

5.4 Oppvekst- og kulturavdelingen

Oppvekst- og kulturavdelingen består av tjenesteområdene Grunnskole, Barnehage og samlebetegnelsen OK Øvrig. OK-avdelingen er den største avdelingen i Bodø kommune, med et nettobudsjett på over 1,19 mrd kr. OK-avdelingen er budsjettert med 1 499 årsverk i 2018.

Grunnskole er det største området med 955 årsverk og et budsjett på 572 mill kr. Barnehage har 281 årsverk og et budsjett på 387 mill kr. OK Øvrig består av Barne- og familieenheten (BFE), kulturkontoret og flyktningkontoret, samt kommunaldirektøren og hans stab. OK Øvrig har 263 årsverk og 236 mill kr i budsjett.

Resultatmål – Oppvekst- og kulturavdelingen

- Sykefraværet skal være under 8 % i 2018. Full måloppnåelse er ikke innfridd før sykefraværet er under 7,5 %.

OK-avdelingen skal tilby gode tjenester innenfor alle områder. Bodø kommune skal fortsatt opprettholde sin posisjon som nasjonal foregangskommune for oppvekst for barn og unge (jfr. Kommuneplanens strategiske samfunnsdel 2014-26 og handlingsplan i kapittel 4).

I den kommende perioden legges det opp til betydelige investeringer innenfor kultur-, skole- og barnehagesektoren.

Arbeidet med å bygge det lenge planlagte Jektefartsmuseet er endelig kommet i gang og byggestart er satt til november 2017. På skolesiden satses det på rehabilitering av Aspåsen skole og bygging nye skoler på Tverlandet og Mørkved. Innenfor barnehagesektoren satser man på å oppgradere/bygge tre nye barnehager. Arbeidet med å utbedre skolenes og barnehagenes uteområder fortsettes.

5.4.1 Grunnskole

Grunnskole består av grunnskolene i Bodø hvor det på skoler med barnetrinn også er skolefritidsordning. På 4 av skolene er det også barnehager. Bodø kulturskole, Bodø voksenopplæring, Bodø naturskole og grunnskolekontoret er også en del av område grunnskole.

Resultatmål – Grunnskole

- **Elevenes trivsel.** Skal øke jfr. Elevundersøkelsen. Målt til 4,3 skoleåret 206/17
- **Andelen av elever som melder om mobbing.** Skal reduseres jfr. Elevundersøkelsen. Målt til 6,3 skoleåret 2016/17.
- **Elevenes grunnskolepoeng.** Over 42 poeng. (42,9 skoleåret 16/17 jfr Skoleporten)
- **Sykefravær grunnskole.** Under 6,5 %. (6,8% i 2016)
- **Spesialundervisning.** Andelen elever med vedtak, kapittel 5.1, skal være under 8%. (8,8 i 2016 jfr KOSTRA SSB)
- **Lærertetthet.** Under 11 elever pr pedagog i grunnskolen samlet. (antall elever pr årsverk til undervisning 11,4 skoleåret 2016/17 jfr skoleporten)

Grunnskole	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021						
	Årsverk	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Grunnskole	955	535 262	552 204	572 352	576 552	579 388	578 388
Sum netto rammer	955	535 262	552 204	572 352	576 552	579 388	578 388

Tabell 28. Økonomiplanforslag 2018-2021. Netto driftsrammer. Tall i 1000 kr.

5.4.1.1 Pedagogisk utviklingsarbeid

Bodø kommune har i de senere årene arbeidet systematisk med å videreutvikle skolene i retning av lærende organisasjoner. Arbeidet med å utvikle gode kollektive prosesser i Bodø-skolen har involvert og ansvarliggjort kommunens ledere og skolens ledergrupper. Vi har etablert arenaer for utviklingsarbeid der vi implementerer og modellerer prinsipper for lærende møter og lærende nettverk. Arbeidet med å utvikle skolene i Bodø skjer gjennom samarbeid i profesjonelle læringsfellesskap innad på den enkelte skole og i lærende nettverk på tvers av skoler. Ansatte jobber sammen for å utvikle sin undervisningspraksis med mål om å legge til rette for utvikling av bedre læring for elevene.

Melding til Stortinget 21 (2016-2017) - "Lærelyst - tidlig innsats og kvalitet i skolen" har vært ett av grunnlagsdokumentene for skoleutviklingsarbeidet. Også Ludvigsensutvalgets to NOUer om Framtidas skole og Melding til Stortinget 28 (2015-2016) "Fag-fornyelse-forståelse -en fornyelse av Kunnskapsløftet" har ligget til grunn for arbeidet med skoleutvikling.

Vi fortsetter arbeidet med å **utvikle undervisningspraksis** for å forbedre elevenes læring.

Virkemidlene er:

- **Læringsmiljø**
Skolene i Bodø jobber kontinuerlig og systematisk med å skape og opprettholde et godt klasse- og læringsmiljø til det beste for elevene iht. Opplæringslovens §9a. Herunder; Forebygging og håndtering av mobbing og krenkelsers, fokus på psykisk og fysisk helse i et folkehelseperspektiv. **Inkluderende barnehage- og skolemiljø:** Kompetanseutvikling for barnehager, skoler, myndighet og eiere om mobbing/krenkelsers; - et samarbeidsprosjekt mellom skole og barnehage. Det arbeides tverrfaglig internt i kommunen, spesielt med Barne- og familieenheten gjennom PPT, helsesøster- og psykologtjenesten.
- **Vurdering for læring**
Vurdering for læring bidrar i arbeidet med å utvikle skolens vurderingspraksis. Den overordnede målsettingen med satsingen er at skoleeiere og skoler skal videreutvikle en vurderingskultur og en vurderingspraksis som fremmer mestring og motivasjon for bedre læring. Det skal skje gjennom økt kompetanse og økt forståelse for vurdering som redskap i læring. Det er etablert lærende nettverk på tvers av skoler, som omfatter ca. 400 lærere og ansatte i Bodøskolen.
- **Læringsledelse**
I Bodøskolen er de ansatte profesjonelle yrkesutøvere som hver dag tilstreber at undervisningen blir praktisk, variert, relevant og utfordrende slik at elevene opplever motivasjon og mestring for bedre læring, og trivsel gjennom en trygg, autoritativ klasseledelse. Vi øver på læringsledelse gjennom prinsippene; Gode relasjoner, god struktur og tydelige rammer, klare forventninger samt en kultur og fellesskap som støtter læring.
- **Grunnleggende ferdigheter:** Lesing, skriving og regning. Muntlige og digitale ferdigheter. **Realfagkommuneprosjektet**, barn fra 11 barnehager og elever fra 4 skoler på småtrinnet får et tidlig innblikk i realfag. Motivasjon og mestring for bedre læring i fagene skapes gjennom å bygge på barns nysgjerrighet og undring. Trykket legges på samarbeid mellom barnehage og barneskolene, og videre samarbeidet mellom ungdomsskole og videregående skole.

Prosjekt «1+1», smågruppeundervisning i matematikk på 1. – 4. trinn. Dette er et prosjekt i samarbeid med NIFU, hvor 12 skoler deltar. 6 av skolene tilføres midler til 6 pedagogstillinger over 4 år, med oppstart høsten 2016. De resterende 6 skolene fungerer som kontrollskoler.

Kartlegging. Skolene jobber systematisk med resultatene av tilgjengelige analyseverktøy, herunder nasjonale prøver, kartleggingsprøver, læringsstøttende prøver, elevundersøkelse, ståstedsanalyse og andre brukerundersøkelser. Dette for stadig å forbedre og justere læring og undervisning for å tilpasse hver enkelt elevs læringspotensiale.

- **Organisasjonsutvikling.**

Ny skolestrategi er under utarbeidelse for perioden 2018 – 2023.

Skolene og de ansatte jobber systematisk og kontinuerlig med kollektiv og individuell utvikling, og har identifisert skolebaserte mål (kollektive og individuelle) på grunnlag av kommunale og nasjonale føringer.

Skolene skal være lærende organisasjoner, der man i det profesjonelle møter og nettverk følger metoder som er lærende.

Skolelederne har en veldig viktig posisjon i skolen og i samfunnet forøvrig. Dette gjenspeiler seg i kommunens satsning på leder- og organisasjonsutvikling. Lederne møtes jevnlig i rektor – og ledermøter og i ledernetverk for avklaringer, refleksjon, erfaringsdeling, kompetanse- og kunnskapsheving.

Skolene jobber kontinuerlig med å utvikle og opprettholde beredskap for uønskede hendelser og situasjoner.

- **IKT og læring.**

Det skal fases inn ny læringsplattform og innføring av Office365.

Systemutvikling og implementering av nasjonal IKT-plan på skolene.

Koding som valgfag på ungdomstrinnet, og koding i SFO.

Kommunesamarbeid programmering; - utvikling av ny lærerplan.

Profesjonsfaglig digital kompetanse(PFDK): Henger sammen med systematisk arbeid innen IKT: å utvikle lærerprofesjonen.

- **Samarbeid hjem – skole.**

Skolene jobber kontinuerlig med og tilstreber en god relasjon, og tett dialog og samarbeid med hjemmet om hva som skal til for at elevene skal ha det bra, slik at de lærer, mestrer og trives på skolen.

På kommunenivå arbeides det med å re-etablere kommunalt foreldreutvalg, det er etablert et styre.

Ved skolestart var det foredrag om hjem skolesamarbeid v/FUG's Kjersti Falck, til foreldrerepresentanter og på skoledagen for ansatte i skolen

- **Samarbeidspartnere for bedre læring.**

Utdanningsdirektoratet, Nord universitet.

Nasjonale senter: IKT, kunst og kultur, matematikk, lesing, skriving, naturfag, mat-helse og fysisk aktivitet, flerkulturell opplæring, fremmedspråk, nynorsk.

First Scandinavia: Newton, First Lego League

Bruk av gårdsbruk: 4-H, Vågenes forskningsgård, «Mediegården» på Ljønes.

Den kulturelle skolesekken.

Ungt entreprenørskap.

Senter for internasjonalisering, SiU.

Kompetanseheving

- **Videreutdanning av lærere** gjennom statlig ordning, for Bodø omfatter 68 lærere som tar 30-60 studiepoeng fordelt på flere fagområder. Staten finansierer 60 % av vikarkostnadene, kommunen

15 % og læreren selv 25 %, med unntak av matematikk og naturfag hvor Staten også tar kommunens 15 %.

Lærerne kan istedenfor vikarordning velge stipend på kr 100 000 pr skoleår fra staten.

- **Rektor/lederutdanning:** I tillegg er det lærere som gjennomfører rektor/lederutdanning i regi av Nord universitet.
- **Masterprogram:** Flere lærere tar videreutdanning innen ulike fagområder – mastergradsnivå.
- **"Salten kan"** - desentralisert kompetansemødel.
- **Ph.d. -stipendiat** Ansatt på grunnskolekontoret som er i et doktorgradsarbeid, der tema har relevans til skoleutvikling i Bodø-skolen.

5.4.1.2 Investeringer

PS 14/111 skolebruksplan 2015-18 med perspektiver til 2025 viser hvordan elevtallsutviklinger totalt er beregnet å bli i perioden og hvordan planer for boligbygging i ulike deler av kommunen vil måtte medføre at skolekapasiteten må økes flere steder. Planen viser også at det er behov for vedlikehold og oppdatering av bygg og uteareal. Arbeid med ny skolebruksplan er startet i 2017 og er i slutføring.

De ulike tiltakene hvor det foreligger bevilgninger er beskrevet nærmere i investeringsplanen. Samlede investeringer i perioden 2018-21 på skole er på hele 817 mill kr.

5.4.1.3 Drift

Tabell 30 viser at det vil være 955 årsverk på grunnskole skoleåret 2017/18. I forhold til forrige skoleår er antall årsverk økt med 10 årsverk (forrige år 57 årsverk). Antall stillinger i SFO er redusert med cirka 5 som følge av at antall barn i SFO er redusert fra 1 698 i august 2016 til 1 611 i august 2017. Bankgata skole har hatt et prosjekt for økt voksentetthet på ungdomstrinnet hvor staten har finansiert 4 stillinger. Dette prosjektet opphørte våren 2017.

Antall pedagogiske årsverk er styrket på noen enkeltskoler som Mørkvedmarka, Støver, Saltstraumen og Bodø voksenopplæring, samt tospråklærerne tilknyttet Bankgata skole. For noen skyldes det økte bevilgninger, for andre statlige vikarmidler og videreutdanning, og for noen en kombinasjon av begge. Andre skoler har hatt en økning av assistenter, fagarbeidere og miljøterapeuter. Det er i 2018 budsjettet med alle årsverk som er finansiert gjennom eksterne refusjoner og overføringer for skoleåret 2017/18. Så reguleres det på høsten 2018 for endringene som måtte komme på inntekts- og utgiftssiden for høsten 2018. Dette gir et bedre bilde på aktivitetsnivået i skolen i form av stillinger. På grunnskolekontoret er det opprettet 2 stillinger innenfor IKT. Grunnskolekontoret har overført midler for to stillinger til Barne- og familieenheten, mens barnehagekontoret har overført midler til ei pedagogstilling på Skaug oppvekstsenter.

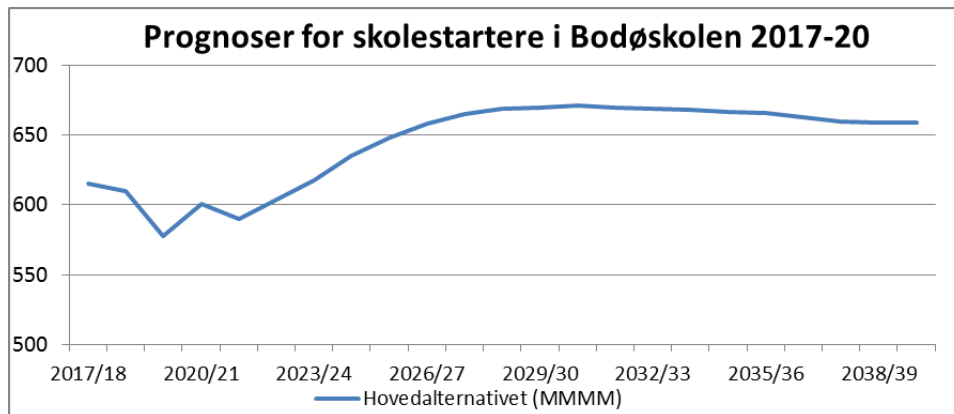
Skoleår	Elevtall	Ped. årsverk	Elev per ped.	Endr. årsverk
2013/14	5 941	539	11,1	
2014/15	5 973	528	11,3	-11
2015/16	6 029	540	11,2	12
2016/17	6 038	571	10,6	31
2017/18	6 068	578	10,5	7
2018/19 stipulert	6 091	578	10,5	0
Totalt økte lærerårsverk 2012-18				39

Tabell 29. Sammenheng pedagogiske årsverk og elevtall kommunale skoler fra GSI og faktiske tall.

I tabell 29 er tallet for pedagogiske årsverk for skoleåret 2017/18 på 571. Overføring fra andre kommuner og vikarmidler, videreutdanning og forskningsprosjekt 1-4 er holdt utenom ettersom det ikke er varig styrking. Hvis grunnskolen må redusere sin ramme, vil det ikke være mulig å iverksette tiltak som søskenmoderasjon SFO og 12 årsverk til rådgivende spesialpedagoger som er vedtatt

gjennomført fra høsten 2018, uten at en reduserer i allerede tilsatte årsverk fra høsten 2018. Det er ikke mulig å gjennomføre noen reduksjon på driftsmidlene til skolen.

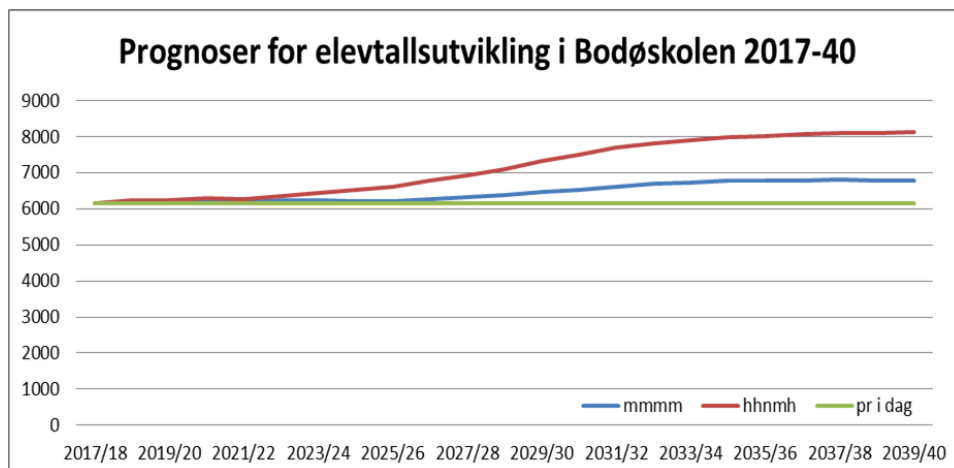
Bodø kommune har fortsatt en bedre voksentetthet enn sammenlignbare kommuner. Dette viser tallene i Skoleporten. Når det gjelder skolepoeng har Bodø kommune i flere år scoret best av sammenligningskommunene. Grunnskolepoengene viste et fall i 2015/16, men i skoleåret 2016/17 er Bodø igjen på et høyt nivå. Kommuner som har en lav voksentetthet i klassene og en høy andel spesialundervisning scorer allikevel ikke så langt under nivået til Bodø på skolepoeng. Dette kan tyde på at det er flere faktorer enn de som er direkte målbare gjennom KOSTRA og Skoleporten som gir utslag i gode skolepoeng.

Figur 2. Antall skolestartere (inkludert St. Eystein skole) 2017-40 (SSB-MMMM).

Fra skoleåret 17/18 og de påfølgende skoleårene fram til 2022 vil antallet skolestartere komme ned på det som har vært normalnivå de siste årene, det vil si kull på rundt 600 elever. Etter dette er det forventet større årskull som vi ser av figur 2 og som gir etterfølgende utvikling totalt ifølge figur 3.

Figur 2 viser økning på mellom 600-2000 elever fram mot 2040 avhengig av vekstalternativene. SSB-prognosene viser med andre ord svært forskjellig utvikling. Avviket på disse prognosene og dagens elevtall viser hvilke utfordringer som man står overfor med å ha en skolekapasitet som er tilpasset denne utviklingen. Arbeidet med ny skolebehovsplan har disse ulike utviklingsscenarioene for øye i tillegg til utfordringene med å ha rett skolekapasitet på rett sted i tråd med hvilke skoleinntaksområder som skal bebygges med nye boliger.

Figur 3. Elevtall i Bodøskolene (inkludert St. Eystein skole) 2017-2040 (SSB-MMMM og MMMH).

Antallet på SFO blitt lavere de siste to skoleårene. Det er ikke overraskende ettersom det skoleåret 2014/15 og 2015/16 var store årskull som begynte på skolen. Andelsmessig, antall i årskull 1-4 på skolen sammenlignet med antall som går på SFO, er stabilt.

5.4.1.3 Tiltak

Nr	Tiltak	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Grunnskole				
1	Økte stillinger	12 302	20 802	24 638	24 638
2	Søskenmoderasjon/reduisert pris SFO	2 300	4 200	4 200	4 200
3	Redusert pris SFO		1 750	3 500	3 500
A	Sum økonomiplan 2017-2020	14 602	26 752	32 338	32 338
4	Overføring til barne og fam enh	-1 466	-1 466	-1 466	-1 466
B	Vedtak i løpet av 2017	-1 466	-1 466	-1 466	-1 466
C	Endring i egenbetalinger	0	0	0	0
5	Drift av modulbygg BVO	1 000	500	500	500
6	Leieutgifter Kulturskolen	1 000	2 000	1 000	
D	Nye driftstiltak	2 000	2 500	1 500	500
7	12 årsverk rådgivende spesialpedagog	-3 000	-7 800	-7 800	-7 800
8	Søskenmoderasjon/reduisert pris SFO	-2 300	-4 200	-4 200	-4 200
9	Redusert pris SFO		-1 750	-3 500	-3 500
E	Innsparinger og effektiviseringer	-5 300	-13 750	-15 500	-15 500
	Sum endringer	9 836	14 036	16 872	15 872

Tabell 30. Tiltak i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kr.

1. Økte stillinger. Se punkt 7.

- i. I PS 16/106 vedtakspunkt 6: 100 % stilling i PP-tjenesten for å styrke tjenestens digitale kompetanse med tanke på å nyttiggjøre seg digitale løsninger som hjelper elever med ulike utfordringer i sin læring. Midlene overføres til PPT se pkt 4.
- ii. I PS 16/106 vedtakspunkt 7: 200% stilling for å jobbe frem en koordinert, digital satsning i skolen som fremmer elevenes læring og smarte arbeidsformer for skolepersonell.
- iii. I PS 16/106 vedtakspunkt 5: Prosjektet Vær i skole skal evalueres og det skal tas stilling til eventuell videreføring etter prosjektperiodens slutt. Det er orientert om prosjektet i OK-komiteen. I PS 17/132, pkt 2 gjorde komiteen en tilføyelse i vedtaket, og dette ble vedtak i bystyret; pkt 2. Bystyret ber skolene intensivere arbeidet med å styrke de faglige og sosiale resultatene, spesielt blant de yngste elevene, samt iverksette tiltak for å redusere fraværet blant elever. Bystyret ber skolene spesielt ha oppmerksomhet på problemstillinger knyttet til elevenes psykiske helse og mobbing. Det er dermed opprettet en rådgiverstilling i psykisk helse i BFE.
- iv. I PS 17/43: Fra høsten 2018 skal det tilsettes pedagogisk personale i alle skoler som skal ha rollen å hjelpe lærere og skoleledere å følge opp elever som faller inn under bekymringsgrensen på kartleggingsprøver og som har andre store utfordringer i skolesituasjonen. Elever på 1.-4. trinn skal prioriteres i arbeidet. En skal sammen med rektorene og organisasjonene jobbe fram en arbeidsbeskrivelse på bakgrunn av erfaringene Bodøskolen hadde med rådgivende spesialpedagog. Det tilsettes 12 årsverk rådgivende spesialpedagog fra høsten 2018.
- v. PS 17/132 Innstillingen Pkt 4: Økte utgifter til videreutdanning for å imøtekomme nye krav til lærere i kompetanseforskriften, tas inn i budsjettbehandlingen
- vi. Det er brukt midler til 9,6 stillinger i forbindelse med ressursmøtene med skolene jfr. PS 17/132, og 2,65 årsverk etter dette. I løpet av høsten er det dessuten tildelt til 6,75 årsverk som ikke er kommet med i stillingsoversikten ennå.

2. Søskenmoderasjon/reduisert pris SFO. Se punkt 8. PS 88/2017: I tråd med gjeldende rammer i økonomiplan kan det etableres søskenmoderasjon i SFO fra høsten 2018. Ordningen med

moderasjon for lav inntekt for inntekt under 3,5 G videreføres for barn nr. 1. Uavhengig av inntekt gis det søskenmoderasjon for barn nr. 2 på 50% og fra barn nr. 3 på 70%. Nivået vil kunne vurderes løpende i kommende budsjettbehandlinger ut fra gjeldende rammer og hvor mange som brukere ordningen, samt hvor mye det koster å administrere ordningen både mht. personell og systemer.

3. **Redusert pris SFO.** Se punkt 9. Det ble lagt opp til å senke prisene på SFO fra høsten 2019.
4. **Overføring til PPT og BFE.** Overføring til PPT i samsvar med pkt. 1a og BFE i samsvar med 1d.
5. **Drift av modulbygg BVO.** Bodø voksenopplæring har behov for mer plass, samtidig som det er fleksibelt. Det investeres derfor i et modulbygg. Dette er hva det er anslått å drive dette bygget med strøm og renhold.
6. **Leieutgifter kulturskolen.** Bodø kulturskole mht. administrasjon, lager og lærerarbeidsplasser må ha midlertidig opphold i eksterne lokaler når Aspåsen skole ombygges. Dette er husleie, strøm og renholdsutgifter i 2 skoleår.
7. **Jfr pkt 1.** 12 årsverk spesialpedagog så vil det ikke kunne la seg realisere grunnet innsparing relatert til perspektivmeldingen.
8. **Jfr pkt 2.** Søskenmoderasjon vil ikke kunne innføres fra høsten 2018 grunnet innsparing relatert til perspektivmeldingen.
9. **Jfr pkt 3.** Det vil ikke være mulig å senke prisene på SFO som planlagt fra høsten 2019, grunnet innsparing relatert til perspektivmeldingen.

Grunnskole	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Opprinnelig vedtatt ØP 2017-2020	552 203	552 203	552 203	552 203
Endringer i ØP 2017-2020	14 602	26 752	32 338	32 338
Lønns- og pensjonsendring 2017	13 123	13 123	13 123	13 123
Vedtatt i løpet av 2017	-1 466	-1 466	-1 466	-1 466
Øvrige endringer	488	488	488	488
Basisbudsjett 2018	578 949	591 099	596 685	596 685
Endring i egenbetalinger				
Nye driftstiltak 2017-2020	2 000	2 500	1 500	500
Innsparing/effektivisering	-5 300	-13 750	-15 500	-15 500
Prisstigning	-3 297	-3 297	-3 297	-3 297
Driftsrammer 2018-2021	572 352	576 552	579 388	578 388

Tabell 31. Avdelingens driftsramme 2018-2021. Tall i 1000 kr

5.4.2 Barnehage

Barnehagesektoren består i hovedsak av 18 kommunale barnehager og 33 ikke-kommunale (private) barnehager. I tillegg har kommunen fire oppvekstsenter som er organisert i grunnskolesektorens budsjetter.

Resultatmål – Barnehage

- **Økonomi:** Alle barnehager har resultat innenfor 2 % av bruttobudsjettet
- **Sykefravær.** Det samlede sykefraværet overstiger ikke 9 %.
- **Barnehageplasser.** Sektoren balanserer etterspørsel og kapasitet i alle bydeler. Målet er en kapasitet i den enkelte bydel er innenfor 20 % av etterspørsel.
- **Bemanningsnorm.** Den vedtatte bemanningsnorm overholdes.
- **Pedagognorm.** Den til enhver tids lovfestede pedagognorm overholdes.

Barnehage	Årsverk	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021					
		R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Barnehage, felles	4,9	9 267	12 384	11 226	14 226	13 476	12 726
Spesial ped. tilbud	19,5	22 668	23 792	24 357	24 357	24 357	24 357
Kommunale BHG	256,8	110 965	115 616	120 445	120 445	120 445	120 445
Tilskudd, private BHG		220 896	224 012	230 836	230 836	230 836	230 836
Sum netto rammer	281,2	363 796	375 803	386 864	389 864	389 114	388 364

Tabell 32. Økonomiplanforslag 2018-2021. Netto driftsrammer. Tall i 1000 kr.

5.4.2.1 Pedagogisk bemanning og kompetanse

Barnehagesektoren satses på kvalitet og utvikling. Som en del av den pedagogiske satsningen har barnehagekontoret opprettet et kvalitetsutvalg bestående av representanter fra Barnehagekontoret og styrere fra de private og kommunale barnehagene i Bodø. I 2017 har det vært satset på økt kompetanse innenfor det spesialpedagogiske området, fokus på helsefremmende barnehager, inkluderende barnehagemiljø, forebygging av mobbing, psykisk helse, realfag, implementering og kursing i ny rammeplan for barnehager som trådte i kraft 01.08.17.

For å ta på alvor at barnehagene er en pedagogisk institusjon satses det på økt pedagogtetthet. Ved å øke antallet pedagoger i barnehagene øker man også kvaliteten og statusen.

Gjennom barnehagekontorets Fagteam satses det på en videre kompetanseheving innenfor det spesialpedagogiske feltet i hele barnehagesektoren. Satsing på forebygging og tidlig innsats vil blant annet bidra til å gi barna bedre forutsetninger for å takle overgang fra barnehage til barneskole. Mobbing er et tema også i barnehagen, og ved å systematisere fokus på samhandling, sosial kompetanse og vennskap i barnehagealder, samt kompetanseheving på regelverk, vil dette være viktige bidrag i forebyggingsarbeidet av mobbing.

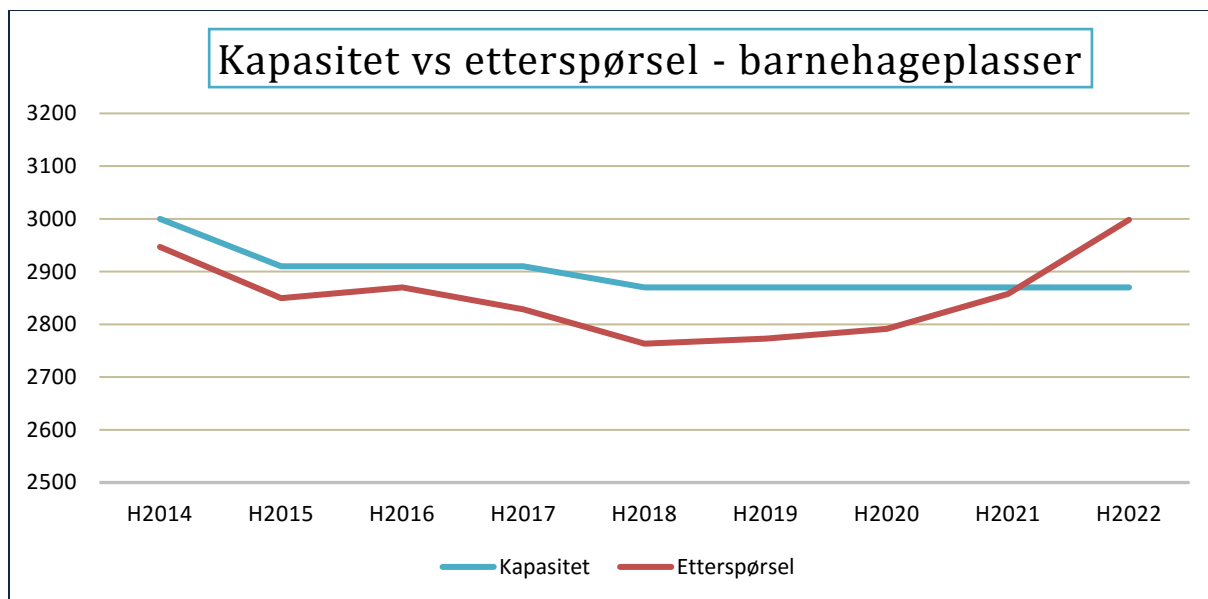
Satsningsområder for 2018 er:

1. **Kompetanseheving** blant assistenter, fagarbeidere og pedagogiske ledere; implementering av ny rammeplan med refleksjoner over egen praksis og holdninger.
2. **Helsefremmende** barnehager.
3. **Inkluderende** barnehagemiljø, med fokus på psykososialt miljø og forebygging av mobbing.
4. Videreføring av **realfagsatsingen**.
5. **Digital kompetanse**. Økt kompetanse blant personalet og integrering av IKT i læringsarbeidet med barna.
6. **Kvalitetsutvalget** videreføres. Fortsette arbeidet med å utvikle og etablere gode samarbeidsformer mellom kommunale og private barnehager.

5.4.2.2 Kapasitet og etterspørsel

I følge Hovedmål 2 i strategisk samfunnsdel - *byen det er godt å bo i* - forventes det nærhet mellom bosted, barnehage og skole. Barnehagesektoren fokuserer derfor på å balansere tilbud og etterspørsel i hver enkelt bydel slik at man skal kunne gi foreldre tilbud om barnehageplass i sitt eget nærmiljø.

Per i dag er det en samlet overkapasitet på høstopptaket, mens det på vårhalvåret er få eller ingen ledige plasser. Dette betyr at alle foreldre som ønsker barnehageplass i Bodø kommune har mulighet til å få tilbud om dette i hovedopptaket. Dagens utfordring ligger i å tilby alle en barnehageplass innenfor egen bydel, samt ha tilstrekkelig kapasitet på vårhalvåret. Per i dag er det enkelte bydeler hvor man har ingen (eller svært få) ledige plasser, mens andre igjen har betydelig uutnyttet kapasitet. Det blir derfor viktig for sektoren at man jobber med å styre kapasitet over til pressområdene.

Figur 4. Kapasitet og etterspørsel av barnehageplasser i økonomiplanperioden.

I figur 4 er kapasitet beregnet etter den kapasitet som er beregnet innenfor budsjettammen, reell kapasitet vil være noe høyere. I 2017 er i tillegg tre private familiebarnehager avviklet, noe som utgjør en reduksjon på omlag 40 barnehageplasser fra 2018.

Etterspørselen etter barnehageplasser styres i all hovedsak av antall fødte barn i året før og det antall barn som går over til skole på høsten. Nedgangen i etterspørselen for årene 2016, 2017 og 2018 skyldes lavere fødselstall enn hva man forventet ifølge tidligere prognoser, samtidig med at mellomstore årskull går over i skole.

I følge tall fra SSB forventes det en samlet økning for aldersgruppen fra 0 til 5 år på 4,2 prosent for perioden 2017 til 2021. Dette tilsvarer en netto tilvekst på om lag 30 barnehagebarn per år. Man har i de senere årene også sett en viss økning i andelen barn som begynner i barnehage. Dette betyr igjen at man fra høsten 2021 vil ha et behov for å øke kapasiteten i forhold til dagens situasjon dersom SSB sine prognoser slår til.

For å imøtekomme det fremtidige behovet er det i denne økonomiplanen tatt inn betydelige investeringer i form av rehabiliteringer av eksisterende barnehager på Tverlandet og i sentrum/Vestbyen, samt etablering av ny barnehage i Mørkvedbukta.

Gjennom investering i barnehagene på Tverlandet og i sentrum/Vestbyen kan man forvente å oppnå en effektivisering på driftssiden, noe som vil gi et positivt utslag i de fremtidige driftsutgifter.

5.4.2.3 Drift

Styrkingen på bemanningssiden for å oppnå en **bemanningsnorm på 6,3** er igangsatt fra og med oppstart av barnehageåret 2017/2018 og ved utgangen av året vil det være opprettet 7,3 nye årsverk i de kommunale barnehagene. Dette vil også være et av det største satsingsområdene for sektoren i den kommende perioden. De kommunale barnehagene skal da etter planen innfri ny bemanningsnorm i begynnelsen av 2018. De private barnehagene vil få tilført midler gjennom tilskuddsordningen i løpet av 2019 for å øke sin bemanning.

Fra og med august 2017 er det vedtatt en økning i tilskuddet til de private barnehagene som er øremerket styrking av den pedagogiske bemanningen. Denne økningen sammen med ordningen som gir private barnehager rett til dekning av vesentlig høyere pensjonsutgifter enn det som dekkes gjennom påslaget i tilskuddssatsen vil føre til en overskridelse i tilskuddsbudsjettet. Det er tatt høyde for dette i økonomiplanen, men det er fortsatt usikkert hvor mye dette vil utgjøre.

Tilskuddssatsen til private barnehager er beregnet for 2018, og den stiger med cirka 1,7 % nominelt i forhold til satsen for 2017. Alle tilskuddssatser ligger i vedlegg 4.

På beregningstidspunktet for tilskuddet forutsatte man en prosentvis økning i statlige kapitalsatser tilsvarende kommunal deflator. Kunnskapsdepartementet offentliggjorde de nasjonale satsene for 2018 kort tid før dette dokumentet gikk i trykken. I følge de nye satsene som gjelder for kommende år har departementet fastsatt en gjennomsnittlig økning i kapitalsatsen med 8,7 prosent, noe som er 6,1 prosent høyere enn forutsatt. Det er ikke tatt høyde for dette i gjeldende beregning, men det forventes ikke store avvik.

I 2017 er det innført månedlige tellinger i barnehagene mot tidligere års ordning med telling to ganger per år (vår og høst). Utvidelsen av antall tellinger er administrativt krevende, men sikrer at korrekt tilskudd blir utbetalt til enhver tid. Ved å innføre en slik fortløpende telling oppnår man også en bedre kapasitetsutnyttelse i form av at ledige plasser, i perioden mellom de ordinære opptakene, fylles raskere i tråd med etterspørselen.

Etablering av samiskspråklig barnehagetilbud. I bystyrevedtak PS 17/87 ble det vedtatt en målsetting om å opprette egen samisk avdeling ved Jentoftsletta barnehage fra barnehageåret 2018/2019 og at økonomiske konsekvenser vurderes i forbindelse med økonomiplanen 2018-2021. Det arbeides videre med kostnadsberegninger i løpet av første halvår i 2018.

5.4.2.4 Tiltak

Tabellen nedenfor redegjør for tiltak i den kommende økonomiplanperioden.

Nr	Tiltak	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Barnehage				
1	Bemanningsøkning BN 6,3	3 000	6 000	6 000	6 000
2	Engangskostnader nytt barnehagesystem	-274	-274	-274	-274
A	Sum økonomiplan 2017-2020	2 726	5 726	5 726	5 726
3	Overføring til GSK, Skaug oppvekstsenter	-504	-504	-504	-504
B	Sum vedtak i løpet av 2017	-504	-504	-504	-504
C	Sum endring egenbetalinger	0	0	0	0
4	Økt tilskudd til private barnehager	1 000	1 000	1 000	1 000
5	Driftsbesparelser Løding BHG			-500	-1 000
6	Driftsbesparelser Sentrum BHG			-250	-500
D	Sum nye driftstiltak	1 000	1 000	250	-500
7	Perspektiv - Driftseffektivisering	-200	-200	-200	-200
E	Sum innsparinger/effektiviseringer	-200	-200	-200	-200
	Sum rammeendringer	3 022	6 022	5 272	4 522

Tabell 33. Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

- 1. Styrking bemanningsnorm 6,3.** Endringer fra økonomiplan 2017-2020
- 2. Engangskostnader nytt barnehagesystem.** Endringer fra økonomiplan 2017-2020
- 3. Overføring til GSK, Skaug oppvekstsenter.** Overføring av lønnsmidler til Grunnskolekontoret for å styrke bemanningen på Skaug oppvekstsenter.
- 4. Tilskudd til private barnehager.** Det foreslås en økning på 1 mill kr i tilskuddsbudsjettet for å dekke den beregnede endringen i tilskuddsrammen til de private barnehagene som følge av lovendring med virkning/effekt fra og med 2017.
- 5. Driftsbesparelser Løding BHG** Innsparinger som følge av etablering/utvidelse av barnehagen
- 6. Driftsbesparelser Sentrum BHG** Innsparinger som følge av etablering/utvidelse av barnehagen
- 7. Perspektiv – Driftseffektivisering.**

Tabellen under viser endring av budsjetttramme fra økonomiplan 2017-2020 til 2018-2021.

	Barnehage	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
		B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Opprinnelig vedtatt ØP 2017-2020	375 846	375 846	375 846	375 846
A	Endringer i ØP 2017-2020	2 726	5 726	5 726	5 726
	Lønns- og pensjonsendring 2017	2 679	2 679	2 679	2 679
B	Vedtak i løpet av 2017				
	Øvrige endringer	-504	-504	-504	-504
	Basisbudsjett 2018	380 747	383 747	383 747	383 747
C	Endring i egenbetalinger				
D	Nye driftstiltak 2017-2020	1 000	1 000	250	-500
E	Innsparing/effektivisering	-200	-200	-200	-200
	Prisstigning	5 317	5 317	5 317	5 317
	Driftsrammer 2018-2021	386 864	389 864	389 114	388 364

Tabell 34. Avdelingens driftsramme 2018-2021. Tall i 1000 kr.

Øvrige endringer er overføring av midler til en stilling i Skaug oppvekstsenter, som del av innføring av bemanningsnorm 6,3.

5.4.3 OK øvrig

OK øvrig	Årsverk	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021					
		R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Felles adm (FA)	3	3 986	4 304	2 869	4 345	4 373	4 373
BFE felles (BFE)	22	10 917	11 511	14 883	14 883	14 233	12 383
PPT (PPT)	24	16 945	17 369	18 570	18 570	18 570	18 570
Barnevern og utekontakten (BV)	73	93 958	89 329	95 070	94 770	93 430	93 430
Helsesøster (HS)	53	34 278	37 193	39 013	39 013	39 013	39 013
Familiesenter (FS)	2	2 956	3 365	2 410	2 410	2 410	2 410
Kultur (KU)	56	73 522	80 892	91 035	93 835	78 735	78 735
Flyktning (FL)	30	-35 074	-25 299	-27 151	-27 327	-26 824	-26 824
Sum netto rammer	263	201 487	218 664	236 699	240 498	223 939	222 089

Tabell 35. Økonomiplanforslag 2018-2021. Netto driftsrammer. Tall i 1000 kr.

OK Øvrig er en samlebetegnelse som inkluderer Barne- og familieenheten (BFE), Kultur (KU) og Flyktningkontoret (FL). I tillegg omfatter OK Øvrig også Fellesadministrasjonen (FA) bestående av kommunaldirektøren og hans stab (2 årsverk).

Barne- og familieenheten er en flerfaglig enhet bestående av Barneverntjenesten, Helsesøster- og jordmortjenesten, Pedagogisk psykologisk tjeneste, Psykologtjenesten, Fysioterapi- og ergoterapitjenesten samt familiesenterkoordinator, Individuell plan (IP) koordinatører og pedagogene i Åpen barnehage. BFE er budsjettetert med 173,3 årsverk i 2017.

Kulturområdet består av Stormen bibliotek, idrett- og friluftsliv, fritidssentrene, Bratten aktivitetspark, samt et fellesområde der tilskudd og kulturarbeidere budsjetteres. Kultur er budsjettetert med i overkant av 56 årsverk i 2017.

Flyktningkontoret håndterer bosetting av flyktninger og disponeringen av integreringstilskuddet til målgruppen. Det er budsjettetert med 30 årsverk i 2018, hvorav 12,5 årsverk er tilknyttet avdeling for enslige mindreårige flyktninger.

5.4.3.1 Barne- og familieenheten

Barne- og familieenheten (BFE) består av ulike tjenesteområder, hjemlet i ulike lover, forskrifter og faglige retningslinjer, men samlet i samme organisatorisk enhet under en leder.

De tjenestene som inngår i enheten er barneverntjenesten, PPT, helsesøster- og jordmortjenesten, psykisk helserådgiver, psykologtjenesten, ergoterapi- og fysioterapitjenesten, samt individuell plan (IP) koordinatorene, pedagogene i åpen barnehage og foreldreveileder. Totalt 170 årsverk.

Alle tjenestene er kommunedekkende og har base på ulike steder i kommunen, det har derfor vært et uttalt mål å samlokalisere deler av disse av kvalitets- og effektivitetshensyn, men også for å sikre «en dør inn»-tankegangen til kommunens innbyggere.

De fire familiesentrene er bygd opp med helsestasjon som base for aldersgruppen 0-6 år, der jordmor, helsesøster og lege inngår i grunnbemanningen. Fysioterapeut er til stede to ganger i måneden. I tillegg rommer de tilbud som åpen barnehage, med fokus på nettverksbygging og som et forebyggende tiltak. Når barn er i ordinær barnehage møter ulik fagkompetanse på tverrfaglige møter etter behov.

For aldersgruppen 6-18 år er PPT, helsesøstrene og psykisk helserådgiver lokalisert ute på skolene og deltar i tverrfaglige møter sammen med andre faggrupper etter behov.

Psykologtjenesten, ergoterapi- og fysioterapitjenesten, PPT 0-6 år, IP-koordinatorene, foreldreveileder og ledergruppen i Barne- og familieenheten samlokaliseres på Alsgården fra 1. november. Barneverntjenesten flyttet 1. oktober i nye lokaler i Storgata. Begge leieforholdene er inngått med kort leieperiode (3 år), og det er nødvendig i løpet av neste år med en avklaring om lokalitetsbehov på mer permanent basis.

Satsningsområder, mål og indikatorer

Barneverntjenesten:

Resultatmål – Barneverntjenesten

- **Overholde 3 mnd. undersøkelsesfrist.** Fristen overholdes i 95% av sakene.
- **Brukertilfredshet.** 85 % er fornøyd med tjenesten i brukerundersøkelser.
- **Nøkkeltall.** Oppfyller kravene til saksbehandling.
- **Sykefravær.** Det samlede sykefraværet overstiger ikke 10 %.

Helsesøster- og jordmortjenesten:

Resultatmål – Helsesøster- og jordmortjenesten

- **Sykefravær.** Samlet sykefravær skal ikke overstige 5 %.
- **Hjemmebesøk.** Alle nybakte foreldre skal få tilbud om hjemmebesøk innen 10 dager
- **Antall meldte avvik i forhold til lovpålagte oppgaver.** 20 % flere enn 2017.
- **Overgangssamtaler** gjennomføres med alle elever mellom barne- og ungdomsskole

Pedagogisk psykologisk tjeneste:

Resultatmål – Pedagogisk psykologisk tjeneste

- **Oppstart av tilmeldte individualsaker.** Senest innen 6 uker, uavhengig av geografisk område.
- **Delta i systemrettet arbeid.** Alle medarbeidere deltar minimum 2 g. per mnd., herunder deltakelse i tverrfaglig team.
- **Sykefravær.** Det samlede sykefraværet overstiger ikke 8 %.

Psykologtjenesten:

Resultatmål – Psykologtjenesten

- **Bidra i gjennomføring av program for psykisk helse i videregående skoler.** Delta i 3 programmer.
- **Avholde kurs.** Kursholder for «Bryt voldsarven» og «Trygghetssirkelen», 2 kurs per år for begge tilbudene. Kursholder i samarbeid med NLSH, mestringskurs for foreldre til sped- og småbarn med alvorlig og plutselig sykdom, 1 kurs per år.

Fysio- og ergoterapitjenesten:

Resultatmål – Fysio- og ergoterapitjenesten

- **Henviste saker tas i henhold til prioriteringsnøkkel.** Ingen avvik.
- **Risikoutsatte barn følges i henhold til prosedyrer.** Ingen avvik.
- **Sikre barns medvirkning.** Bruk av kartleggingsverktøy som inkluderer «barnestemmen».

Barneverntjenesten (73 årsverk) har i 2017 totalt jobbet med cirka 950 barn og unge i risiko. Tjenesten har hatt store utfordringer knyttet til fristbrudd og høyt sykefravær. Midlertidig omdisponering av eksisterende ressurser i løpet av 2017 og tilførsel av nye midler i økonomiplanen, er noen av virkemidlene som er tatt i bruk for å drifte innenfor lovkravet. I tillegg til at en gjennomgang av arbeidsprosessene har ført til mindre justeringer på oppgaveløsningen, dette vil utvikles videre i 2017. Tjenesten holder et høyt faglig nivå, cirka 98 % av sakene som oversendes Fylkesnemnda får medhold her. Det er inngått vertskommunesamarbeid med Værøy og Røst. For 2018 vil hovedfokuset dreie seg om å unngå nye fristbrudd og sikre kostnadskontroll.

Helsesøster- og jordmortjenesten (53 årsverk) ble i 2017 styrket med 1 årsverk psykiatrisk sykepleier i videregående skole. Øremerkede midler fra Helsedirektoratet har medført en ytterligere styrking av skolehelsetjenesten med 1,2 årsverk. Tjenesten tilbyr forebyggende og helsefremmende tilbud til alle gravide, småbarnsfamilier og skoleelever t.o.m. videregående skole. I tillegg har tjenesten ansvar for helsesamtaler og helseoppfølging til nyankomne asylsøkere og flyktninger, inkludert mindreårige flyktninger.

Pedagogisk psykologisk tjeneste – PPT (25 årsverk) er kommunens rådgivende og sakkyndige instans i spørsmål som omhandler barn, unge og voksne med behov for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning i barnehage og grunnskole. I tillegg bidrar vi med kompetanseheving og organisasjonsutvikling i barnehage og skole gjennom tverrfaglig team, kurs og konsultasjoner til de

ansatte. PPT utreder enkeltbarns behov og gir råd og veiledning til foreldre, barnehage, skole og andre samarbeidspartnere. PPT skal medvirke til at barn, unge og voksne med særskilte behov får best mulig vilkår for læring og utvikling. PPT Bodø kommune er organisert som en desentralisert tjeneste. PPT skole har i hovedsak kontor på de ulike skolene, mens PPT 0-6 år har kontorplass i Speiderveien 4. Tjenesten har stort fokus på å fungere som en enhetlig tjeneste.

Psykologtjenesten (4 årsverk) Tjenesten delfinansieres i dag gjennom tidsbegrensede tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet. Det er stor etterspørsel etter tjenesten, både fra interne samarbeidspartnere som ønsker veiledning og bistand på systemnivå, men også på antall individuelle henvisninger vedrørende psykisk helsehjelp til barn og unge. Det avholdes jevnlig møter med BUP, NLSH for å sikre god samhandling og pasientflyt mellom disse to forvaltningsnivåene. Barneverntjenesten og skolehelsetjenesten får jevnlig veiledning.

Fysioterapi- og ergoterapitjenesten (11 årsverk) har stor etterspørsel etter sine tjenester. Det etterspørres kartlegging/vurdering, behandling og tilrettelegging for barn/ungdom med usikker eller klar diagnose. Tjenestens fokus er både å jobbe forebyggende, samt å sikre at barn og unge mestrer sin hverdag og kan delta i daglige aktiviteter på linje med sine jevnaldrende, ut fra egne forutsetninger. Ergoterapitjenesten samarbeider med Nordland idrettskrets omkring idrettstilbud til barn og unge med funksjonsnedsettelse. Fysioterapitjenesten er spesielt involvert i «FrisklivUng», et tilbud til overvektige barn i samarbeid med Frisklivssentralen og helsesøster- og jordmortjenesten.

Individuell plan (IP) koordinatorene (3 årsverk) Koordinatorene har ansvar for å være koordinator og skrive IP til barn og unge (0-18 år) med store behov for koordinerte tjenester, dvs. fortrinnsvis barn med funksjonsnedsettelse og der det er flere barn i familien som har behov for IP. I tillegg har de ansvar for systemarbeidet rundt «Barn som pårørende» og «Tirsdagstreffet».

Pedagogene i Åpen barnehage (2 årsverk) har ansvar for det pedagogiske innholdet i dette lavterskeltilbudet som utgjør en viktig del av intensjonen bak Familiesentermodellen.

Foreldreveileder (1 årsverk) har overordnet ansvar for foreldreveiledningstilbudet i BFE. Bistår leder for BFE med strategi- og utviklingsarbeid bl.a. arbeid med å skrive ny Oppvekstplan.

5.4.3.2 Kultur

Bodø har gjennom en årrekke bygd opp sitt kultur-, idretts- og fritidstilbud gjennom betydelige investeringer i anlegg og tilrettelagte aktiviteter. Byens kultursatsing er med på å bidra til økt attraksjonskraft overfor ungdom og voksne og til å rekruttere kompetanse i næringsliv og samfunn. Bodø har fått prisen som Norges kulturkommune i 2017, noe som er et solid bevis på at Bodø er en vital, unik og attraktiv kulturby.

Gjeldende kulturstrategiplan trekker opp mål og strategier for Stormen, mangfold, bredde, profesjonalitet, arrangementsbyen, kultur for eldre og kunst i offentlige. Dette er viktige satsingsområder i den videre kulturutviklingen. Den gjeldende kulturstrategiplanen skal erstattes med en kommunedelplan for kultur 2018-2027. I tillegg skal det legges frem en egen plan for visuell kunst og kommunedelplan for idrett og friluftsliv. Planene skal gi retningen for den fremtidige satsingen innenfor kulturområdet.

Satsingsområder, mål og indikatorer

Resultatmål – Kultur

- **Sykefravær.** Kulturområdet skal ha et samlet sykefravær under 7 %.
- Kommunedelplaner for kultur, idrett og friluftsliv, og plan for visuell kunst behandlet og vedtatt i 2018
- Søknad om å bli Europeisk kulturhovedstad sendt EU-kommisjonen oktober 2018

Resultatmål – Idrett og friluftsliv

- **Kommunale idrettsanlegg.** Anleggene skal benyttes nær 100 % av kjernetiden.
- **Bruk av friluftsområder.** Keiserstien – 100 000 brukere i året. Futelva elvepark – 100 000 brukere i året

Resultatmål – Bibliotek

- **Stormen bibliotek, antall besøkende.** Stabilisere besøkstall over 420 000 i 2018
- **Stormen bibliotek, antall utlån.** Opprettholde over 220 000 utlån i 2018

Resultatmål – Barn og ungdom

- **Antall arrangement per år.** Gjennomføre 80 arrangement (Kurs, workshop, temakvelder, konserter mv.).

Idrett og friluftsliv (6 årsverk). Revisjon av Plan for idrett og friluftsliv 2018 – 2021 ferdigstilles i løpet av første halvår i 2018. I 2017 ble Mørkvedlia basis- og turnhall realisert med kommunal medvirkning. Anleggsløftet er særdeles positivt for turnidretten i Bodø.

Biblioteket (18,4 årsverk) har i sitt tredje driftsår fortsatt godt besøk og høyt aktivitetsnivå. Det er en markert økning i antall egenproduksjoner, samtidig som vi har et meget stabilt tilbud av høy kvalitet gitt av eksterne samarbeidspartnere. Det er målet at dette fortsetter i 2018. Filmsatsingen for barn og unge er iverksatt gjennom ekstern finansiering og prosjektet vil fortsette ut 2018. Etter dette må filmsatsingen finansieres av Bodø kommune, dersom den skal videreføres. Satsingen på den visuelle kunsten i biblioteket er tydeliggjort gjennom de bevilgninger som ble gitt til stilling i galleriet, og med Bodø Rhythm Group i biblioteket, har vi i dag et mangesidig tilbud og en stabssammensetning som gir mange gode synergier. Biblioteket har begrenset med personalressurser for utviklingen av fremtidens digitale og analoge mediesamling og -tilbud, og ytrer bekymring for denne delen av driften i et langsiktig perspektiv.

Fritidssentrene (10,9 årsverk) utgjør viktige møteplasser for ungdom. Bodø har et solid nasjonalt omdømme innen ungdomsmedvirkning. Ungdommene inviteres til en aktiv rolle i all planlegging og gjennomføring av aktiviteter på fritidssentrene, samt større fellesproduksjoner. Satsing og fokus på en kontinuerlig utvikling av et variert og attraktivt aktivitetstilbud er avgjørende for ungdommers deltagelse og engasjement.

Anna Karoline – Norsk Jektefartsmuseum.

Etter mange år med utsettelse har man endelig klart å komme i havn med prosjektet og planlagt byggestart for Jektefartsmuseet er 15. november i 2017. Det ble satt av 4 mill kr i 2017 og denne økonomiplanen settes det av midler slik at dette prosjektet er fullfinansiert.

Nordland Musikkfestuke (NMFU) er en sentral festivalarrangør i Bodø som formidler kunstneriske produksjoner på høyt nivå og har et solid publikumsbesøk. NMFU har meddelt kommunen at dagens knutepunktordning for festivaler er avviklet. Ny ordning, administrert av Norsk kulturråd vil bli iverksatt fra 2018. Dette vil kunne innebære endrete forventninger om høyere tilskuddsbeløp fra kommunen. Avgjørende vil være hvilket kunstnerisk nivå/satsing en som legges til grunn.

Nordnorsk Opera og Symfoniorkester (NOSO) er et offentlig eid aksjeselskap. Organisasjonen skiller seg ut fra landets øvrige profesjonelle orkesterorganisasjoner ved at NOSO tilhører en hel landsdel. Aksjonærene er Tromsø og Bodø kommune, som hver eier 50 prosent, mens Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommune er tilskuddsparter gjennom den nordnorske kulturavtalen.

NOSO mottar driftstilskudd fra Kulturdepartementet (70%), Bodø kommune (10%), Tromsø kommune (10%), Troms fylkeskommune, Finnmark fylkeskommune og Nordland fylkeskommune (10% delt på fylkene). Justering (økning) av Kulturdepartementets tilskudd til NOSO utløser tilsvarende økning i Bodø Kommunes forpliktelse i henhold til den prosentvise fordelingen av driftstilskudd.

5.4.3.3 Flyktningkontoret

Resultatmål – Flyktningkontoret

- **Sykefravær.** Tjenestens samlede sykefravær skal ikke overstige 6 %.
- **Bosetting.** Antall bosatte i henhold til vedtak i bystyret.
- **Introduksjonsordningen.** 55 % avsluttes til arbeid eller utdanning.

Flyktningkontoret og andre involverte tjenester har på en god måte ivarett den betydelige økningen i bosetting kommunen har hatt de siste årene. I 2017 har det derimot vært en betydelig reduksjon i antallet asylsøkere som har ankommet Norge, noe som igjen har medvirket til et vesentlig lavere behov for bosettinger ute i kommunene. På grunn av denne reduksjonen har man i 2017 oppnådd en bosetting av 128, mot vedtatt 140. I den kommende perioden forventes en ytterligere reduksjon i bosettingsbehovet og anmodning fra IMDi for 2018 forventes å komme i begynnelsen av november. Basert på de signaler man har mottatt fra IMDi er det budsjettet med 80 bosettinger for 2018, hvorav ingen av disse vil være enslige mindreårige (EM).

Redusert bosetting medfører også reduserte inntekter i form av tilskudd fra staten. Bosettingstall på 80 gir en inntektsreduksjon i tilknytning til ordinær bosetting på omlag 3,7 mill kr. For EM er inntektsreduksjonen i 2018 begrenset, men den vil øke dramatisk frem mot 2021 om det ikke skal bosettes nye EM. For 2018 balanseres budsjettet gjennom reduksjon i variable kostnader påvirkes direkte ved en lavere bosetting. I tillegg er det gjennomført tiltak for å redusere kostnader, noe som samlet bidrar til at flyktningkontoret forventer å gå i balanse i 2018.

Flyktningkontoret har ansvar for å koordinere kommunens bosetting og kvalifisering av nyankomne flyktninger - etter avtale med staten. Programdeltakere gjennomfører toårig introduksjonsprogram som skal bestå av opplæring i norsk, samfunnskunnskap og forberedelse for arbeidsliv. Program kan utvides til tre år i spesielle tilfeller. Formål er å komme i jobb eller egenfinansiert utdanning.

Fra 2016 har Bodø kommune bosatt enslige mindreårige flyktninger. Grunnet redusert behov forventer man å bosette 4 av 9 vedtatte EM i 2017. På bakgrunn av signaler fra IMDi er det budsjettet med 0 bosettinger av EM i 2018.

Flyktningkontoret drifter egne bo- og omsorgstjenester for enslige mindreårige flyktninger hvor nyetablert avdeling består av døgnbemannet bofelleskap og miljøtjeneste som følger opp uteboende ungdommer. Avdelingen utgjør 12,5 årsverk, hvorav 2,5 årsverk er midlertidig besatt fram til juni 2018 i påvente av et endelig bosettingsbehov for de kommende år.

Bodø ble fra 2017 vertskommune for integreringsmottak med 60 beboere som etableres ved Tverlandet mottak. Beboere i integreringsmottaket forplikter seg til å delta i et fulltids kvalifiseringsprogram som koordineres av kommunen. Det er inngått samarbeidsavtale med Tverlandet mottak og Karrieresenter Bodø som foreløpig strekker seg ut 2018. Ordningen finansieres i utgangspunktet av statlige tilskudd, men er stipulert underfinansiert med ca. 2 mill kr for 2018. 0,5

mill søkes dekket inn gjennom inntekter fra andre kommuner som bosetter deltakere fra integreringsmottak. Øvrige 1,5 mill kr er foreslått dekket gjennom økt ramme for flyktningkontoret, eventuelt gjennom bruk av midler fra flyktningefondet.

Flyktningtjenesten og andre involverte virksomheter ble i 2016 styrket for å imøtekomme høye bosettingstall. Store variasjoner i antallet asylsøkere som ankommer Norge medfører et usikkerhetsmoment i forbindelse med planlegging og budsjettering. Tross forventet nedgang i bosettingstall forventes det ikke at aktiviteten til flyktningtjenesten vil reduseres tilsvarende i 2018. Ved inngangen til 2018 er det et rekordhøyt antall deltakere i introduksjonsprogrammet. Et stort antall barn er bosatt i kommunen de siste par årene og disse er i dag i barnehage eller skole og sammen med de bosatte enslige mindreårige flyktningene har disse fortsatt behov for tett oppfølging. I budsjettforslaget er derfor kun en begrenset del av styrkingen reversert.

Tilsier anmodninger fra IMDi at bosettingstallene kan forventes å ligge rundt 80 eller lavere i årene fremover må involverte tjenester starte arbeidet med å effektivisere driften allerede i første halvdel av 2018. Fra og med 2019 og i årene fremover vil det i så fall komme ytterligere reduksjoner på inntektssiden og ytterligere tiltak må dermed iverksettes allerede i løpet av 2018.

5.4.3.4 Tiltak

OK avdelingen har fått et innsparingskrav på totalt 8,163 mill kr. Av disse foreslås det at 2,68 mill kr gjøres innenfor OK Øvrig sine tjenester mens tilførsel av nye midler er på 14 mill kr.

I flyktningtjenesten gir redusert antall bosettinger av ordinære og enslige mindreårige flyktninger enn tidligere budsjettert en reduksjon i inntekter. Inntektsfallet må løses ved reduksjon i utgifter.

Barnevernet har de siste årene hatt betydelige økonomiske og faglige utfordringer, med overskridelser av budsjett og i saksbehandlingsfrister. I 2017 er saksbehandlingsoverskridelsene lukket, og i dette forslaget foreslås det å styrke barnevernet med opp mot 4 stillinger slik at avvikene fortsatt er lukket.

Tabellen nedenfor redegjør for tiltak i den kommende økonomiplanperioden.

Nr	Tiltak	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	OK øvrig				
1	Justering driftsbudsjett OK felles	-7,7	-15,4	13	13
2	Familiesenterkoordinator	350	350	350	350
3	Bosetting av flyktninger	-171	-347	156	156
4	Plan for visuell kunst, engangstilskudd	-800	-800	-800	-800
5	Jektefartsmuseet	350	-3 650	-3 650	-3 650
6	Endringer tilskudd	-125	-125	-125	-125
7	Kurator Stormen bibliotek	250	250	250	250
8	Endringer tilskudd Antihype	0	-300	-300	-300
A	Økonomiplan 2017-2020	-153	-4 637	-4 106	-4 106
9	Husleie barnevernet	1 340	1 340	0	0
10	Europeisk kulturhovedstad	1 000	1 000	0	0
11	1 stilling økning PPT fra skole	760	760	760	760
12	1 stilling økning psykologisk rådgiver fra skole	746	746	746	746
B	Vedtak i løpet av 2017	3 846	3 846	1 506	1 506
C	Endring egenbetalinger	0	0	0	0
13	Jektefartsmuseet	7 000	14 100	0	0
14	Husleie Alsgård	2 500	2 500	1 850	0
15	Heldøgns beredskapsvakt, lovpålagt	2 250	2 250	2 250	2 250

16	Styrking av Ungdomsseksjonen	1 050	1 050	1 050	1 050
17	Tusen hjemmet økt tilskudd pga FDVU	1 170	1 170	1 170	1 170
18	Samisk språksenter	300	300	300	300
D	Nye driftstiltak	14 270	21 370	6 620	4 770
19	Perspektiv - Reduksjon midler, RM/BUR	-50	-50	-50	-50
20	Perspektiv - Reduksjon fast tilskuddsordning til kulturformål	-100	-100	-100	-100
21	Perspektiv - Midnattsolrittet	-100	-100	-100	-100
22	Perspektiv - Reduksjon frie tilskuddsmidler	-350	-350	-350	-350
23	Perspektiv - Innføring leie gymsal/ økt leie øvrige anlegg	-200	-200	-200	-200
24	Perspektiv - Reduksjon brøyting kunstgressbaner	-100	-100	-100	-100
25	Perspektiv - Reduksjon 1 årsverk, Utekontakten	-300	-600	-600	-600
26	Perspektiv - Rest effektiviseringskrav	-1 483	0	0	0
E	Innsparinger/effektiviseringer	-2 683	-1 500	-1 500	-1 500
	Sum endringer	15 280	19 079	2 520	670

Tabell 36. Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

- Justering driftsbudsjett OK felles.** Utnulling av mindre differanser fra økonomiplan 2017-2020
- Familiesenterkoordinator.**
- Bosetting av flyktninger.** På grunn av færre familiegjenforeninger i 2017 reduseres behovet for sosialhjelp, etablering, tiltaksmidler og helsesøster. Disse postene er redusert mot en reduksjon i forventet inntekt.
- Plan for visuell kunst, engangstilskudd.** Endringer fra økonomiplan 2017-2020
- Jektefartsmuseet.** Driftstilskudd på 350 000 årlig til jektefart. Se punkt 13 for ytterligere
- Endringer tilskudd.** Endringer fra økonomiplan 2017-2020
- Kurator Stormen bibliotek.** Endringer fra økonomiplan 2017-2020
- Endringer i tilskudd Antihype.** Endringer fra økonomiplan 2017-2020
- Husleie barnevernet.** Husleie til midlertidige lokaler til barnevernstjenesten.
- Europeisk kulturhovedstad.** Driftstilskudd/prosjektmidler i forbindelse med kommunens søknad om å bli Europeisk kulturhovedstad i 2024
- 1 stilling økning PPT fra skole.** Flytting av midler og oppretting av ny stilling.
- 1 stilling økning psykisk helserådgiver fra skole.** Flytting av midler og oppretting av ny stilling.
- Jektefartsmuseet** Kommunens forventede bidrag er 29,2 mill kr, samt årlig driftstilskudd på kr. 350.000 (RS 53/16). I økonomiplanen er det foreslått å tildele 21,1 mill kr utover de 8 mill kr som allerede er lagt inn, fordelt over 2 år.
- Husleie Alsgård.** Behov for økte driftsmidler i BFE. Som et ledd i samlokaliseringen av en stor del av tjenestene innenfor BFE. Det er inngått leieavtale som løper til november 2020.
- Heldøgns beredskapsvakt, barnevernet.** Det foreslås å øke bemanningen innen barnevernet med 2,5 årsverk for å imøtekomme lovpålagt krav om heldøgns bemannet beredskap i barnevernstjenesten.
- Styrking av Ungdomsseksjonen, barnevernet.** Det foreslås å styrke bemanningen med 1,5 årsverk for å håndtere mengden av saker til behandling innenfor tidsrammen for fristbrudd.
- Samisk språksenter.** Det settes av 300 000 kroner årlig til etablering av samisk språksenter i Stormen bibliotek

18. **Tusen hjemmet økt tilskudd pga FDVU.** Det foreslås å øke driftsbudsjettet til Tusen hjemmet med 1,170 mill kr for å dekke inn de reelle kostnadene til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU).
19. **Perspektiv - Reduksjon midler, RM/BUR.** Rådhusmøtets intensjon er å opparbeide forforståelse og innsikt i prosesser knyttet til «politisk arbeid», demokratiforståelse, prioriteringer og beslutningsmekanismer. Midlene er avsatt til å tiltak i skoler /skolegårder. Prioriteringer av tiltak gjøres i rådhusmøtet. En reduksjon av tiltaket går ikke utover intensjonen med ordningen
20. **Perspektiv - Reduksjon fast tilskuddsordning til kulturformål.** Denne posten ble styrket med 0,6 mill kr. Faste løpende tilskuddsordninger utgjør 0,5 mill kr og posten kan reduseres uten at dette går på bekostning av inngåtte avtaler
21. **Perspektiv - Midnattssolrittet.** Det foreslås at tilskuddet til Midnattssolrittet utgår. Det er ikke inngått avtale for 2018-2020.
22. **Perspektiv - Reduksjon frie tilskuddsmidler.** Det foreslås en reduksjon i frie tilskuddsmidler med 0,35 mill I økonomiplan 2017-2020 ble denne posten styrket med 0,35 mill kr utover rådmannens forslag. En oppretter dermed nivået fra 2016.
23. **Perspektiv - Innføring leie gymsaler/ økt leie øvrige anlegg.** Det foreslås å innføre leie på 30 kr for bruk av gymsaler til barn/unge. Komplette prislister finnes i vedlegg.
24. **Perspektiv - Reduksjon brøyting kunstgressbaner.** Det foreslås en reduksjon i omfanget av brøytingen av baneanlegget i Bankgata grunnet mangelfull utnyttelse av kapasiteten i vinterhalvåret.
25. **Perspektiv - Reduksjon 1 årsverk, Utekontakten.** Det foreslås en reduksjon av 1 årsverk i tjenesten. Tilbudet til målgruppen vil være ivaretatt, men med mindre omfang.
26. **Perspektiv - Rest effektiviseringskrav.** Restkrav til effektivisering som det arbeides videre med i 2018.

OK øvrig	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Opprinnelig vedtatt ØP 2017-2020	218 664	218 664	218 664	218 664
Endringer i ØP 2017-2020	-153	-4 637	-4 106	-4 106
Lønns- og pensjonsendring 2017	3 436	3 436	3 436	3 436
Vedtatt i løpet av 2017	3 846	3 846	1 506	1 506
Øvrige endringer	545	545	545	545
Basisbudsjett 2018	226 337	221 854	220 044	220 044
Endring i egenbetalinger	-	-	-	-
Nye driftstiltak 2018-2021	14 270	21 370	6 620	4 770
Innsparing/effektivisering	-2 683	-1 500	-1 500	-1 500
Prisstigning	-1 226	-1 226	-1 226	-1 226
Driftsrammer 2018-2021	236 699	240 498	223 939	222 089

Tabell 37. Avdelingens driftsramme 2018-2021. Tall i 1000 kr.

Raden «øvrige endringer» gjelder overflytting av 2 årsverk fra skole til OK øvrig, samt noen andre små endringer.

5.5 Helse- og omsorgsavdelingen

Helse- og omsorgsavdelingen (HO-avdelingen) tilbyr et mangfold av tjenester som i hovedsak er hjemlet i lover og forskrifter. Avdelingen består av 1283 årsverk og har et nettobudsjett på om lag 1,055 mrd kr. Tjenestene er i hovedsak vedtaksbettinget og tildeles ut fra en individuell vurdering med mål om å nå tidligere funksjon eller så nært ønsket funksjonsnivå som mulig. Innenfor sektoren pågår det for tiden et paradigmeskift hvor innsatsen i større grad går fra passiv hjelp og omsorg til aktiv rehabiliterende innsats i brukerens egen bolig eller nærmiljø.

I forslaget til investeringer i perioden 2018-2021 er flere botilbud flyttet ut av vedtatt økonomiplan 2017-2020 grunnet manglede driftsmidler. Alternative muligheter for å realisere boliger til tjenestemottakere uten å belaste kommunens investeringsbudsjett vil bli utredet i samarbeid med UE-avdelingen. Tiltak vil ikke bli iverksatt før driftsmidler til tiltakene er sikret.

Av rådmannens forslag fremgår det at helse- og omsorgsavdelingen fortsatt har utfordringer i økonomiplanperioden med å tilpasse aktivitetsnivået til de økonomiske rammene. For å sikre en langsiktig økonomisk bærekraftig drift av avdelingen må aktivitets- og kvalitetsnivået på tjenestene tilpasses den økonomiske rammen som stilles til rådighet. Av vedlegg 1 fremgår behov som man i budsjettprosessen ikke har funnet midler til. Noen av disse ansees som kritiske og vil, dersom finansiering ikke finnes, påvirke resultatet i 2018 negativt. Avdelingen vil i løpet av 2018 forsøke å finne finansiering til de mest kritiske av disse behovene. Dette kommer i tillegg til andel av kommunens overordnede uspesifiserte effektiviseringskrav.

Målsetting og resultatmål

Helse- og omsorgsavdelingen har følgende overordnede målsettinger:

Helse- og omsorgsavdelingen skal levere tjenester av god kvalitet innenfor gjeldende lovverk og økonomiske rammebetingelser.

Tjenestene har som overordnet mål å forebygge, behandle og legge til rette for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne.

Tjenestene skal bidra til økonomisk og sosial trygghet slik at den enkelte får mulighet til å bo selvstendig, og bistå i overgang til arbeid og aktiv deltakelse i samfunnet.

Resultatmål – Helse- og omsorgsavdelingen

- **Sykefravær.** Avdelingen vurderer et felles sykefraværs mål på 9 % som en realistisk målsetting.
- **Kvalitet.** Avdelingen ønsker økt fokus på bruk av avviksmeldinger for å kunne drive målrettet og systematisk arbeid med å øke kvaliteten på tjenestene.

Heltidskultur

Hovedhensikten med heltidskulturen er å sikre at alle brukere av det kommunale tjenestetilbudet skal få like gode tjenester alle dager i uka hele året.

Med bakgrunn i vedtak i PS 148/2017 26. oktober 2017 er helse- og omsorgsavdelingen avhengig av tilførsel av nye midler for å lykkes med dette prosjektet. I denne økonomiplanperioden har rådmannen ikke funnet midler til dette i sitt budsjettforslag.

Dersom Heltidskulturprosjektet skal innføres kan ikke vikarbudsjettenes reduseres ytterligere enn det som er beskrevet i PS 148/2017. Samtidig vil det ta tid før vi ser effektene av tiltakene som gjennomføres. Prosjekter fra tidligere som er igangsatt som for eksempel aktivitetsbasert finansiering, må gjennomgås på nytt fordi forutsetninger endres ved innføring av nye modeller.

Velferdsteknologi

Kommunens velferdsteknologiske løsninger er i stor grad knyttet til en satsing på digital utførelse av helseoppdrag, digital kommunikasjon pasient-helsepersonell, og trygghets- og mestringsteknologi som understøtter at helsetjenester kan leveres der brukeren bor.

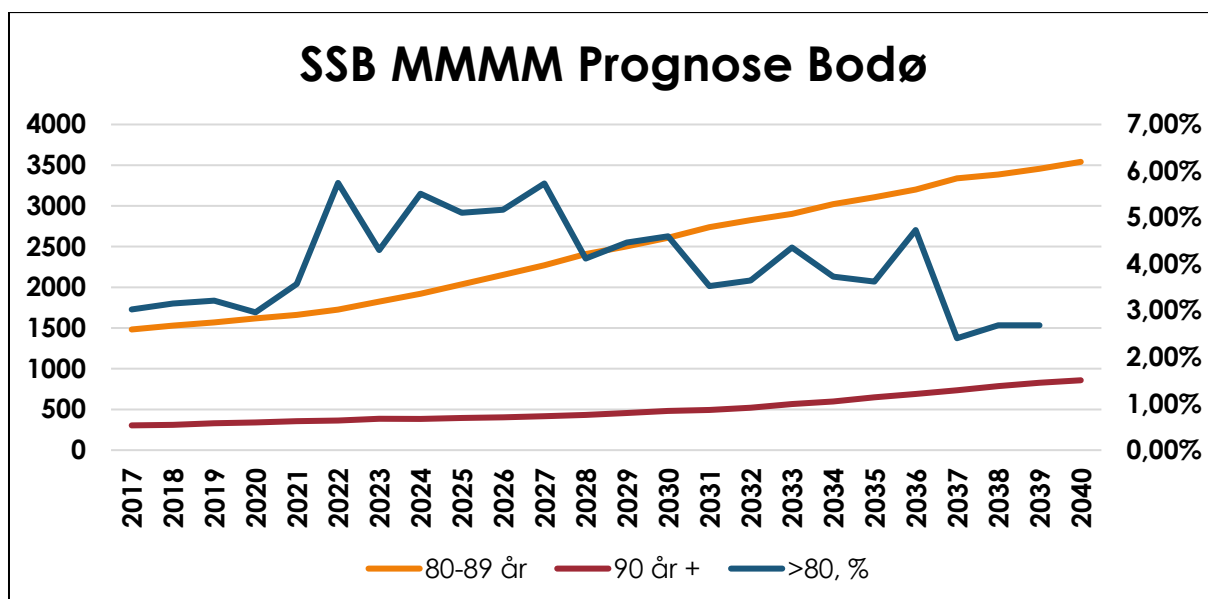
Alle tjenester som i dag leveres til hjemmeboende, krever fysisk besøk av helsepersonell. En rekke av disse tjenestene kan ved hjelp av velferdsteknologiske løsninger håndteres med begrenset antall fysiske besøk. Løsningene vil i tillegg aktivisere og motivere brukerne i forhold til egen helse.

Nasjonale og internasjonale framskrivninger av hva helse- og omsorgstjenesten står overfor av utfordringer knyttet til etterspørsel av helsetjenester, viser alle at måten helsetjenestene leveres på i dag ikke vil være bærekraftig i et framtidsperspektiv.

Utviklingen som skisseres stiller større krav til samhandling mellom helseaktørene (primær-, sekundær- og spesialisthelsetjenesten), men også mellom brukergruppen og helseaktørene, og mellom brukergruppen og samfunnsaktører generelt.

Demografisk utvikling

Innenfor helsetjenestene vil det bli en økning i antall eldre, særlig av de over 80 år. Disse vil ha flere og stadig mer krevende og sammensatte diagnoser som krever en større grad av medisinsk oppfølging og pleie enn tidligere. I tillegg vil samhandlingsreformen medføre at stadig nye pasientgrupper vil bli overført fra Nordlandssykehuset til Bodø kommune. Disse gruppene vil ha andre og mer kompliserte diagnoser enn før, noe som betyr et større behov for medisinsk faglig oppfølging enn tidligere. I tillegg forventes en økning av brukere innenfor psykisk helse og rus, og da særlig unge. Det forventes videre en økning innenfor diagnosene kroniske lidelser, lungelidelser, kreft og demens, noe som medfører behov for styrket tjenestetilbudet til personer med disse lidelsene og deres pårørende.

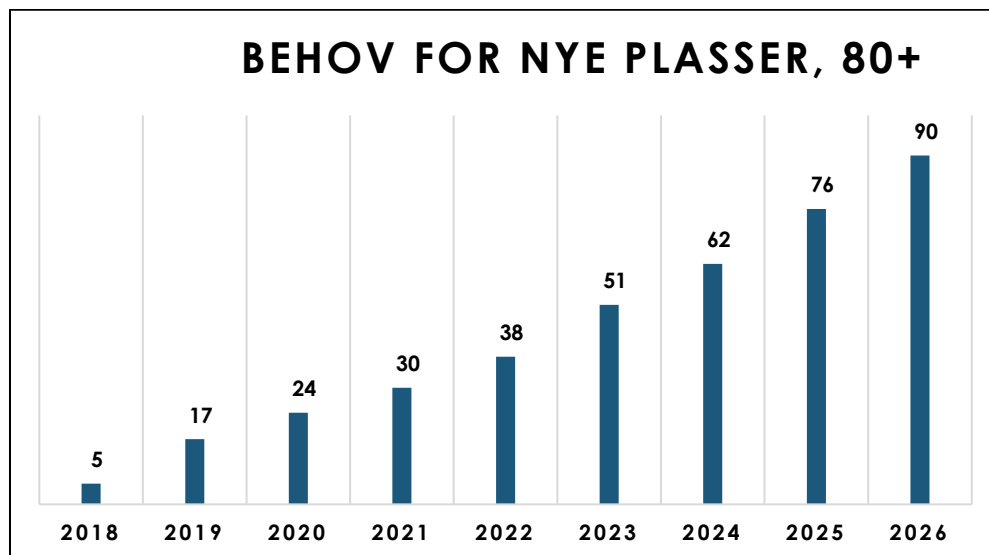
Figur 5. Befolkningsframskriving

Figuren ovenfor viser befolkningsframskriving fra SSB for Bodø i aldersgruppen 80-89 og 90+ de kommende årene.

Den oransje og røde linjen må sees i lys av y-aksen til venstre som viser utviklingen i antall personer i den gitte aldersgruppen. Her ser man eksempelvis at det er forventet en økning i begge aldersgruppene ut perioden. Den blå linjen viser prosentvis økning for aldersgruppen 80+ fra de foregående årene, som forteller oss hvor i perioden økningen er forventet å være størst. Av den blå linjen ser man at veksten stort sett gjennom hele perioden er større enn 3%, samt at særlig år 2023 til 2028 er årene hvor veksten er forventet å være størst. Avdelingen forventer at økningen i

aldersgruppen 90 + forventes å gi et særlig utslag i forhold til behovet for plasser med heldøgns omsorg.

Med bakgrunn i befolkningsvekst og dagens etterspørsel har Bodø kommune behov for 30 nye plasser med heldøgns omsorg i 2021 og 90 nye i 2026 for de som er over 80 år. I følge investeringsplanen skal 12 nye plasser tas i bruk ved Hovdejordet sykehjem fra og med 2020 som vil dekke halvparten av behovet. Utfordringer og behov er beskrevet nærmere i Helse- og omsorgsplanen.

Figur 6. Akkumulert prognose for behov av plasser

Figuren ovenfor viser en akkumulert prognose av behovet for nye plasser med heldøgns omsorg til de over 80 år for å imøtekomme befolkningsveksten med dagens situasjon.

Tjenester med god kvalitet

Bystyret behandlet forvaltningsrevisjonen av helse- og omsorg i PS 136/2017, og sluttet seg til behovet for å styrke arbeidet med internkontrollen i avdelingen, med økt fokus på kontroll og oppfølging og støtte til virksomhetene. Stadig nye krav, nasjonale fokusområder og Samhandlingsreformen medfører flere og omfattende oppgaver for avdelingen. Det er behov for å styrke det systematiske arbeid rundt kvalitet og fagkompetanse på systemnivå og ha tid til oppfølging i praksis. Det er ikke funnet nye midler til dette i rådmannens budsjettforslag.

Økt bruk av avviksmeldinger er en av avdelingens overordnede mål. Avviksmeldinger brukes aktivt for å identifisere forbedringsområder, iverksette tiltak og måle effekten av tiltak.

Som et ledd i forbedringsarbeidet deltar helse- og omsorgsavdelingen i læringsnettverket helhetlig pasientforløp sammen med andre kommuner i Nordlandssykehusets nedslagsfelt.

Helse- og omsorgsavdelingen ønsker å gjennomføre brukerundersøkelser innenfor avdelingens tjenesteområder. Et slikt prosjekt vil bli fremmet som politisk sak. Det er ikke funnet midler til arbeidet i forbindelse med utarbeidelsen av budsjettforslaget.

Rekruttering og kompetansebehov

Rekruttering av arbeidskraft innenfor helse- og omsorgssektoren er en utfordring i forhold til enkelte yrkesgrupper i dag. Utfordringen forventes å øke fremover. I dag har avdelingen spesielt utfordringer med å rekruttere det nødvendige antall kvalifiserte sykepleiere og vernepleiere.

De siste årene har det også vist seg svært krevende å rekruttere fastleger. Det er få leger som er interessert i å etablere seg som private fastleger, mens det er mulig å få rekruttert kommunalt ansatte fastleger. Tilstrekkelig antall fastleger er avgjørende for å kunne tilby forsvarlig helsehjelp i våre sykehjem og øvrige institusjoner.

Flere virksomheter opplever at det også er utfordrende å rekruttere kvalifiserte helsefagarbeidere. I følge data hentet fra KS sin rekrutteringsmodell vil Bodø kommune eksempelvis ha behov for nyrekruttering av ca. 750 sykepleiere, 1000 helsefagarbeidere og 1750 ufaglærte til HO-avdelingen de neste 10 årene. Det gjelder både eksisterende og nye stillinger. Med bakgrunn i skisserte situasjon og det antall helsearbeidere som utdannes i dag, er det lite realistisk å tro at kommunen kan dekke dette kun ved ekstern rekruttering. Det er derfor også viktig med tiltak for å beholde erfarne medarbeidere.

Kampen om de som er ferdigutdannede vil forsterke seg fremover så lenge behovet er større enn tilfanget av nyutdannede. Derfor er det viktig at kommunen ser på hvordan avdelingen kan øke intern rekruttering til disse yrkesgruppene ved å legge til rette for at flere av kommunens dyktige medarbeidere tar de nødvendige utdanningene. Det er imidlertid en forutsetning for å lykkes med kompetansehevingen innenfor helsesektoren at man jobber med flere tiltak samtidig. Fra 2018 er det eksempelvis planlagt årlig inntak av 50 lærlinger i Bodø kommune, hvorav 25 er tiltenkt for helsefagarbeider.

For virksomheter under pleie og omsorg er det viktig å øke kompetanse for å ivareta pasientsikkerhet. Områdene har de siste årene tilpasset og omorganisert for å møte framtidens utfordringer med flere eldre, nye brukergrupper og rekruttering av fagpersonell. Tross iverksatte tiltak for å gjøre virksomhetene mer robuste og fleksible er det fortsatt behov for å styrke fagkompetansen. Det er et mål å øke andelen med høgskole-utdannet personell med 5 % årlig. Økning i andel høgskoleutdannet personell forutsetter nye midler.

Aktivitetsbasert finansiering (ABF)

Aktivitetsbasert finansiering er iverksatt for ordinær hjemmetjeneste. Det er vedtatt at aktivitetsbasert finansiering skal utvides til å omfatte deler av oppfølgingstjenesten rus, samt deler av områdene institusjon og miljøtjenesten. Nytt lederteam og arbeid med intern struktur i Oppfølgingstjenesten har gjort at arbeidet med implementering av LMP (lifecare mobil pleie), som er en forutsetning for innføring av ABF i tjenesten ikke er avsluttet.

5.5.1 HO-øvrige

Netto driftsramme for HO-øvrige vil i 2018 være på 178 mill kr og sysselsetter 156,5 årsverk. Til sammenligning var netto regnskapet for 2016 og nettobudsjettet for 2017 på henholdsvis 185,3 og 173,3 mill kr. Ved utgangen av økonomiplanperioden vil nettobudsjettet være 174,4 mill kr, gitt dagens nivå på lønn, pris og pensjon.

HO øvrig	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021						
	Årsverk	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
HO Stab	6,1	15 494	6 680	15 273	18 321	19 875	9 459
Kjøkkendriften	20,0	17 071	18 367	16 783	16 783	16 783	16 783
Boligkontoret	12,5	6 937	-262	1 186	1 186	1 186	1 186
Tildelingskontoret	20,3	1 221	3 430	-6 477	-6 477	-6 477	-6 477
NAV Bodø	33,0	83 601	81 065	80 830	80 830	80 830	80 830
Helsekontoret	64,6	60 929	64 024	70 467	70 177	71 427	72 677
Sum netto rammer	156,5	185 253	173 304	178 062	180 821	183 624	174 458

Tabell 38. Økonomiplanforslag HO-øvrige 2018-2021. Netto driftsramme. Tall i 1000 kr.

5.5.1.1 Fellesområde HO Øvrige

Kirkens Bymisjon har søkt Bodø kommune om å få økt driftstilskudd til Møttestedet, Helsetjenesten, Ny Giv og Jobb1 til kr. 2 500 000,- fra 2018. Driftstilskuddet for 2017 er på kr. 1 491 588,-. Rådmannen har ikke funnet midler til dette i sitt budsjettforslag.

Frelsesarmeen har med bakgrunn i driftsavtalen for perioden 01.04.16 – 31.12.20 bedt om reforhandling av driftsavtalen med bakgrunn i at botilbudet Brua i regi av Kirkens Bymisjon går over

til å være et etterverntilbud. Det er ikke avsatt midler til evt. økonomiske konsekvenser av reforhandlingen i budsjettforslaget.

Bystyret behandlet sak om videreutvikling av Vågønes gård i møte den 15.06.2017 (PS 83/2017). Bystyret vedtok blant annet at Vågønes gård skal videreutvikles som en fleraktivitetsgård, der den videre utredning skal ta sikte på å få etablert en helsepark i tilknytning til gården. Kostnader for prosjektleder mv for videre utredning er innarbeidet i rådmannens forslag til investeringsbudsjett for perioden 2018-2020.

5.5.1.2 Tildelingskontoret

Resultatmål – Tildelingskontoret

- Kontoret skal ha et sykefravær på under 6 %.
- Beleggsprosent på korttidsplasser bedre enn 90 %.
- Saksbehandlingstid:
 - Helsehjelp - under 14 dager.
 - Korttidsplass - under 14 dager.
 - Langtidsplass - under 30 dager.
- Godkjenning til langtidsplass – Avvik på 2 måneders garanti under 5 %.

Tildelingskontoret fatter vedtak om kommunale tjenester for ca. 1 mrd kr per år. I 2017 er det i perioden 01.01 - 01.10 fattet 4331 vedtak mot 4004 vedtak i 2016. Det er gitt avslag på 54 søknader pr 01.10.17, mot 56 avslag i samme tidsrom i 2016. Det lave antall avslag skyldes i hovedsak råd og veiledning av mange henvendelser som ikke fører til søknad. Antall vedtak har vært stabilt de siste 2 årene. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har gått ned fra 78 dager i 2016 til 45 dager hittil i 2017.

Ved en gjennomgang av søknader til de ulike tjenestene ser Tildelingskontoret at søknader om trykksalmer har stabilisert seg etter en sterk økning etter fjorårets bystyrevedtak om vederlagsfrihet. Det er noe økning i søknader om omsorgslønn, dagsenter, langtidsplass og en markant økning i søknad om kreftsykepleie - fra 29 i oktober 2016 til 56 søknader i oktober 2017.

Når det gjelder antall søknader om helsetjenester i forhold til psykisk helse og rus har antall søknader i samme periode gått ned fra 575 søknader til 422 søknader. Vedtakstiden per bruker og totalt er imidlertid stigende og antall brukere er stabilt. En forsiktig analyse viser at brukerne innen denne tjenesten har behov for mer tjenester over lengre tid, noe som er i samsvar med forventningene knyttet til Samhandlingsreformen. I samarbeid med Oppfølgingstjenesten psykisk helse og rus vurderes andre modeller for mer hensiktsmessig oppfølging av spesielt unge mennesker med psykiske plager for å hindre alvorlig utvikling av kronisk lidelse.

Tildelingskontoret har behov for økning av saksbehandlerkapasitet med 2 stillinger for å kunne etablere et eget team psykisk helse og rus, beholde de geografiske teamene som i dag, samt ivareta økt krav til kartlegging og deltakelse i utviklingsarbeid internt og eksternt. Ved å ansette ergoterapeuter i disse stillingene vil kontoret kunne ha større faglig kraft for retning egenmestring, råd og veiledning for alternativer til ordinære tjenester. Det er imidlertid ikke funnet midler for å finansiere behovet i rådmannens forslag.

Tildelingskontoret vil i 2018 ha en fagansvarlig for velferdsteknologiske løsninger for å øke fokus hos saksbehandlere, drift, borgere og samarbeidspartnere, samt informasjonssikkerhet og personvern.

Oppgaver i forhold til overvåking av bruk, endre konfigurasjon og sikre alarmoppfølging er tillagt Tildelingskontoret.

Tildelingskontoret har i 2017 fått midler gjennom Helsedirektoratet for å utvikle gode prosedyrer og rutiner for økt pårørendesamarbeid, og har ansatt en prosjektmedarbeider for å ivareta dette.

5.5.1.3 Boligkontoret

Resultatmål – Boligkontoret

- Virksomheten skal ha et sykefravær på under 6 %.
- Tilby boliger i tråd med vedtak
- Utføre verdibevarende vedlikehold på boligmassen
- Tilby lånefinansiering til vanskeligstilte på boligmarkedet
- Øke antall meldte avviksmeldinger

Boligkontoret skal bidra til at vanskeligstilte på boligmarkedet kan skaffe seg en egnet bolig ved bruk av de boligsosiale virkemidlene utleiebolig, startlån og tilskudd til etablering og tilpassing.

Virksomheten har ansvar for all drift og vedlikehold av kommunens boligmasse. Det er en utfordring å drifte boligmassen etter et verdibevarende prinsipp, men ved husleiereguleringer og nøye prioriteringer av vedlikeholdstiltak er vedlikeholdsetterselepet redusert betraktelig i løpet av de siste årene. Det er et mål å unngå at boliger blir stående tomme på grunn av manglende vedlikeholdsmidler.

Det er etablert rutiner som sikrer at de aller mest vanskeligstilte får vedtak om kommunal disponert bolig. For å sikre sirkulasjon i boligmassen er det innført rutiner for varsling av botid slik at man unngår tidsbestemte leiekontrakter. Dette har medført økt ressursbruk, og gjør det nødvendig å prioritere oppgaver innenfor boligutleie nøye.

Forvaltning av Husbankens økonomiske virkemidler startlån og tilskudd gjøres i tråd med nasjonale føringer og retningslinjer. Det er et mål å satse mer på overgang fra leie til eie for de som har mulighet til dette.

Det er igangsatt prosess for å få etablert en ny avtale mellom kommunen og Bodø kommunale boligstiftelse.

Boligplan 2018-2021 inneholder mål, strategier og tiltak knyttet til de tre målområdene: generell boligutvikling, boligsosiale forhold og organisering. Av planen fremgår det flere tiltak der oppfølgingsansvaret er lagt til helse- og omsorgsavdelingen (Boligkontoret). Det er ikke funnet midler til følgende tiltak i økonomiplanperioden; opprustning av ute og fellesarealer rundt kommunale boliger (0,5 mill kr), bolighåndbok/ veiledning for leietakere (0,1 mill kr), og arbeid rundt leietakers videre bokarriere (0,4 mill kr).

5.5.1.4 NAV Bodø

Resultatmål – NAV Bodø

- Gjennom tett og god oppfølging skal bruker gis tilbud hvor arbeid/ aktivitet og egenmestring er et overordnet mål.
- Samlet antall mottakere av økonomisk sosialhjelp – under 440.
- Antall unge under 25 år på økonomisk sosialhjelp – under 90.
- Antall i midlertidig bolig (utenom BoligNu) – i gjennomsnitt ned mot 1.
- Området skal ha et sykefravær på under 6,7 %.

NAV Bodø skal bidra til sosial og økonomisk trygghet og fremme overgang til arbeid og aktivitet for flest mulig. Tjenestetilbudet fungerer i stor grad på den måten at der andre tjenester/ytelser faller ut for personer så slår dette inn på sosialtjenestene. Det vil alltid være slik at NAV som samfunnets siste «sikkerhetsnett» må være der for disse brukerne.

Den positive utviklingen fra 2016 har fortsatt gjennom 2017. Antall brukere er stabilt på et lavere nivå enn for foregående perioder, og forbruket på sosialhjelp er i samsvar på budsjett per inngangen av oktober 2017. Tjenesten har som mål at denne utviklingen skal fortsette også i neste budsjettperiode, og at virksomheten slik kan holde antall brukere på sosialhjelp på et lavest mulig nivå.

NAV Bodø gjør bruk av en rekke aktive tiltak for at flest mulig brukere skal få overgang til arbeid/aktivitet; Kvalifiseringsprogrammet fortsetter som et sentralt og virkningsfullt tilbud for langtids sosialhjelpsbrukere. Prosjekt «Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier» med 2 familiekoordinatorer tilsatt fortsetter i 2018. Her har tjenesten inntil 21 familier i gruppen som disse følger opp. Videre har NAV Bodø for tiden 1 stilling til oppfølging av brukerne i integreringsmottaket på Tverlandet.

Av tiltak nevnes at aktivitetsplikten for unge sosialhjelpsbrukere nå er igangsatt, og hvor Bratten Aktivitetspark er gitt en sentral rolle i oppfølging av brukerne på ordningen. Egen prosjekt-/arbeidsleder er tilsatt her og erfaringene med tilbudet er så langt meget gode.

NAV Bodø organiserer seg nå i større grad i egne team for ytterligere å «treffe» bruker med tjenestetilbudet. Kontoret har eget tverrfaglig ungdomsteam for tett oppfølging av brukere under 25 år og et markedsteam som kan arbeidsmarkedet i Bodø. Det arbeider 6 jobbspesialister i et Jobbspesialistteam som utelukkende følger brukere ut til ordinær jobb, og hvor et hovedmål også er å få disse til å stå i arbeid over tid.

5.5.1.5 Helsekontoret

Resultatmål – Helsekontoret

- Kontoret skal ha et sykefravær på under 6 %.
- Gi innbyggerne mulighet til å velge mellom minimum 10 fastleger.
- Rask responstid på telefonhenvendelser. Mål om at 80 % av telefonhenvendelser svares innen 2 minutter på legevakt og legekontor.
- Øke antallet avviksmeldinger

I 2018 vil Helsekontoret ha fokus på nøktern drift og opprettholdelse av forsvarlige legetjenester. Både lokalt og nasjonalt er det blitt svært krevende å rekruttere fastleger. For å sikre rekruttering av nye fastleger er det nødvendig å kunne ansette nye fastleger kommunalt. Det vises til Plan for legetjenesten, som fremlegges til politisk behandling i desember 2017.

Som en konsekvens av økt arbeidsomfang ved Bodø fengsel er det lagt inn en økning på 100 % sykepleierressurs. Dette vil legge til rette for et godt og forsvarlig kommunalt helsetilbud til de innsatte.

Samhandlingsreformen har resultert i at stadig flere pasienter overføres fra spesialisthelsetjenesten til kommunen. Disse har nå i tillegg mer kompliserte diagnoser og behov for mer spesialisert medisinsk oppfølging enn tidligere. For å sikre et forsvarlig og godt tilbud til disse pasientene fremover er det behov for å etablere en full stilling som overlege ved Sølvsuper. Det er ikke funnet midler til dette i budsjettforslaget.

Økningen i de eldre aldersgrupper medfører at det blir stadig flere eldre med multidiagnoser og kroniske sykdommer. I tillegg ser avdelingen en økning av psykiske problemer og lidelser i befolkningen. Det er videre krevende å utvikle gode overganger for pasienter mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. For å sikre en faglig utvikling av den kommunale legetjenesten som kan håndtere disse utviklingstrekkene, er det behov for å opprette en hel stilling som kommuneoverlege innen samfunnsmedisin, en hel stilling som fast ansatt

ekstraressurs ved fravær i fastlegekorpset, og en hel stilling som psykiater. Kommuneoverlege med ansvar for psykiatri har stått udekket. Det er ikke funnet midler for å finansiere disse stillingene i budsjettforslaget.

Det kreves stadig mer kompetanse blant fastlegene, og i de kommunale legeoppgavene i våre sykehjem mv. Det er derfor nødvendig å satse ytterligere på fagutvikling, avvikshåndtering og økende grad av samhandling internt og eksternt. Det er også nødvendig å starte opp et overordnet arbeid innen systematisk kvalitetsutvikling hvor brukerne og pasientene involveres. Dette er det ikke funnet nye midler til dette i budsjettet.

Ved Kriesesenteret i Salten er det lagt inn en styrking av 50 % og 100 % på henholdsvis miljøarbeider menn og barnefaglig stilling med halvårseffekt i 2017 og helårseffekt i 2018. Arbeidet med etablering av et nytt bygg for Kriesesenteret i Salten i økonomiplanperioden fremgår av forslaget til investeringsbudsjett.

Ved Legevakten har man det siste året hatt en stor faglig utvikling med blant annet nytt nødnett, nytt system for Triage (sortering av pasienter) og nytt journalsystem. Denne faglige styrkingen av legevakten har resultert i et bedre helsefaglig tilbud til befolkningen. Legevakten vil også i 2018 få utfordringer knyttet til høyt arbeidspress for sykepleierne i helgene, men det er inngått en lokal avtale som har medført en mer stabil helgedrift. Denne avtalen ønsker avdelingen å forlenge ut 2018.

5.5.1.6 Tiltak

Tabellen nedenfor redegjør for tiltak i den kommende økonomiplanperioden.

Nr	Tiltak	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	HO-øvrig				
1	Helårseffekt sparetiltak "Framtida vårres"	-3 806	-2 778	-1 749	-1 749
2	Veilederen Helse og omsorg	205	225	250	250
3	Rådgiver/miljøarbeider Menn	175	175	175	175
4	Barnefaglig stilling kriesesenter	375	375	375	375
5	Inntektskrav botilbud 6+4	-4 067	-4 067	-4 067	-4 067
6	Utdanningspermisjon 2017 utført	-380	-380	-380	-380
A	Sum økonomiplan 2017-2020	-7 498	-6 450	-5 396	-5 396
7	Alternativ til Vold	2 500	2 500	2 500	2 500
B	Sum vedtak i løpet av 2017	2 500	2 500	2 500	2 500
C	Sum endring egenbetalinger	0	0	0	0
8	For høyt inntektskrav ressurskrevende brukere	9 913	9 913	9 913	9 913
9	Inntektskrav - 2 nye ressurskrevende brukere	-1 969	-1 969	-1 969	-1 969
10	For høyt inntektskrav - Brukerbetaling legekantor	1 600	1 600	1 600	1 600
11	For høyt inntektskrav MVA - Boligkontoret	1 400	1 400	1 400	1 400
12	Økt ressursbehov Bodø Fengsel	793	793	793	793
13	Inntektskrav - etablering barnebolig	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
14	Klippekort svømming Spektrum	900	900	900	900
15	IKT - driftskostnader	1 500	3 000	3 000	3 270
16	Kriesesenter i Salten - Driftskostnader	0	0	1 250	2 500
D	Sum nye driftstiltak 2018-2021	10 138	11 638	12 888	14 408
17	Perspektiv - Reduksjon i drift	-2 172	-1 672	-1 172	-2 375
18	Perspektiv - Uløst	0	0	0	-9 483
E	Sum innsparing/effektiviseringer 2017-2020	-2 172	-1 672	-1 172	-11 858
	Sum	2 968	6 016	8 820	-346

Tabell 39. Tiltak HO-øvrig i perioden. Tall i 1000 kr.

1-6. **Sum Økonomiplan 2017-2020.** Endringer fra økonomiplan 2017-2020.

7. **Alternativ til Vold.** Stiftelsen Alternativ til Vold og Bodø kommune har etter bystyrets vedtak i PS 82/2017 inngått driftsavtale om etablering av et ATV-kontor i Bodø. Kostnadene fra 2018 er innarbeidet i budsjett/økonomiplan 2018-2021.
 8. **For høyt inntektskrav ressurskrevende brukere.** Resultatet fra siste refusjonskrav for ressurskrevende brukere var 12,4 mill kr under budsjettert beløp. Dette skyldes hovedsakelig økt innslagspunkt utover lønnsveksten og korrigeringsmodell. For denne økonomiplanperioden reduseres inntektskravet med 9,9 mill kr slik at kravet er realistisk.
 9. **Inntektskrav - 2 nye ressurskrevende brukere.** 2 nye ressurskrevende brukere fører til økt refusjoner.
 10. **For høyt inntektskrav - Brukerbetaling legekontor.** Resultatet for 2016, samt tall per september indikerer at inntektskravet hos legekantorene er for store. Det legges derfor inn midler for å redusere inntektskravet til et mer realistisk nivå.
 11. **For høyt inntektskrav MVA – Boligkontoret.** Kommunen har historisk sett krevd for mye moms tilknyttet boliger som er særskilt tilrettelagt brukerne, og etter at momsinntektene ble lagt ut til avdelingene ble rammen til boligkontoret nedjustert for mye. Det er i denne økonomiplanen lagt inn midler for å kompensere for dette nedtrekket.
 12. **Økt ressursbehov Bodø fengsel.** Som en konsekvens av økt arbeidsomfang ved Bodø fengsel har avdelingen sett seg nødt å styrke ressursiden med 1 årsverk sykepleier.
 13. **Inntektskrav - etablering barnebolig.** Økt refusjoner på særlig ressurskrevende brukere med bakgrunn i etablering av barnebolig.
 14. **Klippekort svømming Spektrum.** Konsekvens av PS 17/36 NAV Bodø - evaluering av gratis årskort i Nordlandsbadet, og bystyrets vedtak i PS 17/85 Bodø kommune - tiltak for svømmeopplæring mv.
 15. **IKT – driftskostnader.** Driftskonsekvenser i forbindelse med investeringsforslaget IKT innovasjon – Helse og omsorg.
 16. **Krisesenter i Salten – Driftskostnader.** Driftskonsekvenser i forbindelse med investeringsforslaget Krisesenteret nytt bygg.
- 17-18. **Sum innsparing/effektiviseringer 2017-2020.** I henhold til perspektivmelding 2018-2027 må kommunen tilpasse kostnadsnivået i forhold til inntekter. Helse- og omsorgsavdelingen må redusere driften med 8,9 mill kr fra 2018-2020 og 19,6 mill kr i 2021.

	HO øvrig	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
		B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Opprinnelig vedtatt ØP 2017-2020	173 305	173 305	173 305	173 305
A	Endringer i ØP 2017-2020	-7 498	-6 450	-5 396	-5 396
	Lønns- og pensjonsendring 2017	2 102	1 812	1 812	1 812
B	Vedtak i løpet av 2017	2 500	2 500	2 500	2 500
	Øvrige endringer	-3 478	-3 478	-3 478	-3 478
	Basisbudsjett 2018	166 931	167 689	168 742	168 742
C	Endring i egenbetalinger	-	-	-	-
D	Nye driftstiltak 2018-2021	10 138	11 638	12 888	14 408
E	Innsparing/effektivisering	-2 172	-1 672	-1 172	-11 858
	Prisstigning	3 165	3 165	3 165	3 165
	Driftsrammer 2018-2021	178 061	180 820	183 623	174 457

Tabell 40. Avdelingens driftsramme i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kr.

For 2018 vil budsjettet til HO-øvrige utgjøre 4,7 mill kr. Av dette utgjør lønn og pensjon 2,1 mill, prisstigning 3,2 mill, nye og allerede vedtatte tiltak 2,5 mill. Øvrige endringer består av økning av tilskudd til frivillighetsentralen og midler som er flyttet til andre avdelinger og innad i avdelingen.

5.5.2 Pleie og omsorg

Netto driftsramme for pleie og omsorg vil i 2018 være på 876,8 mill kr og sysselsetter 1126,5 årsverk. Til sammenligning var nettoregnskapet for 2016 og nettobudsjettet for 2017 henholdsvis 754,7 og 830,8 mill kr. Ved utgangen av økonomiplanperioden vil nettobudsjettet være 895,4 mill kr gitt dagens nivå på lønn, pris og pensjon.

Pleie og omsorg	Årsverk	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021					
		R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Institusjoner	440,9	276 819	287 701	299 151	299 786	311 786	311 786
Hjemmetjenesten	441,4	303 156	348 217	355 086	359 789	360 986	361 061
Miljøtjenesten	244,2	174 706	194 893	222 542	222 592	222 592	222 592
Sum netto rammer	1 126,5	754 681	830 810	876 779	882 167	895 364	895 439

Tabell 41. Økonomiplanforslag Pleie og omsorg 2018-2021. Netto driftsramme. Tall i 1000 kr.

5.5.2.1 Institusjonsområdet

Resultatmål – Institusjon

- Det samlede sykefraværet skal ikke overstige 9 %.
- Øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse
- Tre nye sykehjem skal bli Livsgledesertifisert.
- Forbedre tjenestetilbudet gjennom økt bruk av avvismeldinger.

Institusjonsområdet har som målsetting å levere fleksible tjenester som kjennetegnes av god kvalitet, omsorg og respekt, basert på kompetanse og etisk refleksjon.

Institusjonsområdet har i 2017 336 institusjonsplasser fordelt på 261 langtidsplasser, 69 korttidsplasser og 6 kommunale akutte døgnplasser innenfor somatikk, og 1 kommunal akutt døgnplass innenfor psykiatri. Det leveres institusjonstjenester til et vidt spekter av ulike målgrupper og behov, fra personer med demens og alvorlige adferdsutfordringer, til kommunale akutte døgnplasser med store somatiske problemstillinger og lindrende behandling. Innenfor institusjonsområdet ligger også Kjøkkenvirksomheten, og deler av dag/ aktivitetstilbud til hjemmeboende eldre.

Tidlig innsats med stort fokus på forebygging, hverdagsmestring og rehabilitering er alle virkemidler for å kunne bo hjemme så lenge som mulig. Institusjonsområdet leverer tjenester til de innbyggerne som har behov for korttidsplass for avlastning, rehabilitering eller observasjon og vurdering av helsetilstand. Langtidsplasser tildeles de som har et så omfattende behov for hjelp at helsetjenestene ikke lengre kan leveres i hjemmet.

Siden Samhandlingsreformen ble iverksatt i 2012 har institusjonsområdet merket endring i helsetilstanden til de brukerne som får tilbud om plass i kommunens institusjoner. Data fra KOSTRA viser at 97 % av de som bor i kommunens institusjoner har omfattende bistandsbehov. Dette er i tråd med Samhandlingsreformen intensjoner, og kommunens egen målsetting om at brukere skal kunne bo hjemme så lenge som mulig. Samtidig forutsetter dette mer kompetanse i kommunens institusjoner. Dette gjelder spesielt Stadiontunet sykehjem, som har den laveste grunnbemanning og lav andel høgskoleutdannet personell (33).

Medisinske utfordringer hos pasientene ved Sølvsuper helse- og velferdssenter gjør at det er behov for å øke legeressursen ved institusjonen. Dette er det ikke funnet finansiering til dette i rådmannens forslag til budsjett.

Implementering av velferdsteknologi innenfor institusjonsområdet har i hovedsak dreid seg om å ta i bruk e-rom og bruke nettbrett i løpende dokumentasjon gjennom arbeidsdagen. Implementeringen tar noe lengre tid enn planlagt grunnet tekniske utfordringer.

Behov for utskifting av pasientvarslingssystem på institusjonene er beskrevet i investeringsbudsjettet. Det vil ved realisering gjøre tjenesteområdet bedre rustet til å ta i bruk nye velferdsteknologiske løsninger på institusjonene.

Tre nye institusjoner vil sertifiseres som Livsgledehem i 2018. Fokus på livsglede i langtidsinstitusjonene bidrar til økt kvalitet, bevissthet rundt aktivitet og individuell tilrettelegging. Det skaper engasjement blant beboere, pårørende, medarbeidere og frivillige, samt nærmiljøet.

Ved Mørkved sykehjem og Stadiontunet sykehjem og bofellesskap er det ansatt frivillighetskoordinator i henhold til budsjettvedtak 2017. En ny frivillighetskoordinator vil tilsettes i 2018, fordelt på de tre sykehjemmene som skal livsgledesertifiseres i 2018 (29). Disse stillingene har stor betydning for utviklingen av frivilligheten på institusjonene.

Institusjonsområdet har definert faglige utviklingsområder som er i tråd med lokale og nasjonale føringer. Utvikling av en forbedringskultur med fokus på økt bruk av avviksmeldinger for å forbedre tjenestekvalitet har stort fokus.

Prioriterte faglige områder er pasientsikkerhet innenfor legemiddelhåndtering, fallforebygging, ernæring, utfordrende adferd og pårørendesamarbeid.

Med foreslått økning i 2020 vil Bodø kommune ha følgende fordeling av institusjonsplasser i økonomiplanperioden:

Institusjon	Antall plasser 2018				Antall plasser 2019				Antall plasser 2020				Antall plasser 2021			
	Sum	Lang	Kort	Ø-hj	Sum	Lang	Kort	Ø-hj	Sum	Lang	Kort	Ø-hj	Sum	Lang	Kort	Ø-hj
Mørkved sykehjem	50	50			50	50			50	50			50	50		
Stadiontunet sykehjem	56	56			56	56			56	56			56	56		
Sentrum sykehjem	60	54	6		60	54	6		60	54	6		60	54	6	
Vollsletta sykehjem	24	24			24	24			24	24			24	24		
Hovdejordet sykehjem	36	36			36	36			48	48			48	48		
Furumoen sykehjem	20	20			20	20			20	20			20	20		
Rehabiliteringsavd.	16		16		16		16		16		16		16		16	
Sølvsuper	74	21	47	6	74	21	47	6	74	21	47	6	74	21	47	6
Sum antall plasser	336	261	69	6	336	261	69	6	348	273	69	6	348	273	69	6

Tabell 42. Antall institusjonsplasser i Bodø kommune 2018-2021.

5.5.2.2 Hjemmetjenesten

Resultatmål – Hjemmetjenesten

- Området skal ha et sykefravær under 9 %.
- Utføre tjenester i tråd med tildelte vedtak.
- Forbedre tjenestetilbudet gjennom økt bruk av avviksmeldinger.
- Øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse

Hjemmetjenesteområdet er bredt sammensatt og gir i hovedsak ulike tjenester til hjemmeboende over 18 år. Tjenestene er mangfoldig og omfatter de seks virksomhetene: Oppfølgingstjenesten for psykisk helse og rus (kommunedekkende), Rehabiliteringstjenesten (kommunedekkende), Skjerstad/Furumoen (både hjemmetjeneste og sykehjem), og hjemmetjenestene Nord, Øst og Sentrum. I underkanten av 2000 innbyggere mottar tjenester i hjemmet. I tillegg gis flere tjenestetilbud uten vedtak, eksempelvis lavterskeltilbud (VillaVekst/Hybelstua/Tverlandet/Skjerstad), samt rehabiliterende og forebyggende tjenester.

I tråd med nasjonale og kommunale føringer om tidlig innsats, egenmestring og gode, trygge tjenester, arbeides det på systemnivå og i det daglig med riktig bruk av kompetanse og smarte måter å jobbe på. Høyt fokus på hverdagsmestring, ”hva er viktig for deg”, digitalisering og velferdsteknologi er sentrale elementer for å bremse vedtaksveksten og samtidig kunne gi gode tjenester til brukere med store behov.

Tidlig innsats og tverrfaglig samhandling med utgangspunkt i «hva er viktig for deg» er et av satsingsområdene i avdelingen. Målet for hverdagsrehabilitering/mestring er å styrke den enkeltes egenmestring. Gjennom økt innsats i en definert periode, bedres funksjonsnivået slik at tilbudet etter hvert kan gis på lavest mulig omsorgsnivå (Leon-prinsippet). Ved å mobilisere/legge til rette slik at den enkelte bruker opplever kvalitet og egenmestring i hverdagen, kan et verdig og selvstendig liv leves i egen bolig lengre. For å styrke kompetansen og øke den tverrfaglig samhandling mellom terapeuter og omsorgspersonell, er integrert modell for hverdagsrehabilitering innført høsten 2017.

For å sikre helhetlig tjeneste av god kvalitet er samhandling med Tildelingskontor og samarbeidspartnere som korttidsinstitusjon og Nordlandssykehuset sentralt. Stadig nye krav, nasjonale fokusområder og samhandlingsreformen, medfører flere og mer omfattende oppgaver for hjemmetjenesten. Innenfor området arbeides det systematisk med kvalitetsforbedring og kompetanse på systemnivå og for å ha tid til oppfølging i praksis.

Når helsen svikter er det viktig å ha en meningsfull hverdag. Tilrettelegging for ulike møteplasser er nødvendig når brukerne skal bo i eget hjem lengst mulig. Nye samarbeidsformer med frivillige og organisasjoner må utvikles i årene fremover. En av utfordringene som pekes på i demensplan 2020 er manglende tilbud om aktivitet og for lite avlastning og støtte til pårørende. Det er til enhver tid den enkeltes behov som avgjør hvem som tildeles vedtaksbetinget dagplass. Det gir en usikkerhet for rett budsjettering av transportkostnader, og for innværende år vil disse være negative for dagtilbud på TBSS og i Skjerstad.

Den eneste bydel som ikke tilbyr noe aktivitetstilbud for eldre, er Kjerringøy. Det har gjennom budsjettarbeidet ikke vært mulig å finansiere ressurser for å komme i gang med planlegging og koordinering av et lokalt aktivitetstilbud på Kjerringøy.

For flere tjenester er det ikke balanse mellom etterspørsel og kapasitet. Det gjelder spesielt innenfor BPA (brukerstyrt personlig assistent), Oppfølgingstjenester til psykisk syke og rus, og ergoterapi og -fysioterapitjenester. Det har i budsjettarbeidet ikke latt seg gjøre å få på plass finansiering for å styrke disse tjenestene.

5.5.2.3 Miljøtjenesten

Resultatmål – Miljøtjenesten

- Området skal ha et sykefravær på under 9 %.
- Øke antall meldte avviksmeldinger
- Øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse
- Færre tjenesteytere per tjenestemottaker

Miljøtjenestens målgruppe er personer med medfødte eller tidlig ervervet funksjonsnedsettelse, som har behov for langvarige og koordinerte tjenester. Virksomheten yter alle pleie- og omsorgstjenester til målgruppen, herunder institusjonsplasser, helsetjenester i hjemmet og i bemannede boliger, praktisk bistand, avlastning i institusjon, privatavlastning, støttekontakt, samt aktivitetstilbud ved aktivitetssenter eller i eget hjem.

I prosjekt «Framtida vårres» ble det besluttet en innsparing i tjenesteområdet på til sammen 7,5 mill kr innen 2018. Disse er nå innfridd og området har tatt ned driften i henhold til dette. Dette har til nå bestått av saldering av stillinger ved ledighet og en effektivisering av drift.

Tjenesteområdet har i løpet av to års drift siden etablering hatt stort fokus på interne strukturer og system som skal gjøre virksomheten rustet til å ivareta de oppgaver og krav som pålegges. Området ble formelt etablert som eget tjenesteområde våren 2017 med områdeleder og virksomhetsleder for å ivareta oppgaver på rett nivå i organisasjonen. Det ble i etableringen tatt en beslutning om evaluering etter to års drift. Dette arbeidet er igangsatt.

Virksomheten har gjennomført to viktige delprosjekt innenfor prosjektet «BLINK». Delprosjekt 1 er utført ved etablering av to tjenestemottakere og sonebase i egne leiligheter i Rønвика. Virksomheten ser i dette prosjektet, så vel som i andre tilfeller, at det å tilby tjenester i egen kommune til tjenestemottakere som har fått tjenester eksternt er kostnadsbesparende for kommunen. Enheten er utvidet med mange nye tjenestemottakere innen samme ramme og i høst slått sammen med de øvrige hjemmetjenestene i Miljøtjenesten sentrum. Enheten har utviklet seg og er den blitt på størrelse med øvrige avdelinger i Miljøtjenesten, og det er i budsjettprosessen argumentert for en stedlig avdelingsleder. Midler til dette er ikke funnet og det må nå vurderes hvordan daglig drift kan ivaretas uten at tjenestene forringes.

Videre i arbeidet med «BLINK» er delprosjekt 2 avsluttet ved åpningen av Villa Vinkel. Delprosjekt 3, Vollslletta 10, er i slutfasen og vil være innflyttingsklar innen utgangen av 2017. Prosessen med planlegging av drift og tilsetting av personell er godt i gang.

Av rådmannens forslag til investeringsbudsjett foreslås nytt aktivitetssenter og avlastningsinstitusjon. Samlokalisering av disse tjenestene er vurdert som hensiktsmessig og ressursbesparende. Våren 2017 ble det iverksatt en organisatorisk sammenslåing av avlastingstjenestene og aktivitetstjenestene, samt igangsetting av et utviklingsarbeid innad i avdelingen som skal forberede oss på en samlokalisering og felles drift i nytt bygg. Selv om dato for ferdigstilling av nytt bygg ikke er avklart, anses det som viktig å komme i gang med sammenslåingen blant annet for å nå målsetningen om færrest tjenesteytere pr tjenestemottaker.

Virksomheten har igangsatt et ytterligere utviklingsarbeid med målsetning om en mer strategisk bruk av kompetansen, da særlig vernepleier- og sykepleierkompetansen. Dette er nødvendig av flere årsaker, spesielt opp mot de rekrutteringsutfordringene kommunen har innenfor disse yrkesgruppene.

Miljøtjenesten er i godt i gang arbeidet med innføring av Lifecare Mobil Pleie (LMP) og e-Rom. Omlag halve tjenesteområdet er på plass, men arbeidet er dessverre stanset som følge at

utfordringer med programvaren. Dette vil gi en viktig kvalitetsforbedring i journalføringen, samt oversikt over ressursbruken. Videre utrulling av LMP og eRom vil være et vesentlig forarbeid for at virksomheten skal ta i bruk modellen for Aktivitetsbasert finansiering (ABF) som er bestemt igangsatt 1/1 2018.

Miljøtjenesten har i 2017 etablert en ny barnebolig og ordinær bolig tilknyttet Lillebølgen. Parallelt avsluttet også avlastningen ved Lillebølgen. Avgjørende for å dekke de nye og økte behovene dette har medført, har vært å tilføre enheten økte ressurser med ett årsverk. Dette er innarbeidet i budsjettet

For øvrig har Miljøtjenesten i budsjettprosessen fått meldt behov for ytterligere en barnebolig. Arbeidet med kartlegging og faglige vurderinger er igangsatt. Området har fått tilført en større økning i rammen slik at tilbudet skal kunne driftes forsvarlig.

Tjenesteområdet har også hatt et større arbeid på gang sammen med Tildelingskontoret, hvor det er gjort vurderinger om hvorvidt enkelte tjenestemottakere bør tilbyr mer egnede boliger i forhold til behov. Blant annet har dette ført til en del utflyttinger i Kongens gt 14. Som et ledd i nedstyringen av Miljøtjenestens ramme, er rammen i Kongens gt 14 tatt ned to år på rad. Vi ser nå at den må økes noe igjen for å dekke nye behov som er tilmeldt boligen.

Tjenesteområdet er tungt involvert i arbeidet rundt kartlegging av ressurskrevende brukere. Dessverre har ikke arbeidet gitt de inntekter som er forespeilet i budsjettet. Miljøtjenesten har likevel de samme utgiftene og disse må finansieres av andre midler. Konkret er et tilbud blitt finansiert opp for å dekke vedtak og behov.

5.5.2.4 Tiltak

Tabellen nedenfor redegjør for tiltak i den kommende økonomiplanperioden.

Nr	Tiltak	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Pleie og omsorg				
19	Helårseffekt sparetiltak "Framtia vårres"	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
20	Demensteam	605	605	605	605
21	Pålegg fra Arbeidstilsynet om arbeidsklær i hjemmetjenesten	250	500	500	500
22	Vollen - 12 omsorgsboliger funksjonsnedsettende	0	23 000	23 000	23 000
23	Perspektivmelding driftstilpasning	0	0	14 847	14 847
24	Bolig 6er del	2 048	2 048	2 048	2 048
25	Garnveien	-236	-236	-236	-236
26	Velferdsteknologi	306	1 353	2 474	2 474
27	Oppstart botilbud 6+4	16 702	16 702	16 702	16 702
28	Housing first i Bodø	0	3 000	3 000	3 000
29	Frivillighetskoordinator, stillinger	600	600	600	600
30	Økning ergoterapi og fysioterapitjenesten - Rehab	500	1 000	1 500	1 500
31	Oppfølgingstjenesten	780	1 187	1 187	1 187
A	Sum Økonomiplan 2017-2020	19 055	47 259	63 727	63 727
B	Sum vedtak i løpet av 2017	0	0	0	0
C	Sum endring egenbetalinger	0	0	0	0
32	Sølvsuper - Medisiner og forbruksmateriell	1 000	1 000	1 000	1 000
33	Stadiontunet - Økt sykepleierstilling for forsvarlig drift	1 905	2 540	2 540	2 540
34	Pålegg arbeidstilsynet - arbeidsklær og kostnader ifm garderobe	2 334	2 334	2 334	2 334
35	Frafall av inntekter fra NLSH	800	800	800	800
36	Økt ressursbehov omgjøring barnebolig	768	768	768	768
37	Økt ressursbehov miljøtjenesten, ny bruker	768	768	768	768

38	2 nye ressurskrevende brukere	4 661	4 661	4 661	4 661
39	Etablering barnebolig - Miljøtjenesten	5 000	5 000	5 000	5 000
40	Tilbygg Ramflogveien	50	100	100	100
41	Sonebase i privat boligmasse	0	0	75	150
D	Sum nye driftstiltak 2018-2021	17 286	17 971	18 046	18 121
42	Perspektiv - Øke egenandeltak brukerbetaling hjemmetjenesten	-450	-450	-450	-450
43	Perspektiv - Egenandel trygghetskapende teknologi	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200
44	Perspektiv - Reduksjon i drift	-3 583	-3 583	-3 583	-3 583
45	Perspektiv - Ikke økning ergo og fysio	-500	-1 000	-1 500	-1 500
46	Utsatt byggestart 12 omsorgsboliger	0	-23 000	-23 000	-23 000
47	Korrigerende perspektivmelding	0	0	-2 847	-2 847
E	Sum innsparing/effektiviseringer 2017-2020	-6 733	-30 233	-33 580	-33 580
	Sum	29 608	34 996	48 193	48 268

Tabell 43. Tiltak Pleie og omsorg i perioden 2018-2021. Netto driftsramme. Tall i 1000 kr.

19-31: Sum Økonomiplan 2017-2020. Endringer fra økonomiplan 2017-2020

32. **Sølvsuper - Medisiner og forbruksmateriell.** Sølvsuper helse- og velferdssenter driver avanserte og kompetansekrevede institusjonsplasser både når det gjelder behandling og lindring. Det er økte kostnader på medisin og medisinsk forbruksmateriell. Det er derfor behov for å styrke denne budsjettposten med 1 mill kr.
33. **Stadiontunet - Økt sykepleierstilling for forsvarlig drift.** Stadiontunet sykehjem har den laveste grunnbemanningen og lav andel høgskoleutdannet personell. Det siste året har gjennomsnittlig liggetid på nye beboere vært 86 døgn. Det betyr at de som kommer inn har bodd hjemme så lenge som mulig, og får tilbud om plass først når helsesvikten blir stor. Det er derfor nødvendig å styrke bemanning og kompetanse med 3 sykepleierstillinger.
34. **Pålegg arbeidstilsynet - arbeidsklær og kostnader ifm. garderobe.** Etter tidligere pålegg fra Arbeidstilsynet forsetter utrulling av arbeidstøy i Hjemmetjenesten og Miljøtjenesten.
35. **Frafall av inntekter fra NLSH.** Budsjetterte tilskuddsmidler fra NLSH frafaller fra 2018.
36. **Økt ressursbehov omgjøring barnebolig.** Omgjøring til barnebolig medfører behov for ytterligere 1 årsverk sykepleierressurs.
37. **Økt ressursbehov miljøtjenesten, ny bruker.** Ny brukersituasjon medfører behov for ytterligere 1 årsverk.
38. **2 nye ressurskrevende brukere.** Ressursbehov i forbindelse med to ressurskrevende brukere.
39. **Etablering barnebolig – Miljøtjenesten.** Ressurser i forbindelse med etablering av ny barnebolig.
40. **Tilbygg Ramflogveien.** Driftskonsekvenser i forbindelse med investeringstiltaket tilbygg Ramflogveien.
41. **Sonebase i privat boligmasse.** Driftskonsekvenser i forbindelse med investeringstiltaket sonebase i privat boligmasse.
42. **Perspektiv - Øke egenandeltak brukerbetaling hjemmetjenesten.** Styrking av inntektssiden. Tiltaket medfører at man hever taket for egenandel for helsetjenester i hjemmet med 0,5 time (320,-) for de mellom 2-3G, og de resterende inntektsklassene 1 time (460,-). Brukere med inntektsklasse under 2G er regulert i henhold til statsbudsjettet. Dette tiltaket benyttes i anledning avdelingens effektiviseringskrav tilknyttet perspektivmeldingen på samlet 8,9 mill kr i 2018.

43. **Perspektiv -Egenandel trygghetsskapende teknologi.** Styrking av inntektssiden. Det foreslås å innføre betaling for trygghetsskapende teknologi. Dette tiltaket benyttes i anledning avdelingens effektiviseringskrav tilknyttet perspektivmeldingen på samlet 8,9 mill kr i 2018.
44. **Perspektiv - Reduksjon i drift.** I henhold til perspektivmelding 2018-2027 må kommunen tilpasse kostnadsnivået i forhold til inntekter. Helse- og omsorgsavdelingen må redusere driften med 8,9 mill kr fra 2018-2020 og 19,6 mill kr i 2021.
45. **Perspektiv - Ikke økning ergo- og fysioterapi.** Opptrapping i økonomiplanen tilknyttet ergo- og fysioterapi tas ut. Dette tiltaket benyttes i anledning avdelingens effektiviseringskrav tilknyttet perspektivmeldingen på samlet 8,9 mill kr i 2018.
46. **Utsatt byggestart 12 omsorgsboliger.** Driftskonsekvenser fra investeringsplanen «Vollen - 12 omsorgsboliger funksjonsnedsettende» er tatt ut i forbindelse med salderingen.
47. **Korrigerings perspektivmelding.** Korrigerings av økte utgifter fra perspektivmelding 2017-2026.

	Pleie og omsorg	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
		B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Opprinnelig vedtatt ØP 2017-2020	830 810	830 810	830 810	830 810
A	Endringer i ØP 2017-2020	19 055	47 259	63 727	63 727
	Lønns- og pensjonsendring 2017	11 627	11 627	11 627	11 627
B	Vedtatt i løpet av 2017	-	-	-	-
	Øvrige endringer	1 739	1 739	1 739	1 739
	Basisbudsjett 2018	863 232	891 435	907 904	907 904
C	Endring i egenbetalinger	-	-	-	-
D	Nye driftstiltak 2018-2021	17 286	17 971	18 046	18 121
E	Innsparing/effektivisering	-6 733	-30 233	-33 580	-33 580
	Prisstigning	2 995	2 995	2 995	2 995
	Driftsrammer 2018-2021	876 779	882 168	895 365	895 439

Tabell 44. Avdelingens driftsramme i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kr.

For 2018 vil budsjettet til pleie og omsorg øke med 46 mill kr. Av dette utgjør lønn og pensjon 11,6 mill kr, prisstigning 3 mill kr. Øvrige endringer består av flytting av midler til andre avdelinger og innad i avdelingen.

5.6 Utbyggings og Eiendomsavdelingen

Utbygging og Eiendom	Årsverk	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021				
		B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Administrasjon	4,5	4 270	6 012	6 012	6 012	6 012
Renhold	72,8	47 584	46 468	46 468	46 468	46 468
Byggforvaltning og utvikling	10,4	37 104	23 966	26 590	42 140	45 964
Byggdrift og vedlikehold	38,9	29 562	42 418	39 218	39 218	39 218
Utbyggingsavdelingen	10,0	1 051	766	766	766	766
Grunn og Utvikling	4,0	-606	-513	-513	-513	-513
Sum netto rammer	140,6	118 965	119 117	118 541	134 091	137 915

Tabell 45. Økonomiplanforslag 2018-2021. Netto driftsrammer. Tall i 1000 kr.

Avdelingens budsjett er satt med følgende overordnede mål som bakgrunn:

Resultatmål – Utbygging og Eiendom

- Økonomisk balanse i budsjett med effektiv utnyttelse av avdelingens ressurser
- Fokus på lavt sykefravær med mål på under 6% for 2018
- Ytterligere profesjonalisere og digitalisere drift av kommunens bygg
- Gjennomføre tiltak innen energieffektivisering
- Sørge for kvalitet i utvikling og gjennomføring av investeringsprosjekter og en god overgang fra ferdigstilte bygg til daglig operativ drift
- Sørge for en effektiv og god forvaltning av kommunens tomtearealer, herunder legge til rette for boligbygging

Avdelingen er profesjonell byggherre, eier og forvalter med helhetlig og langsiktig ansvar for kommunens eiendommer som totalt er på ca. 235 000 m². Et viktig mål for avdelingen er å levere til avtalt kostnad, tid og kvalitet, samt på lang sikt redusere dagens vedlikeholdsetterslep. For å lykkes med dette må avdelingen ha en profesjonell organisasjon som besitter rett og tilstrekkelig kompetanse innenfor eiendomsfaget.

5.6.1 Renhold

Kontoret har ansvar for renhold i kommunale bygg. Kommunale boliger og barnehager er ikke en del av renholdporteføljen. Kommunale barnehager renholdes av ekstern leverandør. Renholdservice er i stadig utvikling. I 2018 er det planlagt kompetanseløft, ta i bruk digitale verktøy, samt opprusting av utstyr.

I 2018 skal avdelingen overta renhold- og driftsansvar for Tusenhjemmet. Det er derfor i 2018-budsjettet lagt inn totalt 492 079 kr for dekke renholdet.

5.6.2 FDVU

FDVU-kontoret er delt i to seksjoner; forvaltning- og utviklingsseksjonen og byggdriftseksjonen.

5.6.2.1 Forvaltning og utviklingsseksjonen

Seksjonen har ansvar for forvaltning, planlagt vedlikehold og utvikling. Seksjonen ivaretar i all hovedsak planlagt vedlikehold/oppgradering av Bodø kommunes bygningsmasse (arvesølvet) angående

- Periodisk vedlikehold
- Innleie/utleie
- Arealutnyttelse
- Rutiner, metoder, systemer
- Tilstandsanalyser, rapportering, prognoser
- Utredning, anbud
- Tilsyn, fremdrift, kontroll, rapportering
- Løpende kundedialog
- Drift av tekniske anlegg

Begrepene i FDVU-anvisningen er ihht. definisjonene i NS 3454.

- Bygningsforvaltning omfatter strategisk, taktisk og operativt arbeid med eksisterende bygningsmasse og innebærer ansvar for at bygningene fungerer optimalt for brukere, eiere og omgivelser over tid.
- Drift og vedlikehold er aktiviteter som trengs for å opprettholde bygningsdelenes funksjonsdyktighet over forventet levetid.
- Utskifting er aktiviteter som utføres for å opprettholde verdien på bygningen.
- Utvikling er aktiviteter som utføres for å imøtekomme endringer i bruk, marked og krav fra myndigheter, og som øker verdien på bygningen.

Å eie bygninger medfører som kjent en rekke faste kostnader. Store, faste kostnadskomponenter er energi, renhold, forsikringer, sikkerhet og drift. Når de faste kostnadene er beregnet, står man igjen med den delen av rammen som kan disponeres til akutt-, utskiftings- og utviklingsarbeid.

- *Akutte kostnader.* Gjennom året inntreffer en del akutte skader som må utbedres umiddelbart. 35 kr m²/år. (Byggforskserien, Byggforvaltning – desember 2014 700.303 s.6.)
- *Utskiftingskostnader (periodisk vedlikehold).* For en veldrevet bygningsmasse bør man ha 175 kr m²/år. til utskiftingstiltak for å opprettholde verdien til bygningsmassen over tid. (Byggforskserien, Byggforvaltning – desember 2014 700.303 s.6.)
- *Utviklingskostnader.* Omlag 210 kr pr. m²/år for utviklingsarbeider bør være tilstrekkelig for de fleste bygningsforvaltere for å kunne utvikle bygningsmassen over tid. Disse kostnadene vil, i større grad enn utskiftingskostnader, variere ut fra valgt strategi fra eier og behov som skal tilrettelegges for bruk av bygningsmassen. (Byggforskserien, Byggforvaltning – desember 2014 700.303 s.6)

Samlet anbefalt (Byggforskserien 700.303) avsetning for byggvedlikehold og utvikling er 420 kr m²/år. KPI-justert (SSB) til 2017-tall vil dette bety omtrent 455 kr m²/år. I Bodø kommune settes det av til akutt og periodisk vedlikehold ihht. Byggforskserien fra 2018. Det settes ikke av for utvikling. Dette betyr at alle nye bygg som eksempelvis Tverlandet Skole og Rådhuset får korrekte avsetninger for akutt og periodisk vedlikehold. Når det gjelder øvrig bygningsmasse er det i budsjett avsatt ca. 84 kr/m² til vedlikehold. Bodø kommune har dermed et etterslep i vedlikehold av bygningsmassen. Det er foretatt lite vedlikehold og rehabilitering i byggenes levetid, samt at vedlikeholdet har vært preget av å gjøre det som har vært høyst nødvendig. Bodø kommune kjøper også fra tid til annen nye eldre eiendommer, som krever rehabilitering og vedlikehold. Et eksempel på dette er Vatnlia leirskole der tilstandsrapport i etterkant av kjøp viste betydelige vedlikeholdsbehov.

Innen forvaltning og utvikling av bygg er det formålstjenlig å vurdere når det bør vurderes alternativer som nytt bygg opp mot en rehabilitering. Renoveringsarbeid på bygg utløser lover og forskrifter som:

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (PBL)
- Forskrift om tekniske krav til byggverk (TEK17) med veiledning. Her stilles det bla. krav om miljøsaneringsbeskrivelser med føringer for sikker sanering.
- Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.(arbeidsmiljøloven) 700.303
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser (byggherreforskriften)
- Lov om offentlige anskaffelser (LOA)

5.6.2.2 Byggdriftseksjonen

Seksjonen har ansvar for servicesenteret og det utøvende vedlikeholdet av kommunale bygg. For å oppnå videre effektivisering er det et mål å ytterligere profesjonalisere og digitalisere driften, for å imøtekomme kompetansekrav og kompleksitet som nye og framtidige bygg representerer. Samtidig må seksjonen tilfredsstillende brukerkrav som er i stadig utvikling.

De organisatoriske endringene som er igangsatt vil resultere i bla. bedre vedlikehold av eiendomsmassen, kompetanse tilpasset mer komplekse nye eiendomsobjekter, og at innkjøp koordineres mer effektivt.

For å oppnå kommunens ambisjoner for reduksjon av CO₂ og energireduksjon (kWh) har kontoret hatt sterkt fokus på å øke kompetansen. Effekter av tiltak er sett allerede i 2017. Det er i budsjett 2018 lagt inn effektiviseringsprosjekter, som vil gi ytterligere effekter for kommunens enheter, både ift. kroner, inn klima og generelt grønnere bygg. Disse effektene realiseres i de operative enhetene.

Driftskostnadene for vedlikehold av uteareal i budsjettet øker med 1,5 mill kr fra 2017-nivå, på bakgrunn av at teknisk avdeling har økt prisene på de avtaler som de leverer.

Tusen hjemmet, som også nevnt under renhold, vil komme inn bygningsporteføljen i 2018. Det er hensynstatt i budsjettet et behov på 674.574,- som er basert på standard og matrikelregistrert areal

5.6.3 Utbyggingskontoret

Budsjettforslaget består i hovedsak av lønnsrelaterte kostnader. Disse er basert på de ni stillingene som er bemannet, og en vakant som planlegges bemannet i start av 2018.

Seksjonen er finansiert gjennom internfakturering over de ulike prosjekter samt i overkant av 1 mill kr fra avdelingens øvrige driftsramme for støtte i ide- og utviklingsfasen av nye prosjekt.

I budsjettforslaget er det kun lagt inn forsiktig behov for overtid. Denne budsjettposten kan bli satt under press i perioder for å svare opp byggherrens forpliktelser, spesielt i større prosjekter, slik at byggherren ikke taper penger og/eller kvaliteter i de ferdige prosjekt. Eventuell overtid vil finansieres gjennom internfakturering over prosjektene.

I tråd med ambisjonen i 2017 om å styrke kompetansen i avdelingen skal det også i 2018 satses mer strukturert på utvikling og kompetanse av de ansatte.

5.6.4 Grunn og utviklingskontoret

Kontoret består av 4 stillingshjemler og ivaretar rollen som grunneier for Bodø kommune, eiendomsutvikler, samt ansvarlig for husleieavtaler for adm. bygg. Som resultat av ansvaret for avtaler har kontoret betydelige inntekter fra tomte-/byggutleie.

Kontorets arbeid knyttet til utvikling av eiendom forutsetter videre godkjenning av feltutbyggingsprosjektet som er en del av investeringsbudsjettet.

5.6.5 Tiltak

Nr	Tiltak	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Utbygging og Eiendom				
1	ENØK-besparelse (netto) fra kommunens fellesområde	-1 600	-4 800	-4 800	-4 800
2	EPC	0	0	0	0
A	Sum Økonomiplan 2017-2020	-1 600	-4 800	-4 800	-4 800
B	Sum vedtak i løpet av 2017	0	0	0	0
C	Sum endring egenbetalinger	0	0	0	0
3	Investeringer: Tverlandet skole		2 000	5 263	5 263
4	Investeringer: Alstad Ungdomsskole	500	1 029	1 029	1 029
5	Investeringer: Mørkvedbukta skole			1 000	2 162
6	Investeringer: Aspåsen skole			2 700	5 362
7	Investeringer: Rønvik skole helsebygg	95	190	190	190
8	Investeringer: Hovdejordet 3.etg			511	511
9	Investeringer: Nye Bodø Rådhus			6 176	6 176
10	Investeringer: ENØK oppgraderinger	333	333	333	333
11	Investeringer: Parkering kvartal 99	0	0	1 900	1 900
12	Tusen hjemmet	0	0	0	0
D	Sum nye driftstiltak 2018-2021	928	3 552	19 102	22 926
13	Perspektiv - Reduksjon i drift	-1 064	-1 064	-1 064	-1 064
E	Sum innsparing/effektiviseringer 2018-2021	-1 064	-1 064	-1 064	-1 064
	Sum	-1 736	-2 312	13 238	17 062

Tabell 46. Tiltak i perioden 2018-2021

1. **ENØK (netto).** Budsjettvedtaket fra desember 2016 ble det vedtatt en ENØK effektivisering. Det er nettobeløpet som er overført.
2. **EPC (Energy Performance Contract).** EPC-prosjektet ble vedtatt i budsjett 2017 og går ut år 2019. Prosjektet er finansiert med fondsmidler fra gamle BKE KFs drift- og vedlikeholdsfond. Netto endring er 0
3. – 9. **Driftskonsekvenser knyttet til investeringsprosjekter (bygg).** Driftskonsekvenser (FDV) knyttet til ferdigstilte investeringsprosjekter. Kostnader er basert på byggenes størrelse (kvm) og kostnadsstandarder innenfor vedlikehold, byggdrift og renhold
10. **ENØK-oppgraderinger og varmestyring (SD-anlegg).** Driftskonsekvenser knyttet til serviceavtaler som en effekt av gjennomføring av ENØK-prosjekter.
11. **Parkering kvartal 99.** Driftskonsekvenser (FDVU) tilknyttet prosjektets alternativ 2 (350 plasser).
12. **Tusen hjemmet.** Tusen hjemmet kommer inn i avdelingens byggportefølje i 2019. Kalkulerte kostnader er totalt 1.167 KNOK i FDV kostnader som er basert på byggets areal og kostnadsstandarder innenfor vedlikehold, byggdrift og renhold. I tillegg er det planlagt for oppgradering av Tusen hjemmets ventilasjon og SD-anlegg i 2018 som beløper seg til 1.300 KNOK. Netto er 0 for avdelingen da kostnadene vil bli viderefakturert til Tusen hjemmet Bodø AS som får tilsvarende økt tilskudd.
13. **Reduksjon i drift.** Avdelingen har som mål å hensynta innsparingskrav fra perspektivmelding gjennom kostnadsreduksjoner i drift.

	Utbygging og Eiendom	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
		B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Opprinnelig vedtatt ØP 2017-2020	119 934	119 934	119 934	119 934
A	Endringer i ØP 2017-2020	-1 600	-4 800	-4 800	-4 800
	Lønn, pris og pensjonsendringer:	620	620	620	620
B	Vedtaket i løpet av 2017	-	-	-	-
	Øvrige endringer	721	721	721	721
	Basisbudsjett 2018	119 675	116 475	116 475	116 475
C	Endringer i egenbetalinger				
D	Nye driftstiltak 2017-2020	928	3 552	19 102	22 926
E	Innsparing/Effektivisering	-1 063	-1 063	-1 063	-1 063
	Prisstigning	-423	-423	-423	-423
	Driftsramme 2018-2021	119 117	118 541	134 091	137 915

Tabell 47. Avdelingens driftsramme 2018-2021. Tall i 1000kr

Øvrige endringer gjelder overføring av driftsmidler til renhold og vedlikehold for andre avdelinger i forbindelse med tertial 1 2017.

5.7 Teknisk avdeling

Bodø er en by i vekst. Det er stor tjenesteproduksjon innenfor mange viktige områder som har betydning for innbyggernes dagligliv:

- Drikkevannsforsyning og avløpshåndtering
- Vei- og trafikkanlegg
- Park- og grøntanlegg
- Byplanlegging
- Byggesakstjenester og seksjonering
- Geodatatjenester
- Bypakken

Videre bidrar avdelingen gjennom aktivt samarbeid med andre til gjennomføring av kommunens øvrige planer. Teknisk avdeling er styrket med tanke på arbeidene med Ny By – Ny Flyplass. Det er i 2017 startet et OU-prosjekt som har til hensikt å legge til rette for at avdelingen kan møte de fremtidige utfordringer den vil stå ovenfor på det kommunaltekniske fagområdet.

Resultatmål – Teknisk avdeling

- Sykefravær under 6,8 %
- Skal være en attraktiv og utviklende arbeidsplass.
- Levere mere enn forventet ved å yte det lille ekstra.
- Ta ansvar for en helhetlig byutvikling.
- Fortsatt fokus på redusert sykefravær og økt trivsel.
- Effektivisering gjennom prosessinnovasjon og digitalisering.
- Forbedring av økonomioppfølging og rapportering.

Resultatmålene for teknisk avdeling vil bli evaluert gjennom det pågående OU-prosjektet.

Bemanning og økonomi

Teknisk avdeling	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021						
	Årsverk	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Felles administrasjon	7	3 951	6 305	5 759	5 759	5 759	5 759
Byggesak	12	-1 798	-2 929	-3 123	-3 123	-3 123	-3 123
Byplan	15	6 819	10 192	11 564	11 564	11 564	11 564
Geodata	22	14 082	11 175	8 561	8 561	8 561	8 561
Plan og utbygging	28	0	0	0	0	0	0
Forvaltning	27	-5 567	-8 853	-8 507	-8 507	-8 507	-8 507
Drift og produksjon	65	54 629	61 890	55 850	62 239	61 977	61 977
Vann og avløp	38	0	0	0	0	0	0
Sum netto rammer	214	72 116	77 780	70 104	76 493	76 231	76 231

Tabell 48. Avdelingens driftsramme 2018-2021. Tall i 1000kr

Generelt

Kommunen har lenge vært inne i en sterk ekspansiv utbyggingsperiode med mange store byutviklingsprosjekter. Også i kommende økonomiplanperiode vil det bli vedvarende høyt fokus på store utbyggingsoppgaver. Teknisk avdeling stilles overfor store utfordringer med stort press på flere av tjenestene innenfor avdelingen. Avdelingens ressursituasjon er bedret noe i 2017 ved at det er tilført nye stillinger. Det er fortsatt utfordrende å løse alle oppgavene som det forventes at avdelingen skal bidra med. Spesielt gjelder dette innenfor vedlikehold der budsjettene over år har vært lave.

Teknisk avdelings hovedutfordringer i den neste 4-årsperioden kan kort oppsummeres slik:

- Levere gode digitale tjenester
- Ny by Ny flyplass
- Følge opp kommuneplanens arealdel og samfunnsdel om bærekraftig byutvikling.
- Fortløpende vedlikehold og utbedring av veiene innenfor rammene i budsjett.
- Vedlikehold og utbedring av gang- og sykkelveier samt fortau innenfor rammene i budsjett.
- Vedlikehold av gatebelysning og bruer.
- Styrking av de generelle forvaltningsoppgavene
- Følge opp tiltak i Bypakke Bodø for økt fremkommelighet og sikkerhet for gående og syklende
- Følge opp miljø-saker

- Sørge for fortsatt høy kvalitet for kommunens karttjenester
- Taksering og eiendomsskatt

5.7.1 Byplan

Resultatmål – Byplan

- Gjennomføre gode planprosesser og legge til rette for utviklingsorienterte arealplaner
- Legge til rette for vedtak av ny kommuneplanens arealdel i 2018

Byplan har gjennom arbeidet med overordnede og helhetlige arealplaner for kommunen lagt grunnlaget for en attraktiv byutvikling. Planleggingen har åpnet for boligbygging i sentrum, utvikling av attraktive byrom og satt rammer for god arkitektur. Byen vil i løpet av 2018-2020 ha gjennomgått en stor omforming med nybygde kvartaler med næringsarealer og boliger, og nytt rådhus med nye Rådhusparken og Solparken. Videre vil Storgataplanen gi rom for betydelig oppgradering av byrom og nytt innhold i den vernede bebyggelsen med gode utviklingsmuligheter i bakgårdene i alle kvartalene. Fornyingen av bygningsmassen og oppgradering av byrom og parker sammen med kommunens oppgradering av gater, legger grunnlaget for et nytt og grønnere bysentrum.

Byplan har utarbeidet forslag til ny kommuneplanens arealdel for 2018-2030. Kommuneplanen legger til rette for videre bygging innenfor byutviklingsområdet på Tverlandet, Hunstad sør, Bodøsjøen og Sentrum. Planen er en konsolidering av utbyggingsområder i påvente av at ny bydel er klar for første byggetrinn med boliger og næringsarealer.

For å kunne lykkes med kommunens strategier for digitalisering er det et behov for oppdatering og nytt plangrunnlag for flere områder innenfor byutvikling. Det er vedtatt ny områderegeringsplan for Nedre Hunstad. Planvedtaket innebærer oppheving av et stort antall gamle reguleringsplaner fra 50-70-tallet og tegning av helt nytt plankart. Den nye planen gir grunnlag for digital behandling av søknader uten mange dispensasjonsbehandlinger. Dvs en lettelse for både grunneiere og byggesaksbehandling.

Ny bydel og ny flyplass

Arealplanleggingen av områderegering av ny flyplass og kommunedelplan for ny bydel er startet høsten 2017. Byplan har fått 3 nye stillinger til dette arbeidet. Videre behov for stillinger og ressurser vurderes gjennom prosjektet.

Kommunale planer

2017 har vært preget av utarbeiding av svært mange kommunale planer. Dette gjelder reguleringsplaner for skoletomter, reguleringsplan for Langskjæret på Burøya, kommunale veger, grønnstrukturplanen, sykkelplanen, parkeringshus i kvartal 99, Storgataplanen, oppstart områdeplan for Breivika/utviklingsområde vest, kommuneplanens arealdel, deltakelse i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, kommunedelplan for Skjerstadvjorden, trafiksikkerhetsplaner med søknader, grunnlaget for ny bydel, trafikkanalyser og planer for bla Hålogalandsgata og Sjøgata og gjennomføring og utvikling av bypakken. Flere av disse planene forventes vedtatt i 2018.

Planene gir grunnlag for god og positiv utvikling av kommunen.

Planarbeidet finansieres over kommunens budsjett.

Behov

Den store aktiviteten medfører behov for styrking av Byplan på sikt. Det vil også være behov for planleggingsmidler til gjennomføring av faglige kartlegginger og utredninger for å kunne gjennomføre kommunens egne arealplaner på samme nivå som i 2017. Det er generelt et behov for å styrke

kapasiteten med arbeidet til Bypakke 2 og overordnet samferdselsplanlegging framover. Oppdatering av plangrunnlaget er en forutsetning for digitalisering og bør ha særskilt fokus de neste 2 år.

Det vil være behov for følgende utredninger i 2018:

- Gaterommet i Storgata og Bankplassen
- Kommunedelplan Skjerstadvjorden
- Handlingsplan for opparbeidelse av parker/grøntanlegg
- Planlegging Nedre Torg
- Oppgradering plangrunnlag
- Sykkelplass

Gebyrinntektene styres av antall og størrelse på private planer som kommer inn. Gebyrene ble oppjustert i 2017.

5.7.2 Byggesak

Resultatmål – Byggesak

- Gjennomføre digitaliseringsprosjektet innenfor byggesaksbehandlingen og få i drift eByggesak.
- Redusert saksbehandlingstid.

Byggesak har som oppgave å ivareta samfunnets interesser og krav til byggverk i samsvar med lover og forskrifter på området. Byggesak har som målsetning å ha fornøyde brukere og vektlegger å gi god informasjon, være i dialog med kunden, vise respekt og fleksibilitet, samt behandle henvendelser med riktig vedtak og med kortest mulig saksbehandlingstid. Kontoret finansieres gjennom gebyrer og er selvkostfinansiert.

En av plan- og bygningslovens viktigste målsettinger er å øke kvaliteten på byggearbeidene. Tilsyn er derfor en prioritert oppgave. Gjennom tilsyn vil det bidra til å få ned antall byggefeil. I tilsynet vil fokus bli rettet mot foretakenes kvalifikasjoner, produktdokumentasjon, brannsikkerhet og ulovligheter. I tillegg kommer oppfølging av tilsyn med universell utforming og energi i tråd med forskriftskrav.

Arbeidet mot en døgnåpen forvaltning og digitalisering vil fortsette, og utvikling av tjenester via webportal prioriteres som ledd i økt tilgjengelighet og service, samt at dette kan bidra til en mer effektiv saksbehandling.

5.7.3 Geodata

Resultatmål – Geodata

- Sørge for å opprettholde et godt digitalt kartverk.
- Styrke fagkompetansen innenfor eiendomsskatteområdet.
- Utarbeide en geodataplan.

Geodata og geodatasystemer spiller en viktig rolle i samfunnsplanlegging for verdiskapning og utvikling av tjenester rettet mot næringslivet og innbyggerne. Tilgang til geodata er avgjørende for kommunal og annen offentlig saksbehandling og for utvikling av gode offentlige digitale tjenester. Økt digitalisering er en viktig forutsetning for å bidra til å løse en rekke utfordringer innenfor

tjenesteproduksjonen. Geodatakontoret arbeider derfor kontinuerlig med å kvalitetsheve datagrunnlaget for å videreutvikle nivået på de tjenester som leveres til kommunens administrasjon, byens innbyggere og næringsliv.

Geodata spiller en sentral rolle i teknisk avdelings og kommunes digitaliseringsstrategi, og er den viktigste informasjonskilde for kommunes infrastruktur.

Det settes i drift Sentral datalagring for felles kartbaser (SFKB) som kommunen forvalter. Det betyr at data som andre instanser, f.eks. Statens vegvesen benytter, er oppdatert til enhver tid.

Det jobbes for tiden med innføring av eByggesak og ePlansak og i den forbindelse er SFKB sentral for innhenting av riktige datasett. Det krever mye kvalitetssikring og tilrettelegging.

Den økte aktiviteten innenfor Geodata vil medføre behov for økt kompetanse og bemanning i fremtiden.

Det arbeides kontinuerlig for at de nettbaserte kartløsningene til Bodø kommune blir så gode som mulig for interne og eksterne brukere.

Det er tatt i bruk digitale feltløsninger for oppmåling og taksering for mer effektiv saksbehandling og dokumentflyt og samarbeid mot arkivene er satt i fokus og styrket.

Eiendomsskatt

Geodata har gjennomført taksering av alle eiendommer i kommunen. Takstene blir brukt i beregning av eiendomsskatt. Eiendomsskattetakstprosjektet ble avsluttet 2. halvår 2017 og nå gjenstår slutføring av klagebehandling. Dette arbeidet skal være ferdig før utstedelse av eiendomsskatt for 2018. Takseringsprosjektet ble organisert og utført av kommunen selv. Dette har resultert i et mindreforbruk i forhold til budsjettet. Nytt i eiendomsskatt er at det åpnes for klage hvert år og det forventes mange klager også i 2018.

5.7.4 Forvaltning og miljø

Samfunnet står i dag overfor store miljøutfordringer med klimautfordringer, spredning av miljøgifter og press på naturressurser. Myndighetsansvaret for forurensningsloven og tilhørende forskrifter er organisert under Forvaltning. Fagområdet er nå styrket med en person for å møte utfordringene. For å tydeliggjøre ansvarsområdet er det nå opprettet Miljøenheten som har hovedansvar for koordinering og forvaltning av forurensningsrelaterte oppgaver. Miljøenhetens mål er, igjennom forvaltning av forurensningslovverket, å sørge for at innbyggerne får et rent miljø, sikre god helse og redusere belastningen på det økologiske miljøet. Det er de siste årene fokusert på utfasing av oljefyrer og nedgravde oljetanker, få kontroll på olje- og fettholdig avløpsvann, bidra til opprydding i forsøplingssaker, riktig massehåndtering og oppfølging av bygge- og gravearbeid i forurenset grunn. Dette fokuset vil også bli opprettholdt i tiden fremover. I tillegg vil det bli mer fokus på god luftkvalitet og unngå forurensing fra avløp. Teknisk avdeling anser det som viktig å etablere et godt fagmiljø innenfor området, og det er nødvendig å ha et høyt fokus på faglig utvikling.

Fagområdet er komplekst, og arbeidsoppgaver er spredt over flere avdelinger internt i kommunen. Dette fordrer et godt samarbeid mellom avdelingene. Som et ledd i arbeidet har Teknisk avdeling Miljøenheten opprettet Miljøteamet. Teamet skal være en arena for å diskutere komplekse enkeltsaker, gjennomføre og koordinere kontroll og tilsyn, utarbeide nye prosedyrer, diskutere uttalelser til planarbeid og byggesaker. Området skal også ha en rådgivende funksjon for drift av kommunale anlegg, diskutere miljørelaterte saker til politisk behandling, delta i og etablere miljørelaterte prosjekter og bidra til informasjon og kompetanseheving. Teamet består av 12 fagpersoner.

Gravemelding/arbeidsvarsling

Det er behov for endringer i gravemeldingstjenesten. Dette vil bli fremmet i egen sak.

5.7.5 Plan, utbygging og forvaltning

Resultatmål – Plan, utbygging og forvaltning

- Styrking av fagmiljøet.
- Redusere saksbehandlingstid.
- Gjennomføre fornyings-prosjekter innenfor vei og VA innenfor rammene i budsjettet.
- Skal være ledende på faglig utvikling av det kommunaltekniske tjenesteområdet.

Bypakken

Resultatmål – Bypakken

- Gjennomføre tiltakene i henhold til vedtakene som er gjort og innenfor den tidsrammen og økonomiske ramme som er satt.
- Planlegging og bygging av gang- og sykkelveier, trafikksikkerhetsprosjekter i henhold til årsfordelingen i byggeprogrammet.
- Planlegging og bygging av nye kollektivstopp samt samarbeid med NFK om løsninger. Dette bygges i henhold til årsfordeling i byggeprogrammet.

Gatelys - drift og vedlikehold

Kommunale gatelys har stort behov vedlikehold og utskiftinger. Mange gatelys og kabler er eldre enn 50 år, og dette medfører store driftsproblemer og behov for oppgradering. Høye kostnader til reparasjon av kabler belaster driftsbudsjettet, og midlene strekker ikke til. Dette kan medføre mørklagte områder. Selv med økte rammer har det ikke vært tilstrekkelige budsjett til systematisk utskifting av gatelys ellers i kommunen.

Utskifting av de dårligste lysanleggene er kommet godt i gang. Her blir det prioritert å bytte ut hele anlegget, primært i deltakelse i felles grøft med kabeletatene. Felles grøft gir besparelser i grøftkostnader på opptil 2/3 i forhold til egen grøft. Nye anlegg med webbasert styring reduserer driftsutgiftene vesentlig. Overgang til LED lamper gir lavere utgifter til strøm og pæreskift idet de varer vesentlig lengre. Det blir også mindre vedlikeholdsutgifter der nye kabler blir lagt i rør med rett dybde samt bedre innmålingsdata. Gamle kabler ligger ofte grunt i dårlig fyllmasse, og dette resulterer i slitasje og skader på kabelnettet med påfølgende store utgifter til feilsøking og reparasjoner.

Pålegg fra NVE om flytting av alle styringer ut av nettstasjoner vil i fremtiden medføre økte investeringskostnader.

Parkering

Mange byggeprosjekter i sentrum fører til avsperring av avgiftsplasser, og i flere gater blir plassene avsperrert i 1-2 år. På grunn av dette er også bussruter midlertidig lagt om, og svært mange avgiftsplasser er tatt bort. Dette medfører en beregnet svikt i inntektene på rundt 1 mill kr. for 2018. Det har blitt lettere å finne ledig parkeringsplass i sone 1 etter at gratisparkeringen for elbiler opphørte fra 1.januar 2017, men økningen av inntekter fra parkeringsavgifter har ikke blitt så stor som forventet.

Det er usikkert hvordan prosjektet kvartal 99 (garasjeanlegg) vil påvirke parkeringsinntektene i byggeperioden.

5.7.6 Drift og produksjon

Resultatmål – Drift og produksjon

- Sørge for godt vedlikehold innenfor rammene i budsjett. Vedlikeholdsoppdrag som ligger til ansvarsområdet er: vei, sykkelvei, fortau, park, lekeplasser, lysløyper, ball-løkker, fotballbaner, islegging av løkker, friluftsområder med mere.
- Sikre fortsatt godt drikkevann med høy leveringssikkerhet til byens innbyggere.

Veivedlikehold

Vegnettet viser tydelige tegn på at vedlikeholdet har vært underbudsjettet i mange år. Forsvarlig drift og godt vedlikehold av byens tekniske infrastruktur er grunnleggende viktig for byens funksjonsdyktighet, for innbyggernes velvære og byens omdømme. For flere av sektorens tjenester har drifts- og vedlikeholdsnivået over flere år vært lavere enn det sektoren mener er riktig forvaltning av kommunens verdier. Budsjettet gir ikke rom for redusere vedlikeholdsetterslepet på den kommunale infrastruktur som veier, g/s-vei og fortau.

Budsjettmidlene går til ordinære drifts- og vedlikeholdsoppgaver som brøyting, strøing, kantklipping, dekkevedlikehold, renhold, skilting, reparasjon av installasjoner mm. I de senere år har det vært ekstra fokus på overvannshåndtering som viktig virkemiddel for å minimalisere skade på veier og eiendom under gitte forhold. Oppmerksomheten må opprettholdes.

Stedvis er veikroppen i så dårlig forfatning at både forsterknings- og bærelag må fornyes før gaten kan reasfalteres.

Teknisk avdeling har fått pålegg om et nedtrekk i sin ramme på rundt 3,6 mill kr. For veivedlikehold utgjør dette et nedtrekk på 2,4 mill kr. i forhold til vedtatt budsjett for 2017.

Det totale vegnettet øker hvert år som en følge av nye utbyggingsområder. I «Hovedplan for vei» som bystyret behandlet i 2011 ble veivedlikeholdsetterslepet beregnet til ca. 250 mill i forhold til minimumsstandard. Senere budsjett har ikke bedret dette forholdet.

Vintervedlikeholdet er spesielt utfordrende fordi slitasjen er stor og været er vanskelig å spå i et budsjett. Derfor anbefales det å fortsette å sette midler på eget fond som kan ta variasjonene i vintervedlikeholdet.

I investeringsforslaget for sektoren er det lagt til grunn en oppfølging av tidligere politiske vedtak og forutsetninger. Innenfor Bypakken legges det opp til investeringer i størrelsesorden på 41 mill kr., fordelt på trafiksikkerhetstiltak, kollektiv og digitale barnetråkk. I tillegg ligger det inne investeringsmidler til opprustning av sentrumsgater med 5 mill kr., og opprusting av veier med 5,5 mill kr. Avdelingen foreslår også å videreføre bevilgning til veier i distriktene med 8,5 mill kr. i 2018.

Bodø kommune har rundt 70 bruer og ca. 20 underganger. Mange av disse er av varierende kvalitet og må oppgraderes. På investeringsbudsjettet er det foreslått avsatt et årlig beløp på 2 mill kr til dette.

Parker og byrom

Budsjettet går til drift og vedlikehold av parker og offentlige områder. Oppgavene er renhold i form av tømning av søppeldunker, plukking av søppel, stell av busker og trær, plenklipping, dyrking og utplanting av sommerblomster, drift av bassenger, stier og gangveier i parker og parkmøbler i det offentlige rom. I tillegg forventes det at vi lyssetter byens trær i mørketiden. Arbeidsmengden er økende også som følge av nye ferdigstilte anlegg som skal driftes. Parkmøblene i byen blir eldre og krever utskifting. Avdelingen har ansvaret for kontroll av skole- og barnehagers uteareal samt 150 kommunale lekeplasser. Noen av de gamle lekeplassene er nå rustet opp til dagens standard og

denne opprustingen vil fortsette i mange år. Avdelingen er sentral i forbindelse med diverse arrangement som Parkenfestivalen , Musikkfestuka m.m.

5.7.7 Vann, avløp og renovasjon

Drikkevannskvaliteten og sikkerheten i vannforsyningen er god. Rensekrav til avløpshåndtering er strenge. På noen anlegg er det en utfordring å tilfredsstill disse kravene.

Bygging av nye anlegg har medført en betydelig økning av driftsutgifter etter hvert som disse blir tatt i bruk. Lav utskiftingstakt på ledningsnett har også medført økte drift og vedlikeholdsutgifter.

Spesielt innenfor avløpssektoren kommer driftsutgiftene til å øke betraktelig ved at nye renseanlegg og pumpestasjoner blir tatt i bruk samt mange nye prosjekter som kommer i tur og orden. Service og vedlikehold av maskiner samt utgifter til strøm og transport og deponering av slam har økt kraftig de siste årene. I tillegg kommer strenge krav fra staten og overordnet myndighet i forhold til dokumentasjon om overholdelse av rensekrav. Det er fortsatt stor aktivitet i sentrum med tanke på utskifting av V/A-anlegg.

Vann- og avløpsgebyrene har ikke vært økt nevneverdig de siste årene, men det vil nå være behov for å øke gebyrene i økonomiplanperioden.

Utfordringene framover ligger i å kunne iverksette nødvendige prosjekter samt imøtekomme krav til sikkerhet og et stadig økende krav til servicenivå hos abonnentene. Investeringene innenfor vann og avløp utgjør til sammen 78 mill kr i 2018, med en opptrapping i årene som kommer.

Vann					
Beskrivelse	Progn.2017	2018	2019	2020	2021
Driftsutgifter	35 258	36 131	37 117	38 130	39 171
Kapitalkostnader	43 337	45 104	47 258	49 913	52 921
Avgiftsgrunnlag	78 595	81 235	84 375	88 043	92 092
Inntekter vann	-78 261	-78 022	-78 046	-81 029	-85 170
Diff. avgiftsgrunnlag vs inntekter	334	3 213	6 329	7 014	6 922
Avsetning/bruk av fond	-334	-3 213	-6 329	-7 014	-6 922
Godskrivning rente fond	753	733	654	536	410
Akkumulert fond	39 014	36 534	30 859	24 381	17 869
Avgiftsøkning i perioden	0,0 %	0,0 %	0,0 %	4,0 %	5,0 %

Tabell 49. Vannavgift 2018-2020. Tall i 1000 kr.

Avløp					
Beskrivelse	Progn.2017	2018	2019	2020	2021
Driftsutgifter	40 816	41 865	43 006	44 178	45 382
Kapitalkostnader	30 170	32 655	35 456	38 176	39 774
Avgiftsgrunnlag	70 986	74 520	78 462	82 354	85 156
Inntekter avløp	-66 498	-72 053	-78 230	-82 138	-84 938
Diff. avgiftsgrunnlag vs inntekter	4 488	2 467	232	216	218
Avsetning/bruk av fond	-4 488	-2 467	-232	-216	-218
Godskrivning rente fond	102	36	10	6	2
Akkumulert fond	3 057	626	404	194	-22
Avgiftsøkning i perioden	6,0 %	8,0 %	9,0 %	5,0 %	4,0 %

Tabell 50. Avløpsavgift 2018-2020. Tall i 1000 kr.

Bodø kommune benytter Momentum selvkost As til beregning av sine selvkosttjenester. Dette for å få en objektiv og ekstern vurdering av beregningene. Sektoren har de siste år gått med overskudd, som er satt av på bundet driftsfond. Etter flere år med uendrede gebyrer må det nå tas høyde for en økning av gebyrene i perioden. Spesielt gjelder dette innenfor avløpssektoren. Årsaken ligger i økte

driftsutgifter som følge av nye tekniske anlegg, samt høy investeringstakt de senere år og fremover. Låneporteføljen pr. 1/1-2017 til hhv vann og avløp er pt. 774 mill kr. og 494 mill kr. Kalkylerenten for beregning av avgiftsgrunnlaget er i henhold til retningslinjene, og satt lik 5-årig swap-rente, med et tillegg på 0,5 %. For 2018 er renten satt til 1,96 %, gjeldende for august 2017. Usikkerheten fremover vil være utviklingen i rentemarkedet. Generelt kan det nevnes at en økning i renten på 1 %, vil gi seg et utslag i avgiftene på cirka 5 %.

Renovasjon					
Beskrivelse	Progn.2017	2018	2019	2020	2021
Driftsutgifter	1 466	1 466	1 466	1 466	1 466
Kapitalkostnader	164	161	113	54	24
Sum avgiftsgrunnlag	1 630	1 627	1 579	1 520	1 490
Inntekter kommunalt påslag renovasjon	-1 416	-1 250	-1 260	-1 270	-1 280
Diff. Avgiftsgrunnlag vs inntekter	214	377	319	250	210
Avsetning/bruk av fond	-214	-377	-319	-250	-210
Akkumulert fond	1 879	1 502	1 183	933	723
Avgiftsøkning i perioden	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Tabell 51. Renovasjonsavgift 2018-2020. Tall i 1000 kr.

Beregningen viser inntekter fra det kommunale påslag på renovasjonsgebyret. Inntektene benyttes til dekning av kommunens kostnader forbundet med utøvelse av myndighet vedrørende husholdningsavfall, avskrivningskostnader og oppsamling av annet avfall på avveie. Det foreslås ingen økning i det kommunale påslaget.

5.7.8 Tiltak

Nr	Tiltak	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
	Teknisk avdeling				
1	Engangstiltak elbil og speiderleir	-900	-900	-900	-900
2	Veivedlikehold	-1 500	5 151	5 151	5 151
3	Generelle nedtrekk	-123	-382	-641	-639
4	Perspektivmelding: økning fra 2020			3 524	3 524
A	Sum Økonomiplan 2018-2021	-2 523	3 869	7 134	7 136
5	PS17/98 MS Helligvær	930	930	930	930
6	PS 17/70 Økt utgift sivilforsvaret	200	200	200	200
7	Perspektiv: Redusert veivedlikehold	-616	-616	-616	-616
B	Sum vedtak i løpet av 2017	514	514	514	514
8	Reduserte parkeringsinntekter	1 000	1 000	1 000	1 000
C	Sum endring egenbetalinger	1 000	1 000	1 000	1 000
9	Perspektivmelding: ikke økning fra 2020 (se pkt 4)			-3 524	-3 524
E	Sum innsparing/effektiviseringer 2017-2020	0	0	-3 524	-3 524
	Sum	1 009	5 383	5 214	5 650

Tabell 52. Tiltak i perioden 2018-2021

- Engangstiltak elbil og speiderleir.** Engangsbevilgning 2017
- 2,3. Veivedlikehold, Generelle nedtrekk, Perspektiv: Redusert veivedlikehold.** Nedtrekk i veivedlikehold som følge av rammereduksjoner i 2018. Foreslås styrket i 2019-2021.
- 4,7,9 Perspektivmelding.** Opprinnelig perspektivmelding tilsa ytterligere styrking av avdelingens budsjett. Tilbaketrekkes i pkt. 11.

5. **PS17/98 MS Helligvær.** Økte utgifter til MS Helligvær som følge av dyrere drift ved innleie.
6. **PS 17/70 Økt utgift sivilforsvaret.** Sivilforsvaret. Økt husleie som følge av behov for mere areal.
8. **Reduserte parkeringsinntekter.** Omfattende graving i sentrum og stengte gater tilsier et nedtrekk i parkeringsinntektene.

Teknisk avdeling	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Opprinnelig vedtatt ØP 2017-2020	69 466	69 466	69 466	69 466
A Endringer i ØP 2018-2021	-2 523	3 869	7 134	7 136
Lønns- og pensjonsendring	458	458	458	458
B Vedtak i løpet av 2017	514	514	514	514
Øvrige endringer	2 824	2 824	2 824	2 824
Basisbudsjett 2018	70 739	77 131	80 396	80 398
C Endring i egenbetalinger	1 000	1 000	1 000	1 000
D Nye driftstiltak 2018-2021	-	-	-	-
E Innsparing/effektivisering	-	-	-3 524	-3 524
Prisstigning	-1 635	-1 635	-1 635	-1 635
Driftsrammer 2018-2021	70 104	76 496	76 237	76 239

Tabell 53. Avdelingens driftsrammer 2018-2021. Tall i 1000 kr.

I øvrige endringer er det flyttet 3 stillinger tilknyttet Ny By Ny flyplass fra NU.

5.8 Kommunens fellesområde

5.8.1 Kommunens felles bruttoinntekter

Nr	Kommunens felles inntekter	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1	Skatteinntekter	-1 345 149	-1 383 987	-1 450 011	-1 476 886	-1 506 200	-1 534 894
2	Rammetilskudd	-1 192 619	-1 207 016	-1 235 498	-1 240 985	-1 244 007	-1 250 182
3	Eiendomsskatt	-186 416	-263 600	-252 600	-270 234	-278 282	-278 282
4	Renteinntekter inkl formidlingslån	-16 275	-16 767	-18 507	-18 313	-23 542	-22 750
5	Aksjeutbytte	-38 934	-35 900	-28 900	-34 900	-34 900	-44 900
6	Rentekompensasjon	-15 595	-14 013	-12 696	-12 358	-11 922	-11 486
7	Momskompensasjon	-4 999	-5 038	-5 078	-5 078	-5 078	-5 078
8	Motpost avskrivning	-201 215	-188 891	-218 604	-218 604	-218 604	-218 604
9	Kvotekraft	-29 137	-20 000	-21 000	-21 000	-21 000	-21 000
10	Kommunale avgifter	-4 733	-4 800	-4 900	-4 900	-4 900	-4 900
11	Bruk av disposisjonsfond	-300	-	-	-4 900	-2 058	-2 058
12	Interne overføringer	-	-7 812	-8 268	-8 768	-8 768	-8 768
13	Gatelysavtale	-3 629	-4 008	-	-	-	-
14	Andre inntekter	-2 279	-1 080	-1 250	-1 250	-6 150	-6 150
15	Gevinst finansielle instrumenter	-1 805	-	-	-	-	-
16	Husleieinntekter	-1 170	-3 900	-3 900	-3 900	-3 900	-3 900
17	Flere mindre inntektsposter	-330	-250	-250	-250	-250	-250
	Sum inntekter	-3 044 583	-3 157 062	-3 261 461	-3 322 326	-3 369 560	-3 413 202

Tabell 54. Tabellen viser kommunens sentral inntekter for perioden 2018 til 2021. Tall i 1000 kr.

Kommunens felles inntekter består i all hovedsak av skatteinntekter og rammetilskudd. Disse inntekter kan kommunen disponere fritt uten føring fra staten. Det overordnede formål med inntektssystemet er å gi kommunene like forutsetninger for å kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere. Ved fordeling av rammetilskuddet tas det hensyn til strukturelle likheter i kommunens kostnader (utgiftsutjevning) og ulikheter i skatteinntektene (inntektsutjevning). Inntektssystemet inneholder i tillegg tilskudd som er begrunnet ut fra regionalpolitiske målsetninger. Det gis også skjønnstilskudd til kommunene etter søknad, for å korrigere for forhold som ikke ivaretas godt nok i inntektssystemet for øvrig.

1. Skatteinntekter

Skatt på inntekt og formue	P 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Nasjonalt skatteanslag	154 907 672	159 090 179	162 271 983	165 517 422	168 827 771
Endring		2,7 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Lokalt skatteanslag	1 400 477	1 450 011	1 476 886	1 506 200	1 534 894
Endring		3,5 %	1,9 %	2,0 %	1,9 %

Tabell 55. Skatteberegning 2018-21. Tall i 1000 kr.

Det er budsjettert med en skatteinngang i Bodø for 2018 fra formues- og inntektsskatten på 1 450,0 mill kr. I dette anslaget er det tatt utgangspunkt i at skatteinngangen blir på 1 400,4 mill kr i 2017, tilsvarende en skattevekst på 8,1 % sammenlignet med året før (2016).

I perioden 2012 til 2016 har skatt per innbygger i prosent av landsgjennomsnittet variert fra 92,7 til 93,8 %. Per september 2017 er skatt per innbygger på 94,5 %. Rådmannen forutsetter at skatteinntekter per innbygger i Bodø i 2018 blir på omtrent samme nivå også i kommende år. Som en følge av dette blir nominell skattevekst i 2018 på 3,5 % i Bodø. Skatteveksten for landet er anslått til 2,7 %.

Det er forutsatt en skattevekst i Bodø på 1,9 % i 2019, 2,0 % i 2020 og 1,9 % i 2021. Skatt per innbygger antas å ligge på samme nivå med 94,0 % i hele perioden, som er på samme nivå som vedtatt budsjett 2017.

Andre forhold som har innvirkning på det lokale skatteanslaget:

- Arbeidsledigheten er fortsatt svært lav med 1,6 % i Bodø ved utgangen av september. Landet har 2,5 % arbeidsledighet (NAV) og Nordland fylke 2,0 %.
- Skattøre blir uendret fra 2017 til 2018 på 11,80 %.
- Innslagspunktet for formuesskatten er uendret fra 2017 til 2018 på kr 1 480 000,-.

Rådmannen vil presisere at det er usikkerhet knyttet til skatteanslaget. Konjunktursituasjon, befolkningsvekst, arbeidsmarkedet og størrelser på skattøren er faktorer som alle har betydning for kommunens skatteinntekter.

2. Rammetilskudd

Det samlede rammetilskuddet til kommunene består av innbyggertilskudd, utgiftsutjevning, distriktstilskudd Sør-Norge, Nord-Norge og Namdalstilskudd, skjønnstilskudd, inndelingstilskudd, hovedstatstilskudd og veksttilskudd. I 2018 er samlet rammetilskudd til kommunene på 130,8 mrd kr.

Omfordelingen som følge av utgifts- og inntektsutjevning gjøres i innbyggertilskuddet.

Inntektsutjevningen for kommunene omfatter inntekts- og formuesskatt fra personlige skatteyttere og naturressursskatt fra kraftforetak. Kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet blir kompensert for 60 % av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. Kommuner med skatteinngang over landsgjennomsnittet blir trukket for 60 % av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. Kommuner med skatteinntekter under 90 % av landsgjennomsnittet blir i tillegg kompensert for 35 % av differansen mellom egen skatteinntekt og

90 % av landsgjennomsnittet. Finansieringen av tilleggskompensasjonen skjer ved at hver kommune blir trukket med et likt beløp per innbygger.

Skatteutjevningen for hver kommune blir beregnet fortløpende 10 ganger i året etter hvert som skatteinngangen er kjent, og trekk eller tillegg i skatteutjevningen blir avregnet mot kommunens utbetaling av rammetilskudd. Endelig fordeling av rammetilskuddet til kommunene vil ikke være kjent før i februar 2019, når endelige skattetal for 2018 er kjent.

Netto rammetilskudd for Bodø med utgiftsutjevning, overgangsordninger, tilskudd og inntektsutjevningen anslås å bli kr 1 235,5 mill kr i 2018. Tabellen under viser hvordan dette framkommer i perioden:

Rammetilskudd	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	1 181 049	1 212 874	1 216 216	1 217 553	1 219 532
Utgiftsutjevning	-145 080	-136 396	-140 365	-137 565	-132 583
INGAR (fra 2009)	-5 111	-3 654	0	0	0
Saker særskilt fordelt	8 857	7 743	7 743	7 743	7 351
Nord-Norge-tilskudd	86 334	87 248	88 130	89 036	89 896
Inndelingstilskudd	14 306	14 678	14 678	11 742	8 807
Ordinært skjønn	32 742	17 000	17 000	17 000	17 000
-Herav gradvis bortfall av dif.arbeidsgiveravg.	32 742	17 000	17 000	17 000	17 000
RNB 2017	-892	0	0	0	0
Netto inntektsutjevning	42 449	36 005	37 583	38 498	40 179
Sum rammetilskudd	1 214 653	1 235 498	1 240 985	1 244 007	1 250 182

Tabell 56. Beregning av rammetilskudd 2018-21. Tall i 1000 kr.

3. Eiendomsskatt

Det ble i PS 17/26 vedtatt å øke bunnfradraget fra 300 000 kr til 500 000 kr. Dette, i tillegg til endring av skattesoner, har medført en reduksjon i inntekter fra eiendomsskatt.

Rådmannen forslår derfor følgende endringer i eiendomsskatten:

- Promillesats på 4,9 i 2018 (uendret i forhold til 2017)
- Promillesats på 5,2 i 2019, økende til 5,3 i 2020 (i henhold til økonomiplanvedtak 2017-2020)
- Bunnfradrag på 500 000 kr (i henhold til vedtak)
- Hver 0,1 promille utgjør 5 mill kr, hvilket innebærer at 1 promille reduksjon vil utgjøre 50 mill i reduserte inntekter

Eiendomsskatt	R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Basis 2017	186 416	263 600	263 600	263 600	263 600	263 600
Nybygg			3 000	6 000	9 000	9 000
Tertial 1-2017		-14 000	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
Økt promille i 2019 og 2020			0	14 634	19 682	19 682
Sum	186 416	249 600	252 600	270 234	278 282	278 282

Tabell 57. Eiendomsskatt 2018-21. Tall i 1000 kr.

4. Renteinntekter inkludert formidlingslån.

Som følge av bedre likviditet blir renteinntekter høyere. Renteinntektene på formidlingslån blir på samme nivå som i 2017 fordi lavere rentenivå oppveies med økt låneopptak.

5. Aksjeutbytte

Det forventes aksjeutbytte fra Bodø Energi, SKS og Saltens Bilruter. I økonomiplanperioden er det budsjettert en samlet inntekt på 28,9 mill kr, noe som er 7 mill kr lavere i forhold til 2017.

Aksjeutbytte fra SKS er redusert med 10 mill kr i 2018, 2019 og 2020, og det er økt aksjeutbytte fra Bodø Energi med 3 mill kr i perioden jfr tidligere vedtak.

6. Rentekompensasjon

Kommunen mottar rentekompensasjon på en del investeringer. Disse kompensasjonene fordeler seg på en del helse- og omsorgsbygg, skoler og kirkebygg.

Rentekompensasjon	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Utgifter reform 97	-1 429	0	0	0	0
Kompensasjonstilskudd	-10 014	-10 205	-10 073	-9 842	-9 612
Statlig skolesatsing	-2 570	-2 491	-2 285	-2 080	-1 874
Sum rentekompensasjon	-14 013	-12 696	-12 358	-11 922	-11 486

Tabell 58. Forventet rentekompensasjon i perioden 2018-21. Tall i 1000 kr.

7. Momskompensasjon

Momskompensasjon av tiltak budsjettetert på kommunens fellesområde.

8. Motpost avskrivning

Obligatorisk post i økonomiske oversikter. Avskrivningene skal balansere, jfr. vedlegg 6 Økonomiske oversikter – drift.

9. Kvotekraft

I økonomiplanvedtaket 2017-2020 ble anslaget på kvotekraft økt til 21 mill kr fra 2018. Det er stor usikkerhet rundt dette anslaget da dette varierer mye i forhold til strømpris.

10. Kommunale avgifter

Kommunen krever inn inntektene i forbindelse med feiing. Det er anslått at feieinntektene blir på 4,9 mill kr i 2018. Det er ikke lagt inn økning til neste år.

11. Bruk av disposisjonsfond

Det er lagt opp til noe bruk av disposisjonsfond i perioden som følge av vedtak i økonomiplan 2017-2020.

12. Bruk av premiefond

Økonomiplan var ikke mulig å saldere uten bruk av premiefondet. Premiefond ligger hos Bodø kommunale pensjonskasse.

12. Interne overføringer/Intern salg

Dette er overføringer fra Flyktningkontoret på 4 mill kr i 2018 og 4,5 mill kr i 2019-2021 som skal dekke lånekostnader som følge av tidligere investeringer i flyktningeboliger. I tillegg ligger det en motpost for VA sektoren på 4,2 mill kr.

13. Gatelysavtale

Avtalen er avsluttet jfr vedtak om omgjøring av lån til ansvarlig kapital til Bodø Energi. Det medfører en nedgang i inntektene på 4 mill kr. Deler av dette kompenseres med høyere aksjeutbytte fra Bodø Energi.

14. Andre inntekter

Ansattes andel som går til OU midler.

15. Gevinst finansielle instrumenter

Det budsjetteres ikke med gevinster pga usikkerhet i beløp. Denne posten kommer kun fram i regnskapet.

16. Husleieinntekter

Dette gjelder framleie av blålyssentralen (3,9 mill kr) på den nye brannstasjonen, der kommunen vil få inn leieinntekter fra nødsentralene til brann, politi og AMK-sentralen,

17. Flere mindre inntektsposter

Dette gjelder to mindre poster: 0,1 mill kr i forbindelse med Jan Mayens katt.
0,15 mill kr vedrørende konsesjonsavgift.

5.8.2 Kommunens felles bruttoutgifter

Kommunens felles utgifter	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Låneavdrag	199 211	210 792	198 789	230 791	257 425	287 342
Renteutgifter	114 145	96 881	100 602	108 241	137 750	140 287
Lønnsavsetning	-	40 000	62 100	65 100	70 100	70 100
AFP	18 962	19 900	22 000	22 000	22 000	22 000
Forsikringer	5 106	5 270	5 663	5 663	5 663	5 663
Avskrivninger	196 000	183 820	213 533	213 533	213 533	213 533
Kapitalkostnader	-89 384	-94 424	-99 926	-99 926	-99 926	-99 926
Kontingent KS	5 258	5 387	5 800	5 800	5 800	5 800
Overføringer til investeringer	52	3 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Kirkelig fellestråd	28 048	29 215	30 765	30 765	30 965	30 965
Overføringer til KF'ene	144 939	32 810	29 499	29 499	29 499	29 499
Tilskudd andre/overføring IKS	89 354	59 340	62 775	61 475	61 475	61 475
Skatt kvotekraft	2 167	2 000	3 640	3 640	3 640	3 640
Husleie Brannstasjon/OPS/BKBS	9 447	21 397	21 399	21 399	21 399	21 399
Kjøp av konsulenttenester	-	-	500	280	-	-
Disposisjonsfond	39 996	14 947	-	-	-	-
Premiefond					-25 250	-9 090
Ny by/Ny flyplass	-	-	3 992	-	-	-
Innsparinger	-	-	-37 140	-38 275	-36 625	-33 775
Samlepost utgifter	63 282	2 042	14 845	14 845	14 845	14 845
Sum utgifter	826 583	632 376	640 336	676 329	713 792	765 256

Tabell 59. Tabellen viser kommunens sentral utgifter for perioden 2018 til 2021. Tall i 1000 kr.

1. Låneavdrag

Basert på investeringsforslaget i rådmannens forslag 2018-2021 vil budsjetterte avdrag øke fra 198,8 mill kr i 2018 til 287,3 mill kr i 2021. Dette inkluderer at et lån på 487 mill kr tatt opp i 2017 er gitt avdragsfritt i 5 år (avdraget utgjør 24,3 mill kr) og en nedbetalingstid på 40 år, dette tilsvarer kommunens planlagte låneopptak i forbindelse med Rådhuskvarartalet. I beregningen er også tatt høyde for avdragsutsettelse som følge av salderingsutfordringer.

2. Renteutgifter

Basert på rentebanen skissert i kapittel 3.3 og med forventet låneopptak som beskrevet i kapittel 6.2 vil kommunens renteutgifter på låneporteføljen øke fra 100 mill kr i 2018 til 140,3 mill kr i 2021. Det må poengteres at rentebanen som er lagt inn er meget lav sett i et historisk perspektiv, men er i tråd med anbefalinger fra Norges bank. .

3. Lønnsavsetning

Lønnsavsetningen for 2018 er beregnet slik:

Sum lønn fra vedlegg 6 Økonomisk oversikt drift	kr	2 038 840 300,-
Lagt til avsatte midler til lokalt oppgjør 2017	kr	21 072 700,-
Tatt ut lønnsavsetning på	-kr	45 000 000,-

Tatt ut andre lønnskostnader som ikke er fast lønn	-kr	327 000 000,-
Sum	kr	1 687 913 000,-

I statsbudsjettet for 2018 er lønnsveksten beregnet til 3,0 %. For Bodø kommune tilsvarer dette kr 50 600 000,- i økte lønnskostnader.

Erfaringsmessig gjelder ny lønn fra 01.05, det vil si 7/11 effekt, som blir kr 32 200 800,-.

Med tillegg av pensjonskostnader (16,30 %) og trygdeavgift (7,9 %) blir avsetningen totalt kr 41 000 000,-. I tillegg kommer lokale oppgjør ca 21.1 mill kr som ikke er fordelt, som innebærer en avsetning på 61,2 mill kr i økte lønnskostnader

Tilsvarende beregninger er gjort for 2019-2021, korrigert for årslønnsveksten året før.

4. AFP

Det er lagt inn 22,0 mill kr til AFP i 2018, dette er en økning på 2,1 mill kr fra 2017 og er i tråd med informasjon fra Bodø kommunale pensjonskasse.

5. Forsikringer

Det er lagt opp til en økning i forsikringene i 2018 på 0,4 mill kr. Denne posten gjelder i hovedsak personalforsikringer. Forsikringene til kommunen er nå ute på anbud, og det forventes at kostnaden blir noe lavere når resultatet foreligger.

6. Avskrivninger

Dette er kun en bruttokorrigerings på utgiftssiden og inntektssiden og skal ikke påvirke resultateneffekt i budsjettet.

7. Kapitalkostnader

Kapitalkostnadene føres i dag på VA-sektoren og boligkontoret. Motposten ligger som vist på kommunens fellesområde. Det er endringer på VA-sektoren som er årsaken til nedjusteringen fra 2017 til 2018. Endringen er på 5,0 mill kr.

8. Kontingent KS

Det er lagt inn en økning i kontingenten til KS som følge av prisjustering, økningen er på 0,4 mill kr.

9. Overføringer til investeringer

Overføringen gjelder egenkapitaltilskudd til Bodø kommunale pensjonskasse (BKP) på 1,5 mill kr.

10. Kirkelig fellesråd

Bodø kirkelige fellesråd får i 2018 et tilskudd på 30,8 mill kr. Tilskuddet er korrigert for pensjonssats, AFP og er prisjustert.

11. Overføringer til KF'ene

Det ligger inne her tilskudd/overføringer til Bodø Spektrum KF (5,1 mill kr), Stormen Konserthus KF (24,4 mill kr). Stormen Konserthus KF har fått justert ned sitt tilskudd med 0,4 mill kr som del av innsparingene grunnet lavere eiendomsskatt.

12. Tilskudd andre/overføringer IKS

I denne post ligger følgende tilskudd/overføringer: tilskudd til Salten Brann IKS 50,3 mill kr, tilskudd til Helse- og Miljøtilsyn Salten IKS på 2,3 mill kr, tilskudd/overføring til Salten kommunerevisjon IKS på 2,55 mill kr, tilskudd til Salten regionråd på 1,8 mill kr, tilskudd til Salten Kontrollutvalgsservice på 0,55 mill kr, tilskudd til Salten IUA på 0,21 mill kr, tilskudd til Skjerstad bygningsstiftelse på 0,17 mill kr, Visit Bodø 1,22 mill kr, markedsavtaler BHK/Bodø/Glimt 0,3 mill kr, tros- og livssynssamfunn 2,5 mill kr og 0,2 mill kr til Torghallen DA. Oversikt over avtaler ligger i vedlegg 2.

13. Skatt kvotekraft. Kommunen betaler skatt av inntekter fra salg av kvotekraft, mens konsesjonskraft og bruk av kvotekraft for egen bruk er skattefri.

14. Husleie Brannstasjon. Driftskonsekvenser av OPS avtale med Gunnvald Johansen om ny brannstasjon.

15. Kjøp av konsulenttenester/planleggingsmidler

Bevilgningen gjelder Rådhusprosjekt- OU del som må dekkes over drift, ikke investering.

16. Bruk av disposisjonsfond. Det er ikke planlagt avsetning til disposisjonsfond i økonomiplanperioden.

17. Bruk av premiefond. Bruk av premiefond for å saldere økonomiplan.

18. Ny by – Ny flyplass. Rådmannen har satt av 4,0 mill kr til dette prosjektet på fellesområdet, hvor 1,45 mill kr ligger under lønn og 2,55 mill kr som driftsutgifter. I tillegg ligger det inn 0,8 mill kr i Næring og utvikling sitt budsjett. 4,0 mill kr blir flyttet over til flyplassprosjektets ansvarsområde i løpet av 2018.

19. Innsparinger. Det var ikke mulig å finansiere nye behov i økonomiplanforslaget pga manglende statlig bevilgning. Rådmannen har lagt behov for finansiering på kommunens fellesområde. Dette vil organisasjonen jobbe videre med i løpet av 2018.

20. Samlepost utgifter. Dette er utgifter som lisensavtaler, overføring til Tusenhjemmet (dekning renter/avdrag), avsetning til bundne fond (konesjonsavgiften), overføring pasientskadeerstatning, spesifisering mva utgift, bankgebyr, trykking/kurs, sikringsordningen.

5.8.3 Kommunens fellesområde

Kommunens fellesområde	Årsverk	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021					
		R 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Skatt og rammetilskudd	0	-2 740 662	-2 868 716	-2 950 905	-3 000 563	-3 040 511	-3 074 944
Finansforvaltning	0	246 356	253 431	249 680	283 537	334 451	357 697
Felleskostnader og res.	0	162 621	48 822	43 304	34 233	13 295	32 305
Avtaler	0	134 799	141 273	141 793	141 793	141 993	141 993
Avskringer/kapitalinnt	0	-94 599	-99 495	-104 997	-104 997	-104 997	-104 997
Sum netto rammer	0	-2 291 485	-2 524 685	-2 621 125	-2 645 997	-2 655 768	-2 647 945

Tabell 60. Økonomiplanforslag 2018-2021. Netto driftsrammer. Tall i 1000 kr.

På kommunens fellesområde er det ingen ansatte, her ligger kun felles inntekter og utgifter, slik som skatt- og rammetilskuddet og renter/avdrag på kommunens låneportefølje.

Kommunens fellesområde	Rådmannens forslag til økonomiplan 2018-2021			
	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Opprinnelig vedtatt ØP 2017-2020	-2 524 685	-2 524 685	-2 524 685	-2 524 685
A Endringer i ØP 2017-2020	-21 610	-58 445	-77 203	-77 203
Lønns- og pensjonsendring 2017	21 100	21 100	21 100	21 100
B Vedtak i løpet av 2017	14 000	14 000	14 000	14 000
Øvrige endringer	-13 280	-3 862	-3 862	-3 862
Basisbudsjett 2018	-2 524 476	-2 551 892	-2 570 650	-2 570 650
C Endring i egenbetalinger	-	-	-	-
D Nye driftstiltak 2018-2021	-61 597	-57 918	-50 582	-45 659
E Innsparing/effektivisering	-37 140	-38 275	-36 625	-33 775
Prisstigning	2 089	2 089	2 089	2 089
Driftsrammer 2018-2021	-2 621 125	-2 645 997	-2 655 768	-2 647 995

Tabell 61. Avdelingens driftsrammer 2018-2021. Tall i 1000 kr.

I posten lønns- og pensjonsendring ligger pott til lokale forhandlinger 2017, lønnsoppgjøret var ikke helt klart før ferdigstilling av økonomiplan. På linjen vedtak i løpet av 2017 ligger det inne reduksjon av eiendomsskatt på 14 mill kr. Øvrige endringer omfatter noen korrigeringer gjort på fellesområdet, samt korrigering av kapitalkostnader på VA-sektoren.

Nye driftstiltak er i grove trekk nevnt i kapittel 5.8.1 og 5.8.2. I hovedsak ny beregning av skatt- og rammetilskuddet, ny beregning av lønnsavsetning, ny beregning av renter og avdrag og korrigering av avsetning til AFP.

6. Investeringsplan 2018 - 2021

Rådmannen legger opp til et samlet investeringsprogram for årene 2018 – 2021 på rundt 3,6 mrd kr per år inkl. vann – og avløp. For 2018 er rammen satt til 1,07 mrd kr og rådmannen ber om at denne rammen også sees i sammenheng med eventuelle ikke selvfinansierende prosjekter for KF'er.

6.1 Hovedtall investeringer

Økonomiplan 2018 – 2021 med påfølgende prosjekter som har materialisert seg i løpet av 2017 er ikke bærekraftig for kommunen på sikt. Rådmannen har ikke lyktes å redusere investeringsplanen i forhold til tidligere økonomiplan. Investeringer for 2018 er på hele 1071 mill kr og i økonomiplanperioden på 3,6 mrd kr. Selv om rådmannens budsjettforslag er saldert i perioden er det lite sannsynlig at det vil være mulig å realisere alle planlagte prosjekt på grunn av manglende finansiering av driftskonsekvenser av disse prosjektene.

Det er også påpekt et stort vedlikeholdsetterslep på kommunale bygg, vei og infrastruktur, og det må påregnes et større behov for rehabilitering. Med mindre utbyggingstakten ikke reduseres vil det ikke være mulig å gjennomføre eventuelle prekære behov for rehabilitering.

I økonomiplanperioden 2018-2021 ligger følgende store satsninger inne:

- Tverlandet skole
- Mørkvedbukta skole
- Aspåsen skole
- Nytt HO-bygg
- Rådhuskvartalet
- Parkering kvartal 99

Investeringsbudsjettet består av både frie inntektsfinansierte og avgiftsfinansierte investeringer. Investeringer innenfor vann og avløp (VA) er avgiftsfinansiert, mens startlån finansieres med innbetalte renter og avdrag fra brukere av startlansordningen. Investeringstiltakene kan i hovedsak deles i to typer investeringer; årlige bevilgninger og periodiske bevilgninger.

Årlige bevilgninger/rullinger er av en slik karakter at tiltakene kan ha pågått i flere år forutfor økonomiplanen, og de kan være planlagt å pågå lenger enn økonomiplanperioden.

Periodiske bevilgninger er prioriterte midler til bestemte formål. Investeringen har en forhåndsbestemt plan for gjennomføring i en bestemt periode og vil normalt være avsluttet innenfor økonomiplanperioden, eller være påbegynt med en planlagt avslutning fram i tid. De fleste kommunale prosjekter faller under kategori periodiske bevilgninger. Det er flere prosjekter som tilhører kategorien årlige bevilgninger/rullinger, blant annet 9249 Rehabilitering av skolebygg, 9379 HMS tiltak i HO avdeling, 9730 Byteknikk (maskiner, biler), 9715 Reasfaltering av kommunale veier og 9681 Opprusting sentrumsgater.

Investeringsbudsjett	2018	2019	2020	2021	Totalt
Barn og unge	12 750	31 250	67 500	12 000	123 500
Skoler	244 200	339 250	239 700	14 700	837 850
Helse- og omsorg	44 000	105 350	132 100	201 050	482 500
Veier og byutvikling	188 830	248 080	95 720	51 580	584 210
Kultur og idrett	14 502	2 500	2 700	3 500	23 202
Kirke	6 950	11 000	1 500	0	19 450
Kommunens fellesområde	382 600	168 200	90 250	57 000	998 050
VA	77 600	143 000	156 500	98 000	475 100
Startlån	100 000	100 000	100 000	100 000	400 000
Totalt	1 071 432	1 148 630	885 970	537 830	3 643 862

Tabell 62. Brutto investeringsutgifter per område.

Hovedtabell investeringer:

Investeringsbudsjett	2018	2019	2020	2021
Sum brutto investering inkl startlån	1 071 432	1 148 630	885 970	537 830
Sum investeringsinntekter	-108 934	-156 054	-99 336	-73 981
MVA investeringer	-141 361	-142 286	-114 384	-62 606
Avdragsutgifter startlån	40 326	58 126	54 326	57 118
Ekstraordinært avdrag			150 000	
Netto finansbehov	861 463	908 416	876 576	458 361
Finansiert slik:				
Bruk av Startlån	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Bruk av lån (til egne investeringer)	-709 777	-758 890	-572 050	-300 335
Mottatt avdrag på startlån	-40 326	-45 326	-50 326	-55 326
Bruk av disp. fond	-9 860	-2 700	-152 700	-2 700
Bruk av ubundne fond	-	-	-	-
Overført fra drift	-1 500	-1 500	-1 500	
Sum finansiering	-861 463	-908 416	-876 576	-458 361
Udekket/udisponert	0	0	0	0
Overført fra drift	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,0 %
Lånefinansiering (egne investeringer)	82 %	84 %	65 %	66 %

Tabell 63. Forenklet investeringstabell. Tall i 1000 kr.

Finansieringen av investeringer skjer primært ved bruk av lån. Andre finansieringskilder er overføring fra drift og merverdiavgift på investeringer. Av totalt brutto finansieringsbehov for 2018 utgjør finansiering med lån kr 709,8 mill kr (82 prosent) og overføring fra drift med kr 1,5 mill kr (0,2 prosent).

Rådmannens forslag 2017-2020

Nr	Prosjekt	Mva Komp	Skoler	Total kalkyle	Bevilget før	2018	2019	2020	2021	Drifts-konsekvenser
		Ja/Nei								Mill kr
1	9230	J	Tverlandet skole	359 300	210 000	108 000	40 000			5,3
2	9249	J	Rehabilitering skolebygg	55 750	31 000	7 250	8 500	9 000		
3	9249	N	Bruk av tomteutbyggings fond			-5 800				
4	9230	N	Tverlandet Skole - idrettshall	-24 300		2 300				
5	9225	J	Rehabilitering Alstad Ungdomsskole	40 000	25 000	15 000				1,0
6	9251	J	Mørkvedbukta - ny skole	254 000	14 500	12 000	112 500	115 000		2,2
7	9233	J	Skolenes uteområder	10 000	2 500	1 750	1 750	2 000	2 000	
8	9219	J	Aspåsen skole (hovedprosjekt)	339 000	10 000	45 000	174 000	110 000		5,4
9	9241	J	Østbyen	1 000	500	500				
10	Nytt	J	Bodøsjøen skole - byggetrinn 3	200 000			500	500		
11	9201	J	Infrastruktur IKT Skole og barnehage	10 000		2 000	2 000	2 000	4 000	
12	9252	J	Rønvik skole/helsebygget	3 900	1 500	2 400				0,2
13	Nytt	J	Alstad Barneskole	1 000		1 000				
14	9255	N	Vatnlia leirskole	10 200	300			1 200	8 700	
15	Nytt	J	Aspåsen modulbygg	22 000		22 000				
16	Nytt	J	Modulbygg BVO	25 000		25 000				
			Sum tiltak skoler	1 306 850	295 300	238 400	339 250	239 700	14 700	14,0
Nr	Prosjekt	Mva Komp	Barn og unge	Total kalkyle	Bevilget før	2018	2019	2020	2021	Drifts-konsekvenser
		Ja/Nei								
17	9280	J	Oppgradering VVS anlegg	52 000	12 000	10 000	10 000	10 000	10 000	
18	9281	J	Barnehagenes uteområder	14 000	6 500	1 750	1 750	2 000	2 000	0,1
19	9282	J	Løding barnehage	24 500	500			24 000		-1,0
20	Nytt	J	Barnehage Mørkvedbukta	36 000		1 000	19 000	16 000		
21	Nytt	J	Sentrum Barnehage, Vestbyen	16 500	500		500	15 500		-0,5

Rådmannens forslag 2018-2021

			Sum tiltak Barn og unge	91 000	19 500	12 750	31 250	67 500	12 000	-1,4
		Mva Komp	Helse og omsorg	Total kalkyle	Bevilget før	2018	2019	2020	2021	Drifts-konsekvenser
		Ja/Nei								
22	9379	J	HMS tiltak/bygg, rullerende handlingsplan	33 500	23 500	2 500	2 500	2 500	2 500	
23	9370	J	Hovdejordet 3. etg - 12 nye sykehjemsplasser	16 400		8 200	8 200			12,5
24	9370	N	Tilskudd fra Husbanken	-8 800		-4 400	-4 400			
25	9376	J	Miljøtjenesten - aktivitetssenter	64 500	1 500		31 500	31 500		
26	9376	N	Tilskudd fra Husbanken Flerbruksbygg	-12 900				-12 900		
27	Nytt	J	Miljøtjenesten - avlastningsenhet	30 100			1 100	29 000		
28	Nytt	N	Tilskudd fra Husbanken Flerbruksbygg	-6 020				-6 020		
29	9360	J	Helse og omsorg - Innstall av nødstrømsagg.	1 500		1 500				0,1
30	9385	J	Helse- og omsorgsbygg - plasser til heldøgns omsorg mv	400 000			3 000	20 000	170 000	76,0
31	Nytt	J	Tilskudd fra Husbanken	-94 350					-47 175	
32	9377	J	Vågønes Helsepark (1)	10 000	8 000	2 000				
33	9378	J	Ramflogveien - erstatte eksisterende boliger (3)	800	400				400	
34	Nytt	J	Arealer til aktivitet	1 000		1 000				
35	Nytt	J	Stadiontunet sykehjem - tøy/ søppelsjakt	12 000			12 000			
36	9369	J	Varmepumpe TBSS	33 000	15 000	4 500	4 500	4 500	4 500	
37	Nytt	J	IKT -innovasjon helse og omsorg	48 135	14 135	8 000	10 000	8 000	8 000	3,0
38	Nytt	J	IKT- grunnleggende IKT infrastruktur	9 250		2 950	2 300	2 000	2 000	0,3
39	Nytt	J	IKT - pasient- og ansattevarsling institusjon/bolig	13 650		3 350	3 850	3 200	3 250	
40	Nytt	J	IKT - Ansattevarsling hjemmetjeneste	1 700		500	400	400	400	
41	Nytt	N	Ny heis - Kongensgate 14	1 000		1 000				
42	Nytt	N	Tilbygg kontor/møterom - Ramflogveien	1 000		1 000				0,1
43	Nytt	N	Utprøving av "leie - før - eie"- modell	37 000		7 000	10 000	10 000	10 000	
44	Nytt	N	Tilskudd Husbanken	-7 400					-7 400	
45	Nytt	J	Sonebase i privat boligmasse	5 000				5 000		0,2

Rådmannens forslag 2018-2021

46	Nytt	J	Krisesenteret i Salten - nybygg	32 500		500	16 000	16 000		2,5
			Sum tiltak Helse og omsorg	622 565	62 353	39 600	100 950	113 180	146 475	94,6
		Mva Komp	Veier og byutvikling	Total kalkyle	Bevilget før	2018	2019	2020	2021	Drifts-konsekvenser
		Ja/Nei								
47	9713	J	Bypakke Bodø - trafiksikkerhet, G/S-veg, fortau, miljø mm.	120 000	78 300	22 320	69 120	46 320	12 120	
48	9711	J	Bypakke Bodø: Digitale barnetråkk - Div mindre prosjekter	20 400	6 000	3 600	3 600	3 600	3 600	
49	9712	J	Bypakke Bodø - kollektivprosjekter		-47 900	14 760	14 160	9 600	8 160	
50	9711-9713	N	Bypakke Bodø - Bompengefinansiering			-30 694	-67 654	-45 766	-17 254	
51	9711-9713	N	Bypakke Bodø - Mva refusjon							
52	9715	J	Oppgradering av kommunale veger	35 500	13 500	5 500	5 500	5 500	5 500	
53	9680	J	Rehabilitering/asfaltering distriktene	23 500	7 500	8 500	2 500	2 500	2 500	
54	9801	J	Opprusting sentrumsgater	91 150	24 000	5 000	5 000	5 000	5 000	
55	Nytt	J	Oppgradering bruer	40 000		2 000	2 000	2 000	2 000	
56	9801	J	Vei- og gatelys kommunal bev.	44 000	24 000	5 000	5 000	5 000	5 000	
57	9730	N	Byteknikk - innkjøp maskiner	78 300	58 300	5 000	5 000	5 000	5 000	
58	9734	J	Oppgradering lekeplasser	9 700	4 200	1 500	2 000	2 000		
59	Nytt	J	Brannvanntank Kjerringøy	750		750				
60	Nytt	J	Vei Burøya	28 500	1 500	7 000	21 500			
61	9718	N	DA-midler	-22 800		-5 600	-17 200			
62	9734	J	Soløyvannet - omlegging vei	1 700		1 700				
63	Nytt	N	Tomtefondet			-1 360				
64	9401	J	Årnesveien fortau	3 500		3 500				
65	9401	N	Årnesveien fortau - tilskudd fylket	-2 240		-2 240				
66	9401	J	Saltstraumen sentrum - forprosjekt veiløsning	500		500				
67	Nytt	N	Erverv av gammel veggrunn	2 000	1 000	1 000				
68	Nytt	J	Hunstadveien G/S-vei - oppgradering	6 500				6 500		
69	Nytt	J	Torget lekeplass UU adkomst	500		500				

Rådmannens forslag 2018-2021

70	9410	N	Feltutbygging			2 700	2 700	2 700	2 700	
71	9410	N	Bruk av tomteutbyggingsfond			-2 700	-2 700	-2 700	-2 700	
72	Nytt	N	Parkering Kvartal 99	250 000		90 000	110 000			-3,0
73	Nytt	J	Kai Skjerstad	12 000	4 000	8 000				
			Sum tiltak Veier og byutvikling	731 460	174 400	146 236	160 526	47 254	31 626	-3,0
		Mva Komp	Kultur og idrett	Total kalkyle	Bevilget før	2018	2019	2020	2021	Drifts-konsekvenser
		Ja/Nei								
74	9524	J	STImuli	14 000	6 000	4 000	2 000	2 000		0,2
75	Nytt	J	Lager/Servicebygg mørkvedlia	3 200				200	3 000	
76	Nytt	N	Spillemidler lager mørkvedlia						-1 200	
77	9540	J	Treningsparker	3 000	1 000	500	500	500	500	
78	Nytt	J	Nordstrandhallen rehab sportsgulv	1 500		1 500				
79	Nytt	N	Spillemidler sportsgulv						-600	
80	Nytt	N	Ekstraordinært avdrag						600	
81	Nytt	J	Vanningsanlegg isløkker	600		600				
82	Nytt	N	Kjøp av eiendommer i Bodømarka	3 500		3 500				
83	Nytt	J	Aspmyra kunstgressbane rehab lysanlegg	3 050	1 000	2 050				
84	Nytt	N	Inntekt spillemidler - Aspmyra kunstgressbane rehab lysanlegg						-840	
85	Nytt	N	Ekstraordinært avdrag						840	
86	9541	N	Turnhall - spillemidler ekstraordinært avdrag				0	0		
87	9542	N	Klatrehall - spillemidler ekstraordinært avdrag				0	0		
88	9541	J	Bru - Breiva	2 000		2 000				
89	9542	N	Vakthytte Keiservarden	980		352				
90	9542	N	Inntekter spillemidler - Vakthytte Keiservarden						-352	
91	9542	N	Ekstraordinært avdrag						352	
92	Nytt	N	Skarmoen - spillemidler ekstraordinært avdrag					0		
			Sum tiltak Kultur og idrett	31 830	8 000	14 502	2 500	2 700	2 300	0,2

Rådmannens forslag 2018-2021

		Mva Komp	Kirke	Total kalkyle	Bevilget før	2018	2019	2020	2021	Drifts-konsekvenser
		Ja/Nei								
93	9584	N	Oppgradering kirker	8 450	5 500	2 950				
94	Nytt	N	Saltstraumen kirke, nytt orgel	4 500			3 000	1 500		0,2
95	Nytt	N	Bodø Domkirke, oppgradering varmeanlegg	8 000			8 000			
96	Nytt	N	Kirkegårder - omregulering 2018	4 000		4 000				
			Sum tiltak kirke	24 950	5 500	6 950	11 000	1 500	0	0,2
		Mva Komp	Kommunens fellesområde	Total kalkyle	Bevilget før	2018	2019	2020	2021	Drifts-konsekvenser
		Ja/Nei								
97	9962	J	IKT-plattformprosjekter	21 000	7 000	3 500	3 500	3 500	3 500	
98	9964	J	Webside til Bodø kommune	3 100	2 300	800				
99	9965	J	E-læring og HRM ressursstyring	2 500	500	500	500	500	500	0,3
100	Nytt	J	Smart Bodø plattform	7 500		3 000	2 500	2 000		0,5
101	Nytt	J	Digitalisering administrative tjenester	2 500		1 000	1 500			0,1
102	Nytt	N	Modernisering av kommunens grafiske profil	1 000		1 000				
103	9236	J	Brannoppgradering	112 000	84 000	7 000	7 000	7 000	7 000	
104	9000	J	Styringssystem	3 500	2 000	1 500				
105	9940	J	Vedlikehold etterslep bygg	165 000	28 500	28 000	29 500	38 000	38 000	
106	9955	J	ENØK oppgradering varmestyring / SD-anlegg	22 950	9 100	5 050	2 200	3 100	3 500	0,3
107	9957	J	Workflow- system	2 000		750				
108	9410	N	Salg av tomter			-66 000	-54 000	-30 650		
109	9410	N	Avsetning til tomteutbyggingsfond			66 000	54 000	30 650		
110	9050	J	Nye Bodø Rådhus	640 000	317 000	260 000	63 000			6,2
111	9050	N	Rådhuskvartalet, bruk av tomteutbyggingsfond (salg legges der)	-175 000	-25 000			-150 000		
112	9050	N	Rådhuskvartalet, ekstra avdrag	150 000				150 000		

Rådmannens forslag 2018-2021

113	9238	J	Oppgradering av el-anlegg	33 500	24 500	3 000	3 000	4 000	4 500	
114	9750	N	BKP-egenkapitaltilskudd	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500		
			Sum tiltak Kommunens fellesområde	997 550	451 400	316 600	114 200	59 600	57 000	7,3
		Mva Komp	VA	Total kalkyle	Bevilget før	2018	2019	2020	2021	Drifts-konsekvenser
		Ja/Nei								
115	9604	N	Sanering sentr.vann	301 250	215 250	20 000	22 000	22 000	22 000	
116	9617	N	Burøya/Valen - Nyholmen	12 800	8 000	4 000				
117	9614	N	Hunstadlia - Junkervei - VL i Rv tunnel	28 000	5 800		8 000	4 500		
118	9611	N	Vannledning Godøyenes - Skålbones	23 000	8 000		9 000	6 000		
119	Nytt	N	Oppgradering ledningsanlegg Knapplund	5 000			5 000			
120	Nytt	N	Forsterking brannvannsdekning/oppgradering	40 000			15 000	25 000		
121	Nytt	N	Hunstad Sør og Mørkvedbukta	5 000			5 000			
122	Nytt	N	Vollsletta - reguleringsplankrav TA SAK	10 000		6 000	4 000			
123	9613	N	Vannforsyning Seines/Gillesvåg	86 000			1 500	36 000	35 000	
124	Nytt	N	Reinsletta mm - forprosjekt sanering ifm Bypakke Bodø	1 500		1 500				
125	Nytt	N	Hjulgraver VA	2 000		2 000				
126	9646	N	Innkjøp lastebil	2 000		2 000				
			Sum vann	516 550	237 050	35 500	69 500	93 500	57 000	0,0
127	9643	N	Sanering sentrum	245 000	159 000	20 000	22 000	22 000	22 000	
128	9649	N	Stokkvika - Hunstadmoen	79 000	25 000	2 000	33 000	14 000	5 000	
129	9651	N	Bodøsjøen 2	17 500	14 500		3 000			
130	9662	N	Burøya/Valen - Nyholmen	12 300	8 300	4 000				
131	9655	N	Mørkved renseanl. Utvides	47 000	12 000		6 000	27 000	2 000	
132	9654	N	Skivik-Løpsmark Renseanlegg	13 500	1 500				6 000	
133	9650	N	Bertnes avløpsopprydding	17 700	10 500	5 700	1 500			
134	Nytt	N	Godøyenes avløpsopprydding	6 000					6 000	
135	Nytt	N	Vollsletta - reguleringsplankrav TA SAK	6 000		6 000	8 000			

Rådmannens forslag 2018-2021

136	Nytt	N	Nordstrandveien VA - forprosjekt sanering ifm ny veg			1 500				
137	Nytt	N	Jensvoll avløpsopprydding -forprosjekt			1 000				
138	Nytt	N	Beltehjulmaskin	1 900		1 900				
			Sum avløp	445 900	230 800	42 100	73 500	63 000	41 000	0,0
			Sum tiltak VA	962 450	467 850	77 600	143 000	156 500	98 000	0,0
			Sum investeringer i planperioden	Total kalkyle	Bevilget før	2018	2019	2020	2021	Drifts-konsekvenser
			Sum investeringer i planperioden	4 705 840	1 447 350	852 638	902 676	687 934	362 101	111,9
			Finansiering av investeringene	Total kalkyle	Bevilget før	2018	2019	2020	2021	Drifts-konsekvenser
139			Startlån (utlån)			100 000	100 000	100 000	100 000	
140			Avdragsinntekter startlån			-40 326	-45 326	-50 326	-55 326	
141			Avdragsutgifter startlån			40 326	45 326	50 326	55 326	
142			Bruk av startlån (innlån)			-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	
143			MVA investeringer			-141 361	-142 286	-114 384	-62 606	
144			Bruk av lån VA			-77 600	-143 000	-156 500	-98 000	
145			Bruk av lån			-632 177	-615 890	-415 550	-201 495	
146			Overføring fra drift			-1 500	-1 500	-1 500		
			Sum	-2 805 349		-852 638	-902 676	-687 934	-362 101	

Tabell 64. Investeringer i anleggsmidler. Tall i 1000 kr.

Investeringer 2018-2021

Skoler:

1. Tverlandet skole. Ny 1-10 skole på Tverlandet er under bygging. Skolebygg ferdigstilles i desember 2018. Det gjennomføres prøvedrift i perioden januar-mars 2019, og utenomhusanlegget ferdigstilles i juli. Skolen tas i bruk fra skolestart høsten 2019.

2/3. Rehabilitering skolebygg. Plan for rehabiliteringsbehov i skolebygg i en 4-årsperiode rulleres årlig. Prioritering av tiltak vurderes ut fra innspill som kommer i ressursmøtene med skolene i januar/februar, samt kunnskapen som Utbyggings- og eiendomsavdelingen innehar. I 2018 er det lagt inn 22 tiltak fordelt på 8 skoler med tiltak av ulik art og hvor det kombineres med driftsmidler i Utbyggings- og eiendomsavdelingen. I 2018 prioriteres spesielt Mørkvedmarka skole og Vatnlia leirskole. Samlet blir det tiltak med en kostnad på 6 mill kr. Tilsvarende er det gjort prioriteringer for 2019, da med fokus på Saltvern, Rønvik og Østbyen skoler.

4. Tverlandet skole btr. 2 – Svømmehall/idrettshall

Andre byggetrinn omfatter svømmehall og idrettshall på eksisterende skoletomt. Bystyret har bedt om at utbyggingsomfang, innhold og fremdrift mv. vurderes i egen sak før prosjektet videreføres. I ettertid er det også spilt inn ønsker om at svømmehallen økes fra 25 til 50-metersbasseng. Det gjennomføres derfor et mulighetsstudie av prosjektet der bl.a. behov, innhold, rehabilitering/nybygg, økonomi og fremdrift vurderes. Mulighetsstudiet ferdigstilles i august 2018. Det er avsatt 2,3 mill kr til arbeidet.

5. Rehabilitering Alstad Ungdomsskole. Det er for årene 2016-2017 bevilget kr. 40 mill til rehabilitering av Alstad ungdomsskole. Nedlagt svømmebasseng ombygges til undervisningsrom i musikk, dans og teater, skolekjøkken oppgraderes, det bygges flere og bedre lærerarbeidsplasser, garderombeforholdene forbedres, det blir flere møterom og grupperom. I tillegg foretas utskifting av ventilasjonsanlegget og delvis fasaderehabilitering. Arbeidene startet i mai 2017 og skal ferdigstilles i februar 2018.

6. Mørkvedbukta skole, byggetrinn 1. Boligområdene i Hunstad sør er under utbygging i tråd med kommuneplanens arealdel. Det er forutsatt at det skal komme ny skole i Mørkvedbukta for å realisere potensialet i Hunstad sør. Byggetrinn 1 omfatter 1-7 skole med tilhørende anlegg samt 6 avdelings barnehage (egen budsjettpost). Skolen (byggetrinn 1) og barnehagen planlegges som et samlet bygg, men som to enheter. Dette gir mulighet for pedagogisk samarbeid og sambruk av enkelte funksjoner og vil gi driftsmessige gevinster.

For å holde takten med boligbyggingen bør ny skole stå ferdig til skolestart i 2021. Det er foretatt arkeologiske utgravinger og geotekniske undersøkelser på tomte. Grunnerverv pågår. Planlegging av den nye skolen er igangsatt med programmering og prosjektering. Byggestart vil bli i september 2018 og skolen ferdigstilles i desember 2020.

7. Skolenes uteområder. Arbeidet med skolenes og barnehagenes uteområder vil foregå fortløpende for å lukke avvik og oppgradere uteområder som har behov for det. Uteområdene har en hard bruk og lekeapparater slites ned. Det er et stort etterslep ved enkelte skoler og barnehager. I ØP 2017-2020 er det avsatt penger til investering i uteområdene I tillegg er det avsatt penger til vedlikehold og drift av uteområdene på Utbyggings- og eiendomsavdelingen sitt budsjett. Det er nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra OK-avdelingen, By teknikk og Utbyggings- og

eiendomsavdelingen som jobber samordnet og systematisk med skolenes og barnehagenes uteområder. Status for arbeidet er redegjort for i orienteringssak til OK-komiteen og PNM-komiteen den 11.10.17. Det er viktig at kommunen setter av tid og ressurser til dette arbeidet og at satsingen videreføres i kommende økonomiplanperiode.

8. Aspåsen skole (hovedprosjekt). Det er behov for omfattende rehabilitering og miljøsanering av Aspåsen skole og Bodø kulturskole. Det er videre behov for å øke kapasiteten fra 2 parallell skole til 3 parallell skole. Dette innebærer ombygging av deler av tidligere kulturhus til skole og kulturskole. Ombygging er også nødvendig for å gjøre skolebygget universelt utformet. Skolen skal videre ha funksjon som øvingslokale for lokalt kulturliv. Aspåsen skole sees i sammenheng med Østbyen og Saltvern skoler med tanke på kapasitet og fleksibilitet i sentrum-Rønvik.

I samarbeid med Aspåsen skole, kulturskolen og kulturkontoret er det gjennomført en programmeringsprosess, et mulighetsstudie og utarbeidet skisseprosjekt. Kostnadene er vurdert til 337 mill kr som er en god del høyere enn det som var avsatt til prosjektet. Det blir fremmet egen sak om prosjektet i formannskapetets møte i desember 2017. Budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021 behandles i samme møte. Det er også kommet innspill om å bygge ny skole og benytte Aspåsen til kultur, noe som også vil bli belyst i saken til bystyret.

Det er lagt opp til byggestart sommeren 2018 med innflytting til skolestart høsten 2020.

9. Østbyen skole. Skolen mangler i dag nok arealer til grupperom og lærerarbeidsplasser. Grupperommene er tatt i bruk som lærerarbeidsplasser og er uhensiktsmessig som det. Skolen har i tillegg innføringsklasse for minoritetsspråklige elever og en del elever med spesielle behov for tilrettelegging. Det er derfor behov for mer plass. Bygget er i tillegg slitt og utdatert etter 50 års bruk uten vesentlige oppgraderinger.

For å sikre et godt beslutningsunderlag og gode beslutninger bør det vurderes hvilke muligheter som finnes før det besluttes hva som skal gjøres videre med Østbyen skole.

Det gjennomføres derfor en tilstandsvurdering og utarbeides et mulighetsstudie i samarbeid med skolen der behov, løsninger, kostnader, fremdrift, mv. belyses og vurderes. Kommunen har mange gamle bygg, noe som gjør at det også må foretas vurderinger i forhold til et eiendomsforvaltningsperspektiv. Det avsettes i første omgang penger til tilstandsvurderingen og mulighetsstudiet i 2018.

10. Bodøsjøen skole – byggetrinn 3. Kapasiteten ved Bodøsjøen skole er presset og det er behov for å utvide kapasiteten. Dette skyldes at boligbyggingen i området er mer omfattende enn det som lå til grunn da skolen ble bygget. Nye boligprosjekter i Bodøsjøen-området er satt på vent inntil det er nok kapasitet ved skolen. Modulbygg i tilknytning til skolen foreslås som en midlertidig løsning inntil byggetrinn 3 kan igangsettes.

11. IKT – infrastruktur i skolene og barnehagene. Jfr. Bodø kommunes skolestrategi, er vi en skole for fremtiden. Det innebærer å legge til rette for å fremme kompetanser som fremtiden etterspør. Bruk av teknologi i læringsarbeidet er et viktig kompetanseområde å forbedre. For å kunne bruke moderne teknologi er det behov for å etablere infrastruktur som håndterer at flere elever, lærere og skolepersonalet for øvrig benytter seg av trådløse enheter i læringsarbeidet. Enkelte skoler har de siste årene bedret kapasiteten knyttet til prosjekter. Flere skoler gjenstår for å få bedret infrastruktur for å ta i bruk ulike enheter. I 2018 er det for skolene laget en plan for Mørkvedmarka og Rønvik med behov for kr 350.000 hver og for Bodøsjøen og Østbyen for kr 200.000 hver til switcher, aksesspunkter og kabling, en samlet sum på 1,1 mill kr. Det vil i løpet av høsten 2017 påbegynnes et kartleggingsarbeid for å se hvilke barnehager som skal prioriteres i 2018 innenfor en ramme på kr 900.000. Behovet samlet skoler og barnehager vil samlet ligge på ca. 2 mill kr hvert år i økonomiplanen.

12. Rønvik skole, helsebygget. Helsebygget er under rehabilitering for å kunne ta imot innføringsklasse for minoritetsspråklige elever og for å øke kapasiteten ved Rønvik skole. Det er behov for betydelige oppgraderinger og ventilasjon. Gjenstående arbeider i 2018 er blant annet utskifting av vinduer.

13. Alstad Barneskole. I likhet med Alstad U og Østbyen er det en utfordring med arealknapphet til grupperom og lærerarbeidsplasser. Det er foretatt en byggeteknisk vurdering av bygget som viser betydelig rehabiliteringsbehov. Problemene er sammenlignbar med de man har på Østbyen skole.

For å sikre et godt beslutningsunderlag og gode beslutninger bør det vurderes hvilke muligheter som finnes før det besluttes hva som skal gjøres videre med Alstad barneskole.

Det gjennomføres derfor en tilstandsvurdering og utarbeides et mulighetsstudie i samarbeid med skolen der behov, løsninger, kostnader, fremdrift, mv. belyses og vurderes. Kommunen har mange gamle bygg, noe som gjør at det også må foretas vurderinger i forhold til et eiendomsforvaltningsperspektiv. Det avsettes i første omgang penger til tilstandsvurderingen og mulighetsstudiet i 2018.

14. Vatnlia leirskole. Bodø naturskole har utarbeidet "Visjonen Sjunkehatten leirskole" i forbindelse med kjøpet av Vatnlia leirsted. Det var avsatt prosjektmidler på 0,3 mill kr i 2017 slik at planene kan gjennomarbeides og revideres. Dette skal gjøres i prosjektgruppe bestående av grunnskolekontoret, utbyggings- og eiendomskontoret, arkitekt og Bodø naturskole. Arbeidet er ikke kommet i gang ennå, utbyggings- og eiendomsavdelingen gjennomfører nå en nærmere kartlegging av byggene. Kartleggingen og resultatet av arbeidet til prosjektgruppen vil gi sikrere tall til økonomiplanen. Prosjekteringen er anslått til 1,2 mill kr i 2020. Byggeinvesteringene som er anslått til 8 mill kr vil komme etter 2021. Jamfør utarbeidet visjon og skisse, skal de tre elevhyttene rives og erstattes med nye kåter. I tillegg må det oppføres et servicebygg med dusjer, toaletter, tørkerom og felleskjøkken. Øvrige bygg beholdes og vedlikeholdes/renoveres. Utearealene rundt byggene skal samtidig oppgraderes til et attraktivt leiområde.

15. Aspåsen modulbygg I forbindelse med rehabiliteringsarbeidene på Aspåsen må elevene ut av skolen. Dette løses gjennom at 1-4 trinn vil få plass i 2. etasje på Bankgata skole, mens 5-7 trinn har behov for et modulbygg i skolegården på Aspåsen. Behovet vil være klasserom og lærerarbeidsplasser for 5-7 trinnet. Resten dekkes gjennom tilgang på spesialrom på Bankgata skole og fortsatt bruk av gymsal på Aspåsen. Etter to års brukstid på Aspåsen er planen at bygget skal deles og flyttes til Bodøsjøen skole hvor det er behov for flere klasserom og Østbyen skole og Alstad barneskole der det er behov for lærerarbeidsplasser.

16. Modulbygg BVO. BVO bruker i dag deler av 2. etasje på Bankgata. Disse lokalene skal overtas av Aspåsen i ombyggingsperioden. I Nordstrandveien 41 er lokalene som BVO leier her for små for dagens aktivitet. Voksenopplæring basert på asylsøkere, flykninger og innvandrere varierer i omfang, mens tilrettelegging av kontorlokaler til undervisning fordrer lange leiekontrakter for på betale ned investeringer til ombygging. En mer fleksibel løsning er derfor at deler av virksomheten til BVO flytter inn i et modulbygg hvor kapasitet kan tilpasses nivået og deler kan evt. benyttes andre steder når det ikke er behov for lokalene. Modulbygget er tenkt lokalisert på kommunens tomt ved siden av Hålogalandsgata 131.

Barnehage:

17. Oppgradering VVS anlegg. Ingen endringer i forhold til tidligere vedtatt ramme, med unntak av økning og videreføring i 2021.

18. Barnehagens uteområder. Arbeidet med skolenes og barnehagens uteområder vil foregå fortløpende for å lukke avvik og oppgradere uteområder som har behov for det. Uteområdene har en hard bruk og lekeapparater slites ned. Det er et stort etterslep ved enkelte skoler og barnehager. I ØP 2017-2020 er det avsatt penger til investering i uteområdene I tillegg er det avsatt penger til vedlikehold og drift av uteområdene på Utbyggings- og eiendomsavdelingen sitt budsjett. Det er nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra OK-avdelingen, By teknikk og Utbyggings- og eiendomsavdelingen som jobber samordnet og systematisk med skolenes og barnehagens uteområder. Status for arbeidet er redegjort for i orienteringssak til OK-komiteen og PNM-komiteen den 11.10.17. Det er viktig at kommunen setter av tid og ressurser til dette arbeidet og at satsingen videreføres i kommende økonomiplanperiode.

19. Løding barnehage. Er i dag en 4 avdelings barnehage fordelt på 2 bygg (2 avdelinger i brakke ved Engmark barnehage). Engmark barnehage har 8 avdelinger, hvorav 2 avdelinger er tenkt inn i nye Løding barnehage. Det betyr at ved å bygge en ny 6 avdelingsbarnehage, får vi hele Løding barnehage samlet i ett bygg. Ved å nedjustere Engmark til en 6 avdelings barnehage, sparer vi pedagogisk konsulentstillingen i Engmark. Kapasiteten på Tverlandet vil bli den samme som i dag. Etterspørselen på Tverlandet er per i dag større enn kapasiteten. Det gjennomføres i første omgang en samlet tilstandsvurdering og mulighetsanalyse av alle barnehagebyggene på Løding og Engmark som grunnlag for videre beslutninger.

20. Barnehage Mørkvedbukta. Det planlegges en 6-avdelings barnehage i Mørkvedbukta. I dag er det to kommunale barnehager på Mørkved, en 4 avdelings barnehage fordelt på to kommunale bygg og en 2 avdelings barnehage i kostbare leide lokaler. Ut fra kapasiteten på byggetidspunktet er det mulig å ta ned kapasitet i en av disse to barnehagene for å regulere kapasiteten hensiktsmessig. Planlegging av den nye skolen og barnehagen i Mørkved bukta er igangsatt. Brukergruppe er etablert og rom- og funksjonsbeskrivelser skal ferdigstilles innen utgangen av 2017. Barnehagen og skolen (byggetrinn I) planlegges som et samlet bygg, men som to enheter. Dette gir mulighet for pedagogisk samarbeid og sambruk av enkelte funksjoner og vil gi driftsmessige gevinster.

21. Sentrum barnehage avdeling Vestbyen. Leieavtalen på Sentrum barnehage avd. Parkveien utløper i juli 2021. Vi betaler husleie på kr. 655.000 per år. Bygget er gammelt og slitt og det har behov for betydelig oppgradering. Ved å avslutte leieforholdet, må vi utvide Sentrum barnehage avdeling Vestbyen med 2 avdelinger. Kapasiteten blir da lik som i dag. På grunn av stor etterspørsel i Sentrum, bør vi ikke avslutte leieforholdet til Parkveien uten å oppjustere Vestbyen til en 4 avdelingsbarnehage. Det skal gjennomføres en tilstandsvurdering og mulighetsanalyse av Vestbyen barnehage før planlegging og eventuell ombygging/påbygging til 4-avdelings barnehage.

Helse og omsorg:

22. HMS tiltak/bygg, rullerende handlingsplan. Prosjektet omfatter forskjellige HMS tiltak basert på virksomhetenes årlige rullerte HMS planer, og behov for investeringer på bygg innenfor helse- og omsorgsavdelingen. Dette innenfor en årlig bevilgning på 2,5 mill kr.

23/24. Hovdejordet sykehjem (3.etg) – 12 nye sykehjemsplasser. Fra budsjett/ økonomiplan 2015-2018 har det vært planlagt å omgjøre 9 leiligheter til 12 sykehjemsplasser i 3. etasje, i Vebjørn Tandbergsvei 7. Tidligere kostnadsoverslag fra 2015 er prisjustert. Ved utbygging av Hovdejordet sykehjem med 12 plasser i perioden 2018 - 2020 vil det gis mulighet for fremtidig endret drift ved Vollsletta sykehjem. Her kan det etableres omsorgsboliger med fellesareal og tjenestearreal.

25/26. Miljøtjenesten – Aktivitetssenter. Helse- og omsorgsavdelingen har behov for å samlokalisere eksisterende aktivitetssenteraktivitet lokaler på Symra dagsenter, og i leide lokaler i Notveien (leide lokaler). Videre samarbeider avdelingen med Bopro AS om kjøp av «kommunalplasser». Enkelte brukere følges også opp fra egen bolig. Tiltaket er planlagt å erstatte dagens tjenestearer, og foreslås samlokalisert med ny avlastningsenhet.

27/28. Miljøtjenesten – Avlastningsenhet. Behovet for avlastning er økende. Kapasiteten i Stadion- og Tiurveien avlastning er utnyttet. Det er behov for å utrede ny og ytterligere kapasitet. Nytt bygg vil samlokalisere dagens aktivitet, og sikre fremtidig fleksibel og rasjonell drift. Etablering av ny avlastningsenhet foreslås samlokalisert med nytt aktivitetssenter.

29. Helse og omsorg – Innstallering av nødstrøm agg. Nødstrømsaggregat som backup ved strømstans. Opprinnelig prosjekt planlagt ferdigstilt i 2017, men installasjon i Vollsletta Sykehjem gjenstår og planlegges ferdigstilt i 2018.

30/31. Helse- og omsorgsbygg - plasser til heldøgns omsorg mv. I regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020 (*Omsorg 2020*) presiseres det at fremtidens sykehjem og omsorgsboliger må utformes ut fra brukernes behov, og ha en mer fleksibel utforming. Det er behov for å øke kapasitet på omsorgsboliger med bemanning, øke andelen korttidsplasser, gradvis justere antall langtidsplasser. Løsningene vil måtte omfatte både endring i bruk av bygningsmassen kommunen allerede disponerer, og nybygg.

Nye oppgaver til kommunene gjør at Bodø kommune må jobbe annerledes og smartere. Avdelingens strategi vil blant annet være å søke å samle tjenester for å legge til rette for tverrfaglig samhandling. I nytt bygg er så langt følgende tiltak ønskelig å samle; ny legevakt, overgrepsmottaket, nytt legesenter herunder vurdering av samlokalisering av dagens kommunale legekantor, ny KAD sengepost, nye plasser med heldøgns omsorg (sykehjem og omsorgsboliger), herunder samlokalisering av korttidsplasser, og arealer til aktivitet.

Avdelingen vil i den nye kommunedelplanen for helse, omsorg og sosial gi tilrådninger ift innholdet i dette nye bygget. Det er naturlig at utredning i forhold til demenslandsby gjøres i tilknytning til dette prosjektet.

32. Vågønes helsepark. Bodø kommune utredet i 2015 mulighetene for å videreutvikle Vågønes gård som en fleraktivitetsgård midt i byen. Bystyret behandlet innledende bruk av området i PS 83/2017, og gav føringer for videre utvikling av helseparken.

Det er utarbeidet et forslag for etablering av Helsepark på Vågønes gård i samarbeid mellom Rehabiliteringstjenesten, Miljøtjenesten(HO-avd.) og Barne- og familieenheten (OK-avd.). Hovedperspektivet er folkehelse, helsefremming og forebygging for alle aldersgrupper, målgrupper og byens befolkning. Selv om forslaget også innebærer personalbase for Frisklivssentralen er grunntanken felles tilgjengelighet for alle tjenester til de lokaliteter som etableres. Tiltaket skal således være sektorovergripende. Området, inklusive lokaliteter, aktiviteter og uteområdet skal baseres på prinsippet om universell utforming og være åpent for byens befolkning. Totalt er det så langt beregnet behov for en bygningsmasse på 3460 m². Dette innebærer arealer til inne trening (1660m²), uteareal(300m²), Kontor og møterom – baselokale for Frisklivssentralen (400m²), gode møteplasser (400m²), kosthold og ernæring (400m²), samarbeid med frivillig sektor og frivillige aktører (100m²) og personalrom (200m²). Trinnvis utbygging vurderes så langt som det mest realistiske mht. realisering. Ulike finansieringskilder må søkes. Videre arbeid forutsetter etablering av egen prosjektorganisasjon med prosjektleder.

33. Ramflogveien – erstatte eksisterende boliger. Boligene i Ramflogveien (1-3/5-7/9-11) er bofelleskap der Miljøtjenesten gir tjenester til mennesker med ulike funksjonsnedsettelse. På sikt må boligene erstattes med mer hensiktsmessige arealer til beboere og tjenesteutøvelse. Tiltaket foreslås skjøvet ut i tid, og må sees i sammenheng med realisering av øvrige tiltak i budsjett/økonomiplan 2018-2021.

34. Arealer til aktivitet. Personer med behov for omsorgstjenester har rett til tiltak som bidrar til en mest mulig aktiv og meningsfylt tilværelse sammen med andre. Formålet med dagtilbud/aktiviteter er blant annet å bidra til en meningsfull hverdag med sosialt samvær, trygghet og opplevelse av mestring. Bodø kommune har i dag ulike dagtilbud som er rettet mot ulike grupper; psykisk utviklingshemmede, dagopphold i institusjon for hjemmeboende, dagtilbud til mennesker med fysiske og lettere psykiske funksjonsnedsettelse, og dagsenter som er møtested for personer som sliter med psykiske problemer. Det Bodø kommune mangler er dagtilbud til demente og lavterskel aktivitetstilbud i de ulike bydelene, spesielt der det er etablert nye boligkomplekser med mange eldre beboere. Dag- og aktivitetstilbud bygger opp under Bodø kommunens strategi om at innbyggerne kan bo lengst mulig hjemme i eget hjem.

35. Stadiontunet sykehjem – tøy/søppelsjakt. Gjennom HMS arbeidet på Stadiontunet sykehjem er det tidligere kartlagt behov for å bygge ny tøy/ søppelsjakt. Tiltaket er tidligere utsatt/ uprioritert.

36. Varmepumpe TBSS. Installasjon av varmpumpeteknologi på bygg som i dag har el-kjeler og vannbåren varme for å oppnå kommunens ENØK-målsetning.

37. IKT – Innovasjon helse og omsorg. Helse- og omsorgsavdelingen vil videreutvikle fagsystemene Gerica, CGM og SamPro i form av nye moduler for en mer effektiv helse og omsorgstjeneste. Den velferdsteknologiske plattformen skal videreutvikles for å kunne håndtere de velferdsteknologiske løsninger som tas i bruk.

- Implementeringen av administrativ velferdsteknologi knyttet til elektronisk pasientjournalssystem fortsetter. Løsningene breddes i hele helsetjenesten;
 - Lifecare Mobil Pleie (smarttelefoner)
 - Lifecare eRom (elektroniske pasientrom)
 - Lifecare eLås (elektroniske lås tilgjengelig fra mobil pleie)
 - Lifecare eSense (initiering av sensorer fra, og mottak av sensor verdier i, elektronisk pasientjournal system)
- Adgangskontroll som del av de velferdsteknologiske løsninger ved Sørkjedet bokollektiv ferdigstilles (fase 3).
- Helsevakt for administrasjon og utførelse av digitale helseoppdrag etableres.
- Smarthus løsninger i nye helse- og omsorgsboliger etableres, eksempelvis Vollsletta 8/10 under bygging på Vollen.
- Effektive IKT løsninger for kommunikasjon slik at pasienter, pårørende og frivillige lett kan kommunisere med pleiepersonell etableres, herunder 2-veis dialog (lyd/bilde) for tilsyn, veiledning, kontakt, oppfølging, etc.
- Tilby trygghetspakker ut over ordinære hjem, dvs i omsorgsboliger og institusjon som gir økt trygghet for pasient og pårørende, og som samtidig minsker behovet for fysisk tilstedeværelse av pleiepersonell.
- Tilby brukere av kommunale helse- og omsorgstjenester velferdsteknologiske løsninger der større vekt på selvhjelp, selvstendighet, stimulans, sosial deltakelse, aktiv omsorg og hverdagsrehabilitering skal ligge til grunn.
- Tilby løsninger for avstandsoppfølging av pasienter, dvs automatiserte medisinske målinger for de pasienter som selv kan gjennomføre disse, eller kan utføre disse ved hjelp av digital

veiledning. Dette gir større fokus på selvhjelp og selvstendighet (hverdagsrehabilitering), og minsker samtidig behovet for fysisk oppmøte av pleiepersonell hos de pasienter som gis slike velferdsteknologiske løsninger.

- Personvern og informasjonssikkerhet knyttet til velferdsteknologiske løsninger. Innbefatter ROS-analyser, retningslinjer for internkontroll og samtykke, og retningslinjer for personvern og informasjonssikkerhet knyttet til sensor teknologi. Dette må ha et kontinuerlig fokus og utvikles i parallell med teknologiutviklingen og bruken av de velferdsteknologiske løsninger som etableres.
- Framtidige helseløsninger – virtuell helse og omsorg (skisseprosjekt Innovasjon Norge).

38. IKT – grunnleggende IKT infrastruktur. Sambandsløsninger (nettverk, switch, brannmur, servere, strøm, ups strøm, etc) må være på plass for at fagsystemer og sensor teknologi skal kunne fungere. Innenfor helsesektoren inngår også lukkede mobil- og trådløstnett i grunnleggende IKT infrastruktur, for å sikre sensitiv datakommunikasjon og mobilitet innendørs og utendørs.

39. IKT – pasient- og ansatte varsling institusjon/bolig. Trygghetsalarm løsninger for pasienter inklusiv innendørs posisjonering for den som utløser alarm. Nødalarm fra ansatte inklusiv innendørs posisjonering for den som utløser alarm. Tiltakene skal erstatte de utdaterte alarmanlegg som finnes i ulike lokasjoner i dag.

40. IKT – ansattevarsling hjemmetjeneste. Mobil nødalarm for ansatte i hjemmetjeneste / andre mobile tjenester med geografisk posisjonering. Det vises for øvrig til tidligere pålegg fra Arbeidstilsynet.

41. Ny heis – Kongensgt. 14. Bygget har 5 etasjer med 28 leiligheter til funksjonshemmede. Dagens heis er hyppig ute av drift, og slitasjedeler finnes ikke lenger. Dagens situasjon avstedkommer store vedlikeholdskostnader, og ubehag for brukerne og tjenesteutøvere.

42. Tilbygg kontor/møterom – Ramflogveien. Manglene personalfasiliteter til pauser/møter i eksisterende tjenestebygg. Skille mellom beboerareal og tjenesteareal er ikke tilfredsstillende. Som korrigerende tiltak foreslås det å bygge om en garasje på tomten til formålet.

43/44. Utprøving av "leie - før - eie"- modell. Fra 2018 skal Bodø kommune starte opp med modellen «Leie-før-eie» for å styrke satsingen med å hjelpe flere vanskeligstilte til å eie egen bolig. Tiltaket skal benyttes på husstander som på aktuelt tidspunkt ikke er i stand til å betjene et boliglån, men som i løpet av en gitt periode vil kunne bli i stand til dette. Det er behov for å anskaffe to til tre boliger årlig til tiltaket. Tiltaket fremgår av forslag til ny Boligplan.

45. Sonebase i privat boligmasse. I den grad det vurderes om hensiktsmessig vil det i boligkomplekser/ geografiske område med flere eldre kunne vurderes som formålstjenlig å gå til anskaffelse av tjenestebase. En tjenestebase i umiddelbar nærhet til brukerne vil sikre mer rasjonell drift og et bedre tjenestetilbud til mottaker.

46. Krisesenteret i Salten – nybygg. Bystyret behandlet ulike utfordringer for Krisesenteret i Salten i PS 13/14. Videre ble det ved bystyrets behandling av budsjett/ økonomiplan 2017-2020 gitt føring for å utrede saken nærmere. Det foreslås å utrede nytt Krisesenter i Salten, og legge midlertidige løsninger til side. Tiltaket fremgår av forslag til ny Boligplan.

Veier og byutvikling:

47-51. Bypakke Bodø. Bypakke Bodø budsjetteres på tre ansvarsnumre. Finansiering skjer gjennom innbetalinger fra bomsekskapet samt mva-refusjon. Bodø kommune har forskuttert store deler av kommunal egenandel i bypakken, gjenstående beløp for kommunal finansiering utgjør netto cirka kr 2 mill kr. pr år eks. mva.

52. Oppgradering av kommunale veier. Gjelder ekstraordinære vedlikeholdstiltak på kommunalt vegnett, jmf Hovedplan veg. Gjelder også oppgradering av kommunale veier ihht asfaltprogram.

53. Rehabilitering/asfaltering distriktene. ASFaltering og oppgradering av veier i distriktene. I 2018 prioriteres fullføring av oppgradering og asfaltering av veier på Fjære.

54. Opprusting sentrumsgater. Forbedre gatemiljøet i sentrum, bygging av fortau samtidig med sanering av vann- og avløpsledninger. I forbindelse med utbygging av fjernvarmeanlegg tilkommer også kostnader for Bodø kommune for oppgradering av fortau.

55. Oppgradering bruer. Midler til oppgradering og påkrevd vedlikehold av et årlig utvalg av kommunens 70 bruer.

56. Vei- og gatelys kommunal bev. Midler til utskifting av gatelys i VVA-prosjekter, utskifting/fornyning av eldre gatelystmaster og gatelyskabler samt utgifter ved nedlegging av kabelnett fra luft til jord. Utskifting av rustne gatelystmaster prioriteres også høyt.

57. Byteknikk - innkjøp maskiner. Utskifting av nedslitt feiemaskin. Av miljøhensyn må utskifting prioriteres.

58. Oppgradering lekeplasser. Jmf sak om oppgradering av kommunale lekeplasser.

59. Brannvannstank Kjerringøy. Innkjøp av brannvannstank på Kjerringøy for økning av brannvannsdekning og brannsikkerhet på øya.

60. Vei Burøya. Etablering av ny vei nord for sildoljefabrikken i sammenheng med utvikling av nytt industriområde(DA-prosjekt). Prosjekt gjennomføres i samarbeid med Kystverket ifm utfyllingsarbeider for deponi mellom Langskjæret og Nyholmen.

61. DA-midler. Kommunen har søkt og fått tilsagn om DA-midler til prosjektet.

62/63. Soløyvannet - omlegging vei. Soløyvannsveien er bygd om i forbindelse med ny undergang under jernbanen i Jensvollidalen. Gjenstående veg vest for Tusseladden barnehage må legges om som G/S-veg og det må etableres ny adkomstveg til Soløyvannsveien 99. Ombyggingen vil frigjøre areal for å selge kommunal ubebygde tomt på Gnr/Brnr 40/573.

64/65. Årnesveien fortau. Det er søkt om fylkeskommunale trafiksikkerhetsmidler for bygging av nytt fortau langs Årnesveien. Fortau etableres på en 160 meter lang strekning forbi kunstgressbane ved Rønvik skole og forbi Rønvik barnehage.

66. Saltstraumen sentrum - forprosjekt veiløsning. Midler til forprosjektering av vegløsninger i Saltstraumen sentrum, ref områderegulering vedtatt i 2015. Forprosjektet skal kunne ut i en prioritert liste over aktuelle vegtiltak i Saltstraumen sentrum med tilhørende kostnadsoverslag.

67. Erverv av gammel veggrunn. Eiendomsgrenser for private eiendommer ble tidligere lagt midt i kommunale veier. Det må nå gjennomføres ervervstiltak for å rydde opp i eiendomsforholdene slik at Bodø kommune blir eier av all kommunal veggrunn. Det vil påløpe utgifter til arealoverføring, oppmåling, fradeling og tilknyttede ervervsprosesser.

68. Hunstadveien G/S-vei – oppgradering. Fortauet/GS-vei langs Hunstadveien er smal og i delvis svært dårlig forfatning og foreslås rehabilitert fra Alf Asplunds vei og til og med undergangen ved Hunstadringen, ca 800-850 m. asfaltert strekning. G/S-veien bør breddeutvides, busstopper utbedres og forgjengeroverganger belyses.

69. Torget lekeplass UU adkomst. Lekeplass etablert på torget er ikke tilgjengelig for alle. Universell utformet adkomst må etableres.

70/71. Feltutbygging. Dette er midler til tilrettelegging av salg av tomter/eiendommer i kommunen. Finansieres ved bruk av tomteutbyggingsfondet.

72. Parkering Kvartal 99. Bystyret har vedtatt at prosjektet videreføres med 350 parkeringsplasser i 2 etasjer. Det skal også etableres en aktivitetspark på toppen av garasjeanlegget innenfor kostnadsrammen på 250 mill kr. Forslag til fremtidig driftsmodell for parkeringsanlegget legges frem i egen sak til bystyret.

73. Kai Skjerstad. Tilleggsbevilgning. Endelig beregning av kostnader viser at prosjektet mangler 8 mill kr til fullfinansiering.

Kultur og idrett:

74. STimuli. Videreføring av styringsgruppens prioriterte tiltak. Muligheter behandlet i Formannskapetets RS x/2017. Ekstra midler bør prioriteres for å oppgradere med grus lysløype-traséene Breivad – Frosktjern, Golan – Skihytta, Maskinisten - Golan og modellflyplassen - Vanntårnet. Ekstern finansiering forutsetter egenandel. Prosjektene er spillemiddelberettiget.

75/76. Lager/Servicebygg Mørkvedlia. Vil forhindre forringelse av utstyr. Tidsbesparende for driftsenheten. Berettiget inntil 1,2 mill kr i spillemidler.

77. Treningsparker. Utendørs treningsparker. Seks parker er vedtatt realisert innen 2019, jmf. Formannskapetets vedtak 22. juni 2017. Spillemiddelberettiget.

78/80. Nordstrandahallen rehab sportsgulv. Sportsgulvet i Nordstrandahallen har ikke vært skiftet siden hallen ble bygd i 1998. Gulvet har sprekker og ujevnheter flere plasser, og egner seg ikke lengre til hverken trening eller kamper. Gulvet utgjør per i dag en sikkerhetsrisiko, og er midlertidig utbedret med tanke på en fullstendig rehabilitering sommeren 2018.

81. Vanningsanlegg isløkker. Etablering av egne vanningsanlegg/kraner i lokalmiljøet/skolegårder for vanning av isløkker. Lag/foreninger og FAU'er gis tilgang.

82. Kjøp av eiendommer i Bodømarka. Kommunalt eierskap av sentrale områder i Bodømarka gir kommunen mulighet for å utvikle områdene. Gjennom god tilrettelegging gis Bodøs befolkning flotte muligheter for aktivitet, rekreasjon og opplevelse. Egne saker om kjøp av eiendommer legges fram for politisk behandling i hvert enkelt tilfelle.

83-85. Aspmyra kunstgressbane rehab lysanlegg. Aspmyra kunstgressbane er det mest brukte breddefotballanlegget i Bodø kommune, og én av tre helårs kunstgressbaner for breddefotballen. Lysanlegget er utrangert og det anbefales en fullstendig sanering da bare 17 av 44 lyspunkter virker. Anlegget er forsøkt reparert med det resultat at sikringer ryker og røykutvikling i mastene. Rehabiliteres ikke lysanlegget vil banen ikke være mulig å benytte i vinterhalvåret, eller etter mørkets frambrudd. Det ble bevilget kr 1 mill i bystyrets PS 120/2015. Behov for ytterligere midler.

86/87. Turnhall og klatrehall. Kommunen har forskuttet spillemidler i 2017. I denne økonomiplanen forutsettes det at spillemidlene kommer inn, og at disse brukes på å betale avdrag.

88. Bru – Breiva. Broa ved Breiva er ikke dimensjonert for vekten av kommunens nye tråkkemaskin. Broen utgjør også en sikkerhetsrisiko for skiløpere når broen skal krysses. Med ny bro kan en effektivisere driften av lysløypenettet samtidig som den utfordrende adkomsten til brua utbedres.

89-91. Vakthytt Keiservarden. Behandlet i Bystyrets PS 17/60. Miljødirektoratet har i ettertid meldt til Bodø kommune at tiltaket er spillemiddelberettiget, men det forventes fem-seks års ventetid på midlene. Forskutteres de statlige spillemidlene kan framdriftsplanen overholdes. Vakthytta kan dermed kjøpes og oppgraderes som skissert i saken.

92. Skarmoen, forskuttering spillemidler. Kommunen har forskuttert spillemidler i 2017. I denne økonomiplanen forutsettes det at spillemidlene kommer inn, og at disse brukes på å betale avdrag.

Kirke:

93. Oppgradering kirker. Bevilgning til diverse rehabiliteringsarbeid.

94. Saltstraumen kirke, nytt orgel. Anskaffelse av nytt orgel til kirka til erstatning for det orgelet som står der og som er i dårlig forfatning. Tiltaket er siste del av orgelplanen for Bodø vedtatt av bystyret i 1994. Kommunen har satt dette opp i fjor i planperioden 2017-2020 som omsøkt av fellesrådet.

95. Bodø domkirke, oppgradering varmeanlegg. Gjelder etablering av helt nytt anlegg for oppvarming. Tiltaket er avgjørende for å oppfylle kravene til inneklima som det nye orgelet stiller kombinert med kravet til komfort for brukere av kirken. Kan gi grunnlag for støtte fra ENOVA. Er satt på vent inntil kirka er tett.

96. Kirkegårder – omregulering 2018. Det er behov for flere gravplasser på kirkegårdene i sentrum. Det er rom for å kunne gjenbruke en del graver. Se egen rapport. Prosjekteringsarbeidet er i gang. Det er stor usikkerhet om hva prosjektet vil koste. Vi venter på rapporter som kan gi oss et estimat, men foreløpig gjetning er på ca 6-7 mill ink. mva. Det er uansett sikkert at det blir mye billigere enn nyetablering. Prosjektet omfatter også oppgradering av andre områder enn de som er omregulert, inkl. ny adkomst. Kommunen bevilget kr 3 mill til dette i 2017.

Kommunens fellesområde:

97. IKT-plattformprosjekter. Det tilrettelegges for en IKT plattform som i langt større grad enn tidligere håndterer samhandling på tvers og mobilitet. I tillegg så trer en ny personvernforordning (GDPR) i kraft 25. mai 2018. Den vil styrke og harmonisere personvernet ved behandling av personopplysninger – noe som krever justeringer på eksisterende plattform. I kommunens ulike digitaliseringsløp vil det være nødvendig med anskaffelse av tilleggsmoduler til noen av de eksisterende fagsystemene.

98. Webside til Bodø kommune. Bodø kommune ønsker å styrke og forbedre informasjon til innbyggere i Bodø kommune. Det legges opp til et arbeid med å revidere form og innhold i våre hjemmesider, i dette inngår arbeid med søkemotor, forenkling og forbedring. Satsingen sees også i sammenheng med vedtatte demokratiprojekt i Bodø kommune.

99. E-læring og HRM ressursstyring. Anskaffe kompetanseportal for alle ansatte i Bodø kommune som erstatter Knowledgeportalen som kun omfatter de som skal inn i nytt Rådhus. Kompetanseportalen skal benyttes til blant annet e-læringsmoduler. Etter selve anskaffelsen vil det påløpe årlige lisenskostnader, anslått til 300 tusen per år. Anskaffelsen skal bidra til bedre kvalitet og som verktøy i lederstøtte/opplæring. HRM ressursstyring fase 2: digitalisering av administrative arbeidsprosesser for turnusarbeidere innenfor

100. Smart Bodø plattform. Det pågår en rekke digitaliseringsinitiativ i alle kommunes avdelinger. Velferdsteknologi, ByLAB'en, iPads i skolen og Smart Bodø satsingen er eksempler på slike. Disse satsingene krever en felles teknisk plattform for å kjøre «sine» løsninger på slik at data og funksjonalitet kan deles på tvers av plattformen. Dette vil igjen skape grobunn for lokal næringsutvikling og bedre tjenesteyting fra kommunens side. Dagens IKT plattform er ikke rigget for å håndtere denne type løsninger, og Bodø må – på lik linje med alle andre – etablere en egen plattform for denne type løsninger i den grad det er ønskelig å videreføre satsingen på Smart Bodø prosjektene. Smart Bodø plattformen er en nødvendig investering både for å gjennomføre kommunens digitaliseringsprosjekter og for å kunne hente ut gevinstene fra nevnte prosjekter.

101. Digitalisering administrative tjenester. Administrasjonen er kommet i en situasjon hvor det er tvingende nødvendig å digitalisere de mest arbeidskrevende prosessene. Dette skyldes en kombinasjon av flere faktorer; flere medarbeidere i kommunen totalt, mer komplekse tjenester kombinert med nedbemanningskrav i avdelingen. Det planlegges å fokusere innenfor områdene; lønnskjøring, tilsetning og bestilling av IKT tjenester. Konkret gjelder det å digitalisere arbeidsavtaler og automatisere deler av dagens lønssystem. Lykkes ikke digitaliseringsløpene vil enten tjenestenivået måtte reduseres eller så må bemanningen økes.

102. Modernisering av kommunens grafiske profil. Kommunens grafiske profil er noe utdatert. Her settes det av midler til oppgradering og modernisering av uttrykket.

103. Brannoppgradering. Brannoppgradering av bygg består i ulike aktiviteter. Fokuseres her på å oppgradere kommunens bygg med tanke på krav om brannsoner og brann klasse (branndører/vegger) samt brannhindrende tiltak

Hovedfokus er:

Pri. 1 personsikkerhet

- Rømningskorridorer
- Brannceller der vegger mellom rom/lokaler (eksempel klasserom) og korridorer innehar en brannklasse.

Pri. 2 Risikovurdering av brannobjektet ved slukking

- Brannmannskap skal kunne forutse utviklingen i en brann før de setter i gang slukking og ytterlig evakuering
- Ha tilstrekkelig sikkerhet for slukkemannskap

Pri. 3 Skadebegrensning av bygningsmassen

- Minimalisere økonomisk tap i bygningsmassen
- Hindre ukontrollert spredning til omgivelser

104. Styringssystem. Fullføring av tidligere påbegynt prosjekt for å utarbeide et dynamisk styringsverktøy for hele kommunen. I 2018 skal etter plan styringsdata fra områdene barnehage og skole inn i systemet.

105. Vedlikehold etterslep bygg. Ingen endringer i forhold til tidligere vedtatt ramme, med unntak av videreføring i 2021.

106. ENØK oppgradering varmestyring / SD-anlegg. Økning i 2020 og 2021 grunnet Mørkved sykehjem og Furumoen helsesenter er som er lagt inn som høy prioritet å få inn på SD.

107. Tomtesalg/avsetning fond. Bodø kommune har utarbeidet en oversikt over boligfelt/tomter som forventes solgt i økonomiplanperioden. Salget blir lagt inn i investeringsbudsjettet, med en motpost på avsetning til tomteutbyggingsfondet.

108. Workflow- system. Prosjektet skal se på hvordan man best løser driftsoppgaver relatert til byggene i Bodø kommune. Samtidig er der i prosjektet også satt av midler til utvikling/utskiftning av FDVU IKT system. Prosjektet er nå i pilotfasen og forventes avsluttet i oktober 2018.

108-112. Nye Bodø Rådhus. Byggeprosjektet er vedtatt gjennomført innenfor en kostnadsramme på 615 mill kr, inklusive 50 mill som er avsatt til reserver for forventede tillegg (P50). Dvs. at det ikke er avsatt reserver til å håndtere usikkerhet utover det.

Etter gjennomførte anbudskonkurranser og vurdering av kostnadsreducerende tiltak lå anbudsprisene 12,5 mill høyere enn de kalkulerte priser som lå til grunn for fastsettelsen av

kostnadsrammen. (Nedjustert fra 14 mill kr i forrige tertialrapport) Det ble besluttet å dekke merkostnaden på 12,5 mill kr av reserven og videreføre prosjektet.

Fasadeløsningene på nybygget er uvanlig og komplisert. Gjennomgang og kvalitetssikring av fasadeløsningene med entreprenører og rådgivere etter kontraktsinngåelse, har avdekket at de blir 26,6 mill kr dyrere enn det som fremgår av anbudene. (Oppjustert fra 24 mill kr i forrige tertialrapport).

I tillegg er det avdekket lekkasje i taket på Banken som gjør at taket må totalrenoveres. Dette er kalkulert til en kostnad på ca. 4-5 mill kr.

Økte kostnader til uforutsette forhold i grunnen og endret spunt/stagløsning er kostnadsberegnet til ca. 2 mill kr.

Andre mindre uforutsette endringer på eksisterende bygg pr. 12.09.17 er på 1-2 mill kr.

Prosjektets reserver er etter dette kun 2-4 mill kr. Dette er meget lite på et så stort prosjekt selv om grunnarbeider nå er kommet i sluttfasen og nybygget er i ferd med å bli reist. Innvendige rivearbeider av konstruksjoner er også i sluttfasen slik at mye uforutsett er avdekket. Det er likevel stor sannsynlighet for at det vil påløpe noe ekstra kostnader på ytterligere tilpasninger i eksisterende bygg.

Tett og god fremdrifts- og kostnadsstyring vil fortsatt ha sterkt fokus. Prosjektet vil ha fokus på kostnadsreducerende tiltak i gjennomføringen av prosjektet.

I tillegg til forsinkelse i anbudsprosessen (jfr. 1. tertial), har uforutsette forhold i grunnen medført noe forsinkelse, slik at fremdriften forskyves ytterligere en måned med ny ferdigstilling i mai 2019.

113. Oppgradering av el-anlegg. Oppgradering av elanleggene består i utskifting/oppgradering av hovedavtaler, underfordelere nødløsanlegg og brannsentraler. Oppgradering av installasjon i henhold til forskriftskrav, typisk eksempel er etablering av jording der dette mangler samt oppgradering av varme og belysningsutstyr. Fokus på kommunens tjenestebygg.

114. BKP-egenkapitaltilskudd. Det er budsjettert med en overføring på 1,5 mill kr til Bodø kommunale pensjonskasse i 2018-2020. Midlene går til styrking av egenkapital som følge av vekst i antall pensjonister. Midlene skal også styrke pensjonskassens soliditet. Finansieres med overføring fra driftsregnskapet.

VA:

115. Sanering sentr.vann. Midler til sanering av gammelt vannledningsnett i sentrumsområdene for å øke kapasiteten og bedre forsyningssikkerheten. I 2018 prioriteres utskifting av ledningsnett i sammenheng med bypakkeprosjekt i Hernesveien samt Fredensborgveien med tilstøtende gater.

116. Burøya/Valen – Nyholmen. Forsterke vannforsyningen til Burøya og Nyholmen, for videre utvikling av og legge til rette for ny industri i området. Bygging planlegges startet i 2017 i kombinasjon med bygging av kommunalt avløpsanlegg til området.

117. Hunstadlia - Junkervei - VL i Rv tunnel. Midler for opprydding i vannledningsnett ifm riksveiutbyggingen på Stormyra. I 2019 og 2020 er det avsatt midler for sammenkobling av hovedvannledning mellom Grønnåsen og Stormyra, for avlasting av dagens forsyning over Rønvikjordene.

118. Vannledning Godøynes – Skålbones. Sikre reservevannforsyninga til Saltstraumen området ved å sammenkoble området til hovedvannverket. Det legges til grunn at Saltstraumen skal permanent forsynes fra hovedvannverket. Samtidig skal bebyggelsen på Øyjord gis vanntilknytning.

119. Oppgradering ledningsanlegg Knaplund. Oppgradering av eldre vannledningsnett og forsterking av vannforsyning til Knaplund.

120. Forsterking brannvannsdekning/oppgradering. Forsterking av vannledningsnett for å oppnå brannvannsdekning og tilstrekkelig leveringskapasitet for nye bolig og næringsområder samt eksisterende områder med manglende kapasitet.

121. Hunstad Sør og Mørkvedbukta. Forsterking av vannforsyning til områder sør for Rv 80 på Hunstad sør og Mørkved sør.

122. Vollsletta - reguleringsplankrav TA SAK. Oppfylging av krav i reguleringsplan for Vollsletta for bygging av nye omsorgsboliger. Gjelder ny vannledning i Vollveien for å oppnå brannvannsdekning.

123. Vannforsyning Seines/Gillesvåg. Ref. sak PS 17/58. Prosjektering og bygging av ny kommunal vannforsyning til Seines og Gillesvåg innarbeides nå i økonomiplanen. Utgiftene kommer som tillegg til øvrige nødvendige investeringer. Planlegging og prosjekteringsarbeider igangsettes i 2019.

124. Reinsletta mm - forprosjekt sanering ifm Bypakke Bodø. Gjennomføre forprosjekt for sanering og utskifting av vann- og avløpsnett på Reinsletta i forbindelse med bypakkeprosjekt for oppgradering av Reinslettveien.

125. Hjulgraver VA. Hjulgående gravemaskin. Dette er en beredskapsmaskin som benyttes ved vannlekkasjer med mere. Den har nå hyppige og dyre driftsavbrudd.

126. Innkjøp lastebil. Det er nødvendig å starte utskifting av de større lastebilene våre og starter med den eldste i 2018. Bilen inngår også i brøyteberedskapen og det er svært uheldig med driftsavbrudd. Ved erstatning vil den utstyrt med krokløft for bedre utnyttelse.

127. Avløp - Sanering sentrum. Rehabilitering og sanering av gamle avløpsledninger i sentrum for å gi bedre sikkerhet mot kjelleroversvømmelser samt økt miljøgevinst ved separering. I 2018 prioriteres utskifting av ledningsnett i sammenheng med bypakkeprosjekt i Hernesveien samt Fredensborgveien med tilstøtende gater.

128. Stokkvika – Hunstadmoen. Prosjektet omhandler avløpsoppdrydding på Hunstadmoen med to pumpestasjoner og nytt ledningsanlegg og pumpeledning til Stokkvika, hvor det skal bygges nytt avløpsrenseanlegg. Prosjektet omfatter også fjerning av eksisterende avløpsutslipp nedenfor Alstad skole. Avløpsvann overføres ved pumping til nytt renseanlegg i Stokkvika.

129. Bodøsjøen 2. Ny pumpestasjon og overføring av avløp fra blokkene i Bodøsjøen til Jensvoll renseanlegg. Det er utarbeidet forprosjekt for koordinert løsning med boligbygging på salgslagstomten.

130. Burøya/Valen - Nyholmen. Rydde opp i avløpsutslipp på strekningen Burøya – Nyholmen og overføre avløpet til Kvalvikodden renseanlegg. Bygging av kommunalt avløpsnett igangsettes i 2017 koordinert med vannutbygging.

131. Mørkved renseanlegg Utvides. Bygging av nytt avløpsrenseanlegg i Mørkvedbukta. I forbindelse med områderegulering for Mørkvedbukta er renseanlegget nå lokalisert nærmere **sjøen**.

132. Skivik- Løpsmark Renseanlegg. Det planlegges samling av avløpsvann fra bebyggelse i Skivik/Løpsmark til ett nytt felles avløpsrenseanlegg.

133. Bertnes avløpsoppdrydding. Oppdrydding i Bertnesområdet, både mht tilknytning av boliger til kommunalt avløpsnett og utskifting av ledninger for å redusere overvannsmengder i avløpsnettet. Nytt avløpsnett må etableres langs Fenesveien mot Innstrandaveien.

134. Godøyenes avløpsoppdrydding. Oppdrydding avløp i distriktene, vurderes på nytt i forbindelse med revisjon av Hovedplan avløp.

135. Vollsletta - reguleringsplankrav TA SAK. Oppfylld av krav i reguleringsplan for Vollsletta for bygging av nye omsorgsboliger. Gjelder separering av avløpsledning i Vollveien samtidig med bygging av ny vannledning og fortau.

136. Nordstrandveien VA - forprosjekt sanering ifm ny veg. Gjennomføre forprosjekt for sanering og utskifting av vann- og avløpsnett i Nordstrandveien i forbindelse med bypakkeprosjekt for oppgradering av Nordstrandveien.

137. Jensvoll avløpsopprydding –forprosjekt. Gjennomføre forprosjekt for oppryddingstiltak i Jensvoll avløpssone. Prosjektet skal belyse tiltak for å fjerne fremmedvann i avløpsnettet, dvs bekkelukninger i Sørstrupen og Jensvoll dalen. Prosjektet omfatter også oppgradering av Jensvollavløpsrensaneanlegg.

138. Beltehjulmaskin. 25 tonn beltemaskin til anleggsavdelingen. Leier i dag inn maskin. Man ser for seg at det vil være arbeid for denne i overskuelig framtid.

Vedlegg 1 – Uprioriterte investeringer og drift

Investeringer som ikke er innarbeidet i økonomiplanen 2018-2021.

Nr	Uprioriterte investeringer	Total kalkyle	Bevilget før	2018	2019	2020	2021	Drifts-konsekvenser
								Mill kr
1	Flyktningboliger	77 000	19 250	19 250	19 250	19 250		
	Tilskudd Husbanken		-4 750	-4 750	-4 750	-4 750		
2	12 omsorgsboliger - personer med funksjonsnedsettelse	51 600	39 500	25 800				8,0
3	10 bokollektivplasser - personer med funksjonsnedsettelse	43 000		2 000	20 500	20 500		27,2
	Tilskudd Husbanken	-14 150				-14 150		
4	Boliger for personer ut fra institusjon	42 400	13 200	4 500	6 600	8 000	8 000	
5	Småhus	7 000		1 500	1 500	2 000	2 000	
6	Boliger for barnefamilier	59 000		11 800	15 000	15 000	15 000	
7	Omsorgsboliger med fellesareal og tj. Base	62 000			2 000	30 000	30 000	19,5
	Tilskudd Husbanken	-10 000					-10 000	
8	Omsorgsboliger med fellesareal og tj. Base (8)	42 000			2 000	20 000	20 000	9,8
	Tilskudd Husbanken	-11 000					-11 000	
9	Solparken	26 000		10 000	16 000			
10	Isanlegg - nærmiljø	18 000		500	17 500			0,5
	Inntekt spillemidler isløkker						-2 400	
11	Mind senter	35 000				5 000	30 000	
	Tilskudd stat og fylke	-34 000					-34 000	
12	Bestemorenga 2 - Rulleskiløype	20 200	4 200			9 000	7 000	
	Spillemidler Rulleski	-2 500					-2 500	
13	Rønvik vgs flerbrukshall	100 000		500	37 500	37 500	24 500	
	Inntekter spillemidler - Rønvik flerbrukshall	-15 000					-15 000	
	Inntekter NFK investeringstilskudd - Rønvik flerbrukshall	-35 000			-14 000	-14 000	-7 000	
14	Bodø Domkirke - utvendig renovering			15 000				
15	Oppgradering kirker 2018-2021	8 450	2 500		3 800	1 800	1 400	
16	Tverlandet skole, renovering/ny idrettshall	154 000				30 000	124 000	
17	Østbyen	40 500	500		20 000	20 000		
18	Alstad Barneskole	40 000		1 000		19 000	20 000	
19	Hunstad ungdomsskole, nærmiljøanlegg	8 100			300	7 500		
	Tippemidler Hunstad ungdomsskole	-300					-300	
21	Alstad skolegård og nærmiljøanlegg	4 600			300	3 100		
	Spillemidler Alstad	-1 200					-1 200	
22	Tverlandet skole, renovering/ny idrettshall	154 000				30 000	124 000	
23	Rehabilitering Alstad Ungdomsskole	40 000	25 000	15 000				
24	Engmark barnehage - uteområde	200			200			
25	Mørkvedmarka bh - nytt gjerde	1 220		100	1 120			
26	Kyststien	23 000			4 775	4 500	4 500	
	Tippemidler kyststien	-9 225					-9 225	
27	Skateanlegg	15 000			15 000			

Rådmannens forslag 2018-2021

	Tippemidler skateanlegg	-2 400					-2 400
28	Bjørnøy fyr	900		900			
29	Parkour	4 000		250			3 750
30	Kompetanseportal	150		150			
31	ITV (Kameraovervåkning)	3 000		1 000	1 000	1 000	
32	Adgangskontroll på Skoler, sykehjem og barnehager	12 100		9 100	3 000		
33	Molo Givær	10 000		3 000	7 000		

Tabell 65. Upprioriterte investeringer 2018-2021. Tall i 100 kr.

Driftsbehov som ikke er innarbeidet i økonomiplanen 2018-21.

Upprioriterte driftstiltak og behov	2018	2019	2020	2021
Administrasjonsavdelingen				
Grafiker (mangler 50%)	300	300	300	300
Stilling sosiale medier, etc (mangler 100%)	600	600	600	600
Sum utfordringer Administrasjonsavdelingen	1400	1 180	900	900
Nærings- og utviklingsavdelingen				
Smart Bodø	-	-	800	800
Sikkerhet og beredskap	-	-	825	825
Sentrumsprosjekt	-	200	200	200
Grunding	200	200	200	200
Folkehelseuke	75	75	75	75
Rensåsen - Medvirkningsprosjekt	100	-	-	-
Mangfold, inkludering, likestilling konferanse	75	75	75	75
Tilskudd innvandrersorganisasjoner/integrering	100	100	100	100
Sum utfordringer Nærings- og utviklingsavdelingen	1 500	8 000	10 475	10 475
Rådmann og politikk				
Husleie Moloveien 16 - fellesutgifter	250	250	-	-
Sum utfordringer Rådmann og Politikk	250	250	-	-
Oppvekst og kulturavdelingen				
Økt driftsbudsjett, barnehage	1 500	1 500	1 500	1 500
IKT utstyr	1 000	1 000	1 000	1 000
MIND 2, driftsmidler	900	-	-	-
Avdelingsleder BFE	400	400	400	400
Psykolog	700	700	700	700
Utstyr IKT i skolene årlig utfasing lærerPCer	2 000	2 000	2 000	2 000
Utstyr IKT i skolene årlig utfasing elevPCer	1 500	1 500	1 500	1 500
Økt driftsbudsjett skolene	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum utfordringer Oppvekst- og kulturavdelingen	10 300	9 400	9 400	9 400
Helse og omsorgsavdelingen				
Legeressurs Sølvsuper. Kritisk (1)	1 200	1 600	1 600	1 600
Stillinger til HO-stab (3,9)	2 300	3 050	3 050	3 050
Stillinger til Tildelingskontoret (2)	884	1 326	1 326	1 326
Legedekning - Fastleger	975	3 225	3 225	3 225
Økt ressursbehov, avdelingsleder Rønvikveien	750	750	750	750
Økt ressursbehov hjelpemiddeltekniker	687	687	687	687

Økt ressursbehov medisinkjøring	458	687	687	687
Økt ressursbehov legestudent sommeravvikling	230	230	230	230
Utgifter til tolketjenester, nødnett og veilederkostnader leger	1 134	1 134	1 134	1 134
Økte husleiekostnader (6+4)	718	718	718	718
Vedtaksvekst BPA	515	515	515	515
Transportkostnader brukere til dagplass	548	548	548	548
Driftskostnader ansattvarsling (systemanskaffelse)	350	350	350	350
Obligatorisk kursing leger	200	200	200	200
Ny bruker SFO	600	600	600	600
Sum utfordringer Helse og omsorgsavdelingen	11 549	15 620	15 620	15 620
Teknisk Avdeling				
Styrking av veivedlikehold	5 000	5 000	5 000	5 000
Geodata - ny stilling eiendomsskatt	700	700	700	700
Sum utfordringer Teknisk Avdeling	5 700	5 700	5 700	5 700
Sum utfordringer og behov i perioden	30 699	40 150	42 095	42 095

Tabell 66. Upprioriterte driftsoppgaver 2018-2021. Tall i 1000kr.

Vedlegg 2 – Avtaler/tilskudd 2018

Administrasjon og økonomi og finans:

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
Arkivet	1 100 000	Driftsavtale, ephorte, Ergo Group AS
Arkivet	100 000	Driftsavtale Geomatikk
Arkivet	50 000	Driftsavtale Acos
Arkivet	750 000	Medlemskontingent, Nordland fylkeskommune
Servicekontor	2 050 000	Husleie, Postgård
Regnskap	1 720 000	Husleie, Hansenhjørne Eiendom AS
Kemner	1 250 000	Husleie, Skatt Nord
Sum	7 020 000	

Oppvekst- og kulturavdelingen:

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
Kulturkontoret	306 300	Nordnorsk jazzsenter
Kulturkontoret	1 620 600	Tusen hjemmet
Kulturkontoret	184 900	Mediegården
Kulturkontoret	1 041 000	Bodø kunstforening
Kulturkontoret	1 394 000	Nordland musikkfestuke
Kulturkontoret	231 100	Salten kultursamarbeid
Kulturkontoret	8 657 600	Nordnorsk opera og symfoniorkester
Kulturkontoret	73 900	Bodø orkesterforening
Kulturkontoret	2 950 700	Stiftelsen Nordlandsmuseet
Kulturkontoret	135 600	Stiftelsen Ragnhilds Drøm
Kulturkontoret	59 400	Kulturpris/kulturstipend
Kulturkontoret	192 900	Sceneinstruktørordningen NFK
Kulturkontoret	162 100	Dirigentordning korps & kulturskole
Kulturkontoret	54 000	Adelsteen Normann Stiftelsen
Kulturkontoret	149 000	Bodø internasjonale orgelfestival
Kulturkontoret	112 600	Bodø big band
Kulturkontoret	503 700	Bodø Domkirkes musikkråd
Kulturkontoret	80 000	Filmfest Salten
Kulturkontoret	128 300	Kirkemusikalsk senter NY
Kulturkontoret	179 600	Vocal Art NY
Kulturkontoret	128 300	Bodø Jazz Open NY
Felles OK	1 069 500	Felles Ansvar
Sum	19 415 100	

Helse- og omsorgsavdelingen:

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
Kommunaldirektør	600 000	Farmasøytiske tilsyn, Sykehusapoteket

Kommunaldirektør	8 699 780	Medfinansiering VTA-plasser, lønnsref brukere, BOPRO AS
Kommunaldirektør	430 527	Veilederen.no, juridisk svartj. infotj/kunnsk.banker, opplæring, Visma SmartSkill AS
Kommunaldirektør	1 050 000	Gerica fagsystem og plattform, Tieto Norway AS
Helsekontoret	4 174 595	Krisesenteret, Bodø kommunes andel interkommunalt samarbeid
Helsekontoret	392 000	Driftstilskudd Frivillighetssentralen
Hjemmetjenesten	1 950 000	Trygghetsalarm, driftsavtale Telenor Objects AS
Hjemmetjenesten	1 001 992	Transport/reparasjon av tekniske hjelpemidler, Bodø Industri AS, rehab.avd.
Tildelingskontoret	10 009 143	Drift av botilbud Junkerveien 49, Kirkens Bymisjon
Tildelingskontoret	3 007 103	Tilleggsavtale NLSH - BRUA, Kirkens Bymisjon
Tildelingskontoret	15 590 080	Drift botilbud Kongensgate 16 og Prinsensgate 151, Frelsesarmeen
Tildelingskontoret	9 019 800	KOA, 1 bruker
Tildelingskontoret	1 617 000	Kjøp av omsorgstjeneste, Salten omsorg
Tildelingskontoret	1 162 680	Signo Conrad Svendsen senter, 1 bruker
Kommunaldirektør	180 690	NHI.no - legelisens, kommunal tilgang
Kommunaldirektør	231 352	Ressursstyring, Visma Unigue AS
Kommunaldirektør	642 368	Drift av Bratten (HC-bussen, brukertransport til/fra Symra dagakt.senter. Overføring til OK
Tildelingskontoret	1 897 044	RIBO, 1 bruker
Tildelingskontoret	1 494 600	Drift Møtestedet, Ny giv, Jobb 1 og helsetjeneste, Kirkens Bymisjon
	86 683	VAR Healthcare. Tidligere PPS, Praktiske Prosedyrer i Sykepleietjenesten, Cappelen Damm
	63 237 437	

Kommunes fellesområde:

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
Avtaler	5 095 000	Bodø Spektrum KF, driftstilskudd
Avtaler	24 404 000	Bodø Kulturhus KF, driftstilskudd
Avtaler	30 765 000	Bodø kirkelige fellesråd, driftstilskudd
Avtaler	-	Bodø Havn KF, driftstilskudd
Avtaler	2 500 000	Tros- og livssynssamfunn, etter oppgave fra OK avdelingen
Avtaler	2 552 000	Salten kommunerevisjon IKS
Avtaler	508 000	Salten kontrollservice
Avtaler	1 218 000	Visit Bodø
Avtaler	168 000	Skjerstad bygningsstiftelse
Avtaler	200 000	Torghallen DA
Avtaler	3 997 500	Visma drifts- vedlikeholds- og support avtaler til økonomisyst. Eksl. mva
Avtaler	2 268 000	Helse og miljøtilsyn Salten IKS, driftstilskudd
Avtaler	50 288 700	Salten Brann IKS
Avtaler	6 800 000	Personalforsikringer
Avtaler	405 000	Tilskudd Tono, Gramo, House of control og Kopinor eksl. mva

Avtaler	21 985 000	Bodø Brannstasjon, husleie (ops) inkl. mva
Avtaler	210 000	Salten IUA
Avtaler	1 797 000	Salten regionråd, Salten friluftsråd
Felles	3 256 000	Bodø kommunale boligstiftelse, leieavtale
Felles	1 500 000	Norsk pasientskade erstatningsfond
Felles	5 800 000	KS kontingent
Sum	165 717 200	

Vedlegg 3 – Prislister

Administrasjonsavdelingen

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2017	Vedtatt sats for 2018	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Skjenkebevilling					
Det innkreves behandlingsgebyr for ambulerende skjenkebevilling. Gebyret reguleres av alkoholloven, § 6-2 i alkoholforskriften. I 2017 var gebyret kr 340,-. Kommunen benytter satsen for 2018 når den blir kjent, som regel desember året før.					

Oppvekst- og kulturavdelingen

Grunnskole

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2017	Vedtatt sats for 2018	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Foreldrebetaling SFO					
Hel plass, pr måned					
5 dagers tilbud	2 517	2 582	66	2,6 %	
4 dagers tilbud	2 050	2 103	53	2,6 %	
3 dagers tilbud	1 580	1 621	41	2,6 %	
2 dagers tilbud	1301	1 335	34	2,6 %	
1 dags tilbud	868	891	23	2,6 %	
Husstander med lav inntekt under 3,5 G i brutto årsinntekt beregnet pr husstand kan få redusert foreldrebetaling. Barn med behov for styrket SFO på 5.-7. trinn har rett til friplass SFO-tilbudet fra skolestart i august til skoleslutt i juni. Alle barn, trinn 1- 7 må betale for tilbudet på sommer-SFO. For ungdom trinn 8-10 tilbys det ikke SFO, men et styrket fritidstilbud finansiert av HO-avd.					
På Kjerringøy skole og Skolen i Væran er prisene 2/3-del av dette, siden tilbudet har et omfang som er tilsvarende kortere pga av skyssordning (dvs1722, 1403, 1081, 890, 594). Misvær, Saltstraumen og Skjerstad skole får også redusert SFO-tid på grunn av skyssordning og prisene blir her 15% redusert (dvs 2195, 1788 , 1378, 1135. 757).					
Opphold på 1 time pr gang	225	231	6	2,7 %	
Opphold per enkelt dag	267	274	7	2,6 %	
Sommer-SFO sats per uke	779	799	20	2,6 %	
Sommer-SFO sats per dag	156	160	4	2,6 %	
Skoler					

Leie av skolelokaler til overnatting, pr person					
Landego og Helligvær skoler	93	96	3	3,23 %	Pr natt
Andre skoler	66	68	2	3,03 %	Pr natt

Kulturskolen

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2017	Vedtatt sats for 2018	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Aktivitet					
Fag som har fullt skoleår: Instrumentalopplæring, sang, samspillgrupper, visuelle kunstfag, drama, skriveverksted. Sats elever under 20 år	3493	3584	91	2,6 %	
Fag som har fullt skoleår: Instrumentalopplæring, sang, samspillgrupper, visuelle kunstfag, drama, skriveverksted Sats elever over 20 år	5421	5562	141	2,6 %	
Fag som har avkortet skoleår (30 uker undervisning): Kulturlek Sats elever under 20 år	2547	2614	66	2,6%	
Instrumentleie	542	556	14	2,6 %	Pr semester
Materialavgift visuelle kunstfag	337	346	9	2,7 %	Pr semester
Salg av tjenester til lag og foreninger - medlemmer u/18 år	311	319	8	2,6 %	Pr time
Salg av tjenester til lag og foreninger -medlemmer o/18 år	467	479	12	2,6 %	Pr time
salg av tjenester til lag og foreninger, assistanse spill	263	270	7	2,7 %	Pr time
Avgift ved elevopptredener	574	589	15	2,6 %	
Ved salg av tjenester i grunnskolen; tolærersystem	372	382	10	2,7 %	Pr time
Ved salg av lærerressurs til grunnskolen med ordinær undervisning, kreves full refusjon av lønns- utgiftene.					
Det gis 25 % søskenmoderasjon i kulturskolen (gis til søsken nr. to og evt. flere).					
Det gis ikke lenger moderasjon på tilbud nr. 2 for de som har flere tilbud i kulturskolen.					

Bodø Voksenopplæring

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2017	Vedtatt sats for 2018	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Opplæring pris pr undervisningstime:					
Elever med rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap (flyktninger og familiegjennforente innvandrere) får gratis norskopplæring. Dette tilbudet gis på dagtid med inntil 25 t/u varierende med gruppetilhørighet.	0	0	0	0,0 %	Pris pr undervisningstime
Kveldskurselever som har rett og plikt til norskopplæring men som ikke har gjennomført dette på dagtid kan gis gratis undervisning på kveldstid.	0	0	0	0,0 %	Pris pr undervisningstime
Det kan gis tilbud til elever med plikt til norskopplæring (ikke-rettighets elever) og evt. EØS-arbeidsinnvandrere/andre i ordinære grupper på dagtid hvis det er ledig plass.	60	62	2	3,3 %	Pris pr undervisningstime
Pris per semester:					
Kveldskurs 4 t/u. 2 kvelder i uka à 2 timer i 16 uker.	4 400	4 550	150	3,4 %	Pr semester
B2-kurs 6 t/u. 2 ettermiddager pr uke i 14 uker. Inkludert læremateriell.	6 000	6 200	200	3,3 %	Pr semester

Barnehage

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2017	Vedtatt sats for 2018	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Foreldrebetaling					
Hel plass, pr måned					
Halv plass: 17-24 timer	1365	1455	90	6,6 %	
Hel plass: Mer enn 41 timer	2730	2910	180	6,6 %	
Sats per ukedag	190	200	10	5,3 %	

I samtlige barnehager gis det 30 % moderasjon for første søsken og 50 % moderasjon for søsken utover det. Satsene betales for 11 måneder per barnehageår, jfr. forskrift. Etter vedtak om nye retningslinjer i barnehagene, tilbys det nå kun hel og halv plass i barnehagene. Unntak kan gjøres i enkelte tilfeller.

Kostpenger – per måned

Kostpenger, lav sats	67	68	1	1,5 %	
Kostpenger, middels sats	198	201	3	1,5 %	
Kostpenger, høy sats	260	265	5	1,9 %	

Idrettsanlegg

Type betalingssats (pr time)	Vedtatt sats for 2017	Vedtatt sats for 2018	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Idrettshaller/friidrettsanlegg (Mørkvedlia)/25m basseng					
Trening barn/unge	115	118	3	2,61 %	
Arrangement/trening voksne	410	420	10	2,44 %	
Bankgata flerbrukshall					
	1 sal/3 saler				
Trening barn/unge	50/150	52/156	2/6	4,00 %	
Trening voksne idrettslag	135/405	140/420	5/15	3,70 %	
Bedrift/Old Boys	200/600	205/615	5/15	2,50 %	
Arrangement	410	420	10	2,44 %	
Brukere 2. etg. pr mnd. (halv/hel sal)	3075/6150	3155/6310	80/160	2,60 %	
Gymnastikksaler og 12m basseng					
Trening barn/unge	0	30	30	-	
Trening voksne	205	210	5	2,44 %	
Kunstgress-/fotballbaner 11'er-baner					
Trening barn/unge	230	236	6	2,61 %	
Arrangement barn/unge	410	420	10	2,44 %	
Trening og arrangement voksne	820	840	20	2,44 %	
Naturgress	Dobbel sats				
<i>På halv (eller mindre) bane endres prisene forholdsmessig</i>					
Bestemorenga					
Arrangement (pr. dag)	2768	2840	72	2,60 %	
Fotballkamper kommunale kunstgressbaner					
11'er senior	1660	1704	44	2,65 %	
11'er aldersbestemt 15-19 år	830	852	22	2,65 %	
11'er aldersbestemt 13-14 år	318	326	8	2,52 %	
7'er aldersbestemt	205	210	5	2,44 %	
5'er aldersbestemt	115	118	3	2,61 %	
Bedrift/Old Boys	410	420	10	2,44 %	
Uteareal					
Leie parkeringsareal o.l. til kommersielle tiltak, holdes fast på 0,50 per døgn per m2.					
Bratten aktivitetspark					

Priser for mopedføreropplæring for elever justeres i takt med markedet.					
* Kommersielle arrangement - pris etter avtale * Fylkeskommunale og statlige skoler, bedrifter og lag fra andre kommuner betaler voksenpris. * For ikke-kommersielle arrangement faktureres brukerne for maksimalt 10 timer pr døgn. * I lagidretter skal lag påmeldt i seniorserie betale vedtatt voksenpris, uavhengig av gruppens forholdsmessige aldersfordeling. * Anlegg/selskap som Bodø kommune eier eller yter tilskudd til, forutsettes samme leiepris til lag/foreninger som sammenlignbare kommunale anlegg. * Rådmannens gis fullmakt til å vurdere at særskilte grupper kan følge satsene som for barn/ungdom, eventuelt fritas for leie. * Pris for barn/ungdom gjelder t.o.m. 19 år. * Arrangement/tiltak som medfører ekstraordinære kostnader, utover det som anses normalt, kan belastes leietaker. Slike kostnader kan f.eks. være ekstra forbruk av strøm/vann, renhold, avfallshåndtering, brøyting, preparering etc.					

Bibliotek

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2017	Vedtatt sats for 2018	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Gebyrer for lånekort, varsel om forfall og erstatning for tapt materiell. Bibliotekets priser er generelt noe høyere enn landsgjennomsnittet, og justeres derfor ikke.					
Gebyr lånekort					
Glemt lånekort	0	0	0	0,0 %	
Tapt lånekort	30	30	0	0,0 %	
Varselgebyr					
1. varsel 3 uker etter forfall	31/62	31/62	0	0,0 %	Barn/voksen
2. varsel 5 uker etter forfall	57/120	57/120	0	0,0 %	Barn/voksen
3. varsel 7 uker etter forfall	Erstatningskrav/regning				
Erstatningskrav for tapt materiell (i skranke/komm.faktura)					
Fagbøker	425/545	425/545	0	0,0 %	Barn/voksen
Skjønnlitteratur voksen	360/480	360/480	0	0,0 %	
Skjønnlitteratur barn	225/340	225/340	0	0,0 %	
Tegneserier/tidsskrifter	105/160	105/160	0	0,0 %	
Tegneseriebøker	205/290	205/290	0	0,0 %	
Video/CD	245/350	245/350	0	0,0 %	
Lydbøker inntil 4 enheter	295/405	295/405	0	0,0 %	
Lydbøker over 4 enheter	520/640	520/640	0	0,0 %	

Digibøker/digikort	Som lydbøker	Som lydbøker			
Mikrofilm	405/520	405/520	0	0,0 %	
AV-media, stoff fra lokalsamling og særlig verdifullt materiale prises i samråd med leder. Erstatning i skranke før krav er utstedt gir redusert pris. Erstatningskrav medfører tapt lånerett til kravet er innfridd. Barn regnes som voksne fra den måned de fyller 15 år.					

Helse- og omsorgsavdelingen

Betaling for	Vedtatt sats for 2017	Vedtatt sats for 2018	Endring i beløp	Endring i prosent	Merknad
Hjemmetjenester i husholdningen					
I henhold til § 8 (kapitel 2) i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester, har kommunen adgang til å fastsette regler for betaling av egenandel og betalingssetser for praktisk bistand og opplæring (hjemmetjenester) etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2, nr. 6 og bokstav b, herunder for brukerstyrt personlig assistanse som ikke er til personlig stell og egenomsorg. Egenandel for praktisk bistand skal ikke overstige kommunens egne utgifter til angjeldende tjeneste. Egenandelen kan ikke settes høyere enn at vedkommende beholder tilstrekkelig til å dekke personlige behov, og bære sitt ansvar som forsørger. Egenandel beregnes på grunnlag av husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag. Når praktisk bistand ytes til ektepar/samboere hvor begge har tildelt tjeneste, skal betaling begrenses ved at timer sees samlet. I Proposisjon til Stortinget (Prop. 1 S 2017-2018) er maksimal egenandel per måned for praktisk bistand for de med inntekt under 2 G, foreslått justert fra 200 til 205 kroner. Til de med inntekt over 2 G foreslår Helse- og omsorg en timepris på 460 kroner etter selvkostprinsippet. For gruppen mellom 2-3 G er maks betaling endret fra 2,5 timer til 3 timer (3 * 460 kr = 1 380 kr) per måned. Maks betaling per måned økes deretter med 2 timer per måned i forhold til forgående gruppe. Dvs. gruppen mellom 3-4 G betaler for inntil 5 timer per måned (5 * 460 kr = 2 300 kr). Gruppen mellom 4-5 G betaler inntil 7 timer per måned (7 * 460 kr = 3 220 kr).					
Pris for tjenesten	451	460	9	2,0 %	Kostnad per time
I tillegg fastsettes følgende utgiftstak for egenandel per måned:					
0-2 G: 0 - 187 267	200	205	5	2,5 %	Maks per måned
2-3 G: 187 268 - 280 901	1 128	1 380	252	22,3 %	Maks per måned
3-4 G: 280 902 - 374 535	1 804	2 300	496	27,5 %	Maks per måned
4-5 G: 374 536 - 468 169	2 706	3 220	514	19,0 %	Maks per måned
5-6 G: 468 170 - 561 803	3 608	4 140	532	14,8 %	Maks per måned
6-7 G: 561 804 - 655 437	4 510	5 060	550	12,2 %	Maks per måned
Også videre eks. 11 - 12 G	9 020	9 660	640	7,1 %	Maks per måned
Brukertransport					
Satsen tilsvarende buss-sone 1 i 2016 beholdes uendret i 2018.					
Billettpris per tur	42	42	0	0 %	Enhetspris
Trygghetsalarm					
I bystyresak PS 188/2016 av 8. desember 2016, ble det vedtatt at trygghetsalarm skal være kostnadsfritt. Trygghetsalarm er ikke en lovpålagt oppgave, men blir tilbudt som en servicetjeneste ved behov. Det foreslås i Rådmannens forslag at vi tar betalt for trygghetsalarmer med bakgrunn i økt kostnad og omfang					

av trygghetsskapende teknologi. Prisen beregnes etter selvkost i løpet av 2018 når de reelle kostnader er synliggjort.					
Matombringning					
Bruker betaler for antall leverte middager. Avbestilling og oppsigelsesfrist er 14 dager.					
Pris per middag	82	84	2	2,4 %	Enhetspris
Pris per kveldsmåltid	28	29	1	3,6 %	Enhetspris
Pris per frokost	28	29	1	3,6 %	Enhetspris
Korttidsopphold i institusjon					
Jf. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester (kapitel 1), kan kommunen kreve egenandel for opphold i institusjon som nevnt i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav c, når kommunen helt eller delvis dekker utgiftene til opphold i slik institusjon, eller har stillet garanti for oppholdet. Det kan likevel ikke kreves egenandel for;					
a) korttidsopphold som primært ytes for å avlaste pårørende i deres omsorgsoppgaver					
b) døgnplasser som opprettes som tilbud om døgnopphold ved øyeblikkelig hjelp (KAD-plasser)					
Egenandel for korttidsopphold i institusjon foreslås endret i Prop. 1 S (2017-2018) fra 155 til 160 kroner per liggedøgn. Satsen på dag- og nattopphold beholdes uendret.					
Dag og nattopphold (institusjon)					
Dag/nattopphold	80	80	0	0 %	Per dag/natt
Døgnopphold (institusjon)					
Brukeren betaler for antall liggedøgn. Har brukeren vært på institusjon i minst 60 døgn per kalenderår, kreves det vederlag som for langtidsopphold. Det samme gjelder for rehabiliteringsopphold.					
Døgnopphold i institusjon	155	160	5	3,2 %	Per døgn
Langtidsopphold i institusjon					
Ifølge § 3 i forskrift om egenandeler skal det av inntekter inntil folketrygdens grunnbeløp, fratrukket et fribeløp per år, kreves betalt 75 prosent årlig. Av inntekter utover folketrygdens grunnbeløp betales inntil 85 prosent. Betalingen begrenses slik at enhver har i behold til eget bruk minst 25 prosent av folketrygdens grunnbeløp i tillegg til fordelingen av fribeløpet.					
Departementet foreslår i Prop. 1 S (2017-2018) å øke fribeløpet fra 8 000 til 8 200 kroner per år. De som uten å ønske det legges på dobbeltrom, får redusert egenandel ved at det tilstås et fribeløp som justeres fra 38 300 til 39 300 kroner i 2018 jf. Prop. 1 S (2017-2018).					
Fribeløp i enkeltrom	8 000	8 200	200	2,5 %	Per år
Fribeløp i dobbeltrom	38 300	39 300	1 000	2,6 %	Per år

Teknisk avdeling

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2017	Vedtatt sats for 2018	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Abonnementsgebyr vann bolig	550	550	0	0,0 %	eks. mva
Abonnementsgebyr vann	550	550	0	0,0 %	«

Næring					
Vanngebyr Per m ³	14,83	14,83	0	0,0 %	«
Abonnementsgebyr avløp bolig	468	505	37	8,0 %	«
Abonnementsgebyr avløp Næring	468	505	37	8,0 %	«
Avløpsgebyr per m ³	13,44	14,52	1,07	8,0 %	«
Slamtømming	700	700	0	0,0 %	«
Renovasjonsgebyret	56	56	0	0,0 %	«
Det foreslås å følge de satser som vedtas av representantskapet i IRIS Salten IKS. Det kommunale påslag vedrørende avfallsgebyret videreføres per 1/1-2018 og settes til 56,- eks mva.					
Bygge-, plan-, fradeling- og oppmålingssaker					
Gebyrregulativet reguleres per 1/1-18 i tråd med gjeldende indeks for statens kartverk					
Diverse priser					
Meglerpakken	1 500	1 500	0	0,0 %	Beh. gebyr
Arbeidsvarsling/skiltplan	1 000	1 000	0	0,0 %	Beh. gebyr
Avkjørselssøknad	3 000	3 000	0	0,0 %	Beh. gebyr
Billettpriser M/S Helligvær					
Barn	15	15	0	0,0 %	
Klippekort barn	150	150	0	0,0 %	
Voksen	25	25	0	0,0 %	
Klippekort voksen	250	250	0	0,0 %	
Saksbehandling tekniske anlegg					
Gravemelding	1 800	1 800	0	0,0 %	Per utstedt gravemelding
Plangodkjenning anlegg under 10.000 m ²	5 000	5 000	0	0,0 %	Beh. gebyr
Plangodkjenning anlegg 10.000 – 50.000m ²	10 000	10 000	0	0,0 %	Beh. gebyr
Plangodkjenning anlegg 50.000m ² og over	30 000	30 000	0	0,0 %	Beh. gebyr
Utslippstillatelse slamavskiller Forurensningsforskrift kap.12	2 500	2 500	0	0,0 %	Beh. gebyr
Tiltaksplan Forurensningsforskrift kap. 2	5 000	5 000	0	0,0 %	Beh. gebyr
Utslippstillatelse oljeholdig avløpsvann forurensnings – forskrift kap. 15	5 000	5 000	0	0,0 %	Beh. gebyr

Tilsyn utslippstillatelse oljeholdig avløpsvann forurensningsforskrift kap. 15	3 000	3 000	0	0,0 %	Beh. gebyr
Parkeringsgebyr					
Sone 1 per time	24	25	1	5 %	
	29	30	1		
	37	39	2		
	37	39	2		
Sone 2 per time	16	17	1	5 %	
- månedskort	630	660	30	5 %	
- halvårskort	3 150	3 300	150	5 %	
- årskort	5 250	5 500	250	5 %	
Beboere i sone 2 uten parkeringsmulighet på egen tomt kan søke om rabattert årskort til 2500,-. Forhold som må bekreftes:					
• Folkeregistrert bostedsadresse • Ikke parkeringsmulighet på egen tomt • Kjøretøy må være registrert på person som bor på adressen					
Kommersielle arrangementer/festivaler					
Leie av areal per dag	2 000	2 000	0	0,0 %	Per søknad
Leie av areal per uke	7 500	7 500	0	0,0 %	Per søknad
Leie av areal per måned	30 000	30 000	0	0,0 %	Per søknad
Uteservering på kommunal grunn					
m/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum indre)	700	700	0	0,0 %	
m/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) – sentrum indre	88/66	88/66	0	0,0 %	
u/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum indre)	500	500	0	0,0 %	
u/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) – sentrum indre	63/47	63/47	0	0,0 %	
m/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum ytre)	525	525	0	0,0 %	
m/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) – sentrum ytre	66/50	66/50	0	0,0 %	
u/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum ytre)	375	375	0	0,0 %	
u/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) –	47/35	47/35	0	0,0 %	

sentrum ytre					
Leie av torget i sentrum til vanlig torghandel					
Kr/dag/felt (sommer/vinter sesong)	200/ 150	200/ 150	0	0,0 %	
Kr/mnd/felt (sommer/vinter sesong)	800/ 600	800/ 600	0	0,0 %	
Vareutstilling foran forretning					
Kr/år/m ² (sentrum indre)	300	300	0	0,0 %	
Kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) - sentrum indre	38/28	38/28	0	0,0 %	
Kr/år/m ² (sentrum ytre)	225	225	0	0,0 %	
Kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) - sentrum ytre	28/21	28/21	0	0,0 %	
Salgs- og informasjonsstand					
Kr/dag/m ² (sentrum indre)	20	20	0	0,0 %	
Kr/mnd/m ² (sentrum indre)	80	80	0	0,0 %	
Kr/dag/m ² (sentrum ytre)	15	15	0	0,0 %	
Kr/mnd/m ² (sentrum ytre)	60	60	0	0,0 %	
Feiing, priser eks mva					
Bolig 1 og 2 etasjer	359	359	0	0,0 %	Per pipeløp
Boliger 3 etasjer og over	495	495	0	0,0 %	Per pipeløp
Forretninger med større fyringsanlegg	1 138	1 138	0	0,0 %	
Industripiper per meter	116	116	0	0,0 %	
Ekstrafeiing utenom rute	755	755	0	0,0 %	

Bodø kirkelige fellesråd

Type betalingssats	Vedtatt	Vedtatt sats	Endring	Endring i %	Merk

	sats for 2017	for 2018	i beløp		nade r
Avgift for feste av grav					
Feste av kistegrav ved siden av fri grav (0-20 år)	185	190	5	2,7 %	
Feste av kistegrav (20-40 år)	265	270	5	1,9 %	
Feste av kistegrav 40-60 år)	330	340	10	3,0 %	
Feste av kistegrav (60-80 år)	390	400	10	2,6 %	
Feste av urnegrav (20-40 år)	115	120	5	4,3 %	
Feste av urnegrav (40-60 år)	155	160	5	3,2 %	
Feste av urnegrav (60-80 år)	155	160	5	3,2 %	
Avgift for gravlegging av personer fra andre kommuner					
<u>Nedsetting av urne:</u>					
På tidligere festet grav	1 710	1 760	50	2,9 %	
På ny grav	4 995	5 140	145	2,9 %	
<u>Nedsetting av kiste:</u>					
På tidligere festet grav	3 945	4 060	115	2,9 %	
På ny grav	9 980	10 280	300	3,0 %	
Avgift for kremasjon					
Egne innbyggere	0	0	0	0,0 %	
Personer hj.hør. i andre kommuner	5 950	6 130	180	3,0 %	

Vedlegg 4 – Overføringer til ikke-kommunale barnehager

Tilskuddssats til ordinære barnehager er beregnet ut fra regnskap 2016 eks mva i kommunale barnehager delt på antallet barn i de kommunale barnehagene. Det gis 4,3 % tillegg for felleskostnader og fratrukk for foreldrebetaling. Prisene er justert med deflator.

	Sats 2017	Sats 2018	
Beregnet tilskuddssats for drift ordinære barnehager	Per heltidsplass	Per heltidsplass	<i>Endring i %</i>
Barn 0-2 år	172 028	175 895	2,2 %
Barn 3-6 år	81 213	82 178	1,2 %

Tilskuddssats for drift familiebarnehager (nasjonale satser)	Per heltidsplass	Per heltidsplass	
Barn 0-2 år	147 100	149 000	1,4 %
Barn 3-6 år	111 700	112 800	1,0 %

Tilskuddssats for kapital (nasjonale satser)	Per heltidsplass	Per heltidsplass	
Ordinære barnehager bygd t.o.m. 2009	8 600	9 200	7,0 %
Ordinære barnehager bygd 2010-2012	14 400	15 700	9,0 %
Ordinære barnehager bygd 2013-2015	16 800	18 500	10,0 %
Ordinære barnehager bygd 2016-2018	20 900	22 500	7,7 %
Familiebarnehager	13 100	12 900	- 1,5 %

<i>Beregnet tilskuddssats for drift og kapital åpne barnehager</i>			
6-15 timer	12 762	13 094	2,6 %
16 + timer	17 334	17 785	2,6 %

- Den enkelte barnehage har krav på 100 % av vedtatte satser.
- Det er tatt utgangspunkt i 13 % pensjonskostnader ved beregning av tilskudd. Ikke-kommunale barnehager som kan dokumentere høyere pensjonsutgifter kan søke om å få dette kompensert.
- Det er tatt utgangspunkt i nasjonale satser 2018 for familiebarnehager og for kapitalkostnader. Ved justering av nasjonale satser justeres kommunens satser tilsvarende.
- Reduksjon av tilskudd skal vurderes for barnehager med vesentlig lavere bemanning/lønnskostnader og der eier tar ut urimelig høyt utbytte/overskudd
- Barnehagene plikter å informere kommunen ved store aktivitetsendringer. Barnetallet i kommunale og private barnehager blir telt månedlig.

Vedlegg 5 – Økonomiske oversikter

Økonomisk oversikt - drift. Tall i 1000 kr.	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	-135 512	-141 708	-144 083	-144 083	-144 083	-144 083
Andre salgs- og leieinntekter	-348 552	-325 412	-337 768	-337 768	-342 668	-342 668
Overføringer med krav til motytelse	-600 029	-432 217	-441 194	-436 331	-426 808	-426 324
Rammetilskudd	-1 192 619	-1 207 016	-1 235 498	-1 240 985	-1 244 007	-1 250 182
Andre statlige overføringer	-114 177	-103 933	-117 765	-119 555	-119 555	-119 555
Andre overføringer	-10 398	-3 883	-3 932	-3 932	-3 932	-3 932
Skatt på inntekt og formue	-1 345 278	-1 384 087	-1 450 111	-1 476 986	-1 506 300	-1 534 994
Eiendomsskatt	-186 416	-263 600	-252 600	-270 234	-278 282	-278 282
Andre direkte og indirekte skatter	-200	-150	-150	-150	-150	-150
Sum driftsinntekter	-3 933 181	-3 862 007	-3 983 102	-4 030 025	-4 065 785	-4 100 171
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	1 839 225	1 955 436	2 048 359	2 071 339	2 088 735	2 080 899
Sosiale utgifter	369 639	424 837	453 077	452 731	426 345	442 504
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.prod.	710 959	565 389	569 886	564 231	570 711	573 574
Kjøp av tjenester som erstatter tj.prod.	573 905	451 827	456 736	456 102	454 591	454 591
Overføringer	308 736	298 581	321 029	322 392	306 989	306 941
Avskrivninger	201 215	188 891	218 604	218 604	218 604	218 604
Fordelte utgifter	-213 144	-96 025	-111 620	-111 340	-111 410	-111 410
Sum driftsutgifter	3 790 535	3 788 936	3 956 071	3 974 060	3 954 565	3 965 704
Brutto driftsresultat	-142 646	-73 071	-27 031	-55 965	-111 220	-134 467
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	-59 734	-56 675	-47 407	-53 213	-58 442	-67 650
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-1 805	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-647	-331	-331	-331	-331	-331
Sum eksterne finansinntekter	-62 186	-57 006	-47 738	-53 544	-58 773	-67 981
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	114 167	96 881	100 079	108 241	137 750	140 287
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	202 381	210 792	198 789	230 791	257 425	287 342
Utlån	835	902	902	902	902	902
Sum eksterne finansutgifter	317 383	308 575	299 770	339 934	396 076	428 531
Resultat eksterne finanstransaksjoner	255 197	251 569	252 032	286 390	337 304	360 550

Rådmannens forslag 2018-2021

Motpost avskrivninger	-201 215	-188 891	-218 604	-218 604	-218 604	-218 604
Netto driftsresultat	-88 664	-10 392	6 398	11 822	7 480	7 480
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	-71 729	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-559	-3 300	-1 500	-6 400	-2 058	-2 058
Bruk av bundne fond	-11 857	-4 762	-7 072	-7 072	-7 072	-7 072
Sum bruk av avsetninger	-84 145	-8 062	-8 572	-13 472	-9 130	-9 130
Overført til investeringsregnskapet	552	3 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	54 827	14 947	523	0	0	0
Avsatt til bundne fond	20 922	508	150	150	150	150
Sum avsetninger	76 301	18 454	2 173	1 650	1 650	1 650
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-96 509	0	0	0	0	0

Tabell 67. Økonomisk oversikt - drift, tall i 1000 kr.

Økonomisk oversikt - investering. Tall i 1000 kr.	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Inntekter						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-29 317	-32 200	-66 000	-54 000	-30 650	0
Andre salgsinntekter	-5 859	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-209 628	-62 369	-42 934	-102 054	-68 686	-73 629
Kompensasjon for merverdiavgift	-72 628	-138 330	-141 361	-142 286	-114 384	-62 606
Statlige overføringer	0	0	0	0	0	-352
Andre overføringer	-8 149	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER (L)	-325 580	-232 899	-250 295	-298 340	-213 720	-136 587
Utgifter						
Lønnsutgifter	3 328	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	830	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	479 197	803 230	762 366	850 844	639 436	375 224
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj.prod	0	0	0	0	0	0
Overføringer	89 011	143 530	141 566	142 286	114 384	62 606
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-27	0	0	0	0	0
SUM UTGIFTER (M)	572 339	946 760	903 932	993 130	753 820	437 830
Finanstransaksjoner						
Avdrag på lån	86 834	35 933	40 326	58 126	204 326	57 118

Rådmannens forslag 2018-2021

Utlån	71 857	104 541	100 000	100 000	100 000	100 000
Kjøp av aksjer og andeler	7 637	1 500	1 500	1 500	1 500	0
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	149 601	31 500	66 000	54 000	30 650	0
Avsatt til bundne investeringsfond	111	0	0	0	0	0
Avsatt til likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	316 040	173 474	207 826	213 626	336 476	157 118
Finansieringsbehov	562 799	887 335	861 463	908 416	876 576	458 361
Dekket slik:						
Bruk av lån	-380 370	-783 911	-809 777	-858 890	-672 050	-400 335
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-55 223	-38 883	-40 326	-45 326	-50 326	-55 326
Overføringer fra driftsregnskapet	-5 155	-7 541	-1 500	-1 500	-1 500	0
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-4 982	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-124	-50 000	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-116 946	-7 000	-9 860	-2 700	-152 700	-2 700
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-562 799	-887 335	-861 463	-908 416	-876 576	-458 361
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

Tabell 68. Økonomisk oversikt - investering. Tall i 1000 kr.

Budsjettskjema 1A - drift (tall i 1000 kr)	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Skatt på inntekt og formue	-1 345 278	-1 384 087	-1 450 111	-1 476 986	-1 506 300	-1 534 994
Ordinært rammetilskudd	-1 192 619	-1 207 016	-1 235 498	-1 240 985	-1 244 007	-1 250 182
Skatt på eiendom	-186 416	-263 600	-252 600	-270 234	-278 282	-278 282
Andre direkte eller indirekte skatter	-200	-150	-150	-150	-150	-150
Andre generelle statstilskudd	-114 177	-103 933	-117 765	-119 555	-119 555	-119 555
Sum frie disponible inntekter	-2 838 690	-2 958 786	-3 056 124	-3 107 910	-3 148 294	-3 183 163
Renteinntekter og utbytte	-59 734	-56 675	-47 407	-53 213	-58 442	-67 650
Gevinst på finansielle instrumenter	-1 805	0	0	0	0	0
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	114 167	96 881	100 079	108 241	137 750	140 287
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	202 381	210 792	198 789	230 791	257 425	287 342
Netto finansinntekter/-utgifter	255 008	250 998	251 462	285 819	336 733	359 979
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	20 922	508	150	150	150	150

Rådmannens forslag 2018-2021

Til bundne avsetninger	54 827	14 947	523	0	0	0
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	-71 729	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-559	-3 300	-1 500	-6 400	-2 058	-2 058
Bruk av bundne avsetninger	-11 857	-4 762	-7 072	-7 072	-7 072	-7 072
Netto avsetninger	-8 396	7 392	-7 898	-13 322	-8 980	-8 980
Overført til investeringsbudsjettet	552	3 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Til fordeling drift	-2 591 526	-2 697 396	-2 811 061	-2 833 913	-2 819 041	-2 830 664
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	2 495 017	2 697 396	2 811 061	2 833 913	2 819 041	2 830 664
Mer/mindreforbruk	-96 509	0	0	0	0	0

Tabell 69. Budsjettskjema 1A – drift. Tall i 1000 kr.

Budsjettskjema 2A - investering (1000 kr)	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Investeringer i anleggsmidler	572 339	946 760	899 932	993 130	753 820	437 830
Utlån og forskutteringer	71 857	104 541	100 000	100 000	100 000	100 000
Kjøp av aksjer og andeler	7 637	1 500	1 500	1 500	1 500	0
Avdrag på lån	86 834	35 933	40 326	58 126	204 326	57 118
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	888 380	31 500	66 000	54 000	30 650	0
Årets finansieringsbehov	888 380	1 120 234	1 107 758	1 206 756	1 090 296	594 948
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	-380 370	-783 911	-805 777	-858 890	-672 050	-400 335
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-29 317	-32 200	-66 000	-54 000	-30 650	0
Tilskudd til investeringer	-8 149	0	0	0	0	-352
Kompensasjon for merverdiavgift	-72 628	-138 330	-141 361	-142 286	-114 384	-62 606
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-264 851	-101 252	-83 260	-147 380	-119 012	-128 955
Andre inntekter	-5 859	0	0	0	0	0
Overført fra driftsregnskapet	0	-7 541	-1 500	-1 500	-1 500	0
Bruk av tidligere års udisponert	-5 155	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-122 052	-57 000	-9 860	-2 700	-152 700	-2 700
Sum finansiering	-888 380	-1 120 234	-1 107 758	-1 206 756	-1 090 296	-594 948
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

Tabell 70. Budsjettskjema 2A – investering. Tall i 1000 kr.

Forsidebilder

Foto dronebilde over Tverlandet skole:
Mats Eirik Ellingsen/Veidekke Entreprenør AS

Øvrige foto: Per-Inge Johnsen/Bodø kommune

Postboks 319
8001 Bodø
Telefon 75 55 50 00
www.bodo.kommune.no